ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕೆ ವಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿ

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ
ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ - ೫೮೩ ೨೭೬

೨೦೧೧

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್ ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕೆ ವಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ ಕೆ ಎಂ ಮೇತ್ರಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ನಿಕಾಯ
ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

೨೦೧೧

ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ

ಕುಮಾರಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕೆ.ವಿ. ಅವರು **"ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ"** (Nekara Community: A Social–Economic Study) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ
ದಿನಾಂಕ : 8.12.2011

(ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ. ಮೇತ್ರಿ)
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

"ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ" (Nekara Community: A Social–Economic Study) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು **ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ. ಮೇತ್ರಿ** ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅಥವಾ ಇದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇತರೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ
ದಿನಾಂಕ :

(ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕೆ.ವಿ.)
ಸಂಶೋಧಕರು
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು
ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು

ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು

ವೃತ್ತಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಲಂಬಚಿತ್ರಗಳು

ಪರಿವಿಡಿ

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಪ್ರವೇಶ

ಇದುವರೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಹತ್ವ

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಮಹತ್ವ, ವಿಧಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರವೇಶ

ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಣು ಮಾತ್ರದವನು. ಆದರೆ ಮಾನವ ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಮಾನವನ ಸಾಧನೆ ಅಗಾಧವಾದುದು. ಆತನ ಚಿಂತನಾಪರತೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಈ ಚಿಂತನಾಪರತೆ ದಿಢೀರನೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಮಾನವನ ಚಿಂತನಾಪರತೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವ ತನಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಆಲೋಚನಾಪರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲು–ರಾತ್ರಿ, ಸೂರ್ಯ–ಚಂದ್ರ, ಹುಟ್ಟು–ಸಾವು, ಆರೋಗ್ಯ–ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಮಳೆ–ಚಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾದ ಒಂದೊಂದು ಘಟನೆಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಭಯದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾದ ಅನಾಗರಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆದಿಮಾನವನು ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ, ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಕೃಷಿ–ವಾಣಿಜ್ಯ ಇತರೆ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿಯಾದ ಕ್ರಮ ರೋಚಕವಾದದ್ದು. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಿಲುಕದೆ ಅಗೋಚರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಇಂತಹ ಕೆಲವು ರಹಸ್ಯಗಳು ಹಾಗೊಮ್ಮೆ–ಹೀಗೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.

ಮಾನವ ಮೊದಲು ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ, ಗಿರಿ-ಕಂದರ, ನದಿ ಬಯಲುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಕಡೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿನ ಗಿಡ-ಮರ, ಹೂವು-ಬಳ್ಳಿ, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸ, ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೇಹ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೂಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ. ಕಾಡೇ ಆತನ ಜೀವಾಳವಾಗಿತ್ತು.

ಕಾಡಿನ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಸಂಬಂಧವು ಅವಿನಾಭಾವವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅಲೆಮಾರಿ ಮಾನವ ಒಂದೆಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರದೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ, ಎಲೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ನಂತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನೇ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಟ್ಟೆಗಳಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. **ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ನಾಂದಿ** ಎಂಬುವಂತೆ ಈ ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ, ಮರದ ತೊಗಟೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರ ಮೂಡಿಸಿರಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದನು ನಂತರ ನಾರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ. ನಂತರ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡಂತೆ ನೇಕಾರಿಕೆಯೂ ಉಗಮಗೊಂಡಿತು.) ಜಡೆ ಹೆಣೆಯುವುದು, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಲಿತ ಮಾನವ ಮೊದಲು ದಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ನಾರು, ಹತ್ತಿಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದನು. ನಂತರ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಅರಳೆ ಪಡೆದು ದಾರವನ್ನು ನೂತ ಮಾನವ ನೂಲಿನ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ನೂಲಿನಿಂದ ಒರಟು ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಧರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನಯವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಕನಸನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ನಯವಾದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸತೊಡಗಿದ. ನಂತರ ಬಂದದ್ದೇ ರೇಷ್ಮೆ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟು ವಸ್ತ್ರ. ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೇಯಲು ಕಲಿತ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಮುಂದಾದ ಮಾನವ ತನ್ನ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯ ವಸ್ತ್ರ ನೇಯ್ದು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯದ ಜತೆ ಧನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವನನ್ನು ನೇಕಾರ ಎಂತಲೂ, ಆತನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಥವಾ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನೇಕಾರರು ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಜತೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಘನತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಲವಾರು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮೂಲವೃತ್ತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ನೇಕಾರ ಮಾನವ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು **ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ** ತನ್ನದೇ ಆದ ಘನತೆ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವತ್ತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೇಕಾರ ಅನುಭಾವಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗಿ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕೈಗಾರೀಕರಣ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಶಾಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ೫೦ರ ದಶಕದಿಂದ ೬೦ರ ದಶಕದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಮೂಲನೆಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಲಾಗದೆ, ಬದುಕಲು ಆಗದೆ ಇತರ ಉದ್ಯಮಗಳತ್ತ ಕೈಹಾಕಲು ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಗೊಂಡ ನಗರಗಳತ್ತ ವಲಸೆ ಹೊರಟರು. ನಂತರ ೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಗಮನಿಸಿ ಹಲವರು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಪುನಃ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ ವಸ್ತ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಮಗ್ಗಗಳು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಪರ್ಧಿಗಿಳಿದಾಗ ಕೈಮಗ್ಗ ನೆಲ ಕಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ ನಗರಗಳತ್ತ, ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವವರು ನೇಕಾರರು. ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಲೋಕರೂಢಿ ಪದ. ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ, ತೊಗಟವೀರ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದು. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಾದಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಸಿಂಧೂ

ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು, ವೈದಿಕ, ಬೌದ್ಧ ನಾಥಪಂಥ, ವಚನಕಾರರು ಹಾಗೂ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವಾದದವರೆಗೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ನೇಕಾರ ಕಸುಬಿನಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಘರ್ಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಮುದಾಯ ಇಂದು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕುರುಹು ಕಣ್ಮರೆ ಯಾಗುವ ಹಂತ ತಲುಪುತ್ತಿದೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಂದರೆ ನೇಯುವ ಕೆಲಸ. ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮುದಾಯವೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ. ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೇಯಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನವೇ ಮಗ್ಗ(ಲೂಮ್) ಮಾನವನ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾದ ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕೈಮಗ್ಗ(ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್) ಎಂದೂ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾದ ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮಗ್ಗ(ಪವರ್ ಲೂಮ್ಸ್)ವೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಇದುವರೆಗಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಗಳು ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧಕರು ಕೈಗೊಂಡ ಹಲವಾರು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. **ರಿಪೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ದಿ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ಸ್ ಎನ್‌ಕ್ವಾಯಿರಿ ಕಮಿಟಿ, ಮಿನಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ,** ೧೯೫೪.

೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಶ್ರೀ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಕೊನುಂಗೋ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ಕೈಮಗ್ಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಕೈಮಗ್ಗ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಸ್ತ್ರೋದ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿತು.

೨. **ಎನ್.ಸಿ.ಎ.ಇ.ಆರ್. ಸರ್ವೇ ಆಫ್ ದಿ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಆ್ಯಂಡ್ ಸೋಲಾಪುರ, ಏಶಿಯಾ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಬಾಂಬೆ,** ೧೯೫೯

ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೈಮಗ್ಗ ನಿಗಮ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರ ಮಂತ್ರಾಲಯ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಮಗ್ಗ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಿಜಾಪುರ,

ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಸೋಲಾಪುರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಕೈಮಗ್ಗ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೩. **ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲೇಬರ್ ಆಫೀಸ್, ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್, ವೀವಿಂಗ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ** ೧೯೫೫

ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಮೂಲ ಕುಲಕಸುಬಾಗಿರುವ ನೇಕಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

೪. **ವಿ.ಬಿ. ಅಂಗಡಿ, ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಪವರ್ ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್ ವಿಥ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಟು ಬಿಜಾಪುರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ** ೧೯೭೬.

ಈ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿ.ಬಿ. ಅಂಗಡಿಯವರು ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಕೈಮಗ್ಗದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳ ಪೈಪೋಟಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸೋತಿವೆ. ಕೈಮಗ್ಗದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಜನ ಬಯಸುವ ಆಕರ್ಷಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೈಮಗ್ಗದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಂತೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಬೆಲೆಯ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮ ಉಳಿಸಬಹುದೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೫. **ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ, ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ? ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬನಹಟ್ಟಿ,** ೧೯೮೦.

ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿಯವರ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ? ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಕೈಮಗ್ಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆಯ ಮಹತ್ವ, ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೬. ರಿಪೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ದಿ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ಕಮಿಟಿ, ಮಿನಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ೧೯೮೪

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಇದರಂತೆ ನೇಕಾರರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೭. ಮಹಾಪಾತ್ರೋ ಪಿ.ಸಿ., ಎಕನಾಮಿಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಕಾಟನ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ಸ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀ ಇನ್ ಇಂಡಿಯ, ಆಶೀಶ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ ೧೯೮೬

ಪಿ.ಸಿ.ಮಹಾಪಾತ್ರೋ ಅವರು ಒರಿಸ್ಸ ರಾಜ್ಯದ ಕೈಮಗ್ಗ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ನೂಲಿನ ಕೈಮಗ್ಗದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮದ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೮. ವರ್ಕಿಂಗ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಲಿವಿಂಗ್ ಕಂಡಿಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಕರ್ಸ್ ಇನ್ ಪವರ್‌ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಮಿನಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಲೇಬರ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ ೧೯೮೮

ನೇಕಾರರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಕೈಗೊಂಡ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದು, ಬಹಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಗ್ಗಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪೂರಕವಲ್ಲದ ಪರಿಸರವಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೇಕಾರರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

೯. ಎಸ್ ಎಸ್. ಎಂಡಿಗೇರಿ, ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕಾಸ್ಟ್ ಇನ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀ ವಿಥ್ ಸ್ಪೇಷಲ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್ ಟು ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ ಯುನಿಟ್ಸ್ ಇನ್ ಬಿಜಾಪುರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೇಟ್. ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ೧೯೯೬.

ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆ ಹಾಗೂ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದ ಖಣಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ, ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರರು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಿನ ಹತೋಟಿ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದೇ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನಾಧಾರದ ಕುಲಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಈ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಈ ನೇಕಾರಿಕೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಜಾಹೀರಾತಿನ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳವಂತೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ

೧೦. **ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ, ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆ, ಮಂಟಪ ಮಾಲೆ ೭೫, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೦**

ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಈ ಕಿರುಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಂದಿಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸ ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೧. **ಕಂದಗಲ್ಲ ಪಿ.ಎಸ್, ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆ; ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ವಿನ್ಯಾಸ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ; ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ ೨೦೦೫.**

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಂದಗಲ್ಲ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆಯ ಬಣ್ಣಗಳು ಹಾಗೂ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಆಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಗೂ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಬಟ್ಟೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳೇ ಪ್ರಧಾನ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ ಬೇಗ ಮಾರಾಟವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುವ ಬಣ್ಣವೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಟ್ಟೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಎಂಬುದು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿರುವ ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೨. **ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಕೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಶಾಲಿಯಾ/ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದ ಆಧ್ಯಯನ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೫.**

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಶಾಲಿಯಾ/ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೇ ಜಾತಿ ಹಲವು ಪಂಗಡಗಳಾಗುವ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ಜಾತಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ನೇಕಾರರ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ದೇವಾಂಗ, ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಕೈಕೊಳನ್, ಕುರ್ಣಿ, ಪಟ್ಟುನೂಲ್‌ಕಾರನ್, ತಂತುವರ್ಧನ್, ತೇರುವಾನ್, ನೇಯ್ತಿಕ್ಕಾರ್, ಪಟ್ವಾರ್ಯ, ಪಣಿಕ್ಕನ್, ತೊಗಟೆ, ಶಾಲಿ, ಶಾಲಿಯಾ, ನೇಯ್ಗಿ, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗಳು

೧. ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ.

೨. ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

೧. ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

೨. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು.

೩. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ನೇಕಾರರ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ಪದ್ಮಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಪಟ್ಟಸಾಲೆ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ, ತೊಗಟವೀರ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಿಭಾಷಿಗರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಆಂಧ್ರ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪದೇ ಪದೇ ಕ್ಷಾಮ, ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ನೇಕಾರರು, ಕಂಬಳಿ ನೇಕಾರರು, ಹತ್ತಿ ನೇಕಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಕಾಂಚೀವರಂ, ಬನಾರಸ್, ಧರ್ಮಾವರಂ, ಇನ್ನಿತರೆ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡುವಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಈ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಜೀವನ ದುಸ್ತರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ

ಇವರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ಕೈಮಗ್ಗ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನೇಯ್ಗೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕಿನ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಶಿರೇಕೊಳ, ಬಾಂಡ್ರಾವಿ, ಚಳ್ಳಕರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪರಶುರಾಂಪುರ, ದೊಡ್ಡೇರಿ, ತೊರೆಕೋಲಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ, ಮೀರಾಸಾಬೀಹಳ್ಳಿ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ನಾಗಗೊಂಡನ ಹಳ್ಳಿ, ಮತ್ಸಮುದ್ರ, ದೊಣೆಹಳ್ಳಿ, ರಾಮಜೋಗಿಹಳ್ಳಿ, ಹುಲಿಕುಂಟೆ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಟಿ. ಓಬನಹಳ್ಳಿ, ಮಲ್ಲೂರಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಚೆಲ್ಲೂರು, ಚಿಕ್ಕಚೆಲ್ಲೂರು, ಕಡೆಊಡೆ, ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶ್ರೀರಾಂಪುರ, ಬೆಲಗೂರು, ಕಾಚಾಪುರ, ಬಾಗೂರು, ಜಾನಕಲ್ಲು, ಹತ್ತಿಮೊಗ್ಗೆ, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊರಕೆರೆ ದೇವರಪುರ, ನಂದನಹೊಸೂರು, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಮುಖ ನೇಕಾರರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಇಂದು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿರೇಕೊಳ, ಬಾಂಡ್ರಾವಿ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೊಡ್ಡೇರಿ, ಮೀರಾಸಾಬೀಹಳ್ಳಿ, ದೊಣೆಹಳ್ಳಿ, ರಾಮಜೋಗಿಹಳ್ಳಿ, ಹುಲಿಕುಂಟೆ, ಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ, ಟಿ. ಓಬನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡ ಚೆಲ್ಲೂರು, ಚಿಕ್ಕ ಚೆಲ್ಲೂರು, ಬೆಲಗೂರು, ಕಡೆಉಡೆ, ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹತ್ತಿಮೊಗ್ಗೆ, ಜಾನಕಲ್ಲು, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊರಕೆರೆದೇವರಪುರ, ನಂದನಹೊಸೂರು, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರಿದ್ದರೂ ಇವರೆಲ್ಲಾ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನೇಕಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕಿನ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ಪರಶುರಾಂಪುರ, ತೊರೆಕೋಲಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ನಾಗಗೊಂಡನ ಹಳ್ಳಿ, ಮತ್ಸಮುದ್ರ, ಮಲ್ಲೂರಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿನ ಶ್ರೀರಾಂಪುರ, ಬೆಲಗೂರು, ಕಾಚಾಪುರ, ಬಾಗೂರು ಪ್ರಸ್ತುತ ನೇಕಾರರ ಪ್ರಮುಖ ನೇಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಲವಾರು ಸಮುದಾಯಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೊಸ ರೂಪ

ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ರೂಪಾಂತರದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯದ ಕುಲಕಸುಬು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗು ಆರ್ಥಿಕ ಬದುಕು ಕೂಡ ಅನೇಕ ಆಧುನಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮರುರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವು ಒಂದು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ಸಂಶೋಧನಾಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಕಿರುಲೇಖನಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವ ನೇಕಾರನ ಬದುಕು ಇಂದು ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯೊಳಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಬೇರಾವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಇವು ನೇಕಾರನ ಬದುಕನ್ನು ದುಸ್ತರವಾಗಿಸಿವೆ. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಕುರಿತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಕೃಷಿಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲ, ಕೃಷಿಕ ಮಳೆ-ಗಾಳಿ ಬಿಸಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೇಕಾರ ಇವುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೇಕಾರನ ಕೆಲಸ ಏನಿದ್ದರೂ ಮನೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೃದ್ಧರವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನೂಲು ತೋಡುವ, ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯುವ, ಕಂಡಕಿ ಸುತ್ತುವ, ಕೆಚ್ಚುವ, ಮಗ್ಗಕ್ಕೇರಿಸುವ, ನೇಯ್ದ ಸೆರಗುಗಳಿಗೆ ಗೊಂಡೆ ಕಟ್ಟುವ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವೃತ್ತಿ ರೈತರಿಗೆ ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೆ, ಜಮೀನು ಪತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರೈತ ಸಾಲ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ನೇಕಾರ ಮಗ್ಗವನ್ನಿಟ್ಟು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಯಾರು ಸಾಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ನೇಕಾರನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೇಕಾರನ ಬದುಕು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ನಂತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯವೆಂದರೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೈತಾಪಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ವರ್ಗಗಳು ಅವನತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು

ಈ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯವಾದ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಕರೀಂನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರರು ಹಸಿವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. (ಈನಾಡು ಪತ್ರಿಕೆ) ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಡರ್ಖಿಂ ಅವರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಕೌಶಲ್ಯ, ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸದ ಪರಿಚಯವೇ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ನೇಕಾರ ಸೀರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಬೆಂಕಿ ಪೊಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಡಚಿ ಇಡುವಷ್ಟು ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ನ್ಯಾನೋ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದವು, ಸೀರೆ ಹರಿದರೂ ಬಣ್ಣ ಮಾಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಸೀರೆಗಳೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ದಿ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಮೇಣ ಇವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೃತಕ ಬಣ್ಣಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿದವು, ಬಣ್ಣಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೃತಕ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು(ಉದಾ: ನೇಪ್ಥಾಲ್ ಬಣ್ಣಗಳು) ಈಗಾಗಲೇ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಣ್ಣಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾನದಂಡವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಅಥವಾ ನೇಕಾರಿಕೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕಡಿಮೆ ಬೇಡಿಕೆ, ಬಣ್ಣದ ಗುಣ್ಣಮಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಕುಲಕಸುಬು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ ಎಂದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಒಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ತಲೆತಲಾಂತರದ ಅನುಭವದಿಂದ ಆಕರ್ಷಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಮನಮೋಹಕ ಚಿತ್ತಾರಗಳೂ ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ನೂಲಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುರಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಈ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ನೇಕಾರನ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ನಡುವೆ ಜೀವನ

ಸವೆಸುವಂಥಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಅಧ್ಯಯನ ಇಂದಿನ ತುರ್ತಾಗಿದೆ. ಹಾಗೇಯೇ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೇಯುವುದನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನವು ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕರಗಳಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಜವಳಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿ, ನೇಕಾರ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ವರದಿಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾಲ (ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್) ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುಟುಂಬವಾರು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಯೋಮಿತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನ, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಧಾನ, ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ, ಸಂದರ್ಶನ, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ, ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಅವಲೋಕನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು, ಕೋಷ್ಟಕಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಾರಾಂಶ

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವು ಹಲವು ಪೂರಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ನೆರವು ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಯನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. **ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ-ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವಿಧಾನ**

ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಾಯವು **ಪ್ರವೇಶ** ಎಂಬ ಪೀಠಿಕಾ ಭಾಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೨. **ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ**

ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು **ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಂತದಿಂದ ನೇಕಾರಿಕೆಯ(ನೇಯ್ಗೆ) ಹಂತದವರೆಗೂ ಸಾಗಿಬಂದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೆಷ್ಮೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

೩. **ವೃತ್ತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಉದಯ**

ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ವೃತ್ತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಉದಯ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವೃತ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಪದ್ಮಸಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲೆ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ, ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪. **ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ**

ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಂಬುದು ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಲಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಮುದಾಯಗಳೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಪದ್ಮಸಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ, ದೇವಾಂಗ, ತೊಗಟವೀರ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲದೆ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಗೊಲ್ಲರು, ಲಿಂಗಾಯತರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡದವರೂ ಕೂಡ ನೇಕಾರಿಕೆ ಕಸುಬನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವಾದ ಪದ್ಮಸಾಲಿಗಳ ಮೂಲಪುರಷ 'ಭಾವನಾ ಮಹರ್ಷಿ' ಕುಲದೇವರು 'ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸ್ವಾಮಿ'ಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಇವರಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗಳ ಮೂಲಪುರುಷ 'ದೇವಾಂಗ ಶಂಭು' ಕುಲದೇವರು 'ಸಾಲೇಶ್ವರ'ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಇವರು 'ಬಸವರಾಜ ಪಟ್ಟಾರಾಧ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ'ಯನ್ನು ಜಗದ್ಗುರುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿಗಳ ಮೂಲಪುರುಷ 'ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರ' ಕುಲದೇವರು 'ಭವಾನಿ' ಜಗದ್ಗುರು 'ಬಸವರಾಜ ದೇಶೀಕೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ'ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಂಗದವರ ಮೂಲಪುರುಷ 'ದೇವಲ ಮಹರ್ಷಿ' ಕುಲದೇವತೆ 'ಬನಶಂಕರಿ' ಹಾಗೂ 'ದೇವಾನಂದಪುರಿ ಸ್ವಾಮಿ'ಗಳನ್ನು ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೊಗಟವೀರರ ಮೂಲಪುರುಷ 'ಪುಷ್ಪಾಂಡಜ ಮಹರ್ಷಿ' ಕುಲದೇವರು 'ಚೌಡೇಶ್ವರಿ' ಜಗದ್ಗುರು 'ದಿಲೀಪಸ್ವಾಮಿ'. ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಕುಲದೇವರು 'ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ', ಜಗದ್ಗುರು 'ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ'. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುಲಕಸುಬು 'ನೇಕಾರಿಕೆಯೇ' ಆಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯಗಳ ದೈವ, ದೇವರುಗಳು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪದ್ಧತಿ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲಪುರುಷರು, ಕುಲದೇವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದರೂ, ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಇವರು ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ **'ಇಲಿ ಪೂಜೆ'** ಅಥವಾ **'ಇಲಿವಾರು'** ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಣೇಶ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಮಗ್ಗ ನೇಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ ಇಲಿಗಳು ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾಸಿರುವ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕಟ್ಟೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ದೈವಾಚಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ, ಗೋತ್ರ, ಪ್ರವರಗಳಿದ್ದು, ಒಂದೇ ಗೋತ್ರದವರ ನಡುವೆ ವಿವಾಹ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಅಕಾಲ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸುಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಂಥೆಯೇ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅವರವರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸಂಘಟನೆ ಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

೫. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ

ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದಂತಹ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೃದ್ಧರವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೂ ಕೆಲಸ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ನೂಲು ತೋಡುವ, ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯುವ, ಕಂಡಕಿ ಸುತ್ತುವ, ಕೆಚ್ಚುವ, ಮಗ್ಗಕ್ಕೇರಿಸುವ, ನೇಯುವ, ಸೆರಗುಗಳಿಗೆ ಗೊಂಡೆ ಕಟ್ಟುವ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವೃತ್ತಿ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು, ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ನೇಕಾರರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ನೇಕಾರರು ಟವಲ್, ಲುಂಗಿ, ಧೋತಿ, ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೆ, ಜನತಾ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಾರೆ. ಉಣ್ಣೆ ನೇಕಾರರು ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಾರೆ. ರೇಷ್ಮೆ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ನೇಕಾರರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಗ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ನೇಕಾರ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ನೇಕಾರ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ನೇಕಾರ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ನೇಕಾರ. ಇಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಲಾಭ ತಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕುತ್ತು ತಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರನ ಬದುಕೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗಿಯೂ ಈ ಕಸುಬನ್ನು ಬಿಡಲೂ ಆಗದೇ ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದೇ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂದ ಈ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಬದಲಾಗಿ ಹೊಸ ವೃತ್ತಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ ಈ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಾದ ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೇಯೇ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ನೇಕಾರರ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೬. ಉಪಸಂಹಾರ

ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಸವಾಲುಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕುಲಕಸುಬೆಂದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಯೆಂದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಒಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರು ತಮ್ಮ ತಲೆತಲಾಂತರದ ಅನುಭವದಿಂದ ಆಕರ್ಷಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಮನಮೋಹಕ ಚಿತ್ತಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ನಡುವೆ ಜೀವನ ಸವೆಸುವಂತಾಗಿದೆ. ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಮುದಾಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದೆಡೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳು, ನೇಕಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಲಹೆಗಳು, ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೋಷ್ಟಕಗಳು, ಗ್ರಂಥಋಣ, ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದವರು ಬಳಸುವ ಪದಕೋಶ, ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದ ನೇಕಾರರ ಬದುಕನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಒಟ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಿಗೆ, ಜನಪದ ತಜ್ಞರಿಗೆ, ಸಮುದಾಯ ತಜ್ಞರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಲ್ಲದು. ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದ ಮಾಹಿತಿಗಳಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಇತಿಮಿತಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಹಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ, ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳವುದರ ಮೂಲಕ ಬೇಕಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿದಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಂದ ಪಡೆದು ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಾಗ

ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡದಂತೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಲೋಪವಾಗದ ಹಾಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಂದು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಕಟಿತ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನ, ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ವರೂಪ

ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ರೇಷ್ಮೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಒಂದು ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ, ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಮೇಲೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಕೃಷಿಕನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ, ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಸಮಾನ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸುಖ ಅಥವಾ ಕಷ್ಟ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳೊಂದಿಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಜನ ಸಮುದಾಯ ಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ತುಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿ, ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ವೈರುಧ್ಯವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ತುಂಬ ಪ್ರಶಸ್ತ ಜಿಲ್ಲೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಮದಕರಿ ನಾಯಕ, ಕೋಟೆ-ಕೊತ್ತಲ, ಒನಕೆ ಓಬವ್ವ, ಅಶೋಕನ ಶಾಸನ, ಮಯೂರವರ್ಮನ ಶಾಸನ, ಹತ್ತಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮಳೆ-ಬೆಳೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಸದಾ ಬರಗಾಲವನ್ನು ತನ್ನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ, ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗವನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸುವ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ನಷ್ಟ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ಎಂಬ ಅಭಿದಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗಂಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದೆ. ಇದು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯೂ ಹೌದು. ಹಾಗೆಂದು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಣೆಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಹೀಗೆಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ಕಸುಬುಗಳು, ಉಪಕಸುಬುಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ, ಇನ್ನಿತರ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಒಂದು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ(ಗಿರಿಜಾ ಟಿ.: ೧೯೯೧:ಪುಟ.೨).

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ಜಗಳೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಹಿರಿಯೂರು ಎಂಬ ೯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯದ್ದವು. ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪುನರ್‌ವಿಂಗಡಣೆ ಆದಾಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ದಾವಣಗೆರೆ, ಹರಿಹರ, ಜಗಳೂರು ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವು.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೮೬ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.(ಟಿ.ಗಿರಿಜಾ ಪುಟ.೭) ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವೆನಿಸಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಪೂನಾ ಬೆಂಗಳೂರು ಹೆದ್ದಾರಿ ೪ರಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನಗರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಪಡೆದು ಶುಷ್ಕ ಹಾಗೂ ಹಿತಕರ ಹವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಡಿಮೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಒಂದು ಜಿಲ್ಲಾಕೇಂದ್ರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಆಂಗ್ಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಾಲ್ ಡ್ರಗ್(Chittaldrug) ಇದು ಚಿತ್ರಕಲ್‌ದುರ್ಗ ಎಂದು ಸಹಾ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. (ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪ ಜಿ.ಎನ್.:೨೦೦೭:ಪು೧೩) ಪ್ರಸ್ತುತ ೬ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಹಿರಿಯೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ೨೨ ಹೋಬಳಿಗಳು, ೧೭೧೩ ಹಳ್ಳಿಗಳು, ೧೭೦ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಇದರ ಇತಿಹಾಸವು ಸುಮಾರು ೬೦೦೦ ಬಿ.ಸಿ. ಕಾಲದ ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು Dr. M.H. Krishna, Dept of Archeological Researcher ಮೈಸೂರು ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ತಿಳಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇದು ಅಸುರರ ನೆಲ ಎಂದು ಚರಿತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಂದ, ಮೌರ್ಯ, ಶಾತವಾಹನ, ಕದಂಬ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಪಲ್ಲವ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಚೋಳ ವಿಜಯನಗರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾಳೆಗಾರರಂತಹ ರಾಜ ವಂಶಸ್ಥರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಆಳಿದರು. ನಗರದ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಚಿನ್ಮಲಾದ್ರಿ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆಯು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ೧೩° ೩೪° ಮತ್ತು ೧೫° ೧೦° ಮಟ್ಟದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲವು ಬರಡು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಗುಣಲಕ್ಷಣವು ಏರಿಳಿತದ ಸಮತಲಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ವೇದಾವತಿ ನದಿಯ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಪೂರ್ವಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ವೇದಾವತಿ ನದಿಯ ಕೃಷ್ಣ ನದಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ವೇದ ಮತ್ತು ಅವತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪನದಿಗಳಿವೆ. ಬಾಕ್ಸೈಟ್, ಕ್ರೋಮೇಟ್, ಗೋಲ್ಡ್, ಐರನ್, ಐರನ್ ಓರ್, ಲೈಮ್‌ಸ್ಟೋನ್, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್, Pynites, White quartzes ಈ ರೀತಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಖನಿಜಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ. ಇಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ೭೫೬ ಎಂ.ಎಂ.ರಷ್ಟು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿವರೆಗೆ ಚಳಿಗಾಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್‌ನಿಂದ ಜೂನ್‌ವರೆಗೆ ಬಿಸಿಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಪರಿಮಿತಿಯು ೨೭° ೯ ಸೆ.ನಿಂದ ೪೧° ಸೆ.ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ೭೭೦.೭೦೨ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು. ೭೩೭೧೯ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.(೯.೫%) ೨೦೦೧-೦೨ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವ ಭೂಮಿ ಶೇಕಡ ೫೪% ಅಂದರೆ ೪೨೨.೫೭೪ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಅಷ್ಟು ಇದೆ. (೧೬.೬೮% ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ನಿರಂತರ ನೀರಿರುವ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ಯೂಬ್‌ವೆಲ್‌ಗಳು ನೀರಾವರಿಯ ಮೂಲಗಳು. ಜೋಳ, ರಾಗಿ, ಬಾರ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳು. ತೆಂಗು ಹಾಗೂ ಅಡಿಕೆ ತಳಟಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಭಾಗ ಕಬ್ಬು, ಎಣ್ಣೆಬೀಜ,

ಈರುಳ್ಳಿ, ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬೆಳೆಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ದಿಮೆ ಹಾಗೂ ಪಶುಪಾಲನೆ ಇವುಗಳು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸಣ್ಣಕೈಗಾರಿಕೆ, ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿವೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಹಬ್ಬಿರದೆ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಲೆಯ ಏಳು ಬೀಳುಗಳಂತೆ ಹರಡಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ಬೋಳುಗುಡ್ಡ, ಬೆಟ್ಟಗಳ ಪಂಕ್ತಿಗಳು, ಕಣಿವೆಗಳು, ಕೊಳ್ಳಗಳು, ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮನಾಂತರ ಸಾಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದ ಸಾಲುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಆಗ್ನೇಯದಿಂದ ಉತ್ತರ ವಾಯುವ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಸಮನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿವೆ. ಪೂರ್ವದ ಸಾಲು ಹಿರಿಯೂರಿನಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಪರ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿ ಮುಂದೆ ವಾಯುವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕಣ್ಣಕುಪ್ಪೆ ಬೆಟ್ಟದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಗಳು ವಾಯುವ್ಯದಿಂದ ಈಶಾನ್ಯ ಮುಖವಾಗಿ ಸಾಗಿವೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟದ ಪರ್ವತ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವು ದಕ್ಷಿಣದ ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರಿ ನವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿವೆ(ಜಯಣ್ಣ ಯು.:೨೦೦೨:ಪು೧೮).

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಅದಿರಿನ ಹಳೆಯ ಗಣಿಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಗಣಿ ಮತ್ತು ಭೂವಿಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆಯವರು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನಪದರು ಮೊದಲಿನಿಂಲೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬೆಟ್ಟದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ದುರ್ಗವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಲ್ಲು ಎನ್ನುವುದು ಚಿನ್ನದ ಕೋಟೆ ಚಿನ್ನ ಮುರಿದಾರೆ, ಚಿನ್ನ ಬಗದೋರು, ಚಿನ್ನ ಮುರಿದರೆ, ಚಿತ್ರರದ ಕಲ್ಲು. ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಮರುಳಸಿದ್ಧ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಚಿನ್ನದಗಿರಿ ಪರ್ವತವೆಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ(ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ,:ಪು.೩).

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಉಳಿದ ಮೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಕಸುಬು ಕೃಷಿ ಆಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಗಿರಿಜನರೇ ಅಧಿಕವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಈ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಿ ಸದಾ ಒಣಹವೆಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಒಣಹವೆ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ, ಉರಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಚಳಿಗಾಲ ಮಾಯವಾಗಿರು ವುದು ತಮಾಷೆಯಾದರೂ ಸತ್ಯ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಾದರೆ, ತಂಪು ಸುಖದ ಸಂಕೇತ, ಬಿಸಿ ಕಷ್ಟದ ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸದಾ ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲ ಝಳವೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅನಿಸದಿರದು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಿರಿಜನರ ಮೂಲಕಸುಬು ಪಶುಪಾಲನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಹಾಗೂ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಖುದಾಪುರ, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮೀಸಲಿರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಮೃತ ಮಹಲ್ ಕಾವಲು ಎಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಮೃತ ಮಹಲ್ ರಾಸುಗಳು ಎಂಬ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರಾಸು ತಳಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಮೊದಲು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಗಿರಿಜನರ ಮೂಲವೃತ್ತಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬು ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಆದರೂ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೆಲ ಭಾಗ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಿರಿಯೂರಿನ ಬಳಿ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ವಾಣಿವಿಲಾಸ ಸಾಗರ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಜಲಾಶಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವುದು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಬಳಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ರಂಗಯ್ಯನದುರ್ಗ ಜಲಾಶಯವೇ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಉಳಿದಂತೆ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊರೆಸಿರುವ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧-೩ ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೂಡ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೀಕರತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳತ್ತ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಉಪಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ತೆಂಗಿನನಾರು, ಹಗ್ಗ, ತಡಿಕೆ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ತಯಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಹತ್ತಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ಸಹ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನತೆ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ನಂತರದ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಹತ್ತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಬೆಳೆಯುವ ಹತ್ತಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಏಕೈಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇದೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ದಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ೨-೩ ಬೃಹತ್ ಮಿಲ್‌ಗಳು ಆರಂಭ ಕಂಡಿವೆ. ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ತಮಿಳುನಾಡು, ಮುಂಬೈ, ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜೋಗಿಮಟ್ಟಿ ಗುಡ್ಡ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಲುಗಳು ಏಷಿಯಾದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ (ವಿಂಡ್ ವೆಲಾಸಿಟಿ) ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ನೂರಾರು ಮೈಲುಗಳುದ್ದಕ್ಕೂ ಹಬ್ಬಿರುವ ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಪವನ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪವನ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾರು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಅಗಾಧವಾದ ಈ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಅನ್ಯ ರಾಜ್ಯದ ಬಂಡವಾಳಿಗರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಅಸಹಾಯಕತೆಯೋ ಅಥವಾ ಉದಾರತೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೩,೫೩,೦೭೩ ಎಕರೆ ೨೯ ಗುಂಟೆ ಅಥವಾ ೧.೩೭೩.೩ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. (ಗಿರಿಜಾ ಟಿ.:೧೯೯೧:ಪು.೧೬) ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ತೆಂಗಿನ ಉಪಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ಅಕ್ರಮ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಸದ್ದು ಇಲ್ಲಿಂದಲೂ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತ್ತು. ದೇಶದ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವು ತಳೆಯದಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು ಅಕ್ರಮವಾಗಿಯೋ, ಸಕ್ರಮವಾಗಿಯೋ ಬರಿದಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಬದುಕು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಸುಂದರ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಬೇರೆಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಿವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಸುಬುಗಳಾದ ರೇಷ್ಮೆ ನೇಕಾರಿಕೆ, ಕಂಬಳಿ ನೇಕಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವ ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿವೆ.

ಚಳ್ಳಕೆರೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯೂರು, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಜಗಳೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಪಾವಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿದ್ದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಪವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.

ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೨೦೫೯.೮ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.(ಗಿರಿಜಾ ಟಿ:೧೯೯೧:ಪು.೧೪೧) ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ಖಾದ್ಯತೈಲ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಶೇಂಗಾ ಬೀಜ ಸುಲಿಯುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ವ್ಯವಹಾರ ಚತುರತೆ, ಅಲ್ಪ–ಸ್ವಲ್ಪ ಬಂಡವಾಳ ಇಷ್ಟರಲ್ಲೆ ಇವರು ಈ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಸುಮಾರು ೪ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಶೇಂಗಾ ಬೀಜ ಸುಲಿಯುವ ಯಂತ್ರಗಳ ತಯಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಹಿರಿಯೂರು ಪಟ್ಟಣದ ವರ್ಕ್‌ಶಾಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. 'ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಲ್ಲರ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಎಣ್ಣೆ ಹಿಂಡುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗುಜರಾತ್‌ನಿಂದ ತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಹಣಕಾಸು ನೆರವು– ದೇಶೀ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪಕ್ಕಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಘಟಕಗಳು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ರೋಕರ್‌ಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಘಟಕಗಳ ಮಾಲೀಕರು ವಾರದ ವಾಯಿದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ, ಗುಜರಾತ್, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ವಿವಿಧ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ತೈಲ ರವಾನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ನಗದು ವ್ಯಾಪಾರವಾದರೆ, ಕೆಲವೆಡೆ ವಾರ–ಎರಡು ವಾರದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉದ್ರಿ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಚಳ್ಳಕೆರೆಯಂತಹ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ೨೦೦–೫೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿವರೆಗೂ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಈ ಘಟಕಗಳ ಅಗಾಧತೆ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರಿಂದಾಗಿರುವ ಪರಿಣಾಮ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟಕಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಬ್ರೋಕರ್‌ಗಳು, ಖಾಲಿಚೀಲದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಇದರ ಉಪಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹತ್ತಾರು ಸಾಲ್ವೆಂಟ್‌ಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ಸಹಿತ ಹಿಂಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಎಣ್ಣೆ ರಹಿತ ಹಿಂಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಇದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಳಿ ಫಾರಂಗಳು ಹೀಗೆ ಸಾಲು ಸಾಲು ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಈ ಘಟಕಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳೂ ಸಹ ಈಗ ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ೧೫೦ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ೩೦ ಘಟಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ ಜಾಗತೀಕರಣ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ೩೦ ಘಟಕಗಳು ಸಹ ಯಾವಾಗಬೇಕಾದರೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಬಹುದಾದ ಅಪಾಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಮೊದಲು ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರದ ಸರದಿ ಸೋಯಾ ಅವರೆಯ ಎಣ್ಣೆಯದಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಖಾದ್ಯ ತೈಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಆಮದು ಸುಂಕವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಎಣ್ಣೆ ಕೂಡ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತಿದೆ. ಎಣ್ಣೆ ಕಲಬೆರೆಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಚಿಲ್ಲರೆ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಖಾದ್ಯ ತೈಲವನ್ನು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿತು. ಈಗ ಎಣ್ಣೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬ್ರಾಂಡ್‌ಗಳ ಪೌಚ್‌ಗಳದೇ ಕಾರುಬಾರು.

ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಎಣ್ಣೆ ರೀಫೈನರಿಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿವೆ. ಅದಾನಿ ವಿಲ್‌ಮಾರ್, ಕಾರ್ಗಿಲ್, ಟಿನಾ ಮುಂತಾದ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಆರಂಬಿಸಿವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಎಣ್ಣೆ ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೀಫೈನರಿಗಳು ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ವಿದೇಶದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಎಣ್ಣೆ ಸ್ವದೇಶದಾದರೇನು, ವಿದೇಶದಾದರೇನು? ರೀಫೈನರಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭ ಮುಖ್ಯ. ಆಮದು ಎಣ್ಣೆಗೆ ದರ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡಲು ಆಗದ ಸ್ಥಳೀಯ ಎಣ್ಣೆ ಮಿಲ್ಲುಗಳು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೃಶವಾಗುತ್ತಲೇ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಚಳ್ಳಕೆರೆಯೆಂಬ ಎಣ್ಣೆ ನಗರಿ ಸೊರಗಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಮೇಲೂ ಬೀರಿದೆ.

ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ಖುದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ೧೦ ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಿದೇಶಿ ಕುರಿಗಳ ತಳಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಸಾಕುವುದು ಈ ಭಾಗದ ರೈತರಲ್ಲಿ ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಭನೆ ಮೂಡಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತಿತರ ದೇಶಗಳ ತಳಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇಕೋ ಕುರಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ವಿಫಲ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅಲ್ಲೀಗ ೧೨ ಸಾವಿರ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯು ವಿವಿಧ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಂದ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗಲೇ ಊಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಹಿರಿಯೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿವೆ. ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗಳಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಕೆಲಸ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದ ರೈತರ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಹಣ ಪಾವತಿಸುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಾಲರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ರೈತರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಇವರ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಆರೋಪಗಳಿದ್ದರೂ ರೈತರ ಅರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಆಪತ್ಬಾಂದವರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ರೈತರೇ ಹೇಳುವ ಮಾತು.

ದಲ್ಲಾಲರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಮಧ್ಯೆ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಆರ್ಥಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ದಲ್ಲಾಲರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಇದೇ ದಲ್ಲಾಲರ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ರೈತರು ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಖಾಯಂ ಮರುಪಾವತಿ ಯಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ದಲ್ಲಾಲರೂ ರೈತರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆ ಕೀಳಲು ಕೂಲಿ, ಕೊಯಿಲು ಮಾಡಲು ಕೂಲಿ, ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಣ, ಮದುವೆ, ಜಮೀನು ಕೊಳ್ಳಲು, ಮನೆ ದುರಸ್ಥಿ ಮಾಡಲು, ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ರೈತ ಬೆಳೆಯುವ ಫಸಲಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಟ ೧೦ ಸಾವಿರದಿಂದ ೨ ಲಕ್ಷದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣ ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಭಾಂದವ್ಯದ ಮೇಲೂ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಳೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದು ಫಸಲೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ದೊರಕಿದರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸುರಕ್ಷೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಳೆಯ ಕಣ್ಣಾ ಮುಚ್ಚಾಲೆಯಿಂದ ಬೆಳೆ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಎರಡೂ ವರ್ಗಗಳು ಸಂಕಷ್ಟ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ರೈತನಿಗೆ ಸಂಘಟನೆಯ ಬಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೆಲ ಉಚಿತ ಸಾಂತ್ವನದ ಮಾತುಗಳಾದರೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ದಲ್ಲಾಲರು ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವುದರಿಂದ ಸಾಂತ್ವನ ಕೊಡುವವರೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕು

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು ೮೩ ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ-ಬೀದರ್ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ೫ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಫಾಸಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ೧೪.೪ರಿಂದೆ ೧೫.೦೨ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶ ೭೭,೦೧ರವರೆಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಸಂಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮೇರೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಂಧ್ರ ಗಡಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಲವು ಕಡೆ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಲುಗನ್ನು ಆಡುಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಿಭಾಷಾ ಬಳಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ೭೩೭ ಚ.ಕಿ.ಮಿ. ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು(ಕಸಬಾ) ಮತ್ತು ದೇವಸಮುದ್ರ ಎಂಬ ಎರಡು ಕಂದಾಯ ಫಿರ್ಕಾಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೭೫ ಜನವಸತಿ ಗ್ರಾಮಗಳು ೧೬ ಬೇಚರಾಕ್ ಗ್ರಾಮಗಳು ಇವೆ(ಭೀಮಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಎನ್:೧೯೮೭:ಪು.೪) ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಹು ಭೂಭಾಗ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ, ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳಿಂದಲೂ ಆವೃತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರುವಿನ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೃತ್ತಿ. ಇಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುವ ಸೀರೆಗಳು 'ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸೀರೆ'ಗಳೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಪಟ್ಟಣ, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸೀರೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಇವೆ. ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸದ ವಿವಿಧ ವರ್ಣದ, ವಿವಿಧ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸೀರೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳಿಂದ ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸೀರೆಗಳು ಸುಮಾರು ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳೀಯರ ಮಾತು. ಒಂದು ಕಡ್ಡಿ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯದ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆದದ್ದು

ವಿಸ್ಮಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಗಟ್ಟಿನೂಲು ಜೈವಿಕ ವರ್ಣಸಂಯೋಜನೆ ಉತ್ತಮ ನೇಯ್ಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಸೀರೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಂಚಿಪುರಂ, ಧರ್ಮಾವರಂ ಸೀರೆಗಳು ನಡುವೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸೀರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಗತವೈಭವವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳ ಸಗಟು ಹಾಗೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ವಸ್ತ್ರ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸೀರೆಗಳು' ಭಾಗವಹಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈಗ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಕೈಮಗ್ಗದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಧೃತಿಗೆಡಿಸಿದೆ. ನೇಕಾರರು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ.

ನುಂಕೆಮಲೆ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ
ಕೊಟ್ಟ ಜಾಡ ನುಂಕೆ ಮುಟ್ಟುವುದು ಮೂರುರ
ಬಟ್ಟೆಯು! ನಾಲ್ಕು ಪದದೂರು ಅವನೂರು
ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಸರ್ವಜ್ಞ!

ಈ ವಚನವು ಯು.ರಂಗಪ್ಪ ಅವರ 'ನುಂಕೆಮಲೆ ಪರಮಾರ್ಥ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಕೂಡ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ ವಚನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನುಂಕೆಮಲೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ನಗರ ಎಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಅದೇ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಪಾಳುಬಿದ್ದ ಮನೆಗಳು ಜನವಸತಿ ಇರುವ ಕುರುಹುಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಆದಿಚುಂಚನಗಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡನೆಯ ಕಾಲಭೈರವ ಅವಾಸಸ್ಥಾನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು ಕದಂಬರ ಒಂದು ಶಾಖೆಯು ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮಂತರಾಗಿ ನುಂಕೆ-೭೦ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಆಳಿದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳು ಧೃಡಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಾಲಭೈರವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಧಿನಾಯಕನಾದರೂ, ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ತುಪ್ಪದಮ್ಮ ಮುಂತಾಗಿ ಹಲವು ದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರದ ನಾಥಪಂಥ (ಗೋರಕ್ಷನಾಥ)ದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದೆ. ಗೋಸಾಯಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪವಿರುವ ಕದ್ರಿ ಮಠ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡವರು

ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗೋಸಾಯಿ ಶ್ರೀ ಮಂಗಲನಾಥ ಇವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ: ಇದು ಗೋಸಾಯಿಗಳು ಆರಾಧಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿದೇವತೆ ಇಲ್ಲಿ ಕತೃಗದ್ದುಗೆ ಇದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯತ್ವ ನೀಡುವ "ಜೋಗಿಬಿಡುವುದು" ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಾಲಭೈರವ: ಗೋಸಾಯಿ ಮಠದ ಮುಗ್ಗುರಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯವೇ ಕಾಲಭೈರವ ಗುಡಿ, ಸುಕನಾಸಿ ನವರಂಗ ಹಾಗೂ ಮುಖಮಂಟಪಗಳನ್ನು ಈ 'ಅಲಯ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಭೈರವ ಅಳೆತ್ತರದ ಕಪ್ಪು ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿರುವ ಈ ಆಲಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರವಿದೆ. ನಂತರ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ವಿಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನವರಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರಗಳು ಇವೆ. ಅಲಯದ ಸುತ್ತ ಪ್ರಾಕಾರದ ಗೋಡೆ ಇದ್ದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಂಟಪಗಳ ಸಾಲು ಇದೆ ಪ್ರತಿವರುಷ ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವ ಸಿಡಿ ಉತ್ಸವಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಈ ಆಲಯದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೃಹತ್ತಾದ ದೀಪ ಸ್ತಂಭಗಳು ಇವೆ.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ: ಇದು ಸಿದ್ದೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಪೂರ್ವಭಿಮುಖವಾಗಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯವು ಗರ್ಭಗುಡಿ ನವರಂಗ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಹಿಂಬದಿಯ ಹುಟ್ಟುಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳು ಇವೆ.

ತುಪ್ಪದಮ್ಮ: ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಪೂರ್ವದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದೇವತೆಯ ಅಲಯವಿದೆ. ಅಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಮತ್ತು ಮುಖಮಂಟಪ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಕಪ್ಪುಶಿಲೆಯ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿ ಇದೆ.

ಉಳಿದಂತೆ ಮೇಗಳ ಈರ್ಲು, ಕೆಳಗಿನ ಈರ್ಲು(ಹರಳಯ್ಯನಗುಡಿ) ಯಲ್ಲಮ್ಮ, ಹನುಮಂತರಾಯ ಈ ದೇವಾಲಯಗಳ ಗುಡಿಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಚಚ್ಚೌಕಾರದ ಪುಷ್ಕರಣಿ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು ಸರ್ವಧರ್ಮದವರೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗದ ಭೇದವಿಲ್ಲದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ: ಕಾಗೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ವಿಸ್ಮಯದ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಸತ್ಯ.

ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ: ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಪ್ರಾಚೀನ ಜನವಸತಿಯ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ 'ಇಸಿಲ' ಪಟ್ಟಣವು ಈ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಉತ್ಖನನಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಪೂರ್ವದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ 'ರೊಪ್ಪ; ಎಂಬ ಗ್ರಾಮವಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ರೊದ್ದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಕೋಟೆಯನ್ನು ರೊಪ್ಪದ ಕೋಟೆ (ಹನೇಯಕೋಟೆ) ಎಂದು ಕರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಯ್ಸಳದ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನು ಈ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಈ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ವಿಜಯಗಿರಿ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವೊಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೋಡಬಹುದು. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ತ್ರಿಶಂಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಮಹಲು, ಕುಮಾರರಾಯನ ಗರಡಿಮನೆ, ಕೋಟೆಯ ಅವಶೇಷ ಇವುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರ ಗುಡಿಗಳು ಹೊನ್ನಿಯ ಸಿಡಿ ತಲೆ ಎಂಬ ವೀರಸ್ಮಾರಕವಿದೆ. ಹಲವಾರು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಇವೆ.

ಸಿದ್ದಾಪುರ: ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳೆಂದು ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಶೋಕ ಸಿದ್ದಾಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಅಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು ಉಪಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡಸಿದ್ದಾಪುರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಸ್ಮಯದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳ ಇದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅವರನ್ನು ಈ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಣ್ಣು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕೇರಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ: ಇದ್ದು ಚಿಕ್ಕೇರಹಳ್ಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ದೇವಾಲಯ ವಿಜಯದಾಸರ ಸಾಕುಮಗ ಮೋಹನದಾಸರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೧೨೫೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನರಹರಿ ತೀರ್ಥರಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೊಂಡು ನಂತರ ೧೬೫೦ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರ ಸಾಕುಮಗ ಶ್ರೀ ಮೊಹನದಾಸರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಈ ಆಲಯದ ಮೂಲ ದೇವತೆ. ಮಧ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಆಲಯವನ್ನು ಗುಡೇಕೋಟೆಯ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಬೊಮ್ಮಂತರಾಜಯ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುದು ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಆತನು ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ನೀಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನವಿದೆ.

ಮುಖಮಂಟಪ, ನವರಂಗ, ಅಂತರಾಳ ಹಾಗೂ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಆಲಯದ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಐದು ಅಂತಸ್ತುಗಳ ರಾಯಗೋಪುರವಿದೆ. ನವರಂಗಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಎರಡು ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರ್ತಿಗಳು

ಮೈಸೂರು ರಾಜಒಡೆಯರ ಅರಮನೆಯಿಂದ ತಂದಂತಹವುಗಳು ಎಂಬುದು ಈ ಕುಟುಂಬದವರ ಹೇಳಿಕೆ. ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ನಂತರ ಈ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣದೇವರ ಆಲಯ ರಾಮಾಲಯವಾಗಿ ಖ್ಯಾತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶ್ರೀರಾಮನವಮಿಯಂದು ಇಲ್ಲಿ ವೈಭವದ ರಥೋತ್ಸವ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿದ್ದು, ಗುಡೇಕೋಟೆ ಪಾಳೇಗಾರರು ಈ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಜಹಗೀರು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ವಸ್ತ್ರಗಳು ಪೂಜೆಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಶಿರೇಕೋಳ: ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ಸಿರಿಯಕೊಳ' ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಈ ಗ್ರಾಮ ಹಿಂದೆ ಊರ ಸುತ್ತ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು 'ಕೋಟೆ' ಎಂದು ಪಕ್ಕ ಇರುವ ಮುರುಡಿಯನ್ನು 'ಪೇಟೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಸ್ಥಾನಿಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬೃಂದಾವನದಿಂದಾಗಿ ಈ ಗ್ರಾಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಖ್ಯಾತ ಶ್ರದ್ಧಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಶಾನುಭೋಗರಿಗೆ ಒಲಿದ ರಾಯರು, ಮಂತ್ರಾಲಯದಿಂದ ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆನಿಂತರು ಎಂಬುದಾಗಿ ಸ್ಥಳ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮಠವು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಬೃಂದಾನವದ ಮಗ್ಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಪರಿವಾರದ ಆಲಯವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆರಾಧನೆಯ ದಿನದಂದು ಇಲ್ಲಿ ರಥೋತ್ಸವ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಭೋಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಅವರ ಕಾಲದ ಸುಂದರ ಪುಷ್ಕರಣಿ(ಮಧುರನಬಾವಿ) ಮತ್ತು ಹಲವು ವೀರಸ್ಮಾರಕಗಳು ಇವೆ.

ಪಕ್ಕದ ಮುರುಡಿ (ಬುಕ್ಕರಾಯಪುರ) ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೈನಬಸದಿಯು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಏಕೈಕ ಜೈನಸ್ಮಾರಕ. ಈಗ ಈ ಬಸದಿಯು ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಧುನಿಕ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಒಂದುಕಾಲಕ್ಕೆ ಜೈನ ಅಗ್ರಹಾರವೇ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಜೈನರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ.

ಜಟ್ಟಂಗಿ ರಾಮೇಶ್ವರ: ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋಗಿ ಹತನಾದ ಪಕ್ಷಿರಾಜ 'ಜಟಾಯು' ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ ನಂತರ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಜಟಾಯು ಸಮಾಧಿ ಹಾಗೂ

ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಇದ್ದು, ಇಂದೂ ಕೂಡ ಪೂಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸೂರ್ಯ, ಗಣಪತಿ ಮುಂತಾದ ಪರಿವಾರದ ದೇವತೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಲಾಸ್ಥಂಭ ಇಂದಿಗೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ನಿಂತಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇವೆ ಹಾಗೂ ಕಂಪಿಲರಾಯನ ಮಗ ಗಂಡುಗಲಿ ಕುಮಾರರಾಮನ ಮಂತ್ರಿ ಬೈಚಪ್ಪನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಗುಹೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕೂಗೇಗುಡ್ಡ: ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ೯ ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಕೋಟೆಯು ಕದಂಬರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಹತ್ತು ಹಲವು ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಮೊಳಗುವ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೂಗೇಗುಡ್ಡ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಹಟ್ಟಿಮಲ್ಲಪ್ಪ ನಾಯಕ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮವ್ವನಾಗತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಾದ ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೆರೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಕೆರೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಹುಟ್ಟುಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಯಮಕ ಶ್ಲೋಕವು ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನೇ ತಿರುವು ಮುರುವಾಗಿ ಓದಿದರೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಂಜರಂ ಪುರತೇಂದ್ರಂಚಂ ಮಹೇಂದಾಸದಾಳಿಕಾ
ಕಾಳಿವಾಸಶಿದಾಂ ಹೇಮಚಂದ್ರಂ ತೇರಪುಂಜರಕಂ (ಭೀಮಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಎಸ್.:೧೯೮೭:ಪು೮)

ಭಾವಾರ್ಥ: ಹೇ ಆನಂದದಾತನಾದ ಕಾಳಿದಾಸನೇ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ನಿನ್ನ ಶ್ಲೋಕವು ಸುಖವನ್ನು ಸಂತೋಷವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಮತೆಯು ತೋರಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ಕವಿ ವೃಂದದಲ್ಲಿ ಅಮಿತವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಪದೇ ಪದೇ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಕುರಿಸಾಕಾಣಿಕೆ ಇವು ಜನರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕನಿಷ್ಠ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಕಂಬಳಿ ನೇಕಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ, ಹತ್ತಿ

ನೇಕಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಇಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಂಬಳಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದ್ದು, ಚಳ್ಳಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಭಾನುವಾರ ಕಂಬಳಿ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಖಂಡ, ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಖರೀದಿದಾರರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಕಂಬಳಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹತ್ತಿ ಮಗ್ಗಗಳು ದುಪ್ಪಟ, ಟವಲ್, ಧೋತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದು, ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಇದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ಖರೀದಿದಾರರು ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೇಕಾರನಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಸಂತೆಯಂತಹ ಮಾರಾಟ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಕಾರ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಇದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಂದ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದಂತಹ ಶೋಷಣೆಗೆಗೊಳಪಟ್ಟಂತಹ ಜನ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ಭಾಗಶಃ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದು ಆ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಗೌರವವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕಲಾ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂದರೆ ದಲಿತ ಕಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅವಿಭಜಿತ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಾವಣಗೆರೆ ನಗರದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇಂದಿಗೂ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಹೋರಾಟ ಸಮಿತಿ, ಭದ್ರ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರ ಹೋರಾಟಗಳು ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಸಂಘಟನೆಗೊಂಡದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ. ಆದರೂ ಈ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ನೇಕಾರಿಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ಅಲ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ವಿಫಲತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜಂಗಮ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಬೇಡ ಜಂಗಮ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆಯಲು ನಡೆಸಿರುವ ಹೋರಾಟವು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ವಲಂತ ಉದಾಹರಣೆ.

ಇಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆ ಇಂದು ಪರಿಸರ ನಾಶದಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯು ತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶೋಷಿತ ಸಮಾಜ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ, ಕಂಬಳಿ, ಇತರೆ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರಿಕ, ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಅಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆಗಬೇಕಿದೆ. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಂದು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಹೋರಾಟದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿವೆ. ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಮೌನ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿವೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಜೀವಿ ಮಾನವನಾದದ್ದು, ಮಾನವ ನಾಗರಿಕನಾದದ್ದು, ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜ ಜೀವಿ, ಸಮೂಹ ಜೀವಿಯಾದ ಇತಿಹಾಸವೇ ಬಹಳ ವಿಸ್ಮಯವಾದುದು. ಜೀವಪ್ರಪಂಚ ದಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತವಾದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಶಕ್ತವಾದ, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಜೀವಿಗಳು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ ಎಂಬ ಜೈವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು

ತಿಂದು ಬದುಕುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಭಯಾನಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ತಾನು ಬದುಕಿ ತನ್ನಂತಹ ಇತರರನ್ನು ಬದುಕುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ನೀತಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಜೀವಿ ಮಾನವನಾದ. ಹೀಗೆ ಸಮೂಹ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿಯಾದ. ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ನಾಗರಿಕನಾದ. ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜವೂ ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. "ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬುದು ಹಲವಾರು ಸಮುದಾಯಗಳ ಕೊಡುಗೆ. ಇಂದು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಮುದಾಯಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡು ಅರಳಿ ನಿಂತಿರುವಂಥದ್ದು. ವಿವಿಧ ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗು ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿವೆ".(ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ:೧೯೮೬:ಪು.೯೪) ಮಾನವ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿ, ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೊಂದು ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಕ್ರಮಣಗಳಾದಾಗ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಆಕ್ರಮಣವಾದಾಗ ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅವರನ್ನು ಆರಂಭಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ, ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಒಂದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳಿಗಾಗಿ, ನಾವು ನಮ್ಮವರು ಎಂಬ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಭಾವನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪುರೇಷೆಗಳು ಕಾಣತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಪುನಃ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಂದಾಗ, ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಅರಿತೋ, ಅರಿಯದೆಯೋ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದರ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಫಲವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

ಹೀಗೆ ಮನುಕುಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಏಕರೂಪದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯದ ಮಾತಾಗಿದೆ.(ಮಹೇಶ, ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ:೨೦೦೦:ಪು.೧) ಏಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದಂಶವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಗಾಧವಾದ ವ್ಯಾಪಕತೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಎಳೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಣಿಸುವಾಗ ಎಳೆ ತಪ್ಪಿಬಿಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಜೋಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ತಾನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಾನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮತ್ತು ತಾನೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವ ಸರಕು ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವವರೇ ಬೇರೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವವರೇ ಬೇರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸ್ವರೂಪದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಹುಟ್ಟು, ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಆಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆ, ಸುಂದರ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಉಡುಪುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. (ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ:೨೦೦೦:ಪು.೨) ನಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನಿಗೆ ತನ್ನ ಗುಪ್ತಾಂಗಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾನದ ಅರಿವು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಉಡುಪು ತೊಡುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡ, ಗಿರಿ-ಕಂದರ, ನದಿಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ, ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು, ಸೊಪ್ಪು-ಸೆದೆ, ಹಣ್ಣು, ಹಂಪಲು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೇ ಆತನ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದವು, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ ಹಾಗೂ ಎಲೆಗಳಿಂದ ಮೈ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ನಂಬಲು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ಮಾನವಕುಲ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡರಿಯದ ರೀತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಉಡುಪುಗಳ ವ್ಯಸನಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಸ್ತ್ರ, ಬಟ್ಟೆ, ಅರಿವೆ, ಕಪ್ಪಡ ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಲಾತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು,

ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರೆ ಉಣ್ಣೆ, ಹತ್ತಿ, ಚರ್ಮ, ರೇಷ್ಮೆ ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಜನ್ಯ ಎಳೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಸ್ತು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಎಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಅರಿವೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.(ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ:೨೦೦೦:ಪು.೨)

ಅಲೆಮಾರಿ ಮಾನವ, ಅರೆಬೆತ್ತಲಾಗಿ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಉಡುಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಆಕರ್ಷಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಉಡುಪುಗಳು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಲುಪಿರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದುದು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಂತ ಹಂತದ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಬಲು ರೋಚಕತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ ಹಾಗೂ ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದನ್ನು ಆ ಮಾನವ ಅರಿಯಲು ಅಥವಾ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಅಂದಿನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುಶಃ ಆ ಮಾನವನಿಗೆ ಮರದ ತೊಗಟೆ ಅಥವಾ ಮರದ ಎಲೆಗಳು ತುಂಬಾ ದಿನಗಳು ಬಳಕೆಯಾದ ನಂತರ ತೊಗಟೆ ಹಾಗೂ ಎಲೆಗಳು ಒಣಗಿ ಹೋಗುವ, ಉದುರಿಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ ಮರದ ತೊಗಟೆ ಹಾಗು ಎಲೆಗಳಂತೆ ಒಣಗಿ ಉದುರಿ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಚರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ದುರ್ವಾಸನೆ ಬೀರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮಾನವ ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಮನಷ್ಯನಿಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೋಸ್ಕರ ಮೊದಲಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ನಾರಿನಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲಿತನು. ಹೀಗೆ ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಋತುಮಾನಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ಮರದ ತೊಗಟೆ, ಎಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದೆಡೆ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಮೊದಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಚಪ್ಪರದಂತೆ ಹಾಸಿ, ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿ, ಮಳೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ಆ ಮೂಲಕ ಒಂದೆಡೆ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲು ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ನದಿ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಬಲೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮಾನವ ಬಲೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದಿರುವುದು ಹಾಗೂ

ಮಾನವ ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕಾಡಿನ ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಋತುಮಾನಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪರದಂತೆ ಹೆಣೆದಾಗಲೇ, ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಗುಣಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದವು. ಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತ. ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಿ ಸಾಗಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಕುರಿ, ಆಡು, ಕತ್ತೆ, ಕುದುರೆ, ಹಸು, ಒಂಟೆ ಇತರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುವುದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಮನುಷ್ಯನ ಸಖ್ಯ ಮಾನವನ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ದೇಹದ ಚರ್ಮದ ಬಿಸಿ ಮಾನವ ದೇಹಕ್ಕೆ ಚಳಿ ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ಕುರಿಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಮಾನವ ಕುರಿಯ ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ದೇಹ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಖ್ಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಮೀನಿನ ಬಲೆಯಂತೆ, ಜಡೆ ಹೆಣೆಯುವುದು, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವುದು, ಚಪ್ಪರ ಹೆಣೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ಮಾನವ ದಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ನಾರು, ಹತ್ತಿಗಳ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು ನಂತರ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಅರಳೆ ಪಡೆದು ದಾರವನ್ನು ನೂತ ಮಾನವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯಲು ಮಗ್ಗಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು(ಡಿ.ಟಿ.ರಂಗಸ್ವಾಮಿ:೨೦೦೫: ೧೯೫). ಅಂದರೆ..., ಮಾನವ ತನ್ನ ದೇಹ ಪೋಷಣೆ, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕುತ್ತಾ ಕುರಿ ಉಣ್ಣೆಯಿಂದ ವಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತು, ತನ್ನ ದೇಹ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡನು. ಕಾಲಾನಂತರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನದಿಂದ ಸ್ಥಿರ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡ. ತರುವಾಯ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ದಾರ ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ಅವಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ಅದರಿಂದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ತೊಡಗಿ ನಾಗರಿಕನಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು, ರೇಷ್ಮೆಯ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದನ್ನು ಕಲಿತು ನವಿರಾದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಕಲಿತು ನಾಗರಿಕತೆಯತ್ತ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕಿದನು ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಮಾನವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರಜೀವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದುನಿಂತ ಪರಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮಾನವನ ಜೀವನ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ ನಂತರ ಬಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ.

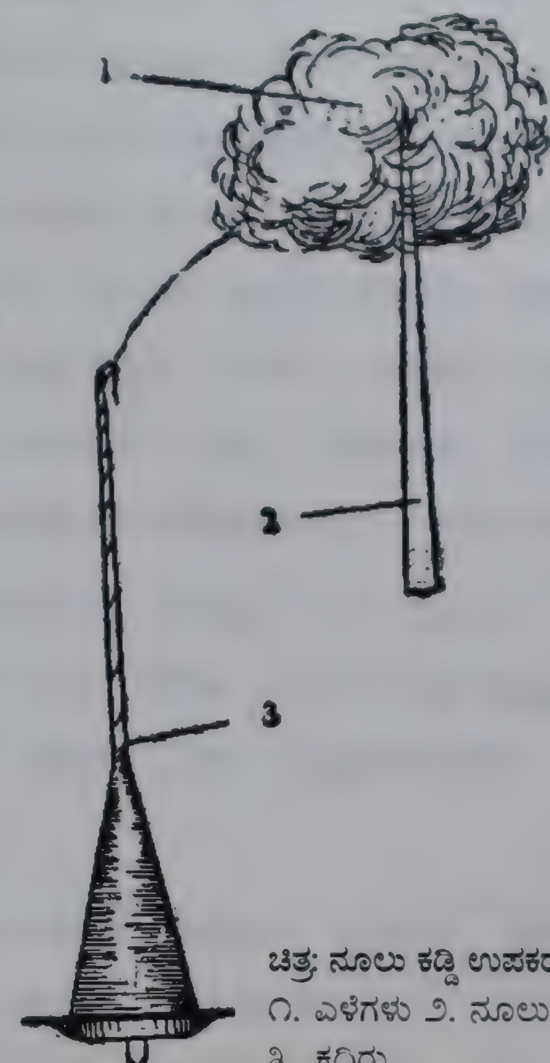
ಇಂದು ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ದೇಹದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ

ಇಂದಿನ ಮಾನವ ಮಾರುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ದೇಹದ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲಾಗದ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡಿಸುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಜನರನ್ನು ಇಂದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಸಮಾಜ ರೋಗಗ್ರಸ್ಥವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು.

ನೂಲು ನೂಲುವಿಕೆ ಎಂಬುದು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯಲು ಅನುಕೂಲ ಆಗುವಂತೆ ತುಂಡಾದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಸೆದು ಉದ್ದ ದಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಿನ್ನಿಂಗ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದಾರದಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮೊದಲು ಎಳೆಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ದಾರವನ್ನು ಹೊಸೆಯುವುದು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೨೫೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವನ ಮುಖ್ಯ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೂಲುವಿಕೆ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತೊಗಲನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ಧರಿಸಿ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಕಾಲದ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಯುರೋಪಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಸ್ ಕೊಳ ನಿವಾಸಿಗಳು ಎಂಬ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರು ನೂಲುವುದು, ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವುದು ಮತ್ತು ಸೆಣಬನ್ನು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದು ಕಲಿತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಏಷ್ಯದಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಸಾಕು ಕುರಿಮರಿಯ ತುಪ್ಪಟವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪುಟ–೧೦:೧೯೮೦:ಪು.೪೧೭). ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾನವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ, ಈ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಕೂಡ ಇದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಹುರಿಯುಳ್ಳ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹುರಿಯ ನೂಲನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಕಲಿತನು. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಮೊದಮೊದಲು ಅತಿ ಉದ್ದವಾದ ಎಳೆಗಳ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೧೦.೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಮಾನವ ನೂಲುವ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೋಧನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಆದರೂ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪುರಾತನವಾದುದು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹೀರಿಕೆ ಗುಣವುಳ್ಳ ಹತ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಕಿತ್ತ ನಾರು ಅಥವಾ ಉಣ್ಣೆ ಎಳೆಗಳನ್ನು ನೂಲಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಈ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಎಂದರೆ ಕದಿರು ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೇಕಾದ ನೂಲುಕಡ್ಡಿ ಉಪಕರಣ ಇದು ಬಹಳ ಶ್ರಮದಾಯಕ ಹಾಗೂ ನಿಧಾನವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ನೂಲು ಕಡ್ಡಿಯ ತುದಿಗೆ ಬಿಡಿ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಪೋಣಿಸಿ ಅದನ್ನು ಎಡ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಕದಿರು ಸುಮಾರು ೩೦ ಸೆಂ.ಮೀ. ಉದ್ದವುಳ್ಳ ಸಣ್ಣ ಕಡ್ಡಿ, ಅದರ ಒಂದು ತುದಿ ಮೊಂಡಾಗಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿ ಮೊನಚಾಗಿಯು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ರಾಟೆ ಇದ್ದು ನೂಲುವವರ ಈ ತಕಲಿಯ

ಚಿತ್ರ: ನೂಲು ಕಡ್ಡಿ ಉಪಕರಣ:
೧. ಎಳೆಗಳು ೨. ನೂಲುಕಡ್ಡಿ
೩. ಕದಿರು

ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುವಂತೆ ಕೈಯಿಂದ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಎಳೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸೇರಿ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೂಲುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಕದಿರು ಕೆಳಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಎಳೆಗಳ ಎಳೆಯುವಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಕದಿರು ಈ ರೀತಿ ನೆಲದವರೆಗೆ ಬಂದ ನೂಲುವವರು ದಾರವನ್ನು ಕದಿರಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತೆ ದಾರದ ಮುಂದಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಕೊಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಇದೇ ರೀತಿ ನೂಲುತ್ತಿದ್ದರು(ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ:೧೯೮೦:ಪು.೪೧೮). ಈ ರೀತಿಯ ಕೈಯಿಂದ ನೂಲುವುದು ನಿಧಾನವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಇದರ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೩೩ರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ವರ್ಷ, ಈವರೆಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ, ಗುಂಡಿ ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಧಾರಣೆಯು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗ ಹಾಗೂ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವಿಕಾಸ ಉಂಟಾಯಿತು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೩೩ ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನಿನ ಜಾನ್‌ಕ್ಲೇ 'ಹಾರುವ ಲಾಳಿ' ಮಗ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದು ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು

೨೫

ಕಾರಣವಾಯಿತು. ೧೭೬೦ರಲ್ಲಿ ಈತನ ಮಗ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೇ ಡ್ರಾಪ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ನ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು. ನಾಲ್ಕಾರು ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಯಂತ್ರ ಬಂದಿತು. ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ೧೦೦ ಜನ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬಹುದಾದ ದನ್ನು ಪವರ್‌ಲೂಮ್ ಒಂದೆರೆಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ತಯಾರಿಸಬಲ್ಲದು, ಯಂತ್ರ ಮಗ್ಗಗಳ ನಂತರ ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳೂ ಬಂದವು. ಅನಂತರ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಜಕಾರ್ಡ್ ಎಂಬಾತ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜಕಾರ್ಡ್ ಮಗ್ಗಗಳು ಇಂದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಕಾರ್ಡ್ ಮಗ್ಗ, ಸ್ವಿನೆಟ್ ಮಗ್ಗ ಡಾಬಿ ಮಗ್ಗ, ಟರ್ಕಿಟವಲ್ ಮಗ್ಗ, ಲಾಳಿರಹಿತ ಮಗ್ಗಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿವೆ.(ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಟಿ::೨೦೦೫:ಪು.೨೦೦)

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯಂತ್ರ ಮಗ್ಗಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದ ಹಾರುವ ಲಾಳಿ ಮಗ್ಗಗಳ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದು ೨೬೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಪಿಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಏರಿದೆ. ಬಟ್ಟೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾದಾ ನೇಯ್ಗೆ, ಟ್ವಿಲ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಸಾಟಿನ್ ನೇಯ್ಗೆ ಎಂಬ ವಿಧಾನಗಳುಂಟು. ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಸಾದಾ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಡ್‌ಕ್ಲಾತ್, ಅರ್ಟಲಿನನ್, ಷಿಫಾನ್, ಚೈನಾಸಿಲ್ಕ್ ಡ್ರೆಸ್‌ಲಿನ್ ಪ್ಲಾನೆಲ್, ಹೋಲುಸ್ಪನೇ, ಲಾನ್, ನಿನಾನ್, ಮಸ್ಲಿನ್, ಪ್ಲೆಯಿಡ್‌ವಾಯಿಲ್.

ಟ್ವಿಲ್ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಡೆನಿಂ, ಡ್ರಿಲ್, ಗಾಜರ್‌ಡಿನ್, ಕ್ಯಾಸಿಂ, ಲೈನಿಲ್ ಪಿಕಿಂಗ್, ಪ್ಲಾನೆಲ್, ಜೀನ್, ನಾವೆಲ್ವಿ

ಸಾಟಿನ್ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಡಮಾಸ್ಕ, ನ್ಯಾಸ್ಕಿನ್, ಕವರಿಂಗ್, ಬ್ರೋಕೆಡ್, ಸಾಟಿನ್ ಜಕಾರ್ಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ವಿಧದಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಸ್ಕೆಟ್ ನೇಯ್ಗೆ, ರಿಚ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಬೆಡ್ ಪೋರ್ಡ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಪೀಕ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಬರ್ಡ್ಸ್ ಐನೇಯ್ಗೆ, ಹನಿಕೂಂಬ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಕ್ರೇಪ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಕೈಮಂಡ್ ನೇಯ್ಗೆ, ಡಬಲ್ ಕ್ಲಾತ್ ನೇಯ್ಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕೈಮಗ್ಗ ಯಂತ್ರಗಳ ಮಗ್ಗಗಳ ಬಟ್ಟೆ ನಾಜೂಕಿನ ಪ್ರಿಂಟ್ ವಿಧಾನವೂ ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೋಹಕತೆ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳೆಯತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಟ್ಟೆ ಮಿಲ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ(ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಟಿ.:೨೦೦೫:ಪು. ೨೦೧).

ಹೀಗೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೇಯಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನವೇ ಮಗ್ಗ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳ ನಂತರ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಎನಿಸಬಹುದಾದ ಆಗಿನ

ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ರೂಪವೇ ಕುಣಿಮಗ್ಗ. ಕುಣಿಮಗ್ಗ ಇದು ಕೈ ಮಗ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಲಾಳಿಯನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಗೆ ಕೈಯಿಂದ ಓಡಾಡಿಸುವುದು ೧೯೩೫ರ ನಂತರ ದಾರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಲಾಳಿಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಓಡಾಡಿಸುವ ಯಂತ್ರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.(ಡಾ. ಮಹದೇವ ಸಿ (ಸಂ) ಪು.೪೯) ಇದೇ ಷಟಲ್ ಮಗ್ಗ ಜೊತೆಗೆ ಅಣಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಕಾಲ್ಮನೆ (ಪೆಡಲ್) ಬಂತು. ನಂತರ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ(ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್) ಮಗ್ಗ. ಇದರಲ್ಲಿ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಶ್ರಮ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಸುತ್ತಲು ದುಂಡನೆಯ ರೋಲರ್ ಇದ್ದು, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಾಸನ್ನು ಸುತ್ತಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೈಮಗ್ಗದಂತೆಯೇ ನೇಕಾರ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮಗ್ಗಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ದುಂಡನೆಯ ಮರ(ರೋಲರ್) ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಸು ಸುತ್ತಿದ ಮರದ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೂಲು ಬಿಡುವಂತೆ ನೇಯ್ದು ಬಟ್ಟೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಎರಡೂ ಕೆಲಸ ತಾಗಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯಲು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಜಗತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮೈತುಂಬಾ ಬಟ್ಟೆ. ಮಾನವ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಚಳಿ, ಗಾಳಿ ಮುಂತಾದ ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆದಿಮಾನವ ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ನಂತರ ತಾನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ನಾಗರಿಕ ನಾದಂತೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಎಳೆಗಳಿಂದ ದಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೇಯ್ದು ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ(ಎಸ್.ಎಸ್. ಪರಮೇಶ್ವರ್; ಎಸ್. ಶಂಕರ್:೧೯೮೭:ಪು.೧). ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲದೇ ದೇಹದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಉಡುಪು ಧರಿಸಿದವರನ್ನು ನಾಗರಿಕರೆಂದೂ ಉಡುಪು ಧರಿಸದವರನ್ನು ಅನಾಗರಿಕರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು ಅಲ್ಲದೆ, ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮನ್ನಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಮಾನವನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಅವನು ಧರಿಸಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಶಂಬಾಜೋಶಿ ಅವರು ನೇಕಾರರು ಮೂಲತಃ ಹಟ್ಟಿಕಾರರೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹಟ್ಟಿಯೆಂದರೆ ದನಕರುಗಳ ಬೀಡು, ಕುರಿಗಾರರು, ತುರು(ಗೋವು)ಕಾರರೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಟ್ಟಿ(ದನಗಳ ಬೀಡು) ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಹಟಗಾರರಾದರು ಪಟ(ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಹಟಕಾರರಾದರು(ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್(ಸಂ)೧೯೯೯) ಮಾನವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಜೀವನಾಧಾರವನ್ನಾಗಿಸಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಿಂದೂ ಗಿಡ ಮರಗಳು ಆತನ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿರಬೇಕು. ಉಣ್ಣೆಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲದವರೆಗೆ, ಉಣ್ಣೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಗಿಡಮರಗಳಿಂದಲೇ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಹೆಣೆಯುವುದು, ನೇಯುವುದು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕ ಹತ್ತಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಗಿಡಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ("ತ್ವಕ ಫಲ, ಕ್ರಿಮಿರೋಮಾಣಿ ವಸ್ತ್ರಯೋನಿ") ನಾರು, ನೂಲು, ಕ್ರಿಮಿಜ, ರೋಮಂಗಳು ಎಂದು ಅಮರಕೋಶವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ತ್ವಕ್ ಎಂದರೆ ವಲ್ಕಲ, ವಲ್ಕ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿತ್ತು.

ಹಟಗಾರನು ಮರದಿಂದ ಝಾಡಿಯಿಂದ– ಜಾಡಿಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು, ಅವನು ಮರವನು–ಜಾಡನು, ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಉಣ್ಣೆ–ಅರಳೆಯ–ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವಾಗಲೂ ಆ ಹೆಸರೇ ಉಳಿಯಿತು. ಸಾಳಿಗಳಿಂದು ಜಾಡ(ಮರವ)ರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮ. ಸಾಲ, ಶಾಲಿ, ಶಾಲ್ಮಲವೆಂಬುದೊಂದು ವೃಕ್ಷಭೇಧ, ಬೂರಲಿ ಅರಳೆಯ ಮರ. ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಈ ನೇಯುವವರಿಗೆ ಜಾಡಿ(ಮರ) ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ(ಮಹಾದೇವ ಸಂಪುಟ: ಪು.೪೮). ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕೂದಲಿನವು ಇರುತ್ತಿದವೆಂಬುದು ಕನ್ನಡದ "ನವುರು"(ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬಟ್ಟೆ) ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಂಬಾ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟಿನಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಗೆ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನೆಯ್, ನೇಯಿ, ನೆಯ್ಯು, ನೇ, ನೇಯ್, ನೇಯು, (ಕ್ರಿ) ನೇಯಿದ, ನೇಯ್ದು, ನೇತ(ಭೂತಕೃ) ನೇಯ್ದು, ನೇದು(ಭೂತ ನ್ಯೂ).

೧. ನೂಲನ್ನು ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸು, ನೇಯ್–ವಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯಾ ಯಾಂ, ಘೃತೇಚ(ಶಮಧಾ)

೨. ಹೆಣೆ: ಜೋಡಿಸು, ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮೆಯ್ಯೋಳೆ, ನೇಯ್ದೋರಂತೋಜೆಯರ ತೊಡೆದಂಗಾನು ಲೇಪನದ ಸೌರಭ್ಯಮಂ ತೆರಳ್ಚಿ (ಕುಸುಮಾ ೪.೨೯ವ)

೩. ರಚಿಸು: ನಿರ್ಮಿಸು, ಬೈದರಿಂದ್ರನನಿಂದು ಮೌಳಿಗೆ ನೇಯ್ದೆ ರಥ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ನಾಳವ ಕೊಯ್ದರೋ, ಹುಗ್ಗಿರಾರೆನು ತೊರಲಿದುದು ಸುರಸ್ತೋಮ (ಕುವ್ಯಾಕ ೭.೩೬) ನಾನು

ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೇಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪಾರಾಗಲರಿಯದೆ ಒದ್ದಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ಎಂದಿರುವ ಮನ (ಮೊಳಿಮಾ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ೧೨೨)

ನೇಯಿ–ನಾರು ನೂರು ಕ್ರಿಮಿಜ ರೋಮಂಗಳಿಂದ ನೆಯಿದ

ನೇಯ್ಯು: ಮುಂಬಯಿ ಮೊದಲಾದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ವರ್ತಕರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ನೂಲುವ ನೇಯುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬಿರುವ ಹಳೆ ಮಾಟ ಹೊಸ ಹೊಸೆಯ ನೇಯುವುದು ಇಬ್ಬೆಳೆನಿ ತೊಳಗಿ ಪಡೆದುದೆಯ ನೇಯುವ ಅವಸರಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮೊಳ ನೇಯುಬೇಡ, ಒಡಲ ನೂಲಿನಿಂದ ನೇಯುವಂತೆ.

ಬೇಡ ಜಾಲಿ (ನಾದಲಿ: ೮೯) ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅವು ಕೊಡುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪದಗಳನ್ನು ಗೀತರೂಪವಾಗಿ ನೇಯುವುದು ಅವುಗಳನ್ನು ಓಟವೇ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇವು ಮುಖ್ಯ(ಭಾವಗೀ: ೪೯). ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿ, ತನಿಖಿಸಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಜಾಡನ್ನು ನಿವಾಂತವಾಗಿ ನೇಯತೊಡಗಿದೆ (ದೀಪಹ II: ೨೮)

ವಸ್ತ್ರೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ; ಟೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ಸ್ ಎಂಬ ಪದ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ 'ಟೆಕ್ಸರ್' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ, ಇದರ ಅರ್ಥ ನೇಯು ಅಥವಾ ಹೊಲೆಯುವುದು ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ (ನ್ಯೂ ಎನ್ ಸೈಕ್ಲೋಪಿಡಿಯಾ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ: ಸಂಪುಟ–೧೮:ಪು.೧೭೦)

ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆಯ ಮೂಲವಸ್ತು ಎಂದರೆ ಹತ್ತಿ. ಭಾರತದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಯೂ ಹತ್ತಿಯಷ್ಟು ಮಾನವನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಹತ್ತಿಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಹತ್ತಿ ಮಾನವನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಲೇ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪುರಾತನವಾದ ಋಗ್ವೇದ ಹಾಗೂ ಮನುವಿನ ಧರ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಾಣಬಹುದು. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತಂತುವಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ವಿರುವುದರಿಂದ ಭಾಗ–೧೭ ಪು. ೫೫೩ರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವಿಶ್ವತಸ್ತಂತು ಸ್ಥಿತ ಏಕಶತಂ ಎಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ತಂತುವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ(ಹೇಮಕೂಟ:೧೯೮೮:ಪು.೩).

ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಮನುಕುಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಏಕರೂಪ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುವುದು ಇಂದಿಗೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ನೇಕಾರಿಕೆಯು

ಪುರಾತನವಾಗಿದೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಯಾವ ಮಾನವನೂ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೇಕಾರಿಕೆಯು ಹಲವು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಭಾರತದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಭರತಖಂಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ಪುರಾತನವಾದುದು. ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರೇ ಮೊದಲು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಕ್ರಿಪೂ. ೩ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದವರಿಗೆ ಭಾರತದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

ಹತ್ತಿ ಎಂಬ ಪದದ ಕಲ್ಪನೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಕಾರ್ಪಸ್' ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ "ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು" ನೇಕಾರರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಖ್ಯ ಜವಳಿ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಬನಾರಸದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧನ ಶವವನ್ನು ಸುತ್ತಲು ಬಳಸಿರುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೇಖ (ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ:೧೯೮೨:ಪು.೩)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತರದ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು ೫೦೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೊದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಅವಶೇಷ ಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಎಳೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಅವು ದೇಶಿ ಹತ್ತಿಯದಾದ ಆರ್‌ಬೋರಿಯಮ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಗ್ರೀಸ್‌ನ ನೀರಕಸ್ ಮತ್ತು ಥಿಯೋಫ್ರೆಟಸ್ ಎಂಬುವವರು ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡದ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವರು ಹಾಗೂ ಹತ್ತಿಯ ಎಳೆಗೂ ಮತ್ತು ಕುರಿಯ ತುಪ್ಪಳಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಹೆರೋಡಟಸ್‌ನು ಹತ್ತಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ಸಸ್ಯಕುರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (ಎನ್.ಎಸ್. ಪರಮೇಶ್ವರ; ಎಸ್. ಶಂಕರ್:೧೯೮೭:ಪು.೨)

ಗಂಗಾನದಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಗ್ರೀಕರು ಗಂಗಿಟಿಕಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ರಾಜ ವೈಭವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಿಕೆಯು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕದ ಆದಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ಪೈನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ, ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಫ್ಲಾಕ್ಸ್ ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ಹತ್ತಿಯ ತವರು ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆಯ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ನವುರಾದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಹಿಂದೆ, ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಇತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿಪೂ. ೪೦೦ರಲ್ಲಿಯ ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕರಕುಶಲ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವಂತಹ ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಕೈಮಗ್ಗ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಸುಳಿವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ನೂಲನ್ನು ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡವವರಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ನರು ಭಾರತದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರು, ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಗ್ರೀಕ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತೆಂದು ಕೂಡ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ರೋಮನ್ನರ ಎಲ್ಲ ಹಣವನ್ನು ಭಾರತದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಂದೇ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ ಬರಿಗೈಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ರೋಮ್‌ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಲೇಖಕ ಪ್ಲಿನಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಭಾರತದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ರೋಮನ್ನರು ಅಷ್ಟು ಮೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಅವರ ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಂಚಿ, ಭಾರ್ಹತ್, ಅಮರಾವತಿ, ನಾಗಾರ್ಜುನಕೊಂಡ, ಜಗ್ಗಯ್ಯಪೇಟ ಮತ್ತು ಖಜುರಾಹೋ ಶಿಲ್ಪಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದಂತೆ ಶಿಲ್ಪಕಾರರು ಕೆತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಫ್ಯಾಷನ್ನು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಶಿಲ್ಪಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸೀರೆ ಮತ್ತು ದೋತರ ಬಟ್ಟೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ನೇಕಾರನ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಕೂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿರುವ ಕುರ್ತಾ(ಜುಬ್ಬಾ), ನಿಲುವಂಗಿ(ಶೇರ್‌ವಾನಿ) ಮತ್ತು ಪೈಜಾಮಾ ಇವೆಲ್ಲಾ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕುಶಾಣರ ಕೊಡುಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ(ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ: ಪು.೧೧೫). ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುರ್ತವನ್ನು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕೊಡುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರವುದುಂಟು. ಜೊತೆಗೆ ಕುರ್ತಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಸಂದೇಹವೂ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ-ಗ್ರೀಕರು ಅದನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ತಂದಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಮೇಲಂಗಿ ಬಹುಶಃ ಅವರದೇ ಉಡುಪಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ರಚನೆಯೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುರ್ತಾವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಕುರ್ತಾವನ್ನು ತುರ್ಕರ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದರೂ ನಿಲುವಂಗಿ ಮತ್ತು ಪೈಜಾಮಾಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕುಶಾಣರ ಕೊಡುಗೆಗಳೆಂದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಮನ್ನರ ತೋಗಾ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ

ಚೋಗ(ನಿಲುಂಗಿ) ಬಹುಶಃ ಒಂದೇ ಬಗೆಯದಾಗಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಭಾರತೀಯ ರೂಪವನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದವರು ಕುಶಾಣರೇ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶರ್ಟನ್ನು ಚೊಕ್ಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಚೋಗಾದ ತದ್ಭವ ರೂಪವಾಗಿರಬಹುದು.

ಕುಶಾಣರು ಸೈನಿಕರ ನಿಲುವಂಗಿ, ಪೈಜಾಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯದ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುವ ಅವರ ಶಿಲೆಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಥುರಾ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಕನಿಷ್ಕನ ಮಸ್ತಕ ರಹಿತ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲೂ ಇವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅವನ ನಿಲುವಂಗಿಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಆಳ್ಳಕವಾದ ಅಂಗವಸ್ತುವಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕುರ್ತಾದ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.(ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ:೧೯೮೬:ಪು.೧೧೬)

ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ

ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲೂ ನೇಕಾರಿಕೆ ತನ್ನ ಉಚ್ಚ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿತ್ತು ಮೊಗಲ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೂರತ್, ಕ್ಯಾಂಬು ಮತ್ತು ಬರ್ಹಾನಪುರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಢಾಕಾ ಮತ್ತು ಬನಾರಸ್ ಹಾಗು ದಕ್ಷಿಣ ಕೋರಮಂಡಲ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನೇಯ್ಗೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಗುಜರಾತ್ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅಲ್ಲದೇ ಕಲಮಕರಿ ಹೆಸರಿನ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮಚಲೀಪಟ್ಟಣ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಳಹಸ್ತಿ, ಪೆಟಬೊಲಿ, ದೇವನಪಟ್ನಂ ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪಾಪಲ್ಲಿಯರು ಮುಂತಾದ ನೇಯ್ಗೆಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಈಗ ಅದು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮಾದರಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಗುಜರಾತಿನ ನೇಕಾರರು ಚೆಪ್ಪಾ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದವರು, ಇವರು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚೆಪ್ಪಾ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಡುವ ಕಲೆಯಾಗಿತ್ತು. (ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ:೧೯೮೨:ಪು.೫) ಅಹಮದಾಬಾದದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಪೀರಾಪುರ ಹಳ್ಳಿಯ ನೇಕಾರರು ಚೆಪ್ಪಾ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿರುವುದು ನೇಕಾರನ ಕುಶಲತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಗೆ ಢಾಕಾ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ ಕಲಶವಿದ್ದಂತೆ. ಈ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಹುದ್ದು, ತೆಳುವಾದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಎಳೆಗಳಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಢಾಕಾದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜವಳಿ ಉದ್ದಿಮೆಯ ತನ್ನ ಉಚ್ಚ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಷಿಯಾದ ಸಫಾವಿದ ರಾಜಮನೆತನದಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲರು ಕರಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಲಾಹೋರ್, ಆಗ್ರಾ, ಫತೇಪುರ, ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್‌ಗಳನ್ನು ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಸಾಮ್ರಾಟರಾದ ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಜಹಾಂಗೀರ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್.ಥಾಮಸ್. ರೋ ಅವರು ಸೂರತ್‌ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜಮನೆತನದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಮೆರಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಜನರು ರಂಗುರಂಗಿನ ವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳರಿಮೆಯುಂಟಾಗಿ ಅವರು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮೊಗಲರ ಅವನತಿ ನಂತರ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಳಗಳತ್ತ ಹೊರಟರು. ಕೆಲವು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಸಂಗನೇರ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗನೇರ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ತಮ್ಮ ಅಲೇಖ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ

ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬಟ್ಟೆ ಉದ್ದಿಮೆ ತನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯನ್ನು ತಲುಪಿತ್ತು. ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ ಭಾರತದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಸುಪರಿಚಿತ. ಆಟೋಮನ್ ಟರ್ಕರು ಕಾನ್ಸ್ಟಂಟಿನೋಪಲ್‌ನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವಂತಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಮುಖ ವಸ್ತುವಾದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ಯೂರೋಪಿನ ನಾವಿಕರು ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ವಾಸ್ಕೋಡಿಗಾಮಾ ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್‌ಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟಲಿಯ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ಇದರಿಂದ ಜವಳಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪ್ ಖಂಡಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿತ್ತೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೂರೋಪ್‌ನ ಇತರ ವಸಾಹತುಗಾರರನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರು ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ, ಜವಳಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಇತರ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಸರಕುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಮಳಿಗೆಯಂತೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಿಂಟ್ ಬಟ್ಟೆ, ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ೧೭೨೧ರಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಆಕ್ಟ್‌ನ್ನು ಪಾಸುಮಾಡಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಉತ್ಕರ್ಷೆಗಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಉದ್ಯಮವು ತನ್ನ ಅವನತಿಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯು ವಿಶೇಷವಾದ ಕೆಲವು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಾಯ, ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನೂಲಿನ ಪೂರೈಕೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಿದವು. ಇಂದು ಪ್ರಬಲ ಭಾರತ ಕೈಮಗ್ಗ ಬೋರ್ಡ್ "೧೯೭೨ಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ನೇಕಾರರ ಕೈಮಗ್ಗ ಮಂಡಳಿ" ೧೯೪೧, "ಹೊಸ ಜವಳಿ ನೀತಿ" ೧೯೭೮, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಕಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಸಂಘಟನಾ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮಾರಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಕಚ್ಚಾ ನೂಲಿನ ಅಭಾವ, ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವನೆ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೇಕಾರರು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಸಹಾಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇಂದಿನ ನೇಕಾರನ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹೊಳಪು, ಹಗುರತೆ, ನವಿರು, ಮೃದುತ್ವ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ವರ್ಣವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತ್ರವಾಗಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ. ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಜರಿಯೊಡನೆ ನೇಯ್ಗೆಯಾದ ಪಟ್ಟು ಪೀತಾಂಬರಗಳು ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ತೊಡುಗೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ವಸ್ತ್ರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಾದರೂ ಕೂಡ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗೆ ಸರಿದೂಗುವ ಇತರೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಬರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ವಸ್ತ್ರರಾಣಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಜವಳಿಯ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೦.೩ ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇರುವ ರೇಷ್ಮೆಯು, ಆಧುನಿಕ ಫ್ಯಾಷನ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ಆರ್ಗ್ಯಾಂಜಾ, ಟಫೇಟಾ, ಕೇಪ್, ಜಾರ್ಜೆಟ್, ಶಿಫಾನ್, ಟಾಬ್ಬಿ, ಸ್ಯಾಟಿನ್, ಟ್ವಿಲ್ ಅಲ್ಲದೆ ಡ್ಯೂಪಿಯಾನ್ ರೇಷ್ಮೆ ನವೀನ ಉಡುಪುಗಳಾಗಿ, ಗೃಹಾಲಂಕಾರದ ವಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿ, ವರ್ಣರಂಜಿತ ಕಲಾತ್ಮಕ ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳಾಗಿ ವಿವಿಧ ನೇಯ್ಗೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್, ಎಂಬ್ರಾಯಿಡರಿ ಮುಂತಾದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಬೇಡಿಕೆ ಪಡೆದ ಜವಳಿಯಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿರುವ ಡೆನಿಮ್ ವಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡು ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಪವಿತ್ರತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲು ಕೇವಲ ರಾಜಮನೆತನಗಳ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಉಡುಪಾಗಿದ್ದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಇಂದು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನಾಂಗಗಳ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದುದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಚೀನಾ, ಭಾರತ, ರಷ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣ ಕೋರಿಯ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಥಾಯ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮುಂತಾದ ೩೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ.(ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ:೨೦೦೭:ಪುಟ ೧)

ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ರೇಷ್ಮೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾದ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪರಿಚಯ ಹೇಗಾಯಿತು ಮಾನವನಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಇರುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ರೇಷ್ಮೆಯ ಮೂಲ ಚೀನ ಎಂದೂ, ಭಾರತ ಎಂದೂ ಅನೇಕರ ವಾದಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಗಮ ಚೀನಾ ದೇಶದಲ್ಲಾಯಿತು ಎನ್ನಲು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೬೪೦ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ಹ್ವಾಂಗ್–ಚಿ ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸಿಲಿಂಗ್–ಚಿ ಒಮ್ಮೆ ರಾಜೋದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಮರದ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಕಂಡಳೆಂದೂ, ಹಲವು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಹುಳುಗಳು ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರಾಣಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ರಾಜ ಪರಿವಾರದವರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹುಳುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಹಳದಿ ಗೂಡುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಮೋಹಕವಾದ ದಾರ ತೆಗೆಯಲಾಯಿತೆಂದೂ ದಂತಕತೆಯಿದೆ. ರಾಣಿಯು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಿದ ಚಿಟ್ಟೆಕೊರೆದ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಎಳೆಗಳಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಉಗಮವಾಯಿತೆಂದು ಕತೆ ಇದೆ.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೮೫೨ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ಘುಷ್ಷಿ ಎಂಬ ರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ರೇಷ್ಮೆ ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಗಳ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೨೦೦ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ರಾಜ "ಚೌ"ನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಈತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಗೌರವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಚೀನಾದೇಶದ ರಾಜಮನೆತನದವರು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು (ಚೌನ್-ಟಾಂಗ್ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ) ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿಸದೆ, ರಹಸ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು, ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಸುದ್ರದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಹೊರ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತುವೆಂದು ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಚೀನಾದ ಹ್ಯಾಂಗ್-ಜೋದ ಬೇಸಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತಿ ಪುರಾತನ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು ೪೫೦೦ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯದಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೬೦೦ರಲ್ಲಿ ಷ್ಯಾಂಗ್ ವಂಶದ ದೊರೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದೂ, ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೩೦೦ರಲ್ಲೇ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸದ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಚೀನಿಯರು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಈ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗಿಂತ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾಗಿದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ.

೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಚೀನಾದ ಪಾಷ್ಕಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನವ ಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಡೆದ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡಿನ ಪೊರೆಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿತೆಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ದೊರೆತ ಆಧಾರಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಷಿಜಿಯಾಂಗ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ನವಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭೂ ಅಗೆತ ನಡೆದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪಳಿಯುಳಿಕೆಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಚೀನಾದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- ಈ ಪಳಿಯುಳಿಕೆಗಳ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಪೂ ೨೮೫೦-೨೭೫೦ ವರ್ಷಗಳೆಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ದೃಢಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ರೇಷ್ಮೆಯ ತುಣುಕುಗಳೆಂದರೆ ಮಕಮಲ್ಲ ನೇಯ್ದು ಪಟ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ "ಚೀನಾಂಶುಕ ಎಂದು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದು, ಚೀನಾ ದೇಶವೇ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಮೂಲ ದೇಶವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಚೀನಾ ದೇಶದ ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆಯ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿದ ದೇಶ ಕೊರಿಯಾ ಚೀನಾದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೨೦೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಜಪಾನಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸಿಂಗೂ–ಕಾಂಗೋ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಸೆಮಿರಾಮಸ್ ಕೊರಿಯಾ ದೇಶವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಗೆದ್ದಾಗ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩೦೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜಪಾನಿಗೆ ಪಸರಿಸಿತ್ತು. ಯುದ್ಧ ಖೈದಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಕರಿದ್ದು ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ಅವರನ್ನು ಜಪಾನಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣನಾದನು
- ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೪೦ರಲ್ಲಿ ಟಿಬೆಟಿನ ಕೋಟಾನದ ರಾಜನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಚೀನಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಧಿರಿಸಿನಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುವಿನ ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆಯ ಬೀಜ ಸಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಟಿಬೇಟ್ ಹಾಗೂ ತದನಂತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹರಡಿತು.
- 'ಓಲ್ಡ್ ಟೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್'(ಪ್ರಾಚೀನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ)ನಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೪ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.
- ಭಾರತ ದೇಶವೇ ರೇಷ್ಮೆಗೆ ಮೂಲವೆನ್ನಲು ಹಲವಾರು ಆಧಾರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯು ಮೊದಲು ಉಗಮವಾಯಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಭಾರತೀಯರು ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರದ ತಯಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆಂದು ಭಾರತೀಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಆರ್. ಮುಖರ್ಜಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ ಭಾರತವೇ ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಈಗ ನಾವು ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳ ಮೂಲತಳಿಯ ಹುಳುಗಳು ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದವೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ವಿದೇಶಗಳೊಡನೆ ಭಾರತವು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರಾಚೀನ ವೇದ, ಆಗಮ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಕಾಣಬಹುದು. ತ್ವಕ್ಫಲ ಕ್ರಿಮಿ ರೋಮಾಣಿ ವಸ್ತ್ರಯೋನಿರ್ದರತ್ರಿಷು ಅಂದರೆ ನಾರು, ಕಾಯಿ, ಕ್ರಿಮಿ(ಹುಳು,) ರೂಮ(ಕೂದಲು) ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತ್ರಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಮಿಕೋಶಭವತಂತು ನಿರ್ಮಿತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಕೌಶೇಯ

ವಿದ್ಯುಚ್ಯತೇ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಮಿಯ ಕೋಶದಿಂದ ಬಂದ ನೂಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಸ್ತ್ರ ಕೌಶೇಯವೆಂದು ಅಮರಕೊಶ ಹೇಳುತ್ತದೆ (ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ:೨೦೦೭:ಪು.೮)

ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತಂತುವಿನ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲೇ ನೇಕಾರಿಕೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಋಗ್ವೇದದ ಭಾಗ-೧೭ ಪುಟ ೫೪೩ರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀಶ್ವತ್ ಸ್ತಂತು, ಸ್ಥಿತಂ ಏಕಶತಂ" ಎಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ತಂತುವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ (ಹೇಮಕೂಟ:೧೯೮೮:ಪು.೩)

ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ (ಮೈಸೂರು ಅರಸರಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ) ವಸ್ತ್ರ, ತಂತು ಪದಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಋಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ.

ಪದ	ಮಂಡಳ	ಸೂಕ್ತ	ಋಕ್ಕು
ವಸ್ತ್ರದಾ	೫	೪೨	೮
ವಸ್ತ್ರಃಮಥಂ	೪	೩೮	೫
ವಸ್ತ್ರಾ	೧	೧೩೪	೪
ವಸ್ತ್ರಾ	೬	೪೭	೨೩
ವಸ್ತ್ರಾ	೯	೯೩	೩
ವಸ್ತ್ರಾ	೯	೯೭	೨
ವಸ್ತ್ರಾ	೯	೯೨	೫೦
ವಸ್ತ್ರಾ	೧೦	೧೦೬	೧
ವಸ್ತ್ರಾಇವ	೫	೨೯	೧೫
ವಸ್ತ್ರಾಇವ	೮	೧	೧೭
ವಸ್ತ್ರಾಣಿ	೧	೧೫೨	೧
ವಸ್ತ್ರಾಣಿ	೩	೩೯	೨
ವಸ್ತ್ರಾಣಿ	೯	೮	೬
ವಸ್ತ್ರಾಣಿ	೧೦	೧	೬
ವಸ್ತ್ರಾಣಇವ	೧	೧೪೦	೧
ವಸ್ತ್ರೈಃ	೨	೧೪	೩
ವಸ್ತ್ರಂ	೪	೨೪	೯
ವಸ್ತ್ರಯಂತಾ	೬	೪೭	೨೧

ಋಗ್ವೇದದ ಭಾಗ-೧೭ ಪುಟ-೫೫೩ರಲ್ಲಿ "ಯಜ್ಞೋಪಿಶ್ವತಸ್ತಂತುಭಿಸ್ತತ ಏಕಶತಂ" ಎಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ತಂತುವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ೨೭ನೇ ಭಾಗದ ೨೧೨ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕು ರೂಪದಿಂದ ತಂತುವಿನೊಡನೆ ತಂತುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಟವನ್ನು(ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆ) ಶೈಥಿಲ್ಯವನ್ನು ತಪಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಸಂಬಂಧ ರೂಪದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ ಅವುಗಳ ನಿಯತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೂ "ಈ ಯಜ್ಞವು ವಿಶ್ವಜೀವನದ ನಾಡಿಯಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಯಜ್ಞಕ್ಕೂ ಬಟ್ಟೆಗೂ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ 'ನಸುಹಳದಿಯ' ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಕರುಣಾ ಸಮುದ್ರ ರಾಮ..., ಸೀತಾದೇವಿಯ ಉಡುಗೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗುರಂಗಿನ ವೈಭವದ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಎಂದು
- ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಂತ ರಾಜರಿಂದ ಹುಳುಗಳಿಂದಾದ ನೇಯ್ದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಡೆದನು ಎಂದು
- ಪಾಂಡವರು ಸಾಧಿಸಿದ ವಿಜಯ ಶುಭ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ತರಲಾದ ಬಹು ಬೆಲೆಯ ವಿಲಾಸಿ ಪೋಷಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಡುಪುಗಳು ಸೇರಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.
- ಕೌಶೇಯ ಅಂದರೆ ಗೂಡುಗಳಿಂದ ಬಂದ ದಾರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಸನದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
- ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪದದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ರೇಷ್ಮೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ.
- ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮದುವೆ, ಉತ್ಸವ, ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯತೆ, ಶುಭ್ರತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನುಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಹಸ್ರಮಾನಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.
- ಕಾನಿಷ್ಕನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ, ತದನಂತರ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ಕಣಿವೆಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಪ್ಪ, ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋ ಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ಅವಶೇಷಗಳ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲದ(ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩೦೦೦) ಜನರು ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಲ್ಲೇಖದ ಜೊತೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಪದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಚೀನಾದ 'ಸ್ಸೆ' ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನ 'ಸಿಲ್ಕ್', ಗ್ರೀಕ್‌ನ 'ಸಿರ್', ಫ್ರೆಂಚ್‌ನ 'ಸಾಯಿ', ಜರ್ಮನ್‌ನ 'ಸೀಡನ್', ರಷ್ಯಾದ 'ನಕಿ', 'ಶಿಲೋಕ' ಎಲ್ಲವೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಭಾಷೆಯ ಸಿರಿಕಂ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.
- 'ಕೌಶೇಯ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಶಬ್ದ ರೇಷ್ಮೆ ಅಥವಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ಎಂದು ಅರ್ಥಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಪುಂಡರೀಕ' ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆಹುಳು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾಶ್ಯಾಮ್ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೪ರಿಂದ ೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೀನಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ಕೆಲ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಭಾರತದ ಪುರಾತನ ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಅರೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ತೆಳುವಾದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಭಾರತದ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ಹುರಿ ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ನೇಕಾರರು ಸಮರ್ಥರಿದ್ದುದು ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಬೇಡಿಕೆ ಇದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ರೇಷ್ಮೆಯ ಉಗಮದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಪುರಾತನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಹೊಳಪು, ಹಿರಿಮೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು, ಇದರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಸಂಬಂಧಿತ ಇತರೆ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿನ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪು ಆಧರಿಸಿರುವ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುವಿನ ಹೊರತಾಗಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಇತರೆ ಜಾತಿಗಳ ರೇಷ್ಮೆಯು ಆಗಿದ್ದಿರ ಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ಕಡೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯು ಆಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಹಲವು ಕಡೆಗೆ ಕಚ್ಚಾರೇಷ್ಮೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದರೂ ಅದು ಹಿಪ್ಪನೇರಳೆ ರೇಷ್ಮೆ ಎಂದೇ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ಮಾಹಿತಿಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.(ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ:೨೦೦೭:ಪು.೫)

ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಆಗಿನ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದ ಮೈಸೂರು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮ

ಹೆಮ್ಮರವಾಗಲು ರೂಪು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞ ಸರ್. ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಸಿಗ್ನರ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಮಾರಿ (೧೯೧೪), ಪ್ರಥಮ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಅಧೀಕ್ಷಕರಾದ ನವರತ್ನರಾಮರಾಯ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್, ರೋಗ ರಹಿತ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಹೆಸರನ್ನು ಖ್ಯಾತಿಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಅಧೀಕ್ಷಕರಾದ ರಾಜ ಸೇವಾ ಪುರಸ್ಕೃತ ನವರತ್ನ ರಾಮರಾಯ ಐ ಸಿ ಎಸ್ ಇವರು ಹಾಗೂ ರಹಿತ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ "ರೇಷಂ ಕೀಡೇಕೆ ಡಾಕ್ಟರ್" ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ವ.ಎಂ. ಅಪ್ಪಾದೊರೈ ಮೊದಲಿಯಾರ್(೧೯೧೧) ಇವರುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉಳಿಯುವಿಕೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತ ದೇಶದ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಯ ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ವರ್ಷವಿಡೀ ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ತರಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗರಹಿತ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಂಶ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಟಲಿ ದೇಶದ ತಜ್ಞ ಸರ್. ಎಮ್. ಯೇನೆಮೊರಾರವರು ಜಪಾನ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರತಳಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು. ಎಸ್.ಅರ್೨ ಎಂಬ ಮಿಶ್ರತಳಿ (ಕೋಲಾರ ಗೋಲ್ಡ್) ಮತ್ತು ಸಿ.ಎಸ್.ಆರ್–೨, ಸಿ.ಎಸ್.ಆರ್.–೪ ದ್ವಿತಳಿ ಸಂಸ್ಕರಣ ತಳಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ(ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ:೨೦೦೭:ಪು.೩೩).

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ೧೨ ಕೋಟಿ ರೇಷ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ೬೯ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿಗಳು, ೬ ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿಯ ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿಗಳು ಮತ್ತು ೪೨೦ ಖಾಸಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ೩ ವರ್ಷಗಳು ರೇಷ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕ್ರಸಂ	ವರ್ಷ	ಬಿತ್ತನೆ ಕೋಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ			
		ಸರ್ಕಾರಿ	ಕೇಂ.ರೇ.ಮಂ.	ಖಾಸಗಿ	ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ
೧.	೨೦೦೪–೦೫	೧೮೭.೩೭	೧೧೧.೮೬	೭೯೯.೮೦	೧೦೯೪.೧೧
೨.	೨೦೦೫–೦೬	೧೬೫.೨೩	೧೧೯.೭೮	೮೦೩.೯೮	೧೦೮೯.೯೯
೩.	೨೦೦೬–೦೭	೨೨೦.೪೯	೧೩೭.೧೧	೮೬೪.೩೨	೧೨೨೧.೯೨

ಕೃಪೆ: ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸಂಚಿಕೆ

ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಬಿತ್ತನೆ ಗೂಡುಗಳು (ಲಕ್ಷಗಳು)

ಕ್ರಸಂ	ವರ್ಷ	ದ್ವಿತಳಿ ಬಿತ್ತನೆಗೂಡು	ಮೈಸೂರು ಬಿತ್ತನೆ ಗೂಡು
೧.	೨೦೦೪–೦೫	೧೭೭೭	೪೨೬೪
೨.	೨೦೦೫–೦೬	೧೮೪೬	೪೫೧೨
೩.	೨೦೦೬–೦೭	೨೪೬೮	೫೦೩೮

ಕೃಪೆ: ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸಂಚಿಕೆ

ತಳಿವಾರು ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕ್ರಸಂ	ವರ್ಷ	ಮೈಸೂರು ತಳಿ	ದ್ವಿ ತಳಿ	ಮಿಶ್ರ ತಳಿ	ಒಟ್ಟು (ಲಕ್ಷ)
೧.	೨೦೦೪–೦೫	೩೯.೪೪	೧೦೬.೯೦	೯೪೭.೭೭	೧೦೯೪.೧೧
೨.	೨೦೦೫–೦೬	೩೨.೦೯	೯೪.೪೬	೯೬೨.೪೪	೧೦೮೮.೯೯
೩.	೨೦೦೬–೦೭	೨೯.೮೭	೧೩೩.೬೬	೧೦೫೮.೩೯	೧೨೨೧.೯೨

ಕೃಪೆ: ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸಂಚಿಕೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೦೦೭–೦೮ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೧೦.೦೦೦ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗುರಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ೭೩.೯೪೪ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ಟನ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೧೩.೧.೩೦೦.೩೧ ಲಕ್ಷ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ೨೭ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು, ಉಳಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದು ಗಣನೀಯವಾಗಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನಿಂದ ೧೯೮೦-೮೧ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಕೃಷಿ ರೇಷ್ಮೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಹವಾಗುಣದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಕೃಷಿ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು (ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ:೨೦೦೭:ಪು.೪೮)

ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳು

* ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
* ಕೊಡಗು
* ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು
* ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
* ಹಾಸನ
* ಉಡುಪಿ
* ಶಿವಮೊಗ್ಗ
* ಬಳ್ಳಾರಿ
* ಬೀದರ್
* ಗುಲ್ಬರ್ಗ
* ಕೊಪ್ಪಳ
* ರಾಯಚೂರು
* ಬಾಗಲಕೋಟೆ
* ಬೆಳಗಾವಿ
* ಬಿಜಾಪುರ
* ಧಾರವಾಡ
* ದಾವಣಗೆರೆ
* ಗದಗ
* ಹಾವೇರಿ
* ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳು

ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಮೂಲ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು ಎಂದರೆ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತು, ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು. ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡನ್ನು ರೈತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ನಂತರ ಅದರಿಂದ ನೂಲು ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಗೂಡಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಬರುತ್ತದೆ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ದಿನದಿಂದಲೇ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕೆಯ ಸಾಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. ರೇಷ್ಮೆಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ

ಬಿಡುವು ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನೂಲು ಹೊರತೆಗೆಯಬೇಕು. ನೂಲನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಅದರದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ನೂಲನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು, ಗೂಡಗಳನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ, ಉಗುರುಬೆಚ್ಚನೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸುತ್ತ ನೂಲನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದು ರಾಟೆಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಬೇಕು.

ನಾಟಿ ಚರಕ

ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಕಾದಿಂದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆರಂಭದಿಂದ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಅರ್ಧಭಾಗದವರೆಗೂ ಬಹುತೇಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಕಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ (ನಾಟಿ ಚರಕ) ನೂಲು ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನ ಇತ್ತು. ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಫಿಲೇಚರ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಚರಕದಲ್ಲಿ ನೂಲು ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಇದ್ದಲಿನ ಶಾಖದಿಂದ ಬೇಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಂತರ ಈ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಾಟೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸುತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಬಹಳ ಕಚ್ಚಾ ವಿಧಾನವಾದರೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ರೀಲರುಗಳು ಈ ವಿಧಾನವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ದಾರ ತೆಗೆದು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಮಾರು ೫೦ ದಶಕಗಳವರೆಗೆ ೮೦–೮೫ ಭಾಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಚರಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ದಾರವು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಅಸಮವಾಗಿದ್ದರೂ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಸರಬರಾಜು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶುದ್ಧ, ಮೈಸೂರು, ಮೈಸೂರು ಫಿ ಸಿ.ಎಚ್ ತಳಿಯ ಗೂಡಿನಿಂದ ನೂಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಗೂಡೊಂದಕ್ಕೆ ೩೦೦/೪೦೦ ಮೀ. ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಿಲೋ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ೧೬/೨೦ ಕಿ.ಲೋ. ಗೂಡನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು (ರಿಂಡಿಟ್ಟಾ) ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಸುಧಾರಿತ ಚರಕ

ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಕ ವಿಧಾನದಿಂದ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾದಾರರು ಸುಧಾರಿತ ಚರಕಾ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಚರಕಾಗಳನ್ನು ಬಳಸತೊಡಗಿದರು ಇದನ್ನು ಅತಿ ಭದ್ರವಾದ, ಧೃಡವಾದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಹಳೆಯ ಚರಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸುಧಾರಿತ ಚರಕದಿಂದ ಬಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು, ತ್ಯಾಜ್ಯ ರೇಷ್ಮೆಭಾಗವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೆಲಸದ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಪ್ರಮಾಣ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡಿತು. ಸುಮಾರು ೬೦–೭೦ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನದ ಉಪಕರಣಗಳು

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದವು ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕೆಗೆ ಮಿಶ್ರತಳಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಅಂಶ ಶೇ. ೧೫-೧೭ವರೆಗೂ ಏರಿಕೆಯಾಯಿತು. ನೂಲಿನ ಉದ್ದ ೬೦೦ರಿಂದ ೯೦೦ ಮಿಲಿಗಳವರೆಗೂ ಏರಿತು, ರೆಂಡಿಟ್ಟಾ ಸುಮಾರೂ ೧೦/೧೨ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು.

ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್

ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್ ಒಂದು ಸುಧಾರಿತ ವಿಧಾನ. ಇದು ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕೆ ಯಂತ್ರ ಇದರಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ರೇಷ್ಮೆ ಅಂಶವು ಶೇ. ೧೩/೧೫ ರಿಂದ ೧೬/೧೮ ರವರೆಗೂ ಏರಿತು. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಉದ್ದ ೧೦೦೦/೧೨೦೦ ಮೀಟರ್‌ವರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಬೇಯಿಸಲು, ದಾರವನ್ನು ರಾಟೆಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಲು ಮತ್ತು ದಾರದ ಮರುಸುತ್ತಾಣಿಕೆಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದಡೆ ಇತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬೇಸಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವು ರಾಟೆಗಳು ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದ್ದ ರಾಟೆಯನ್ನು ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಮೋಟಾರ್‌ಗಳಿಂದ ಚಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗುವ ಡೀನಿಯರ್ ದಾರವನ್ನು ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಈ ಉಪಕರಣದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಟೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ತಿರುಗುವುದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ದಾರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು, ಅಲ್ಲದೆ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ರೆಂಡಿಟ್ಟಾ ೯/೮ ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಿತು ಕಚ್ಚಾರೇಷ್ಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟವು 'ಎ' ಶ್ರೇಣಿಯವರೆಗೂ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಮಲ್ಟಿಎಂಡ್ ಬೇಸಿನ್

ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್‌ನ ನಂತರ ಸುಧಾರಣೆಯ ಫಲಿತವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಲ್ಟಿಎಂಡ್ ರೀಲಿಂಗ್ ಬೇಸಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್‌ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಈ ಯಂತ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ೯೦ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ದ್ವಿತಳಿ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಒಂದೆಡೆ ಉತ್ತಮ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥದ ಲಭ್ಯತೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಸುಧಾರಿತ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿತು.

ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆಯು ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿತು. ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕೆಗಾಗಿ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಫಿಲೇಚರ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು.

- ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ.
- ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಟ್ ಏರ್ ಡ್ರೈಯರ್, ಕಾಟೇಜ್ ಬೇಸಿನ್. ಮಲ್ಟಿ ಎಂಡ್ ಯಂತ್ರಗಳು ಉಷ್ಣ ಕೋಠಿ, ನೀರಿನ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು, ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಚರಕಗಳು ಸುಧಾರಿತ ಚರಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ರೀಲಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ
- ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಗಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆ.

ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ಸವಲತ್ತುಗಳು

* ರೀಲಿಂಗ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು	೧೭
* ರೀಲಿಂಗ್ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳು	೧೩
* ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು	೭
* ಸರ್ಕಾರಿ ಫಿಲೇಚರ್‌ಗಳು	೫
* ರೀಲಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು	೧೧,೧೦೯
* ಚರಕಗಳು	೧೪,೪೫೦
* ಕಾಟೇಜ್/ಫಿಲೋಚರ್ ಬೇಸಿನ್	೨೦,೦೯೪
* ಮಲ್ಟಿಎಂಡ್ ಬೇಸಿನ್	೧,೨೫೨
* ರೇಷ್ಮೆ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	೧೦

ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುದು ನೇಯ್ಗೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ದಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸ ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೌಲ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರೇಷ್ಮೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ದಾರವನ್ನು, ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ, ನೇರವಾಗಿ ದಾರದ ಮಾರಾಟವಾಗಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ಕೆಲವು ಗುಣಧರ್ಮ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಬಟ್ಟೆಯ ಮಾರಾಟ ಗ್ರಾಹಕರ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇದ್ದರೂ ಮಾರಾಟವೂ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣಗುಣ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.

೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಮದು ರಫ್ತು ಆಗಿರುವ ರೇಷ್ಮೆ

ವಿವರ	ಪ್ರಮಾಣ (ಮೆ.ಟನ್)	ಮೌಲ್ಯ (ಕೋಟಿ.ರೂ)
ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಆಮದು	೮೩೩೪	೭೭೯.೭೧
ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ ರಫ್ತು		೩೧೫೮.೧೬

ಕೃಪೆ: ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ರೇಷ್ಮೆ ಬೇಡಿಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಸುಮಾರು ೨೫,೦೦೦ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೭,೦೦೦ ಮೆ.ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೮,೦೦೦ ಮೆ.ಟನ್ ರೇಷ್ಮೆ ಕೊರತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರೇಷ್ಮೆಯ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ, ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳ, ಗೂಡುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ನೂಲು ಬಿಚ್ಚಣಿಕೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸಮನ್ವಯಗೊಂಡು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರೈತ ಮತ್ತು ನೇಕಾರ ಅತ್ಯಂತ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತ, ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾ, ಸಮನಾಂತರ ರೇಖೆಗಳಂತೆ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಇವರ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೋಷಕ ವರ್ಗ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ ೫ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಧಾರಗಳು

೧. ಗಿರಿಜಾ ಟಿ., ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾ ದರ್ಶಿನಿ, ರೇಖಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೯೧

೨. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪಾ ಜಿ.ಎಸ್., ಇಂಫೆಕ್ಟ್ ಆಫ್ ಗ್ಲೋಬಲೇಷನ್ಸ್ ಅನ್ ರೂರಲ್ ಸೆಕ್ಟರ್, ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೭

೩. ಜಯಣ್ಣ ಯು., ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕಿನ ಪುರಾತತ್ವಿಯ ಪರಿಸರ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೨

೪. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ. (ಸಂ), ಹರತಿ ಸಿರಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ, ಹರ್ತಿಕೋಟೆ, ೧೯೮೭

೫. ಭೀಮಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಎನ್., ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲೂಕು ದರ್ಶನ, ೧೯೮೭

೬. ರಂಗಪ್ಪ ಎಂ., ನುಂಕೆಮಾಲೆಯ ಪರಮಾರ್ಥ, ರಾಜಕಮಲ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೧.

೭. ಭಗವತ್ ಶರಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಪ್ರಧಾನ ಗುರುದತ್ತ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೧೯೮೬, ಮೈಸೂರು

೮. ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ, ಇಳಕಲ್ಲು ಸೀರೆ, ಮಂಟಪಮಾಲೆ-೭೫, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೦

೯. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಟಿ., ದೇವಾಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶ್ರೀ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಪೀಠ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ, ಹಂಪಿ, ಹೇಮಕೂಟ, ಜುಲೈ ೨೦೦೫

೧೦. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಸಂಪುಟ-೧೦. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ೧೯೮೦

೧೧. ಮಹದೇವ ಸಿ. (ಸಂ), ನೇಕಾರ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೯

೧೨. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ (ಸಂ), ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ, ಕಂನಡಿ-ಕಂನುಡಿ-೨, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ೧೯೯೯

೧೩. ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ, ೨೦೦೭

೧೪. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು, ಸಂಪುಟ-೫, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೮.

೧೫. ನ್ಯೂ ಎನ್ ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯ ಬ್ರಿಟಾನಿಕಾ ಸಂಪುಟ-೧೮

೧೬. ಹೇಮಕೂಟ, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ೧೯೯೮

೧೭. ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೮೨

೧೮. ಎನ್.ಎಸ್. ಪರಮೇಶ್ವರ, ಎಸ್. ಶಂಕರ್, ಹತ್ತಿ-ಬಿಳಿ ಬಂಗಾರ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೭.

೧೯. ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ, ಕೈಮಗ್ಗದ ಉದ್ದಿಮೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ?, ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಪ್ರಕಾಶನ, ಬನಹಟ್ಟಿ, ೧೯೮೦.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೩

ವೃತ್ತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಉದಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ವೃತ್ತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಉದಯ

ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವು ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ, ಜನರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ವೃತ್ತಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಅವರನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಜಾನ್ ಸಿ ನೆಸ್‌ಫೀಲ್ಡ್‌ರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವಂತೆ "ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ" ಒಂದೇ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. "ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಚಾತುರ್ ವರ್ಣ್ಯಂ ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟ್ಯಂ ಗುಣಕರ್ಮ ವಿಭಾಗಶಃ" ಎಂದರೆ ಗುಣ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಉಪಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಆದ ನಿಗದಿತ ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತ ವಾಗಿದೆ. ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ನೇಕಾರರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಬದುಕತೊಡಗಿದ ಜನರಲ್ಲಿ "ನಾವು ನಮ್ಮವರು" ಎಂಬ ಅತಿಯಾದ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆದು, ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೊಡುವುದು, ತರುವುದು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಭವಿಸಿ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಸಮೂಹವಾದ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂಕುರಿಸಿದೆ. (ಕೆ. ಭೈರಪ್ಪ:೨೦೦೮:ಪು೬೪೧)

ಜಾತಿಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾರ್ಯೀಯ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗೀಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಲೇಟರ್‌ರವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದ್ರವಿಡಿಯನ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಲ್ಚರ್ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆರ್ಯರು ಆಗಮಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನವೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ವೃತ್ತಿಗಳು ಅನುವಂಶೀಯವಾಗಿದ್ದವು. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯ ಸಮೂಹದೊಳಗೇ ಕೊಡುವುದು. ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು(ಬೈರಪ್ಪ ಕೆ.:೨೦೦೮:ಪು೬೪೩). ಹೀಗೆ ವೃತ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ದ್ದಾನೆಯೋ ಅದೇ ವೃತ್ತಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತು ಹಾಗೆಯೇ ವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರದೇ ಆದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಅಂತಹ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ತೊಗಟವೀರ, ಸ್ವಕುಳ ಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿವೆ.

ನೇಕಾರರನ್ನು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೇಕಾರರು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿಕೊಂಡರೂ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

- ದೇವಾಂಗ
- ಕೋಷ್ಠಿ
- ಜೇಡ್
- ಜುಲೋಹಿ
- ಹಟಗಾರ್
- ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ
- ಬಿಳಿಮಗ್ಗ
- ತೊಗಟವೀರ: ತೊಗಟಗೇರ
- ತೊಗಟ ಮಪ್ಪಾಂಜಲಿ
- ದೇವಾಂಗ್
- ಹಟಗಾರ್: ಹಟಕಾರ್
- ವಿಂಕಾರ್
- ಹಲ್ಕಾರ್
- ನೇಯ್ಗೆ
- ಕುರ್ನಿ
- ತೊಗಟ: ತೊಗಟರು: ತೊಗಟಿಗ:
- ತೊಗಟವೀರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ:
- ಸೋಲ್‌ಗ

- ಜಂಬಾನ್
- ಅವಿರ್
- ಪದ್ಮಸಾಲೆ: ಪದ್ಮಶಾಲೆ: ಪದ್ಮಸಾಲೆ
- ಕೈಕೋಳನ್: ಸೆಂಗುಂದರ್
- ಜಾಡರ್
- ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ: ಸ್ವಕುಳಸಾಳೆ
- ಐರಿ
- ಸಾಲೆ: ಪಟ್ವಸಾಲೆ
- ಸಾಲಿ: ಪಟ್ವಸಾಲೆ
- ನೇಯ್ಕರ್
- ಜಾಂದ್ರ

(ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೧, ೨೦೦೨)

ಪಟ್ವಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ತೊಗಟವೀರ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಸ್ವಕುಳ ಸಾಲಿ ಈ ಆರು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತಾದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವ ನಾಗರಿಕನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೋಸ್ಕರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಯಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದವು. ಪದ್ಮಾಶಾಲಿ, ಪಟ್ವಿಶಾಲಿ, ತೊಗಟವೀರ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು, ಬೆಡಗು, ಗೋತ್ರಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ವಶಾಲಿ, ತೊಗಟೆವೀರ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನೇಕಾರರ ಒಳಪಂಗಡಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಆರು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಗಳು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯ: ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಕುಲಕಸುಬು ಎಂದು ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯವೂ ಒಂದು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷ ಭಾವನಾಋಷಿ

ಮೂಲಪುರುಷ	:	ಭಾವನಾಮಹರ್ಷಿ
ಕುಲದೇವತೆ	:	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸ್ವಾಮಿ
ಕಸುಬು	:	ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರಲ್ಲಿ ೧೦೧ ಗೋತ್ರಗಳಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಬೆಡಗುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಇರುವಂತೆ ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಡೋಲಾಯಮಾನ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದವರ ಪುರಾಣ, ಗೋತ್ರ, ಬೆಡಗು ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯ: ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು. ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಪುರುಷ	:	ದೇವಲಮಹರ್ಷಿ
ಕುಲದೇವತೆ	:	ಬನಶಂಕರಿ
ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠ	:	ಹಂಪಿ, ಹೇಮಕೂಟ, ಶ್ರೀ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಪೀಠ
ಕಸುಬು	:	ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರಲ್ಲಿ ೬೪ ಗೋತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯ: ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುಲಕಸುಬುನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿಯವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವಾಮೃತದ ಕರ್ತೃ ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗರ ಮನೆತನದವರೆನ್ನಲಾದ ಸವ್ವಾಸೆ ಮನೆತನದವರು ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲಪುರುಷ	:	ಜಿಷ್ವೇಶ್ವರ ಮಹರ್ಷಿ
ಕುಲದೇವತೆ	:	ಭವಾನಿ

ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠ : ಮುಂಗೀ, ಪೈಠಾಣ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ–ಐರಣಿ

ಕುಲಕಸುಬು : ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದು ೭೬ ಗೊತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳಿವೆ.

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯ: ಇವರು ಕೂಡ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನೇ ಕುಲಕಸುಬೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಮುದಾಯ ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಹರಿಹರ, ಕಂಪ್ಲಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲಪುರುಷ :

ಕುಲದೇವರು : ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ

ಜಗದ್ಗುರು : ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

ಕಸುಬು : ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರಲ್ಲಿ ೬೬ ಗೋತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯ: ಇವರು ಕೂಡ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಕುರುಮರಡಿಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕೂನಬೇವು, ಸೊಂಡೇಕೆರೆ, ಯಾದಲಗಟ್ಟೆ, ರಾಮಸಮುದ್ರ, ವೈ.ಎನ್, ಹೊಸಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲಪುರುಷ : ಪುಷ್ಪಾಂಡಜ ಮುನಿ

ಕುಲದೇವರು : ಚೌಡೇಶ್ವರಿ

ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠ : ತಪಸೀಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು

ಜಗದ್ಗುರು : ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ದಿವ್ಯಾಜ್ಞಾನಾನಂದಗಿರಿ ಸ್ವಾಮಿಜಿ

ಕುಲಕಸುಬು : ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦೮ ಗೋತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯ: "ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕುಲವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತೋರೆ ಕೋಲಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲಪುರುಷ	:	ಶ್ರೀಶಾಲಿಹೊತ್ರ ಮಹರ್ಷಿ
ಕುಲದೇವರು	:	ಸಾಲೇಶ್ವರ
ಜಗದ್ಗುರು ಪೀಠ	:	ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ
ಜಗದ್ಗುರು	:	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಪಟ್ಟಾರಾಧ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಜಿ
ಕುಲಕಸುಬು	:	ನೇಕಾರಿಕೆ

ಇವರಲ್ಲಿ ೧೦೧ ಗೋತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಅದ ಅಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ವೃತ್ತಿಯಾಧಾರಿತ ಜಾತಿಗಳು, ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವು. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಪೂರೈಕೆಯಾದ ನಂತರ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣವು ಒಂದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಎಮ್.ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರು ರಿಲಿಜಿಯನ್ ಅಂಡ್ ಸೊಸೈಟಿ ಅಮಾಂಗ್ ದಿ ಕೂರ್ಗ್ಸ್ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ (ಶಂಕರರಾವ್ ಚ.ನಾ.:೨೦೦೬:ಪು೧೪೪) ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಕರಣ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಳಸಲಾಗಿದ್ದು, ಜಾತಿ, ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ಸ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದು ಈ ಬಗೆಯ ಅನುಕರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ ್ಲವಾದರೂ ಒಂದೆರೆಡು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಎಮ್.ಎನ್ ಶೀನಿವಾಸ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣವನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಚಾರಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಅನುಕರಿಸಿದರೂ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರಿಗೆ ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಸಮಾಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಕರಣದ ನಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಧಾನುಕರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗಂಧ ವಿಭೂತಿ ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಚಾರವೇನ್ನುವುದಾದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಯಾವುದೇ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಬಹುದು, ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇವು ಮಠಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸಂಘಟನೆಗೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗಿನ ಯಶಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾಲವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಡ ಆಯಾ ಭಾಗದ ಪ್ರಬಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾದರೆ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೆ ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಇತರೆ ಅಸಂಘಟಿತ ಜಾತಿಗಳ ಮೇಲೂ ಬಿದ್ದು ಅವು ಕೂಡ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಬರೀ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಸಂಘಟಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಜಾತಿಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಂಘಟನೆ-ವಿಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಹೀಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಆಯಾ ಅಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರ, ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಹಾಗೆಯೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ.

ಆಧಾರಗಳು

೧. ಬೈರಪ್ಪ ಕೆ., ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ೨೦೦೮

೨. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ, ಭಾಗ-೧, ಏಪ್ರಿಲ್, ೧೧. ೨೦೦೨

೩. ಚ.ನ. ಶಂಕರ್‌ರಾವ್, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಮೂಲ ನೆಲೆಗಳು, ಜೈ ಭಾರತ್ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು, ೨೦೦೬

೪. ಮಹದೇವ ಸಿ. (ಸಂ), ನೇಕಾರ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೯

ಅಧ್ಯಾಯ – ೪

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯ

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯ

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯ

ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯ

ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯ

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯ

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಕುಲ ಕಸುಬನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಅಂಶಗಳು ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬಗೆಗೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಪುರಾಣ ಕಾಲದ ದಾಖಲೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯ

ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳಿರುವಂತೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣವಿದೆ. ಅಷ್ಟಾದಶ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ಪುರಾಣವು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಭಾವನಾಋಷಿಯು ಪದ್ಮಶಾಲಿ ವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ೧೦೧ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯದ ಗೋತ್ರಗಳಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈತನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾಳವಾಸುರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನ ಸಂಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ವಾಮಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಫಲದಿಂದ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ವೀರನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಋಷಿಗಳು ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ "ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಭಾವನಾಋಷಿ" ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಮಗನಿಗೆ, ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅಂತೆಯೇ ಭಾವನಾ ಋಷಿ ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಶಂಕರನು ಭಾವನಾ ಋಷಿಗೆ "ನೀನು ಲೋಕದ

ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು" ನಂತರ ಶಂಬಾಸುರನ ವಂಶದವನಾದ ಕಾಳವಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿ ಬಂದ ಭಾವನಾ ಋಷಿಯು ಭೂಷಣಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ದೇವತೆಗಳು, ಯಕ್ಷರು, ಗಂಧರ್ವರೂ ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷಾದಿಗಳು, ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಆಜ್ಞೆ ಶಂಕರನಿಂದ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲ(ಪದ್ಮ)ದಿಂದ ನೂಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ವಿಷ್ಣುವು ಭಾವನಾ ಋಷಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲ(ಪದ್ಮ)ದಿಂದ ಬರುವ ನೂಲನ್ನು ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏನೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವಂಶದವರು ನನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲ(ಪದ್ಮ)ದ ನೂಲಿನಿಂದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತವಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಅಮವಾಸ್ಯೆ ದಿವಸ (ಮಗ್ಗ/ನೇಯ್ಗೆ) ನೇಯಬಾರದು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟದೇವತಾ ಪೂಜೆ ಗಾಯಿತ್ರೀ ಜಪತಪವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಜನಿವಾರನ್ನು ಧರಿಸಿ ನೇಮ ನಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ನಿಮ್ಮ ವಂಶದವರು ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲದಿಂದ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಾವನಾಋಷಿಯು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ರೇಖೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ವಿಷ್ಣುವು ಕೊಟ್ಟ ಆ ರೇಖೆಯಿಂದ ನೂಲನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನ್ನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಕಂಠ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕನಕ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು, ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ವಿಭೂತಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು, ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಗೆ ಸೇವಂತಿಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು, ವರುಣನಿಗೆ ವಸಂತರಾಗವನ್ನು, ಕುಬೇರನಿಗೆ ಶುಭ್ರಾಂಬರವನ್ನು ಯಮನಿಗೆ ಕಪ್ಪುವರ್ಣದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಒಮ್ಮೆ ಈಶ್ವರನು ನಾನು ಎಲ್ಲ ಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆನು ಆದರೆ ಹುಲಿ ಚರ್ಮ ಧರಿಸಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವಂತೆ ಭಾವನಾಋಷಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಭಾವನಾ ಋಷಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟನು. ಹುಲಿಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಈಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾರದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ರಾಕ್ಷಸನು ಸೈನ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾವನಾಋಷಿಯ ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮೈ ಬೆವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಓಂ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಕಲು ಆ ತಕ್ಷಣವೇ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಭಾವನಾ ಋಷಿಯು ಅವರಿಗೆ ಈ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕದಲದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ

ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಕ್ಷಸನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದನು. ಆಗ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ಕಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಸಮಾನರಾದಂಥ ರಾಕ್ಷಸರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು ಹಿಡಿದಂತೆ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಾಳವಾಸುರರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭಾವನಾ ಋಷಿಯು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಪರ್ವತಾಕಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನ ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗದ ಭಾಗಗಳು ಯಾವತ್ತು ಮುಂದಿನ ವಂಶದವರಿಗೆ ಮಗ್ಗ(ನೇಯ್ಗೆ/ನೇಯವರಿಗೆ) ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವನ್ನು ಬಗಿದು ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ತಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಡಿದು ತಲೆ ಬುರುಡೆಯ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ನೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಅದ್ದುವ ಬಾನಿಯನ್ನಾಗಿ, ಮಾಡಿ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳಿ ಒಂದನ್ನು ನಾಲಿಗ್ಗೂಟವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊಕ್ಕಳ ಗೂಟವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕೆಂಡದಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಕಂಡಿಕಿ ಸುತ್ತುವ ರಾಟಿಯಾನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಮುಂಗೈಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಹುಂಡಿ ಹೂಡುವ ಊಡತಿಯನ್ನಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಅವನ ಉಕ್ಕಿನ ಶರೀರದಂಥಾ ಮೈಮೇಲಿರುವ ರೋಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಹುಂಕಿ ಹೂಡುವ ಕುಂಚಿಗೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ತೊಡೆಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಮಗ್ಗ ನೇಯುವ ಹಲಿಗೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ನೇಯುವ ಕಾಲ್ಪಾಡು(ಪಾದಕಾ)ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನ ಬೆನ್ನುಲುಬನ್ನು ಕಿತ್ತು ನೇಯುವ ಕುಂಟಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕಂಡಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಸುತ್ತುವ ಗಣಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಿಣಿಗೂಟವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಚುಂಡಿಯ ಕೋಲನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಎದೆಯ ಪಕ್ಕೆಲುಬುನ್ನು ನೇಯುವ ಚಲಿಗೆಯ ಕೋಲುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕೊಬ್ಬಿನ ಕೋರೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನೇಯುವ ಲಾಳಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆ ಅಸುರನ ನರನಾಡಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೇಯುವ ಸೂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಕರುಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಗ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ನೇಯುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ನಮ್ಮ ವಂಶದವರು ಮತ್ತು ಮಗ್ಗ ನೇಯುವವರು ಯಾವತ್ತು ಈ ಅಸುರನ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿ; ಅವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ದಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಶಂಕರನು ಭಾವನಾ ಋಷಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಸೂರ್ಯನು ಮಗಳಾದ ಭದ್ರಾವತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳು ಸೇರಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದ ನಂತರವೂ ಸಂತಾನವಾಗದಿದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ

ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೂರಾ ಒಂದು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳಾಗುವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ನೂರಾ ಒಂದು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ಆ ಋಷಿ ಕುಮಾರರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವೇದ ಪಾರಾಯಣ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವಂಶದವರಿಗೆ ಗೋತ್ರದ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾಗಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಆ ಏಕೋತ್ತರ ಶತ ಪುತ್ರರೇ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರ ಗೋತ್ರಾಧಾರಕರು. ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಭೀಕಮಲ ಹೃದಯ ತಾಮರ ಪದ್ಮದಿಂದ ತಂತುವನ್ನು ತೆಗೆದು ನೂಲನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಭಾವನಾ ಋಷಿಯ ತಯಾರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಶ್ರಿ ಭಾವನಾ ಋಷಿ ವಂಶೋದ್ಭವರು ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರು ಎಂದು ನಾಮಕರಣವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಪಂಚ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಆ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯ ಮತ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಭೃಗುವಂಶ ಪರಂಪರಾಗತರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿ ರುವುದರಿಂದ ಇವರು ಬೌದ್ಧರೆಂದು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ಗೋತ್ರಗಳು ಬುದ್ದನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. (ಆಂಧ್ರದ ಪ್ರದೇಶದ ಬುದ್ಧವಾರಿ ಪೇಟ ಎಂಬ ಊರು ಬುದ್ದನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದು ಬುಧವಾರ ಪೇಟ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ) ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯವರು ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರಬಹುದು ಇವರ ಗೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂಲ, ಚಿಂಧೂಲ, ಸಿಂಧಗಿರಿ ಎಂಬ ಗೋತ್ರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಗೋತ್ರದವರು ಬಿಹಾರದ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವರ್ಣಾಲ, ವನ್ನಾಲ, ಹೊನ್ನಾಳಿ, ಎಂಬ ಗೋತ್ರಗಳು ಬಿಹಾರದಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿದ್ದು ಶೈವ ಪಂಥದವರು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಯನಾರರು ಎಂದು ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದವರನ್ನು ಆಳ್ವಾರರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಇವರು ಆ ಭಾಗದವರಲ್ಲವೆಂದು ಸಿಂಧೂ ಬಯಲಿನ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯವೂ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು

ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯವೂ ಹೊರತಲ್ಲ, ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಹಾಗೂ ಬಂಧುತ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಡಗು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರ ಬೆಡಗು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ವಿವಾಹ ಕ್ರಮ ಅವುಗಳು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಋಷಿಯ ಹೆಸರು		ಬೆಡಗು
೧	ಪುರುಷ ಋಷಿ	:	ಬಾಪು
೨	ಶುಕ	:	ಬತ್ತಿನ
೩	ತ್ವಷ್ಟ	:	ಬಂಡಿ
೪	ಮೃಕಂಡೇಯ	:	ಬುಸ್ಸಾ
೫	ವಿಧು	:	ಬಂಡಾರ
೬	ಶೌನಕ	:	ಬಾಕು
೭	ಮಾನಸ್ವಿ	:	ಬೋಡ
೮	ಸಿಂದು	:	ಬಜ್ಜಾ
೯	ಪಾರ್ಚ್ವಿ	:	ಬಲಭದ್ರ
೧೦	ಖಾರೀಲಾ	:	ಬೇರಿ
೧೧	ವಕವಾ	:	ಬೆಟ್ವಾ
೧೨	ರಷಿಧರ	:	ಭೋಗಾ
೧೩	ಪ್ರಾಂಚಿವ	:	ಬೈರ ಮುರಿ
೧೪	ವೃಷ	:	ಭೀಮ
೧೫	ಅಂಬರೀಷ	:	ಬಂಡಾರಿ
೧೬	ಕಾಂಡಿಲ	:	ಬಡಿಮಿ
೧೭	ವಾಲಖಿಲ್ಯ	:	ಜಕ್ಕ/ಪಕ್ಕ
೧೮	ಮಾಂಡವ್ಯ	:	ಚಪ್ಪ
೧೯	ಅಗಸ್ತ್ಯ	:	ಚಿಟಾಲು
೨೦	ಗೌತಮ	:	ಚೇಪೂರು
೨೧	ಧನಂಜಯ	:	ಚನ್ನ
೨೨	ವಶಿಷ	:	ಚಿರವೇಲು
೨೩	ಸ್ವಯಂಭು	:	ಚಿಂತಗಿಂಜಲು
೨೪	ದಕ್ಷ	:	ದೇವರೆಡ್ಡಿ

ಕ್ರಸಂ.	ಋಷಿಯ ಹೆಸರು		ಮನೆತನ
೨೫	ಬ್ರಹ	:	ಧರ್ಮಾವರಂ
೨೬	ಮಧು	:	ದಡ್ಡಿ
೨೭	ಸ್ರಾಂಸಿ	:	ದುರ್ಗ
೨೮	ಕೌಂಡಿಲ್ಯ	:	ಗಡ್ಡಮು
೨೯	ಶ್ರೀವತ್ಸ	:	ಗೋಳ್ಳು
೩೦	ವ್ಯಾಸ	:	ಗೋಪಿ
೩೧	ಕೌಶಿಲ	:	ಗುಜ್ಜಾರಿ
೩೨	ದಿಗ್ವಾಸ	:	ಗುಂಡಾ ಗುಡೋಳ್ಳು
೩೩	ಪೌಂಡ್ರೀಕ	:	ಗುರ್ರಮು
೩೪	ಕುತ್ಸ	:	ಗೋರಂಟ್ಲು, ಜನಗ
೩೫	ಪುತ್ತ	:	ಗಂಜಿ ಗಡ್ಲು
೩೬	ಭಾರತಿ	:	ಗವ್ವಲು, ಗಾಜುಲು
೩೭	ಮೇಷಜಠ	:	ಜಿಂಕಾ
೩೮	ಜಾನಕಿ	:	ಜಲ್ಲಪಲ್ಲಿ
೩೯	ನಾರದ	:	ಜರಗು
೪೦	ರುರುಕ್ಷ	:	ಕಂದಾಳಂ
೪೧	ಸಾಧು	:	ಕಾಯುತ್ತಿ
೪೨	ಪುಲಸ್ತ್ಯ	:	ಕಣಿಜೇಪಲ್ಲಿ
೪೩	ಸುತೀಷ	:	ಕೆಂಚಾ
೪೪	ಪುರೂರುಷ	:	ಕುಪ್ಪ
೪೫	ಯದು	:	ಕ್ಯಾತಾ
೪೬	ಉಪೇಂದ್ರ	:	ಕರವಿಲಿ
೪೭	ಗಾರ್ಗೇಯ	:	ಕೊಂಗತ್ತಿ
೪೮	ಕಪಿಲ	:	ಕೋಟಾ
೪೯	ಕುಂಡಲಿ	:	ಕ್ಯಾಬರೇಸಿ
೫೦	ವೇದತಮ	:	ಕೋಸಲು
೫೧	ಪ್ರವೃಷ	:	ಕೊಕ್ಕು
೫೨	ಸುಕೀರ್ತಿ	:	ಮಾಕಂ
೫೩	ವಾಸವಿ	:	ಮಂಚಿ

ಕ್ರಸಂ.	ಋಷಿಯ ಹೆಸರು		ಮನೆತನ
೫೪	ಉರ್ಜೀಶ್ವ	:	ಮ್ಯಾಡಂ
೫೫	ಪುಣ್ಯವ	:	ಮುನಗ ಪಾಟಿ
೫೬	ಸೂತ	:	ಮ್ಯಾಕಲು
೫೭	ಅತ್ರಿ	:	ಮಾರಾ, ಸಿದ್ದಾ
೫೮	ತುಕ್ಷಿ	:	ಮದ್ದೂರಿ
೫೯	ಗುಹ	:	ಮಾರೇಪಲ್ಲಿ
೬೦	ಶಾಂಡಿಲ್ಯ	:	ಮಾಚೇರ್ಲು
೬೧	ವೃಧ್ವಾಸ	:	ಮಾಂಚರ್ಲ
೬೨	ಸಂಸ್ಥಿಡಿ	:	ನಲ್ಲಮು
೬೩	ಭಾರ್ಗವ	:	ನೀಲಿ, ನೂಕಲ, ಪತ್ತಿಗೊಂಡ್ಲು
೬೪	ಪೃಥ್ವಿ	:	ನ್ಯಾಯಮು ,ನೈನಾರಿ
೬೫	ದೇನಕ	:	ನಲ್ಲ ಗೂಂಡಲು
೬೬	ಪುರಾಸಿನ	:	ಪದಡಿಮಿ
೬೭	ನಿಷ್ನತ	:	ಪಡಿಮಿಲಿ
೬೮	ಆಶ್ರಮ	:	ಪನಗಂಟಿ, ತನಗಂಟಿ
೬೯	ನಿಯಂತಿ	:	ಪಗಡ, ಪಲಪಾಟಿ
೭೦	ಕಮಂಡಲ	:	ಪುಲಕಂಡ, ಪೊಲಚಲ್ಲಿ
೭೧	ಆತ್ರೇಯ	:	ಪೋತು
೭೨	ಭೃಗು	:	ಪ್ರಾಣನಾಥಂ, ಸದಂ
೭೩	ಚೊಕ್ರಿದ	:	ಪಲಮರಿ
೭೪	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ	:	ಪೊಬ್ಬತಿ, ಪೊರಾಳ್ಳು
೭೫	ಕೌಶಿಕ	:	ಪಲಕಪಲ್ಲಿ
೭೬	ರಘು	:	ಪೆಳಕೂರು
೭೭	ಮಾರೀಚ	:	ಪಲಾರಂ
೭೭	ರುಕ್ಷಿಭ	:	ಸೊದಾ
೭೮	ಋಷ್ಯಶೃಂಗ	:	ಸರಿಪಿ, ಸೀಲಂ
೭೯	ಸುಭಿಕ್ಷು	:	ಸಾದನಪಲ್ಲಿ
೮೦	ಶೌಂಡಿಲ್ಯ	:	ಸಾಮದೇಶಿ
೮೧	ವೈಧತ್ರಿ	:	ಸಾಮ

ಕ್ರಸಂ.	ಋಷಿಯ ಹೆಸರು		ಮನೆತನ
೮೨	ಭರದ್ವಾಜ	:	ಸುಪ್ಪುಲು
೮೩	ಪರಾಶರ	:	ಶ್ರೀ ರಾಮ
೮೪	ದ್ರಿಹು	:	ತಾಡಿಪತ್ರಿ
೮೫	ಸ್ರಷ್ಟ	:	ತಾಟಗೊಂಡ್ಲು
೮೬	ಚಂದ್ರ	:	ತಾಡ
೮೭	ಚನವ	:	ತಾದ್ರಿ
೮೮	ದೂರ್ವಾಸ	:	ತರುಣಿಗಂಟೆ, ತುಮ್ಮಾ
೮೯	ವಿಶ್ವಾವಸು	:	ತಿರುಮಲ
೯೦	ವೈಚಿನ	:	ತ್ವಗಟೂರು
೯೧	ಪವನ	:	ವಂಗರಿ, ವಂಗಂ
೯೨	ಜಟಿಲ	:	ವೀನ
೯೩	ಜಮದಗ್ನಿ	:	ಉಡತ
೯೪	ಅಂಗೀರಸ	:	ವಸ್ತ್ರಾಲು
೯೫	ತ್ರಿಷಕ	:	ವಾಸಿ/ವಾಸ
೯೬	ಮೌಕ್ಷ	:	ಯಲ್ಲಾಲು
೯೭	ತಕ್ಷಾ	:	ಯಂಚಮೂರಿ
೯೮	ಕಶ್ಯಪ	:	ಯಲಕಪಲ್ಲಿ
೯೯	ಆನಂದ	:	ಹೊನ್ನ
೧೦೦	ಸರಿತ್ರ	:	ವದ್ದಿ
೧೦೧	ಬ್ರಪಿಸ್ತ	:	ಸೋಮಾ
೧೦೨	ಜಾಹ್ನವಿ	:	ತಾಂಡ್ರ
೧೦೩	ವನಜಾಲ	:	ಸಾಕ
೧೦೪	ಬೃಹತ್ತಿ	:	ಸುಲ್ತಾನ್
೧೦೫	ಬಿಕ್ಷು	:	ಸಂದ್ರ
೧೦೬	ಪೊರಂಜಯ	:	ಅವಾರಂ
೧೦೭	ವರಿಷ್ಠ	:	ಚಿರುಮ

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಎಂಬುವುದು ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ. ಕುಲವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನೇಕಾರರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ ದೇವಾಂಗ, ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಮತ್ತು ತೊಗಟ್ಟವೀರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದ ಸಮುದಾಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಮೂಲತಃ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರೆಂದು ಜೊತೆಗೆ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆದಾಗ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಅಧಿವೇಶನಗಳು, ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಸಿದಾಗ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುವುದು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಇವರು ಆಂಧ್ರದ ಮೂಲದವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯ ದವರು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಆಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ; ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ). ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣನ ಪತ್ನಿ ಪದ್ಮಾವತಿ, ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಮನೆತನದವಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾವತಿಯನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆಯುವುದು ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ವಂಶಸ್ಥರೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಮಶಾಲಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ದೇವಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಲದೈವವೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ ರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅರಿಶಿನ ಪತ್ತಲು, ಬಿಳಿ ಪತ್ತಲು ಎಂದು ಅರಿಶಿನ ಪತ್ತಲುದವರು ಎಂದರೆ ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಗೆ ಗಂಡ ತೀರಿ ಹೋದರೆ ಪುನರ್‌ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಬಿಳಿ ಪತ್ತಲು(ತೂರ್ಪು ಸಾಲೆ)ಯವರೆಂದರೆ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅರಿಶಿನ ಪತ್ತಲು ಬಿಳಿ-ಪತ್ತಲುದವರಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೂಡ ಶೇ. ೧೦ ರಷ್ಟೇ; ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ.(ಶೇ. ೫) ಇಬ್ಬರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಪುರುಷ ತಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆಗೆ ೧೫೦೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ತೆರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಪ್ಪುಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಮೂಲತಃ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು. ಸಪ್ತಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಶಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಋಷಿಗಳು ಒಬ್ಬರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನಾವೂ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಪದ್ಮಾಶಾಲಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಿವಾರ ಧಾರಣೆ ಇದೆ. ಪದ್ಮಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ವಿವಾಹ, ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀಳ್ಯೆಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಜನಿವಾರ ತೊಡಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದಸರಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆವರೆಗೂ ಪಿತೃ ಪಕ್ಷಗಳು ಈ ೧೫ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಇವರು ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ಜಯಂತಿ, ಭದ್ರಾವತಿ ದೇವಿಪೂಜೆ ಹಾಗೂ ಇಲಿ ಪೂಜೆ ಅಥವಾ ಇಲಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೇಯುವ ನೂಲು ಮತ್ತು ಸೀರೆಯನ್ನು ಇಲಿ ಕಡಿಯಬಾರದೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ನೇಯುವ ನೂಲು ಮತ್ತು ಸೀರೆಯನ್ನು ಇಲಿ ಕಡಿಯಬಾರದೆಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಂದ ಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೂಡ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾವು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸತ್ತಾಗ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳು ಇವೆ. ಪುರುಷ ಸತ್ತರೆ ಅತನ ಪತ್ನಿಗೆ ಅಕೆಯ ತವರುಮನೆಯಿಂದ ಉಡಿ ಅಕ್ಕಿ ತಂದು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಬಾರಿಗೆ ಆಕೆಗೆ ಮುತ್ತೈದೆಯಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಳೆ, ಮೂಗುತಿ, ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಹೂ ಎಂಬ ಸುಮಂಗಲಿಯ ಕುರುಹು ಎನಿಸುವ ಇವನೆಲ್ಲಾ ಗಂಡ ಸತ್ತರೆ ೧೧ನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಸತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತರೆ ೧೦ ವರ್ಷ ಮಗು ಸತ್ತರೆ ದಿನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ದೇವರು ಇದ್ದಂತೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದೋಷವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ೩ ದಿನ ಅಥವಾ ೫ ದಿನದ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಈ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವರು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಯಜಮಾನನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಈ ಸಮುದಾಯ ಇವರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮುಂದುವರೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರೇರಣೆ

ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರೆಯದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತನ ಮೂಲಭೂತವಾದಿತನದಿಂದ, ಈ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನಿಂದ ವಿಮುಖಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದ್ದು ಮದುವೆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಯಜಮಾನನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ವಿವಾಹ ನೆರವೇರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಸಮುದಾಯದ ಜನರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ಕಟ್ಟೆಮನೆ, ರಾಯದುರ್ಗ ಕಟ್ಟೆಮನೆ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಗಡಿಭಾಗದ ಕುಂದುರ್ಪಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಈ ೩ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನಿವಾಸಿಗಳು ಈ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಯಜಮಾನನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಅಂದರೆ ಗೌಡ, ಶಾನುಭೋಗ, ಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ ಮನೆತನದ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬೆಡಗುಗಳಿಂದ ಬಂದವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅಗ್ರ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಈ ಅಗ್ರ ತಾಂಬೂಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಆಗಿದೆ. ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ 'ಅರವಾ'ದವರನ್ನು ಗೌಡ ಎಂದು 'ಕಾಸುಲ'ರನ್ನು ಶೆಟ್ಟಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ. 'ಗುಡಿಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟ ತಿಳುವಳಿಕೆ'ಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಿವಾಹ

ಮನೆ ಮುಂದೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ೫ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ವಧು-ವರರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ನಂತರ ಮೊದಲ ದಿನ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೨ನೇ ದಿನಕ್ಕೆ 'ಸಣ್ಣ ಇಳೇವು' 'ದೊಡ್ಡ ಇಳೇವು' ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಕೊಬ್ಬರಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಕಡ್ಲೆ, ೪೮ ಜೋಡಿ ಕರ್ಜಿಕಾಯಿಗಳನ್ನು ವಧುವಿನ ಸಮೇತ ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ವಧುವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ನಂತರ ವಧುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೩ನೇ ದಿನ ಕುಂಬಾರ ಮನೆಯಿಂದ ಮಡಿಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಐರಾಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ನಂತರ ಕುಂಬಾರರಿಂದ ತಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೪ನೇ ದಿನ ಅರಿಶಿನ ಹಾಕುವುದು,

ಗಂಗೆಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು, ನಾಗಪ್ಪನಿಗೆ ಹಾಲು ಹಾಕಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆ. ೫ನೇ ದಿನ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಧಾರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತಿತು. ಇಂದು ವೈವಾಹಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿವೆ. ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿವಾಹಗಳು ಒಂದೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮದುವೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಆರತಕ್ಷತೆ ಮಾಡುವ ಹೊಸ ಆಚರಣೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯ

ದೇವಾಂಗ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮಾನಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಾಧನವಿಲ್ಲದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಾಧನ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ಸಹಸ್ರಾರು ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ದೇವಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ ದೇವಲ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಯೋಗದಂಡ ಕಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಗಾಧ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಶಿವನ ಫಾಲದಿಂದ ನೇತ್ರ ಹೊರಬಂದನು.

ಈಶ್ವರನ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಸೂತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞ ಸೂತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಚತುರ್ದಶ, ಭುವನ, ಮಾನಸಂರಕ್ಷಣೆ ದೇವಾಂಗ(ದೇವಲ)ನೆಂದು, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಪ್ರದಾಯಕನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ದೇವಾಂಗ, ಈಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮತ್ತು ಪುರಜನರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಆಮೋದಪುರ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ್ನು ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸಿ ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳ ದೇವಾಂಗನಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ದೇವಾಂಗನು ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಉಪಕರಣಗಳು ಮಯನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಥಾ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂತ್ರ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಧರಿಸಲ್ಪಡುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು ದೇವಾಂಗನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ವಿಶೇಷ ಗೌರವಾದರ ಮನ್ನಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು ಮೂರು ತಂತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಗಾಯಿತ್ರಿ ಛಂದಸ್ಸು ಮೂರು ಪದಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಧರಿಸುವ ಮೂರು ತಂತುಗಳ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವು ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ಮ ಯೋಗಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ದೇವಾಂಗವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯನೆನಿಸಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅಳತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಈಶ್ವರನ ದೇವಾಂಗ ನಿಂದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನೆಂದು ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾಗಿದೆ(ಹೇಮಕೂಟ,:೧೯೯೮:ಪು ೧).

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೨ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರ ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಬೆಡಗುಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಗೋತ್ರ	ಬೆಡಗು
೧.	ಸದಾನಂದ ಋಷಿ	ದೊಡ್ಡಮನೆಯವರು/ ಬೀರಣೆಯವರು ಹೀರೆಮನೆಯವರು/ಮಮನೆಯವರು
೨.	ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿ	ಕೊಂಗೆಯವರು/ಮುತ್ತಿನವರು/ಕಟ್ಟೆಮನೆಯವರು
೩.	ವರತಂತ್ರ ಋಷಿ	ವರತಂತ್ರದವರು/ಮತ್ಸ್ಯದವರು/ಪಾದವರು
೪.	ಮಲ್ಲದೇವ ಋಷಿ	ಹೊನ್ನನವರು/ಹೊನ್ನುಂಗದವರು/ಬಸವನೂರವರು
೫.	ಶತಾನಂದ ಋಷಿ	ಸೂರಗಿಯವರು /ಸೂರಿಮೇಯವರು
೬.	ಸಂಖ್ಯಾಯನ ಋಷಿ	ಶೂರಣಿಯವರು/ಕಡಲಗೋಲದವರು
೭.	ದ್ವೈಪಾಯನ ಋಷಿ	ಪುಟ್ಟೊಡೆಯವರು/ಪುಟ್ಟಿಯವರು
೮.	ಹರಿತ್ರ ಋಷಿ	ಬಿಳಿಸನೂರವರು/ಜೋಳಿಗೆಯವರು/ಕೇಶವನೂರವರು ತೇಜದವರು, ಉದ್ದಿನವರು
೯.	ಮೈತ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಋಷಿ	ಗಂಟೆಯವರು/ಭಾಗಯದವರು
೧೦.	ನಾಗರದೇವ ಋಷಿ	ದಟ್ಟೆಯವರು/ಮೂಂತಾಸದವರು/ಚಳ್ಳೆಯವರು
೧೧.	ಕನಕ ಮಹಾದೇವ	ಕನಕದವರು/ದುಮ್ಮೆಯವರು/ದುಬ್ಬರದವರು/ದರ್ಬೆಯವರು
೧೨.	ಪಿಪ್ಪಿಲ ದೇವಮಹಾಋಷಿ	ಸಾತ್ವಿಕದವರು/ಗಣೇವಠಾರದವರು/ಕಲ್ಲುಕೋಟೆದವರು/ ಮೇಗೊಟೆದವರು/ಒಂದು ಮಾತಿನವರು/ಸಣ್ಣ ವಠಾರದವರು

ಪದ್ಮಾಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಬೆಡಗುಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೧೩.	ನಾಗರ ದೇವಮಹಾಋಷಿ	ಗುಡ್ಡದವರು/ಅಸಿಕೆದವರು/ಪಾಪಟಲದವರು ಬಜ್ಜಲಾದವರು/ಮೂಸಲದವರು
೧೪.	ಸೋಮಕ ದೇವಮಹಾಋಷಿ	ಬಣ್ಣದವರು/ಬಣ್ಣದಸರದವರು
೧೫.	ಶಿಲಾಶಯ ಮಹಾಋಷಿ	ಮೂಳಗೊಂಡದವರು/ಮಾಲಕದವರು
೧೬.	ವಾಲಖಿಲ್ಯ ಋಷಿ	ಗಂಜಿಹೊಳೆದವರು/ಬಂಡರಾದವರು

೧೭.	ಆಶ್ರಿತದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಉಜ್ಜಿನವರು(ಉಗ್ಗಿಯವರು)
೧೮.	ಭೃಗದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಮಾಂಡೆಯವರು/ಗುಮ್ಮನವರು/ಮಾಡದವರು ಕಡ್ಲೆಪೂರಿಯವರು/ನಾಚಕದವರು/ಜಾಲಕಲದವರು
೧೯.	ಭೃಂದ ದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಚಾಣಿಕಲ್ಲದವರು.ಕನ್ನಡಿಯವರು
೨೦.	ಶೃಂಗದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಮುಚ್ಚಳದವರು/ಕಡ್ಡಿಯವರು/ಕಡಪಿನವರು
೨೧.	ಕಾತ್ಯಾಯನದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಹುಗಿರಿಯವರು/ತೊಗರಿಯವರು/ಕೋಮರನವರು ಕೋಡಂಗಿಯವರು/ಮಸನದವರು/ಜಾಜಿಯವರು
೨೨.	ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿ	ಅಜ್ಜಿಯವರು/ದರ್ಜಿನವರು/ಜಾವ್ವಜಿನವರು

(ಇನ್ನುಳಿದ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.)

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯ

ಬನಶಂಕರಿಯನ್ನು ಕುಲದೇವತೆ ಎಂದು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿ ನಾಮದವರು, ಗಂಧವರು ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ನಾಮದವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದು, ಶನಿವಾರವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯೂ ಅಚರಿಸಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಧವರು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಆರಾದಿಸುತ್ತಾ ಶುಕ್ರವಾರ ಮತ್ತು ಸೋಮವಾರದ ಆಚರಣೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವೈವಾಹಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಬೆಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಐರಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಆರಿಶಿನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆಂದು ಮಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೀರನ್ನು 'ಮಲನೀರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಧಾರೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ನೀರನ್ನು ವಧುವರರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಹಾಕುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲೂ ಹತ್ತಿ ಕಂಕಣದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆ. ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮನೆದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬವನ್ನು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೂ ಕೂಡ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮಾಂಸಾಹಾರ, ಸಸ್ಯಾಹಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾಂಸಾಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾಂಸಾಹಾರ ತಿನ್ನುವ ದೇವಾಂಗದವರನ್ನು 'ಕೀಳುಜಾತಿ' ಎಂದು ನೋಡುವ ಪರಿಪಾಠವಿದೆ ಎಂದು ಸಮುದಾಯದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ೫ ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ೭ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆರಿಗೆಯಾದ ೯ ದಿನಕ್ಕೆ ೫ ರೀತಿ ಸೊಪ್ಪು ತಂದು ಬಾಣಂತಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಜೇನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿ ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯಿಂದ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಅವರವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ೫ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಅಥವಾ ೯ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆದು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ೭ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡುರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಲಘಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದಗ್ಯೂ ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಯಮಗಳಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಜಾತಿ ವಿವಾಹವಾದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯಿಂದ ಬೇವಿನಕಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸುಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯವರೇ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಮರುವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪಿಂಪಲ ಮಹರ್ಷಿ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಸೆಯವರು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರಿಗೆ ಬಾಳೆಯವರು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ನೆಂಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಇವರಲ್ಲಿ ೬೮ ಗೋತ್ರಗಳು ಹಾಗು ಬೆಡಗುಗಳಿದ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯ

ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯದವರು ನೇಯ್ಗೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾಣ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಕಲ ಲೋಕವಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಜಿಹ್ವೇ(ನಾಲಿಗೆ)ಯಿಂದ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಅವತಾರ ಪುರುಷನೇ ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರ.

ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಜರುಗುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ದಿನ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಸರಸ್ವತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯರು ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅಂಗ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ದೇವಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ನಾರಿನಿಂದಾಗುವ ವಲ್ಕಲ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಶೋಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆತ್ತಲೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ವೇತ, ಹರಿತ, ರಕ್ತ, ನೀಲ, ಪೀಕ, ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು

ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಶೋಭೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಚೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೋರಲಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವನು ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಆದಿಮಾಯೆಯನ್ನು ನೆನೆಯಲು ಆಗ ಆದಿಮಾಯೆಯು ಶಿವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಅಂತಹ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಪುರುಷನನ್ನು ನೀನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸು. ಅವನಿಂದ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಿರಂತರ ಜರುಗುವಂತಾಗಲಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದಗಳು ಪೂರ್ಣ ವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಆದೇಶವಿತ್ತಳು.

ಆದಿಮಾಯೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಒಂದು ಶುಭ ದಿನದಂದು ಯೋಗ ಬಲದಿಂದ ತನ್ನ ಜಿಹ್ವೆ(ನಾಲಿಗೆ)ಯಿಂದ ಷೋಢಷಕಳಾ ಪೂರ್ಣನಾದ, ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ಹೋಲುವ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ ಆದಿಮಾಯೆಯು ಈ ಬಾಲಕನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಾಲಕನ ಹೆಸರನ್ನು 'ಸಾಳಿ' ಎಂದು ಕರೆದಳು, ಅಂದರೆ ಸಕಲ ಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ವಸ್ತ್ರಗಳ ನೇಯುವುದರಿಂದ ಸ್ವಕುಲ ಎಂದರೆ ಸಕುಲ ದೇವ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಕುಲ ಸಕಲ ಸಮಾಜವೇ ತಮ್ಮದೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ವಕುಳ ಎಂದು ಕರೆದರು. ನಂತರ ಶಂಕರನ ಜಿಹ್ವೆಯಿಂದ ಜನ್ಮತಾಳಿದುದರಿಂದ ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರ(ಜಿವ್ಹಾಜಿ) ಎಂದು ಬಾಲಕನಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರನು ವಯಸ್ಕನಾದ ಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಅವತಾರ ಕಾರ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸಕಲ ಲೋಕವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಯಂತ್ರಗಳು ಅಂದರೆ ಮಗ್ಗ, ರಾಟೆ, ಅರಟೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ವಿವರಣೆ, ನೂಲು, ರೇಷ್ಮೆ ಇವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರನು ಆದಿಮಾಯೆ ಹಾಗೂ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು, ಆಗ ಆದಿಮಾತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಜಿಹ್ವೇಶ್ವರನ ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿರುವ ಸಾಧನಗಳು ಉಪಕರಣಗಳ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳಾದ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಮಗ್ಗ, ರಾಟೆ ಹಾಗು ಅರಟೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ದೇವತೆ ಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸಹಕರಿಸಿದರು.

ಮಗ್ಗ

ಶಂಕರನು – ಹಲಗೆ (ಹತ್ಯಾ)

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು – ಕುಂಟೆ (ಥೂಣ್)

ವಿಷ್ಣು – ಅಡ್ಡದಂಡಿಗೆ (ಅಡಸರ್)

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ತಾಳಿದ ಈ ಅತಿ ಮುಖ್ಯರೂಪಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ಮಗ್ಗದ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತರೆ ದೇವತೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆಯಿತು.

ಯಮು	– ಕುಂಟೆಯ ಕಿವಿರು ಗೂಟ (ಖುಂಟ್ಯಾ)
ವರುಣ	– ಕರದ ಗೂಟ (ಠೂಣ್ ಧಾಥಾ)
ಜಯ ವಿಜಯರು	– ಕುಂಟೆಯ ಎರಡು ಕಡೆಯ ಗೂಟಗಳು (ಬೆಳಕ್ಯಾ)
ಇಂದ್ರ	– ಘಾಡದ ಸೂತ್ರ (ಘಾಡ)
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು	– ಎರಡು ಕಡೆ ಸತತ ತಿರುಗುವ ಚಕ್ರಗಳು (ದೋನ್ ಚಕ್ರಭ್ರಮಣ್)
ಗೌರಿದೇವಿ	– ತಟ್ಟು (ಫಣಿ)
ನಂದಿ	– ಎದುರು ಗೂಟ (ಪರದೇಶಿ ಖುಂಟಾ)
ನಾರದ	– ಲಾಳಿ (ಧೋಟ್)
ಕಲ್ಪನ	– ಅಣಿಗೆ (ಬೆಂತ)
ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ– ಅನುಭವಜ್ಞಾನಗಳು	– ಬೆಂತದ ಕೋಲುಗಳು (ವಯೆಚಾ ಅರಣ್ಯಾ)
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ, ಶೇಷಾದ್ರಿಯರು	– ಆವಿಗೆ ಚಕ್ಕೆಗಳು (ಅಡವ್ಯಾ ಪಾವ್ ಸರ್ಯಾ)
ಆದಿಶೇಷನು	– ಬಿಗಯುವ ಹಗ್ಗ (ದೋರ್)
ಆಶೆ, ತೃಷ್ಣೆಯರು	– ಎರಡು ಬದಿಯ ಎರಡು ಕೀಲುಗಳು (ಹತ್ಯಾಚಾ ಖೀಳ್ಯಾ)
ಸಾಲುಕ್ಯ, ಸೌಮೀಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ ಸ್ವಾರೂಪ್ಯಾ	– ನಾಲ್ಕು ಟಾಂ ಕೋಲುಗಳು (ಕಾಟ್ಸಯಣ)
ಮಾಯ	– ಉಂಕೆ (ಪಾಣಜಿ)
ಅಮಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ– ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳು	– ಶೇಡುಕೋಲಿನ ದಾರಗಳು (ಕಾಟ್ಸರ್ಯಾಂಚ ದೋರ್ಯಾ)
ನಾಲ್ಕು ಮೋಕ್ಷಪದಗಳು	– ಶೇಡ್ ಕೋಲುಗಳು
ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳು	– ಚುಂಗಿಯ ಸೂತ್ರ
ವಿಘ್ನೇಶ, ಷಣ್ಮುಖ, ವೀರಭದ್ರ ಇತರರು	– ಅಣಿಗೆಯ(ಬೆಂತ) ಕೋಲುಗಳು

ಇವರಲ್ಲದೇ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಮಗ್ಗವು ಸಿದ್ದವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು.

ರಾಟೆ

ಮಗ್ಗವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ, ರಾಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಸಹ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಹಕರಿಸಿದರು

ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು – ರಾಟೆಯ ಎರದು ರೆಕ್ಕೆಗಳು (ರಾಚಿಚಾ ಫಾತೆ)

ಮನಸ್ಸು – ಕಣಾ (ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಣಗಳು)

ಪ್ರೇಮ – ಕಣದ ಕೈರೂಪ (ಹಾಥ್)

ಅಂತಃಕರಣಗಳು – ರಾಟೆಯ ಎರಡು ಕಡೆಯ ಕಂಬಗಳು (ದೋನ್ ಖಾಂಬ್)

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ – ದಿಂಡಿನ ರೂಪ (ದಿಂಡ್)

ಶಾರದೆ – ಕದಿರು (ಚಾತ್)

ಶೇಷಾದ್ರಿ ಪರ್ವತ – ರಾಟೆಯ ಶಿರ (ಶಿರ್)

ಸುಷುಪ್ತಿ – ಎರಡು ಬಾವಲಿಗಳು (ದೋನ್ ಹಿ ಬಾವುಲಿ)

ಭಕ್ತಿ – ರಾಟೆಗೆ ಬಳಸಿದ ದಾರ (ಮೊಳ್)

ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ – ಚಕ್ರ

ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳು – ಕಂಡಿಕೆಗಳು (ವಿರಕಾಂಡ್ಯಾ)

ಅರಟೆ

ಯೋಗಮಾಯೆಯ ಅರಟೆ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ರಂಭ, ಊರ್ವಶಿಯರು ಕುಂಚಿ, ಶಿಬರು ರೂಪಗಳನ್ನು, ಮೇನಕೆ, ತಿಲೋತ್ತಮೆಯರು ದಂಡಿಗೆಯ ಮುಂದಿನ ಕಂಬಿಗಳ ರೂಪ ತಾಳಿದರು.

ಜಿವ್ಹೇಶ್ವರನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಮೇರೆಗೆ ಮಗ್ಗ, ರಾಟೆ, ಅರಟೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ನೂಲನ್ನು ಆದಿ ಮಾಯೆಯು ತನ್ನ ಅಂಶದಿಂದ ಮೂಲಬೀಜವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿದಳು. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭ ವಾಯಿತು. ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಅರಳೆ ತೆಗೆದು ಉದ್ದವಾದ ದಾರ ತೆಗೆದು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟ ಅರಳೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಮಹಾವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರೇಷ್ಮೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಈ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಲು ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ(ಮಲ್ಬರೀ) ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ಹುಳು(ಭ್ರಮರ)ಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಇವು ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಕೋಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಯಂತ್ರಗಳ(ರಾಟೆ) ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ

ಕೋಶಗಳಿಂದ ಸಮನಾದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಈ ದಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಮಹಾವಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಧಾರಣ ಜನತೆಯ ಹತ್ತಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಬಳಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ(ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಜಿವ್ಹೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ:೨೦೦೨).

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೩ ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಆಡನಾವ್ (ಬೆಡಗು)	ಗೋತ್ರ	ಶಾಖ	ದೇವ್	ಗುರು	ದೇವಕ್	ಫೂಲ್	ವಾರ್
೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೧	ಮುಸಳೆ, ಟೋಣಪೆ, ಗಣಪಾ, ಗದ್ವಾಲ, ರೇಣಪೆ, ಬೋಡಬಂಡೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಗಂಧಮಾನ ಮುನಿ	ಶಾಲ್ಲವ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಬಾಲಾಜಿ	ಭೃಗು ಋಷಿ	ಬಿಲ್ವ	ಜಸ್ವಂದ	ಸೋಮವಾರ
೨	ಹೆಮ್ಮಾಡೆ, ಇಮುಡೆ	ವತ್ಸಲಾಯನ ಮುನಿ	ಕಮಲ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಭೃಂಗಮುನಿ	ಬಿಲ್ವ	ಕಣೇರಿ	ಸೋಮವಾರ
೩	ಸೋಮಸಾಳೆ, ಸೋನಸಾಳೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಆವಳಕರ, ವೈಧನ	ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಮುನಿ	ಭೃಗುಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ತುಕಾಯಿ	ಗೌತಮಮುನಿ	ಪೇರಲ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೪	ವಾಂಜರೆ, ಪ್ರಧಾನ್, ಹೊಟ್ಟೆ	ಆನಂತಮುನಿ	ಭಗೀರಥ ಮುನಿ	ಸೋಮನಾಥ	ದಾಲಭ್ಯ	ಉಂಬರ್ (ಅತ್ತಿ)	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೫	ಧೋತ್ರೆ, ಪೋತ್ರೆ	ದಕ್ಷಮುನಿ	ಪರಾಶರ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಕಮಲ		ಸೋಮವಾರ
೬	ಕಾಂಬಳೆ, ಪಥೋರೆ, ಮೇಲೋಜಿ, ನಗನಹಳ್ಳಿ	ಶಾಂತಮ ಮುನಿ	ಮಹಾ ರಾಜ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಕಮಲ ಋಷಿ	ತಾಳೆ	ಕಾರಳಾಚೆ	ಸೋಮವಾರ
೭	ಸುರೆ, ಗದಗೆ, ನಾಲ್‌ವಾರ್, ಸೂರ್ಯ, ಸುಲತಾನ, ನಾದವಾರ, ಹಾಲಬಾಯಿ	ಆನಂತಮುನಿ	ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುನಿ	ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ	ಗಂಧಮುನಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ
೮	ಜರಂಗ್	ಸಿಂಧು ಮುನಿ	ಅಂಗಿದಾಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿ	ನವಿಲು ಗರಿ	ಜಾಸ್ವಂದ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೯	ಪಾಡೆ, ಪಾಂಢರೆ, ಪಾಂಡ್ರೆ	ಟೀಪ ಮುನಿ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಭ್ರಮರಾಚಾರಿ	ಕಮಲ	ಬಿಲ್ವಿ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೧೦	ಕೋರ ಜ್ಯಾಚಿ	ಅಮೃತ ಸಾಗರ	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಭಗೀರಥ ಮುನಿ	ದರ್ಭೆ	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೧೧	ಏಕಬೋಟೆ, ಭದ್ರಧರೆ, ರಾಯಚೂರೆ, ಘರಾಪುರ, ಕರಜಗಿ, ಮುಧ್ಧಿ, ಮಿರ್ಜಿ, ಚಂದಾವರ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಭಾಗವತ ಮುನಿ	ಬಾಲಾಜಿ	ವ್ಯಾಸ ಮುನಿ	ಅಂಬಾ (ಮಾವು) ಚೆಪಾನ್	ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋವವಾರ
೧೨	ಗಂಗಧಢೆ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರ್, ಜವರೀ ಗಂಧಡೆ, ಗೋಂದಳೆ, ದಂಡವಾಲೆ, ದಾನಪಟೆ	ಸಿಂಧು ಮಹಾಮುನಿ	ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಋಷಿ	ಈಶ್ವರ	ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮ	ಅಂಬ್ಯಾಚೇ (ಮಾವು) ಕೋರಾಚೆ	ಹಳದಿ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೧೩	ಗಾಯಕವಾಡೆ, ಉಖರ್ಡೆ, ಉಕ್ಕರಡೆ ಉಕರಂಡೆ, ಕೊಟಿಗೆ, ಘಟಕಾರಿ ಗುಡೇಕೋಟೆ, ಗುಳೇದ, ಹಟ್ಟಿ (ಫಿರಂಗಿ)	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಹಾಟಕೇಶ್ವರ	ಶಾಲವ ಮುನಿ	ಆಂಜೀರ್	ಕೋರಾಟೆ (ಹೊನ್ನಾರಿ)	ಸೋಮವಾರ
೧೪	ಸಪಾರ, ಸಪಾರೆ, ಕಡ್ಯಾಲ, ಕಡಿಯಾಲ	ಪರಾಶರ ಮುನಿ	ರಘುವೇದಿ	ಮಹಾದೇವಿ (ಭವಾನಿ)	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಶೀತಾಫಲ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
	ತೀನ್ದಾರ್, ಚೌದರಿ, ದಶನಾಮ							
೧೫	ಸರ್ವದೆ, ಸರೋದೆ, ಸವಾಯಿ, ಲಾಮದಾಡ, ಝೀಮರ್ರೆ, ಗುಂಡಾ	ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿ	ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಭಗವತಿ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಊಸಾಚೆ (ಕಬ್ಬು)	ಕೋರಾಟೆ (ಹೊನ್ನಾರಿ)	ಸೋಮವಾರ
೧೬	ಚಿಲ್ಲಾಳ, ಧ್ಯಾವರೆ, ಡಾವರೆ, ದೇವಜಿ	ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿ	ಗವಾಕ್ಷ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ ಯಮಾಯಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ನಾರಳಚೇ ಪೂಲ್(ತೆಂಗು)	ಸಂಪಿಗೆ, ವಟ	ಸೋಮವಾರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳವಾರ
೧೭	ಕೆಂಧೂಳೆ, ಕುರುಪೆ, ಮಾಳವದಕರ, ಮಾಣಕಾರ, ಧೂಳೆ, ಮಾಳೊದಕರ್ ಮಾನಕರ, ಬೋಳದೆ, ಮನಿಮಠ, ಶಿರವಾಳ	ಕೌಶಿಕ ಮುನಿ	ಅಂಗದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಶಾಲ್ಲವ ಮುನಿ	ಕೇಳಿಚೇ (ಬಾಳೆ)	ಜಾಯಿಚೆ (ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ)	ಸೋಮವಾರ
೧೮	ಗಜ್ಜಿ, ಗಜ್ಜಿವಾಲೆ, ಬೀಜಕರ್ ಸಾಕ್ರೆ, ಸಾಕರೆ, ಸಾಖರೆ, ಬಿಜಕರ, ಲಂಬಾಡೆ, ಫರಂಗಿ	ಮಲಕೇಶ್ವರ	ಗಾಂಧಿ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ್	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ತಾಸಾಗರಿ	ಅಡಕಿ	ಸೋಮವಾರ
೧೯	ಉಪರೆ, ಬೇಡಕರ್	ಭಾರದ್ವಜ ಮುನಿ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ವಿಷ್ಣು	ಸೋಮ ಋಷಿ	ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ	ಕಣಗಿಲು	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೨೦	ಏಡಕ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಕಮಳ ಋಷಿ	ಸೀತಾಫಲ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೨೧	ಸಿಂಗಾಡೆ, ಸಿಂಗಳೆ, ಕೋಳಕುಲೆ ಮಾತೃಬಾಯಿ	ಬ್ರಹ್ಮ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ದ್ರೋಣ	ಶ್ರೀಗಂಧ	ಬಿಳೇಕಮಲ	ಸೋಮವಾರ
೨೨	ಲೊಖಂಡ	ಅಲಭ್ಯ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಶಾಂತಮ ಋಷಿ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೨೩	ದಾಡಮುಡೆ, ದಾರಬುಡೆ ದಾದಮೋಡೆ, ಸಗರಿ, ಸೋನ್ ಗಜೇ	ಧನಪಾಳ ಋಷಿ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಭೃಂಗ ಋಷಿ	ನವಿಲುಗರಿ	ಕಮಲ	ಸೋಮವಾರ

(ಇನ್ನುಳಿದ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.)

ಸ್ವಕುಳ ಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಜಿವ್ಹೇಶ್ವರ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಮಾಯಪುರುಷನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಸ್ವಕುಳ ಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯದವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಮರಾಠಿಯಾಗಿದ್ದು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವಾಮೃತದ ಕರ್ತೃ 'ಮಹಲಿಂಗರಂಗ'ರ ಮನೆತನದವರೆನ್ನಾಲಾದ 'ಸವ್ವಾಸೆ' ಮನೆತನದವರು ಇಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಭವಾನಿಯನ್ನು ಕುಲದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆಚರಣೆಗಳು ಇದ್ದು, ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ವಿವಾಹದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲು ಹೊರಗಿನ ದೇವರು ಎಂದು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಹೊರಗಿನ ದೇವರು ಎಂದರೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ. ಈ ಪೂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಮಾಡಿಸಿ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವತಾಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ ಸಣ್ಣಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಜನಿವಾರ ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇದೆ. ನಂತರ ದೇವತಾ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹತ್ತಿ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಬರುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವುದು ಭೂಮ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುವುದು ನಂತರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ಮಾಂಗಲ್ಯಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಋತುಮತಿಯಾದರೆ ಮೊದಲು ತಲೆಗೆ ತುಪ್ಪ, ಅರಿಶಿನ, ಹಾಲು ಹಾಕಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರಿಶಿನ ಕಲಿಸಿ ೫ ಜನ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲ ದಿನದಿಂದ ೯ನೇ ದಿನದವರೆಗೂ ತುಂಬಾ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ಕರೆದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರೆ ೫ನೇ ದಿನ ಅಥವಾ ೮ನೇ ದಿನ ಕೂರಿಸಿ ಗಂಗಮ್ಮ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬಾಣಂತನದಲ್ಲಿ ಚಟ್ಟ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೆರಿಗೆಯಾದ ೫ ಅಥವಾ ೯ನೇ ದಿನ ಅಥವಾ ೧೧ನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಿಲ ಹತ್ತಿರ ಪುಸ್ತಕ, ಪೆನ್ನು, ಕಲ್ಲು, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಅರಿಶಿನ ಕೊಂಬು ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು

ಪೂಜೆಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಅಲ್ಲೇ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ಬಂದು ಹಣೆಬರಹ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಚಟ್ಟ ಮಾಡುವ ದಿನವೇ ಇಡಬಹುದು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ದಿನದಲ್ಲಾದರೂ ಇಡಬಹುದು. ಮೊದಲು ರಂಗೆಪೂಜೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರ ತೊಟ್ಟಲನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಸೋದರತ್ತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಮೊದಲು ಮಗುವಿಗೆ ಮನೆದೇವರ ಹೆಸರು, ಊರಿನ ದೇವರ(ಭರಮಪ್ಪ) ಹೆಸರು, ಕುಲದೇವರ ಹೆಸರು, ತಾತನ ಹೆಸರು ಹಾಗೂ ಅಪ್ಪನ ಹೆಸರು ಕರೆದು ನಂತರ ಮಗುವಿಗೆ ಇಡಬೇಕೆಂದಿರುವ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸರೋದೆ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ಮಾತ್ರ ಶವವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ದಿನದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ದಿನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ೧೧ನೇ ಅಥವಾ ೧೬ನೇ ದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ.

ಇವರೂ ಕೂಡ ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬವನ್ನು, ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹಾಲಯ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ೭೬ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳಿದ್ದು ಕೆಂದೋಳೆ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿಗೆ ಕಾಂಬೆಳೆ, ಬೈಸೆ, ವಾಂಜ್ರೆ, ಚಿಂತಮಾನ, ಗಟಕಾರೆ, ದಿವಟೆ, ಇನ್ನಿತರೆ ಬೆಡಗಿನವರೆಲ್ಲ ನೆಂಟರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಇವರಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ತೊಗಟ ವೀರ ಸಮುದಾಯ

ತೊಗಟ ವೀರ ಸಮುದಾಯವೂ ಕೂಡ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ನೇಯ್ಗೆಯನ್ನೇ ಕುಲ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಸಮುದಾಯ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕುರುಮರಡಿಹಳ್ಳಿ, ಕೂನಬೇವು, ಸೊಂಡೇಕೆರೆ, ಯಾದಲಗಟ್ಟೆ, ರಾಮಸಮುದ್ರ, ವೈ.ಎನ್, ಹೊಸಕೋಟೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೊಗಟ ವೀರ ಸಮುದಾಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇವರ ಕುಲದೇವತೆ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ. ಇಂದಿಗೂ ಚೌಡೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಷ್ಟಕ ೪.೪ ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯದವರ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಬೆಡಗು	ಮೂಲ ಪುರುಷ	ಋಷಿಗೋತ್ರ
೧.	ಮಾರ್ತಾಂಡವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೨.	ಚಂದ್ರಶೇಖರಂವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ

೩.	ಪ್ರದ್ಯಮ್ನವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೪.	ಇಂದುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೫.	ದಂತಿವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೬.	ಅಂಧಕರಿಪುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೭.	ಚಾಣೂರುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೮.	ಮನೋರಂಜನಂವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ವಾಕುಲ
೯.	ಜೊಡ್ಡುಗಂಟಿವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೦.	ವಾಹ್ಯಾಳಿವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೧.	ಮಾಕಮದಂವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೨.	ರಾಜಂಟಿವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೩.	ಒಲ್ಲಿದಪುವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೪.	ಪುಲಚೆಲವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೫.	ದಾವಾಗ್ನಿ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೬.	ಗುಡಿಕಂಟಿ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೭.	ವಕ್ಕಣಪು ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೮.	ವೀರಶೇಖರಂ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೯.	ಕೀಲಜ್ವಾಲಲ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೨೦.	ಪಡೊಬ್ಬ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೨೧.	ಮುಮ್ಮಡಿವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೨.	ರಾವಿಪಾಕುಲವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೩.	ಮಿಸರಗಂಡಂವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೪.	ರಂಗಮರಾಯಲವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೫.	ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೬.	ಜಿಲ್ಕಲವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೨೭.	ಜಿಂಕಲವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ

ಕ್ರಸಂ.	ಬೆಡಗು	ಮೂಲ ಪುರುಷ	ಋಷಿಗೋತ್ರ
೨೮.	ಅಡವಿಕುಂದವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೨೯.	ಒಲ್ಲಿಕುಂಟವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೩೦.	ಮೂಲಾದಿವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೩೧.	ರುದ್ರಾಕ್ಷವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೨.	ಪಾಂಚಜನ್ಯಂವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೩.	ರಣಭೇರಿವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೪.	ಗುರ್ರಂವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೫.	ಪನುಷ್ಪಾಟಿವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೬.	ವೀರಶೇಖರಂವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೭.	ಬೆಬ್ಬುಲಿವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೮.	ಆನಸಂಮ್ಮತಂವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೯.	ವಿಕಟಕವಿವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೪೦.	ಗಗ್ಗೋಲ್ಲುವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೪೧.	ಬಂಡಾರುವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೨.	ಪಾಕಶಾಸನಂವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೩.	ಕೇದಾಳಾದಿವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೪.	ಕಂಡೆವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೫.	ಪಲ್ಲಜಡಲವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೬.	ಜಮುದಾಳ್ಳವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೭.	ಪೋಲಾವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೮.	ಕೊಂತಂವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೯.	ರಾಮಗಿರಿವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೫೦.	ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಂವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೫೧.	ಗುಂಪುವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ

ಕ್ರಸಂ.	ಬೆಡಗು	ಮೂಲ ಪುರುಷ	ಋಷಿಗೋತ್ರ
೫೨.	ಕಾಲಂದೆವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೩.	ಕಸ್ತೂರಿವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೪.	ನೀಲಿಕಾಶೆಲವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೫.	ಇಟ್ಟಾವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೬.	ಕಂಕಾಳವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೭.	ಚಿರುವೊಳ್ಳವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೮.	ಪೆರುಮಾಳ್ಳವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೯.	ಗೋದಾವರಿವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೬೦.	ಪಲುವರಿವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ

(ಇನ್ನುಳಿದ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.)

ವಿವಾಹದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ತೊಗಟವೀರರು ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹದ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಮನೆಮುಂದೆ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ ಚಪ್ಪರಪೂಜೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನಿತರೆ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಧಾರಗಳೂ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವೂ ಇವರದೇ. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೀಮಂತ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಗಂಡನ ಮನೆಯವರೇ ಸೀರೆ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಂದು ಆಕೆಯ ತವರುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಾಣಂತಿಗೆ ೯ ದಿನವಾದಾಗ ಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನೀರು ಹೋಗದಂತೆ ಒಂದು ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ನಾನ

ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಗುವಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಸೋದರಮಾವ ಹೆಸರು ಕೂಗುವುದರ ಮೂಲಕ. ಹಿಂದೆ ಅತಿಬೇಗನೆ ವಿವಾಹಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಡವಿವಾಹಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು, ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಡವಿವಾಹಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರ್‌ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳು ಇವರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಂತರ್‌ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯದವರು ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬೆಳೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತೊಗಟವೀರರಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿರವಂತೆ ವಿಧವೆಗೆ ಪುನಃ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವ ಸೀರುಡಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ಕಡಿಮೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ವಿಧವೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಈ ಸಮುದಾಯ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಅಥವಾ ಸೀರುಡಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇವರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಆರಾಧಕರಾದ್ದರಿಂದ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಹಣ ಹಾಕಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಳಜ್ಯೋತಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಬಲಿದಾನ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೋಮಾಳ ಮಾಡಿ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಕಲಿಸಿ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಬದಲಾಗಿ ಶಿರಶ್ಛೇದನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದೀಪಾವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಾ.ರೆ. ಹಾಗೆ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂಳಿದವರು ಸಿಹಿಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿನ ಸರಳವಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪುನಃ ೧೧ ಅಥವಾ ೧೩ ನೇ ದಿನದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಸ್ಯಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೧೮ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು ಸತ್ತರೆ ಮಾತ್ರ ದಿನ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ನಂತರ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆದು ತಾಂಬೂಲ ಕೊಡುವ ವಾಡಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ

ಬಾಣಂತಿಗೆ ಜೋಳದ ಅನ್ನ, ಬೆಲ್ಲದ ಹಾಲು ಮಾಡಿಸಿ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಪುರುಡು ಊಟ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ದೇವಿಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಖಡ್ಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹೇಳುವಾಗ ಭಲರೇ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಏನೇ ತೊಂದರೆಗಳಾದರೂ, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದರೂ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್, ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯಲ್ಲೇ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದ ಪುರಾಣ

ಪರಶಿವ ವರಗರ್ವಿತ ತಾರಕನ ಅರವತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ದಾನವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪರಶಿವನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಓಂಕಾರ ರತಿಕಲೆಯಿಂದ ಅಯೋನಿಜರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ೬೬ ಜನ ರುದ್ರರು ಜನ್ಮ ತಳೆದರು. ರುದ್ರರು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವೃಷಭರೂಪ ತಾಳಿ ೬೬ ದಾನವ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಸಸೈನ್ಯ ಸಂಹರಿಸಿದುದರ ಪ್ರತೀಕ(ಕುರುಹು)ವಾಗಿ ಆ ರುದ್ರರಿಗೆ ಗೋತ್ರನಾಮಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ್ದು, ದೇವ ದಾನವ ಮಾನವರುಗಳಾರಿಂದಲೂ, ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಬಾರದೆಂದು ಪರಶಿವನಿಂದ ತಾರಕಾಸುರ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಮಬಲ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ವರ ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ೬೬ ರುದ್ರರು ರಾಕ್ಷಸನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪಶುಗಳಾಗಿ ಅರ್ಥಾತ್ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವೃಷಭಾವತಾರ ತಾಳಿದ್ದರಿಂದ ವೃಷಭ ಪೂಜಕರೂ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಈ ಕುರುಹನ್ನು ಕೆಲವು ಜನ ಲಿಂಗವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾರೆ. ವೃಷಭ ಎಂದರೆ ಹೋರಿ: ಅಂದರೆ ಸಂತಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು; ಕಾರಣ ಇವರು ಈ ಸಂತಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ.

ಪುರಷ ಸೂಕ್ತದಂತೆ ಪರಪುರಷ ಪರಶಿವನ ಮುಖದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭುಜಗಳಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ತೊಡೆಗಳಿಂದ ವೈಶ್ಯ, ಪಾದಗಳಿಂದ ಶುದ್ರರು ಜನಿಸಿದ್ದರೆಂಬಂತೆ ಪರಶಿವ ಪಾರ್ವತಿಯರ ಓಂಕಾರ ರತಿಕಲೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ೬೬ ರುದ್ರರು ೩ ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಸುರ ಸೈನ್ಯದ ಮೂರು ಗೋತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಯುದ್ದ ಮಾಡಿದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ವರ್ಣಿಯರೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಸರಿ ಸಮಾನರು ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಕ್ಕಡಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಾರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

ಬಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅಂದರೆ ನೇಯುವುದು, ಎತ್ತಿನ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿಲ್ಪಟ್ಟ ಲಾಳಿಗಳಿಂದ ನೇಯವುದು, ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ ಉತ್ಪಾದಿತ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು

ಊರಿಂದೂರಿಗೆ ಅಲೆದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಕಾಯಕ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಜನ ರುದ್ರರು ಆರೋಗ್ಯ ವರ್ಧಕ ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನು ಮತ್ತು ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಯಾವ ಮಸಾಲೆ ಸಾಮಾನು ಮತ್ತು ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ(ಗೌಡಿಕೆ) ಅಂತಾ ೬೬ ಅಡಿಕೆ ೧೦೧ ಎಲೆಗಳ ಜೊತಗೆ ವೀಳ್ಯ ಎಂದು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ವೈದ್ಯರೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಅವರುಳ್ಳ ಕುರುಹಿನರುದ್ರರು ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದರೆನ್ನಾಲಾಗಿದೆ(ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ ಪುಟ ೫).

ಕೊಷ್ಟಕ ೪.೫ ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳು

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಣದ ಹನ್ನೆರಡು ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಗೋತ್ರಗಳು		ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರುದ್ರರು
೧	ಪರಮಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರುದ್ರ
೨	ಹೊಂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಆದಿರುದ್ರ
೩	ಬನ್ನಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅನಾದಿರುದ್ರ
೪	ಭಂಡಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಅವ್ಯಕ್ಷರುದ್ರ
೫	ಸರಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅನಾಮಯರುದ್ರ
೬	ಧರ್ಮಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪ್ರಚಯುರುದ್ರ
೭	ಸ್ವರಭಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅಭಗತರುದ್ರ
೮	ಹೆಮ್ಮೆಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಭರ್ಗೋದೇವರುದ್ರ
೯	ಕಡಲಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿಶಾಭದ್ರರುದ್ರ
೧೦	ಮೆಣಸು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಹೇರಂಕರುದ್ರ
೧೧	ಬೆಣ್ಣೆಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರುದ್ರ
೧೨	ಹಲಗಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರುದ್ರ

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಣದ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಗೋತ್ರಗಳು		ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರುದ್ರರು
೧	ಮುಳ್ಳು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ರುದ್ರ
೨	ಹಿಟ್ಟು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ವೃಷಭಧ್ವಜರುದ್ರ
೩	ನುಚ್ಚು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಶಶಿಧರ ರುದ್ರ
೪	ದೇವ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಶೂಲಪಾಣಿರುದ್ರ
೫	ಹಾಲು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕಾಮಪಾಣಿರುದ್ರ
೬	ಕಿಂಕಿಲ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠರುದ್ರ
೭	ಗೋರಿಗಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಸಿತಿಕಂಠರುದ್ರ
೮	ಸಲಗಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರರುದ್ರ
೯	ಗಡ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರುದ್ರ
೧೦	ಮಿಡಚಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪಿನಾಕ್ಷಿರುದ್ರ
೧೧	ಮಿಣಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಸಮೇತ ರುದ್ರ
೧೨	ಬಸರಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪಶುಪತಿ ರುದ್ರ
೧೩	ಅರೆಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ರುದ್ರ
೧೪	ಇಂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸ್ಥಾಣಿರುದ್ರ
೧೫	ವಂಕಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಧೂರ್ಜಟಿರುದ್ರ
೧೬	ಇಣಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಷಡಂಗ್ವರುದ್ರ
೧೭	ಗದ್ದುಗಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಂಗ್ವರುದ್ರ
೧೮	ಜೀರಿಗಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರುದ್ರ
೧೯	ಕಕ್ಕಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕೃಶಾನುರೇತ್ರರುದ್ರ
೨೦	ಹೊಟ್ಟಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಉಗ್ರಶೇನರುದ್ರ
೨೧	ಕೇಸರಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರುದ್ರ
೨೨	ಗುಂಡು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮರುದ್ರ
೨೩	ಕೆಂಜು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕರುದ್ರ

೨೪ ಅಣಸು ಗೋತ್ರ : ಶ್ರೀ ವೇದಾತ್ಮಕರುದ್ರ

೨೫ ಜಾಲಿ ಗೋತ್ರ * : ಶ್ರೀ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷರುದ್ರ

೨೬ ಕಟ್ಟಿಗೋತ್ರ : ಶ್ರೀ ಪಂಚವಕ್ತ್ರರುದ್ರ

೨೭ ಕೆರಿಗೋತ್ರ * : ಶ್ರೀ ತ್ರಿಲೋಚನರುದ್ರ

೨೮ ಹೆಗ್ಗೋತ್ರ : ಶ್ರೀ ಅನಂತರುದ್ರ

೨೯ ರಕ್ಷಗೋತ್ರ * : ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷರುದ್ರ

೩೦ ಇಮೆಗೋತ್ರ : ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷರುದ್ರ

೩೧ ಐರಾಣಿಗೋತ್ರ * : ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರ ರುದ್ರ

(ಇನ್ನುಳಿದ ಗೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.)

ಸೂಚನೆ: * ಈ ಚಿಹ್ನೆ(ಗುರುತು) ಇರುವ ಗೋತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಗೋತ್ರವು ಮೇಲಿನ ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಜವುಳಗೋತ್ರ ಆಗುವುದರಿಂದ ಬಂಧುಗಳು ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರೆನಿಸುವುದು.

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು

ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆರಾಧಕರಾದ ಇವರು ಶೈವ, ಶಾಕ್ತ, ನಾಥಪಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಪುರಷನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಯಜಮಾನನೇ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದು, ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ೫೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಲಗ್ನ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಿರೇಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಇವರ ನಡುವೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ನಡೆಯುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಳಿ ಗೋತ್ರದವರು ಧೂಪದವರು ದಬದವರು, ಮಾದಗುಂಡೆ ಎಂಬ ಬೆಡಗುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಇವರು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಲ್ಲ, ಶಿವನ ಆರಾಧಕರು, ಆದರೆ ಮಾದಗುಂಡೆ, ಸಿಡಿಗೊಂಡೆ, ಧೂಪದವರು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ಮಾತ್ರ ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದೇಸಾಯಿ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ಮದುಮಗನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮದುಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿವಾಹ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಬೆಡಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಕೊಡದೆ ಆಕೆ ಕೋಪಗೊಂಡು ಮಣ್ಣು ತೂರಿ

ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮದಲಿಂಗನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಪ ನೀಡಿದ್ದು, ನಂತರ ನಿರ್ಧಾರವಾದ ಸುಮಾರು ಐದಾರು ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಈ ಬೆಡಗಿನವರು ಆಕೆ ಇತ್ತ ಶಾಪದಂತೆ ಮದುಮಗನನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮದಲಿಂಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮ ಪೂಜೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಈ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿವಾಹದ ಚಪ್ಪರದ ಕೆಳಗೆ ಜೋಗಪ್ಪಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಂದಂತಹ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಹುರುಳಿ ಗುಗ್ಗರಿ ತಿನ್ನಲು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಗೋತ್ರದವರು ಮಾತ್ರ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಮೇಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಅದರಲ್ಲೂ ಮೇಕೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕರಿನಾಮ ಇರುವ ಹಾಗೂ ಕಾಲು ಮಾತ್ರ ಕಪ್ಪು ಇರುವ ಮೇಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುಂಡಿತೋಡಿ ಹಾಕಿ ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಧೂಪದ ಬೆಡಗಿನವರು ದಸರಾ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ ಕೂನಾ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಂದು, ಮಾದಗುಂಡೆ ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಂತವಾಳ್ಳು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನಂತರ ವಿವಾಹದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸೂಫಿ ಪಂಥದಿಂದ ಬಂದ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ೩ನೇ ದಿನದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಶವಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯ

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಶ್ರೀ ಶಾಲಿ ಹೋತ್ರ ಮಹರ್ಷಿ ಚರಿತ್ರೆ

ಶ್ರೀಮನ್‌ನಾರಾಯಣನು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಆದಿಮೂರ್ತಿಯ ನಾಭಿ ಕಮಲದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಜನಿಸಿದನು. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಸಪ್ತಲೋಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಪ್ತಲೋಕ ವಾಸಿಗಳಾದ ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರಷ, ನಾಗ, ದಾನವ, ಮಾನವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಎಲೆಗಳು, ಮರದ ತೊಗಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮೃಗ ಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಉಡುಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಮೃಗ ಚರ್ಮಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಚಿಂತಿತರಾದರು. ತಮ್ಮ ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳವ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಬಳಿ ಹೋದರೆಂದು ಆಗ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಜ್ಯೋತಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಪುರುಷರೂಪ ತಾಳಿತು. ಜಟಧಾರಿ, ಮಹಾತಪಸ್ವಿ, ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನಿ, ಆಜಾನುಬಾಹುವಾದ ಈ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಶಾಲಿಹೋತ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಿದನು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಉದ್ಭವಿಸಿದನು. ಈ ಮಹಾಪುರುಷನ್ನು ಶಲಿಕಾ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಈ ಶಾಲಿಹೋತ್ರ ಸಹೋದರರು ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆದಿದ್ದು, ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವನ್ನು ಶಾಲಿಹೋತ್ರರಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ನಂತರ ಶಾಲಿಹೋತ್ರ ಸಹೋದರರು ಪಟ್ಟು ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ನೇಯ್ದು ಮೊದಲು ಪಟ್ಟುವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಶ್ರೀಮನ್ ನಾರಾಯಣನ ಕಮಲನಾಳದಿಂದ ಅಪೂರ್ವ ಪಟ್ಟುವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ನೀವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ 'ಪಟ್ಟುಸಾಲಿ'ಗರಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ನೀಡಿದನೆಂದು ಅಂದಿನಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗರೆಂದು ಪಟ್ಟುವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಾಲಿ ಹೋತ್ರರೇ ಪಟ್ಟುಸಾಲಿ ವಂಶದ ಮೂಲಪುರುಷರಾದರು. ಋಷಿಮೂಲದ ಗೋತ್ರಗಳಾದ ದೇವರ್ಷಿ, ಆಗಸ್ತ್ಯ, ವಶಿಷ್ಠ, ಮಾಂಡವ್ಯ, ಭೀಮಕ, ಮೌದ್ಗಲ್ಯ, ಮಂದಪಾಲ, ಕಪಿಲ, ಜಮದಗ್ನಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಹರಿತ್ಸ, ಅತಿ, ಅಕ್ಷಯದೇವ, ಭಾರದ್ವಜ, ಪೌಲಸ್ಯ, ಪರಾಶರ, ವಾಲಿಖಿಲ್ಯ, ಹಮುನಿ, ಸನಕ, ಧೂಮ್ರಬಿಂದು, ವಸುದೇವ, ಅಜನದೇವ, ಕಾಮಕ, ವಿಘ್ನದೇವ, ವರತಂತ್ರ, ಗಗ, ಮಲ್ಲದೇವ, ಗಾರ್ಗ್ಗೇಯ, ಸ್ಕಂದ, ವರ್ಣ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಸದಾನಂದ, ಗಾಲವ, ನಾಗದೇವ, ಪ್ರತಾಪ, ಅವರ, ಸನಂದ, ಶಿಲಾದ, ಶೃಂಗ, ತಾಮ್ರವರ್ಣ ಪತಂಜಲ, ಕಣೌ, ದೇವದತ್ತ, ಗೌತಮ್, ನಾರದ, ಪಿಪ್ಪಿಲ, ಭೃಗ, ಮಹಾನಂದ, ಸಾತ್ವಿಕ, ಮಾಂಚದೇವ, ಶಾತ್ಯಾಯನ್, ಸೋಮಕ, ಮಾತಂಗ, ಶತಾನಂದ, ಮಾರೀಚ, ಕೌಂಡಿಣ್ಯ, ಕೃತು, ಸಂಖ್ಯಾಯನ, ಶೌನಿಕ, ಮೈತ್ರದೇವ, ಚಂದ್ರಾಯಣ, ಭಾವಜ, ಜಂಬಾರಿ, ಭರ್ಗಮುನಿ, ಮುಲ್ಕಿ, ದಧೀಭ, ರಾಜರ್ಷಿ, ಮುಗ್ದಂ, ಶ್ರೌಂಚ ಕಶ್ಯಪ, ಶಕುಂನ, ನಾಮದೇವ, ವಾಮದೇವ, ತೃಣಬಿಂದು, ಮನು, ಪಾಮಗೇ, ಚಾಬಾಬಿ, ಹರಿತಾ,

ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ಭೃಂಗ, ಇಂದ್ರಿಯಯ್ನ, ದೈಪಾಯನ್, ಮರ್‍ವದೇವ, ದಾಲಬ್ಯದೇವ, ಸ್ಯಾಲದ, ದ್ವಂದ, ಕೌಶಿಕ, ಮಲೆಂಐಲ್ಯ, ಆಶ್ರತ್ಯ, ಧಬಲ್ಯ, ಇಂದ್ರಮುನಿ, ವೇದವ್ಯಾಸ, ಭಾಸ್ಕರ, ಕಾಂಡಸ್ಯ, ಮೃತಂಡ, ಮಾನ್ಯ, ಕಾಡಿಲ್ಯ, ದೂರ್ವಾಸ, ರುತ್ವಿಜ, ಮುಖ, ವೈತ್ರದ್ಯುವನ್ನು ನಾಮದ ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.(ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ)

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೬ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗುಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಮುಖ್ಯ ಬೆಡಗು	ಜವಳಿ ಬೆಡಗು	ಸಂಖ್ಯೆ
೧	ಮಹೋರ್ತಿಯವರು	೧. ಸಿಂಹಾಸನದವರು ೨. ಇದಿರುಚಾವಡಿಯವರ ೩. ಮಹೇಶವಾರರು ೪. ಚಳಮರದವರು ೫. ಹಟ್ಟಿಯವರು ೬. ಮೆಹೆತ್ರಿಯವರು ಚಂದ್ರಾಬ್ದ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಬ್ರಹ್ಮರು, ಋಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರು ನೇತ್ರಾಗಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದುರು.	೬
೨	ಪರಗಿಯವರು	೧. ಮದ್ಲೀಯವರು ೨. ಚಟ್ಲೀಯವರು ೩. ಮದಗೊಂಡವರು ೪. ಜೋಗುವಾರರು ಆದಿಗೋತ್ರದ ನಾಭಿಜಾ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಬೃಗು ಗುರುಮಹಾ ಋಷಿಗಳು. ಯಜುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರು ಆದಿಗೋತ್ರದವರ ಲಿಂಗಪೂಜರು ಸಂಸ್ತಾಪತಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೪
೩	ಅಂಬ್ಲೀಯವರು	೧. ಆಟ್ಟದವರು ೨. ಅಂಟದವರು ೩. ಬರಹಾಣಪುರದವರು ೪. ಖವಡೆಯವರು ೫. ದುತ್ತರಗಿಯವರು ೬. ಕಡ್ಡಿಯವರು ಅನಾದಿ ಗೋತ್ರದ ಮಾನಂಗ ಶ್ರೀ	

		ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳು ಸದಾಚಾರಿಗಳು ಸಾಮವೇದ ಬಲ್ಲವರು. ಇವರು ರಾಘಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ಯುದ್ದರು.	೬
೪	ಓದಾನವರು	೧. ಓಗಿಯವರು, ೨. ಪಾಗಿಯವರು, ೩. ಅಕ್ಷಳಿಯವರು ೪. ಜಂಬುಲಿಂಗದವರು, ೫ ಸಾಲಮನಿಯವರು ೫. ದೂದಾನವರು ೬. ಜಾಲಿಬಡ್ಡಿಯವರು, ೧೦. ಹುಗ್ಗೇನವರು ೧೧. ಕನ್ನಾಳವರು ೧೨. ಒಟಗೀರಿಯವರು ೧೩. ತೊರಗಲ್ಲವರು ೧೪. ಜಮಖಂಡಿ ಯವರು. ಅನಾಮನ ಗೋತ್ರದ ಆಬ್ರಗಣೇಶ್ವರರೆಂತಲೂ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕೀಕ ಋಷಿಗಳು ಶಿವಚಾರಿಗಳು, ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಳದವರು, ಉದಾತ್ತ ವೇದಾದಿಗಳು ಇವರು ಹೇಮಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೧೪
೫	ಕಾಳಿಯಯವರು	೧. ಜೀರೋಳಿಯವರು, ಮಹಾಗೋತ್ರ ದವರು, ಚಂಡ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವಶಿಷ್ಠ ಋಷಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಬೃತ್ಯಾಚಾರಿಗಳು, ಭಕ್ತಸ್ಥಲದವರು, ಉಪನಿಷತ್ ವೇದಾರಿಗಳು ಚಂದ್ರಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
೬	ಕೆಂಚಗಾಳಿಯವರು	೧. ಶೆಲ್ಲೇದವರು ೨. ರಾಚೂರಕಾರರು, ಇವರು ಭೂದಂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು. ಭಾರ್ಗವ ಗಣಾಚಾರ, ಪ್ರಸಾದ ಸ್ಥಲದವರು ಪ್ರಚಯ ವೇದಾದಿಗಳು. ನೇಘಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು.	೨

೭	ವದಗಾನವರು	೧. ವರದಾನವರು ೨. ವರಪದವರು ೩. ವರಪ್ರಸಾದದವರು ೪. ಕುರುಗೊಂಡೆಯವರು ೫. ಮದಗಲ್ಲದವರು ೬. ಉಟಗೇನವರು ೭. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ೮. ಮೂಲಿ ಮನಿಯವರು ೯. ಜಾಲಿ ಹಾಳದವರು, ಇವರು ರುದ್ರಾಂಡ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಶರವಗೋತ್ರದವರು ಕಶ್ಯಪ ಋಷಿಗಳು, ಗಣಾಚಾರ, ಪ್ರಾಸಾದಸ್ಥಲ, ಸ್ವರಿತ ವೇದಾದಿಗಳು, ಜೊನ್ನಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವರನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೯
೮	ಭಂಡಾರಿಯವರು	೧. ಮುಳಗುಂದದವರು ೨. ಮಾಳಗುಂದದವರು ೩. ಶಕಣಾನವರು ಇವರು ಭದ್ರ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಹೆರ ಗೋತ್ರದವರು, ಅತ್ರಿಮಹಾ ಋಷಿಗಳು, ಬೃತ್ತಾಚಾರಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ವೇದಾದಿಗಳು, ಕೆಂಪು ರಾಘಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೩
೯	ಅಕಂದವರು	೧. ಬಂಕದವರು ೨. ಬೆಣ್ಣೆಯವರು, ಇವರು ಸೋಮ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಗಳು, ವೀರಶೈವ ಆಚಾರಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸ್ಥಳದವರು ಗಂಧರ್ವ ವೇದಾಧಿಗಳು ಪಟ್ಟಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೨
೧೦	ಘಂಟೆಯವರು	೧. ತಟ್ಟಿಯವರು ೨. ತುಬಾಕಿಯವರು ೩. ನನ್ನಾನವರು ೪. ತೊಮ್ಮರಕಾರರು ೫. ಪಂಪೇನವರು ೬. ಗುಳ್ಳದವರು	

		೭. ಸಾಣಿಕಲ್ಲದವರು ೮. ಒಣರೊಟ್ಟಿಯವರು ೯. ಚಿಣಿಘಣಿಯವರು ೧೦. ಜಲ್ಪಿಯವರು, ಇವರು ಅವ್ಯಕ್ತ ಗೋತ್ರದ ಶುಭ್ರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಭಾರದ್ವಾಜ ಋಷಿಗಳು, ಸದಾಚಾರಿಗಳು, ಭಕ್ತಿಸ್ಥಳದವರು ಅಥರ್ಣ ವೇದಾಧಿಗಳು ಅರಿಣಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧೦
೧೧	ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯವರು	೧. ಶೇಕಾನವರು ೨. ರ್‍ಯಾಕಾನವರು ೩. ಮೇಕೆನವರು ೪. ಶಿವಕತ್ರಿಯವರು ೫. ಕರೀನವರು ೬. ಅಬಾಗೂರವರು ೭. ಚೊರಗೆನವರು ೮. ಚೋರಡೆಯವರು ೯. ಚೇವರೆಯವರು ೧೦. ದಾವರೆಯವರು ೧೧. ಸಿಕತೆನವರು ೧೨. ಗಂಜಾಳದವರು ೧೩. ಯಳ್ಳೀರಕಾರರು ೧೪. ಜಮಾಂದದವರು, ಇವರು ಜಂಜೀರ ಮಾರುತಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಗೌತಮ ಋಷಿಗಳು, ಶಿವಾಚಾರಿಗಳು, ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಳದವರು, ಅನುರಾತ್ತ ವೇದಾದಿಗಳು, ರನ್ನಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೧೪

(ಇನ್ನುಳಿದವುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.)

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳು

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಗಜನಾಣ್ಯ ಪಟ್ಟಸಾಲೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತರೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಸೀರುಡಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಮರುವಿವಾಹ ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧವಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಹೂಡೇಂ ಕಟ್ಟೆಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟೆಮನೆ ಎಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏನೇ ತಪ್ಪುಗಳು ಮಾಡಿದರೂ ತೀರ್ಮಾನವನು ಕಟ್ಟೆಮನೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ

ಬಿಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಬ ಪೂಜೆ, ತೊಟ್ಟಿಲು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು ಲಗ್ನಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬುಟುವಾರು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನವರು ಮಾತ್ರ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಚೌಡೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದು ಈ ಬೆಡಗಿನವರು ಮಾತ್ರ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಯನ್ನು ಕಡಿದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದುದನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆ ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಗುಂಡ್ಲೆಯವರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಎಲ್ಲ ಬೆಡಗಿನವರು ನೆಂಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಗದ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ನಾಯಕನಹಟ್ಟಿ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ದೇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ದೇವರಿಗೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಚೌಡೇಶ್ವರಿಯ ಆರಾಧಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನುಳಿದಂತೆ ಋತುಮತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಾಮಕರಣ ಎಲ್ಲ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇವರ ಸಮುದಾಯಗಳಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತಿಕಂಕಣ ಕಟ್ಟುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇವರಲ್ಲೂ ಇದೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವರೂಪ

ಈ ಎಲ್ಲಾ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನವಾದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನದೇ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೆ ಇತರೆ ಸದಸ್ಯರು ನೂಲನ್ನು ತೋಡುವ, ಹಾಸು ಹುಯ್ಯುವ, ಕಂಡಕಿ ಸುತ್ತವ, ಕೆಚ್ಚುವ, ಮಗ್ಗಕ್ಕೇರಿಸುವ, ನೇಯ್ದ ಸೀರೆಗಳ ಸೆರಗುಗಳಿಗೆ ಗೊಂಡೆ ಕಟ್ಟುವ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಾಗದಿದ್ದರೆ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇವರಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವೆಂದರೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಮನೆಯ ಕೆಲಸ, ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷನಷ್ಟೇ ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಈಕೆಯ ಪಾತ್ರ ಗೌಣವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಈಕೆಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೂ ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ

ಇಂದು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ೧ ರಿಂದ ೪ ರಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಗಾತ್ರದ ಕುಟುಂಬಗಳೆಂದು ೪ ರಿಂದ ೬ ರಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಕುಟುಂಬಗಳೆಂದು ೬ ಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಕುಟುಂಬಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ,

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೭ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಲಿಂಗವಾರು ಪ್ರಮಾಣ, ಕುಟುಂಬ ಗಾತ್ರ

ಕ್ರಸಂ.	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಕುಟುಂಬ	ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಒಟ್ಟು	ಕುಟುಂಬ ಗಾತ್ರ
೧.	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೫೦	೧೨೧	೯೯	೨೨೦	೪.೪
೨.	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೨೦	೪೮	೩೨	೮೦	೪.೦೦
೩.	ದೇವಾಂಗ	೧೦	೨೬	೧೯	೪೫	೪.೫
೪.	ಸ್ವಕುಳ ಸಾಳಿ	೨೫	೬೩	೫೪	೧೧೭	೪.೬೮
೫.	ತೊಗಟ ವೀರ	೨	೪	೬	೧೦	೫.೦೦
೬.	ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ	೩	೭	೪	೧೧	೩.೬೬
ನೇಕಾರರ ಪ್ರಮಾಣ		೧೧೦	೨೬೯	೨೧೪	೪೮೩	
೭.	ಇತರೆ	೨೮	೭೨	೫೭	೧೨೯	೪.೬೦
	ಒಟ್ಟು	೧೩೮	೩೪೧	೨೭೧	೬೧೨	

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಒಟ್ಟು ೧೩೮ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ಸಮುದಾಯದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ೦–೪ರ ವಯೋಮಾನದ ಹಾಗೂ ೫ ರಿಂದ ೧೭ರ ವಯೋಮಾನದವರ ಮಕ್ಕಳ ಅಂಕಿ–ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲದ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಯೋಗುಂಪನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮಾಣ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೫೦ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೪೫ ರಷ್ಟು, ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಕುಳಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೨೫ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೨೨ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೨೦ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೧೮ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೧೦ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೯ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೨ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೨ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ೩ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೨ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಕೂಡ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ನಾಯಕರು, ಮುಸ್ಲಿಂ, ಮಡಿವಾಳರು, ಗೊಲ್ಲ, ಲಿಂಗಾಯಿತ, ಈಡಿಗ, ಹಜಾಮ, ಬಲಿಜ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ೨೮ ಕುಟುಂಬಗಳು ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು, ೨೮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೇ. ೨೧ ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಲಿಂಗವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಪುರುಷರು ಶೇ. ೫೩ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ. ೪೭ರಷ್ಟು ಇರುವುದು ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೭ನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಕುಲಕಸುಬೆಂದು ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನೇಕಾರರ ಮೂಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಂದು ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿವೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮೂಲ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ತೊಗಟವೀರ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು, ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೭೦ರ ದಶಕದ ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆ

ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ವೃತ್ತಿನಿರತ ನೇಕಾರರ ಕೊರತೆಯಿದ್ದು ಇತರೆ ಸಮುದಾಯ ಗಳವರಿಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು. ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಾಭವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳೇ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯು ಆಕರ್ಷಣೆ, ೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೀರೆ ನೇಯ್ದರೆ ರೂ. ೩೦೦ ರಿಂದ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇದ್ದು ಬೇರೆ ಕೃಷಿಕೂಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ರೂ. ೫ ರಿಂದ ೨೦ ರೂ.ಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೂಲಿ ಸಿಗವುದೆಂದು, ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ನೇಕಾರರ ಮೂಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆಕರ್ಷಿತವಾದವು.

ವಸತಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಮನೆಗಳು ಅವರವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು, ಗುಡಾರಗಳು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೃಷಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೈಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾಳಿಗೆ ಮನೆಗಳು ನೇಕಾರರ ವಸತಿಗಳು ಕೂಡ ಇದೇ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನೇಕಾರರಿಗೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಜನತಾ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನೇಕಾರರೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಲ್ಲ. ಇವರು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳು. ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಂಸಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ,

ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳು

ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳೇನು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದ ನಾವೀನ್ಯ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯುವ ನೇಕಾರನ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆಗಳೇ ಅಗಿರುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹದ

ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವರನು ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ, ಜುಬ್ಬಾ, ಪೇಟ, ಬಾಸಿಂಗ ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತುರಾಯಿ ಇರುತ್ತದೆ. ವಧುವಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ, ಸೂಸುಗ, ಮೇಲ್ ಮುಸುಗು ಸೀರೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ನೇಕಾರ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ನಾವೀನ್ಯ ರೀತಿಯ ಚಿತ್ತಾರದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯ್ದರೂ ಆತನ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ನಂಬಿಕೆ–ನಿಷೇಧಗಳು

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ನೆಲೆಸಿರುವ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಮಗ್ಗ ನೇಯಬಾರದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಮಗ್ಗವನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮಗ್ಗ ನೇಯುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಾರದು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಣದ ದಿನ ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಹತ್ತರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಾಃ" ಎಲ್ಲಿ ನಾರಿಯರು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ "ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂ ಅರ್ಹತಿ" ಸ್ತ್ರೀಯಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ(ಬೈರಪ್ಪ ಕೆ: ಪು.೧೦೪೮) ಈ ಮಾತುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪುರುಷರ ನಂತರವೇ ಬರುತ್ತದೆ ಸಮಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಮಾತನಾಡಿದರೂ, ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಿದರೂ ಪುರುಷನ ನಂತರವೇ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕಂಡುಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇಂದು ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲನೆ–ಪಾಲನೆ–ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಪತ್ನಿಯಾಗಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪಾತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವೈದ್ಯೆಯಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ, ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅಗಿ, ಪೈಲೆಟ್ ಅಗಿ, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ

ಇಂದಿಗೂ ಮಹಿಳೆ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದಲೇ ವಿರೋಧ ಬಂದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯ್ತಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೇಕಡ ೩೩ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ.(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಟಿತ ಕೃತಿ) ೨೦೦೧ನ್ನು" ಮಹಿಳಾ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ವರ್ಷ'ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯದು.

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಶಕ್ತರಾಗುವುದನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಬಲೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಸಬಲೆಯರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.(ಬೈರಪ್ಪ ಕೆ: ಪು.೧೦೫೩)

ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಮಾನತೆಯ ಹಕ್ಕು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು, ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗದ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮೀಸಲಾತಿ, ರಾಜಕೀಯ ಮೀಸಲಾತಿ, ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಘಟಕಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನ್ಮುಖವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಷ, ಮಹಿಳಾ ದಿನಾಚರಣೆ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾವೇಶ (೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಬೀಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯದು ನಡೆದಿದೆ) ಮುಂತಾದವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಶಕ್ತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿವೆ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದರೆ ಮಾನಿನಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮಾನಿನಿಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂದರೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆಯೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಶಕ್ತೀಕರಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. (ಅದೇ. ಪು.೧೦೫೪)

ಅದಾಗ್ಯೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ೧೯೯೧ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ದರ ಶೇ. ೪೪.೩. ಅದರೆ ಪುರುಷರದು ಶೇ ೬೭.೨ರಷ್ಟು ಇರುವುದು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡನೆ ನಂತರದ ವರದಿಯೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಏಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಅಂದರೆ ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಬೀದರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಮೂಲಗಳು ತಿಳಿಸಿದೆ(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ).

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ವರದಿಯಂತೆ ಒಂದರಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಲಕಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೯೦–೯೧ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೩೫.೮೦ ಇದ್ದದ್ದು ೧೯೯೯–೨೦೦೦ರ ವೇಳೆಗೆ ೧೧.೫೫ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ೧ ರಿಂದ ಏಳನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಲಕಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೯೦–೯೧ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೫೮.೨೯ ರಿಂದ ೧೯೯೫–೨೦೦೦ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೩೭.೫೪ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ೨.೨೦.೨೫.೨೮೪ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ೧.೩೮.೩೫.೭೧೯ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ).

೧೯೯೧–೨೦೦೧ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೫೩.೮ ಅದರೆ ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ ೭೪.೭ ಇರುವುದು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೩೯.೫ ಇದ್ದು, ಪುರಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ೬೫ರಷ್ಟಿದೆ. ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ೪೭.೨ ಇದ್ದು, ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೭೦ರಷ್ಟಿದೆ. ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೫೪.೭ ಇದ್ದು ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ ೭೫.೧ರಷ್ಟಿದೆ (ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಹಿತಿ) ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಂತೆಲ್ಲ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ–ಪಾಲನೆ–ಪೋಷಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೇಯ್ಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಪಾತ್ರ ಆಕೆಯದು.

ನೇಕಾರ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ನೇಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯುವುದು, ಕಂಡಿಕೆ ಸುತ್ತುವುದು, ರೇಷ್ಮೆ ತೋಡುವುದು ಕೆಚ್ಚುವುದು, ಸೆರಗುಗಳಿಗೆ ಗೊಂಡೆ ಕಟ್ಟುವುದು ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಶ್ರಮ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ನೇಯವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ ಕುಶಲಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರ ಬೇಕೆನ್ನುವುದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ದುಗ್ಗಳೆ ದಂಪತಿಯರ ಕಥೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಮ್ಮೆ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ತಾನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಅದರೆ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ವಿಧಾನ ಮಾತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು ಒಂದು ಬೊಗಸೆ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಯಾವ

ಹೆಣ್ಣು ನೀರು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಸದೆ ಅನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾಳೋ ಆಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ದುಗ್ಗಳೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ತೆಗೆದ ಕಬ್ಬಿನ ರಸವನ್ನೇ ಅಕ್ಕಿಗೆ ನೀರಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾಳೆ, ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಸೌದೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಅನ್ನ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಧುರ ಪಾಕ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಆಕೆಯ ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಥೆಯ ಸತ್ಯಾಂಶವೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಂದಿಗೂ ದುಗ್ಗಳೆಯ ಕುಶಲತೆ ಅನುಕರಣನೀಯ. ಕಬ್ಬಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಡುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾಪಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಉರುವಲು ಸಮಸ್ಯೆ ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡಥಾಗುತ್ತದೆ, ಕಬ್ಬಿನ ರಸವನ್ನೇ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಬಳಸಿ ನೀರಿನ ಮಿತವ್ಯಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಬಹುತೇಕ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ) ನೇಕಾರಿಕೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ನೇಯ್ದು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಮಂದಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಉಪವಾಸವೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆ ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವವರೆಗೂ ಆಕೆಯ ಶ್ರಮ, ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗಂಡನೇ ಹೊತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ, ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ, ಅದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಪುರುಷನೇ ಅಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಆತನದೇ ಅಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ ಹೆಂಡತಿ. ನೇಕಾರ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪರಿಶ್ರಮದ ದುಡಿಮೆಯೇ ಅಗಿರಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ದಾಸರಾದ ನೇಕಾರ ಮನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ದುಡಿದರೂ ಆಕೆಯ ಪಾತ್ರ ಗೌಣವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಗಂಡನ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ದುಡಿದರೂ ಅಕೆಗೆ ಬರುವ ಹಣವೂ ಕೂಡ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ವಿಧವಾ ವೇತನ, ಹೆರಿಗೆ ಭತ್ಯೆಯಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಿಟ್ಟರೆ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಗತಿಯ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೦ದಿಂದ ನವಂಬರ್ ೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ

ರೂಪಿಸಿದ ೨೫ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಒಟ್ಟು ೫೩ ೩೧ ೮.೮೧ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಹಣದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ನೇಯ್ಗೆಗೆ ೨೩.೦೩ ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದ್ದು ಶೇಕಡವಾರು ಖರ್ಚಾದದ್ದು ಕೇವಲ ೧೯.೦೧ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಅವಿಭಜಿತ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ ಸೋಲೂಬಿ ಎನ್ನುವ ಕೆ.ಎಚ್.ಡಿ.ಸಿ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ ೩೧.೧೨.೯೧ರಂದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕರಣರವಿದೆ. ಆಕೆಯ ಕೆಲಸದ ಕೂಲಿಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ೨ ರೂ. ೨೫ ಪೈ. ಮಾತ್ರವಿದೆ(ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ). ಇದೊಂದೇ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಗೌರಿಹಬ್ಬ, ಮಹಾನವಮಿ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಆಚರಿಸುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುರಿಗೆ ಸುತ್ತುವಲ್ಲಿ, ಕಳಸ ಬೆಳಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಭೂಮ ತೂಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮುಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ಸತ್ತ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾದ ತಾಳಿ, ಬಳೆ, ಕುಂಕುಮ ಕಾಲುಂಗುರ ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದು ಹಾಗೂ ವಿಧವೆಯಾದ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ಯಾವುದೇ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಷಿದ್ಧಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಜನರನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನಾಗರಿಕ, ಅಸಂಸ್ಕೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವ ನಿಜ ಮಾನವನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ವೈಚಾರಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವಜೀವಿಯನ್ನು ಸಮಾಜಜೀವಿಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಒಂದು ಸಮೂಹದ ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕು, ನಂಬಬೇಕು, ನಂಬಬಾರದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಸಂವೇದನೆ ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಕುಟುಂಬದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸೃಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ರೂಪಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ‘ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕ ನಿಲುವುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಸಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಾನವನ ಶಾರೀರಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ‘ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ’ಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಮುದಾಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಮುದಾಯ ಕಂಡ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮುದಾಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಪುನರ್ರಚನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇಂದು ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ದೈಹಿಕ, ನೈತಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಗೃಹಕೃತ್ಯದ ಕೆಲಸ, ಶಿಶುಗಳ ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ, ಗಂಡನ ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರತಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಇಂದು ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಗೂ ಸಮಾನತೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ೫ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಸಮುದಾಯದ ಜನರ ವಯೋಗುಂಪುಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

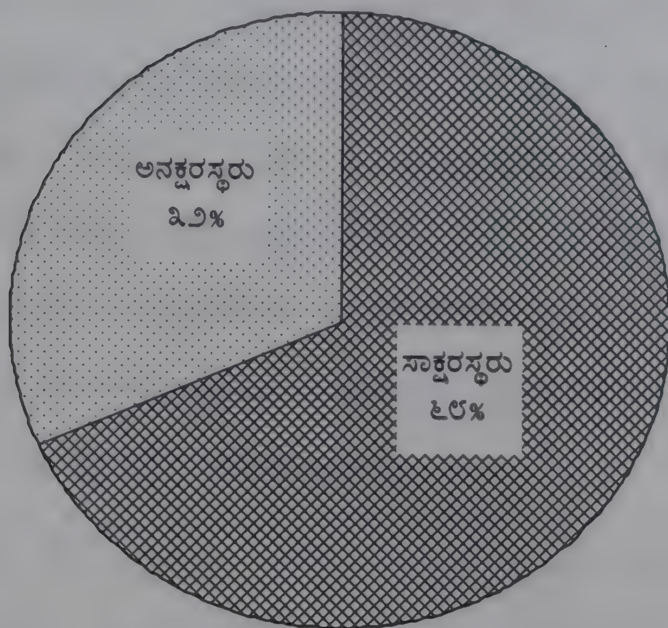
ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೮. ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಯೋಗುಂಪುವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರಸಂ.	ವಯೋಗುಂಪು	ಪುರುಷ	ಮಹಿಳೆ	ಒಟ್ಟು
೧.	೦–೦೪	೧೭	೦೬	೨೩
೨.	೦೫–೧೭	೭೯	೪೮	೧೨೭
೩.	೧೮–೪೦	೧೪೯	೧೪೧	೨೯೦
೪.	೪೧–೬೦	೭೫	೫೬	೧೩೧
೫.	೬೧–ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	೨೨	೧೮	೪೧
		೩೪೧	೨೭೧	೬೧೨

ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ೦–೪ರ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಅಂಕಿ–ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಯೋಗುಂಪನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಯೋಗುಂಪಿನ ಪ್ರಮಾಣ ೪ ಇದೆ. ೫ ರಿಂದ ೧೭ರ ವಯೋಮಾನದವರನ್ನು ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಒಳಪಡುವ, ಆದರೆ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲದ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ. ೨೧ರಷ್ಟಿದೆ. ೧೮ ರಿಂದ ೪೦ರ ಗುಂಪನ್ನು ಸಂತಾನಾರ್ಹ, ಕಾಯಕಾರ್ಹ ಗುಂಪೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಪ್ರಮಾಣವು ೪೭ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ೪೧ ರಿಂದ ೬೧ರ ಗುಂಪನ್ನು ಪರಿಣಿತ ಗುಂಪೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಪ್ರಮಾಣವು ೨೧ ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಹಾಗೂ ೬೦ರ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ವಯೋಮಾನದವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿತ ಗುಂಪೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಅತ್ಯಲ್ಪವಾಗಿದ್ದು, ಶೇ. ೭ರಷ್ಟಿದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೯ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ೪.೧ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಚಿತ್ರ ೪.೧ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥರ ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

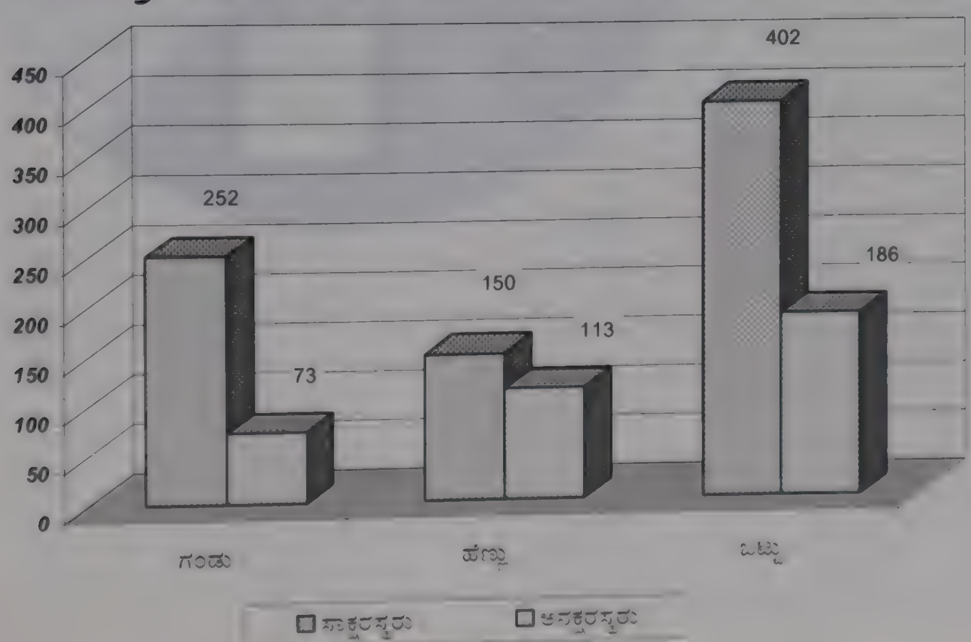
ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಲಿಂಗವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರಸಂ.	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಸಾಕ್ಷರಾರ್ಹರು		ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥರು		ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು	
		ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು
೧.	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೧೧೬	೧೦೦	೯೨	೫೪	೨೪	೪೬
೨.	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೪೬	೩೧	೩೮	೧೪	೦೮	೧೭
೩.	ದೇವಾಂಗ	೨೩	೧೮	೨೧	೧೧	೦೨	೦೭
೪.	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	೬೦	೫೩	೪೯	೩೬	೧೧	೧೭
೫.	ತೊಗಟವೀರ	೦೪	೦೬	೦೪	೦೪	೦	೦೨
೬.	ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ	೦೭	೦೪	೦೫	೦೩	೦೨	೦೧
೭.	ಇತರೆ	೬೯	೫೧	೪೩	೨೮	೨೬	೨೩
	ಒಟ್ಟು	೩೨೫	೨೬೩	೨೫೨	೧೫೦	೭೩	೧೧೩

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೯ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪ರಷ್ಟು ೦-೫ ವರ್ಷದ ಒಳಗಡೆ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿರುವರಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದಂತೆ ಶೇ. ೯೬ರಷ್ಟು ಜನರು ಸಾಕ್ಷರ ಅರ್ಹರು ಇದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೬೮.೩೬ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಶೇ. ೩೧.೬೩ರಷ್ಟು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದಾರೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೪೮ ರಷ್ಟು ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೮ ರಷ್ಟು, ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಪಟ್ಟಸಾಲೆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೬ರಷ್ಟು, ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೧ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ತೊಗಟ ವೀರ, ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩ ರಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಲಿಂಗವಾರು ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಶೇ. ೬೨.೬೮ ರಷ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೇ. ೩೭.೩೧ ರಷ್ಟು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷರಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಪದ್ಮಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩೮ರಷ್ಟು ಜನರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದರೆ, ಶೇ. ೧೩ ರಷ್ಟು ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಶೇ. ೫ ರಷ್ಟು ದೇವಾಂಗ, ಶೇ. ೧೫ ರಷ್ಟು ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಹಾಗೂ ಶೇ. ೨ ರಂತೆ ತೊಗಟವೀರ ಹಾಗೂ ಕುರುವಿನಶೆಟ್ರು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೬ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩೯.೨೪ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಶೇ. ೬೦.೭೫ ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವುದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ೪.೨ರ ಲಂಬಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಲಂಬಚಿತ್ರ ೪.೨ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದ ಲಿಂಗವಾರು ಸಾಕ್ಷರರ್ಹರ ಪ್ರಮಾಣ

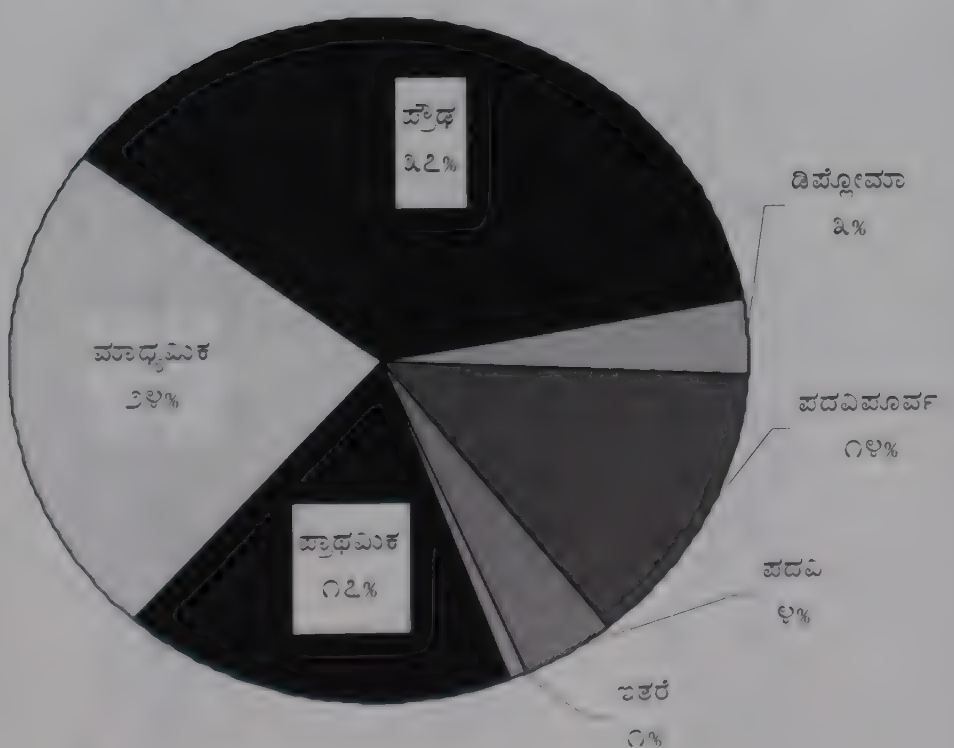

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೬೩ರಷ್ಟು ಗಂಡು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಶೇ. ೩೭ರಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವಾರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಂತವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೭ರಷ್ಟು, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೪ರಷ್ಟು, ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩೭ ರಷ್ಟು, ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೩ರಷ್ಟು, ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೪ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೪ ರಷ್ಟಿರುವುದು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೦ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೃತ್ತಚಿತ್ರ ೪.೩ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೦ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯವಾರು, ಲಿಂಗವಾರು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟ

	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಂತಗಳು																	
ಸಮುದಾಯಗಳು	ಪ್ರಾಥಮಿಕ			ಮಾಧ್ಯಮಿಕ			ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ			ಡಿಪ್ಲೋಮಾ			ಪದವಿಪೂರ್ವ			ಪದವಿ		
	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೧೩	೧೧	೨೪	೧೬	೧೨	೨೮	೩೨	೨೪	೫೬	೮	-	೮	೧೪	೭	೨೧	೮	-	೮
ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	೪	೫	೯	೧೨	೩	೧೫	೫	೫	೧೦	೨	-	೨	೧೩	೧	೧೪	೨	-	೨
ದೇವಾಂಗ	೫	೨	೭	೭	೩	೧೦	೭	೫	೧೨	-	-	-	೨	-	೨	-	೧	೧
ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ	೪	೧೦	೧೪	೧೪	೮	೨೨	೨೪	೧೬	೪೦	೩	-	೩	-	೧	೧	೪	೧	೫
ತೊಗಟ ವೀರ	೧	-	೧	೩	೧	೪	-	೧	೧	-	-	-	-	೨	೨	-	-	-
ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ	-	೧	೧	-	-	-	೪	೧	೫	-	-	-	೧	೭	೮	-	೧	೧
ಇತರೆ	೭	೬	೧೩	೧೦	೫	೧೫	೧೭	೯	೨೬		೧	೧	೭	೩	೧೦	೧	೩	೪
ಒಟ್ಟು	೩೪	೩೫	೬೯	೬೨	೩೩	೯೩	೮೯	೬೧	೧೫೦	೧೩	೧	೧೪	೪೦	೧೫	೫೫	೧೨	೫	೧೭

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೇ ಜನ ಇಲ್ಲಿರುವ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಕುಳಸಾಲೆಯ ಸವ್ವಾಸೆ ಮನೆತನದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಅನುಭವಾಮೃತದ ಕರ್ತೃ ಮಹಲಿಂಗ ರಂಗ, ಸೀತಾಯಣದ ಕರ್ತೃ ಪ್ರೊ, ಪೋಲಂಕಿ ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ನುಂಕೆಮಲೆ ಪರಮಾರ್ಥದ ಕರ್ತೃ ಎಂ. ರಂಗಪ್ಪಮಾಸ್ತರ್, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಜೆ.ಅರ್. ರಾಮಮೂರ್ತಿ, ಅಂಕಣಕಾರ, ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರೊ ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ ಪ್ರೊ, ಆಂಜನೇಯ, ಪ್ರೊ ಡಿ.ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಖ್ಯಾತ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞ ಪ್ರೊ ಬಿ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಇಷ್ಟೇ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾಗಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ (ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಷ್ಟು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ)

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ ಎಷ್ಟೇ ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾದರೂ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾಳೆ. ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾದರೂ ಆಕೆ ಗೌಣವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೧ ಲಿಂಗವಾರು ಸಾಕ್ಷರತಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರಸಂ	ಲಿಂಗವಾರು	ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥರು	ಶೇಕಡ	ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು	ಶೇಕಡ
೧.	ಗಂಡು	೨೫೨	೭೮	೧೫೦	೨೨
೨.	ಹೆಣ್ಣು	೭೩	೫೭	೧೧೫	೪೩

ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ

ನೇಕಾರರು ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನೇಕಾರರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ನೇಕಾರರು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಅವರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವಗಳೆಲ್ಲ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊಸತನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನೇಕಾರರು ಹಿಂದೂಗಳು

ಆಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೇಕಾರರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಿದ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ನೇಕಾರರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರು

೧. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ	೨. ರಂಗನಾಥ
೩. ಆಂಜನೇಯ	೪. ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ
೫. ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ	೬. ಮರಿಸ್ವಾಮಿ
೭. ಗಣೇಶ/ಈಶ್ವರ/ಮಹಾದೇವ ಸ್ವಾಮಿ	೮. ಮಾರಮ್ಮ, ರಾಮಾಂಜನೇಯ, ಪಾಲನಾಯಕ ಸ್ವಾಮಿ
೯. ಓಬಳೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ	೧೦. ಮೈಲಾರಲಿಂಗ/ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ/ಕೆಂಡೋಬ/ಮಂಜುನಾಥ/ವಿರುಪಾಕ್ಷ
೧೧. ಬನಶಂಕರಮ್ಮ/ಮುತ್ಯಾಲಮ್ಮ	೧೨. ಚೌಡೇಶ್ವರಿ
೧೩. ಹೊನ್ನೂರಸ್ವಾಮಿ	೧೪. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ
೧೫. ನುಂಕಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿ	೧೬. ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸ್ವಾಮಿ
೧೭ ಈರಣ್ಣ	

ವೈದಿಕ, ಶೈವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಈ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಮಂಗಳಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ

ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯದಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯ, ಜಾನಪದ ವೈದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜನ ತಜ್ಞರಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಾಜಕೀಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುರಿದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯವು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಇನ್ನಿತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ನಂತರ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ, ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ಸಾಲಿಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ 'ಸಾಲೆ' ಎಂದರೆ ಬಟ್ಟೆ, ಅರಿವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಸಾಲ+ಇಗ ಎಂದರೆ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವವ, ನೇಕಾರ ಎನ್ನುವ ಕರ್ತೃಪದವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಪದದ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಸಾಲಿ' ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲ. ಪದ್ಮ ಅಂದರೆ ಕಮಲದ ದಂಟಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ನಾರಿನ ಎಳೆಗಳ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಅಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಜನರನ್ನು ಸಾಲೇರೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೇಕಾರರನ್ನು 'ಸಮಯ ಸಾಲಿಗ'(ಕ್ರಿ೧೧೧೦) ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ (ಕ್ರಿ.ಶ.೭೯೩) ಮೊದಲಾದ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೩೩ರ ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ (ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ)

ಮುಳಗುಂದ ಶಾಸನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೬೨ ಸಾಲಿಗರೆಂದು, ಕ್ರಿಶ ೧೧೫೪ರ ಸಾಲವಾಡಗಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ಸಾಲಿಗ ಮುನೂರ್ವರು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿಶ ೧೦೭೪-೭೮ರ ಅಮ್ಮಿನಬಾವಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ಅನೆನ್ತನೆ ಮತ ಪ್ರಯುಕ್ತರಿಂತುಜ್ವಳರ್ ಶಂಕರಾತ್ಮಜನೆಂತನ್ತಿರೆ ದಾನಿಗಳ್ ಧನದನೆಂತನ್ತರ್ಥ ಸಂಯುಕ್ತಕರಂ ದುಜನಂ ಬಣ್ಣಿದುಗುಂ ಗುಣಾಗ್ರಣಿಗಳಂ ಶ್ರೀ ಸಾಲೆ ಸಾಸಿರ್ವರುಂ" ಎಂದಿದೆ.

ಸಾಲೆ(ನೇಕಾರ) ಸಾಸಿರ್ವರ ಮತ್ತು ದಾನಗುಣರೂಪ ಶಿವ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ೨ ಅಣ್ಣಿಗೆರೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಂತೆ ಗಂಡರಂ ದಾನ ವಿನೋದರುಂ ಶರಣಾಗತ ವಜ್ರ ಪಂಜರರುಂ ಸತ್ಯರಾಧೇಯರುಂ ಶೌಚಗಂಗೇಯರುಂ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿರುವುದರ ಮೂಲಕವೂ ಈ ನೇಕಾರ ಅಂದರೆ ಸಾಲೆ ಸಾಸಿರ್ವರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಇವರು ಶಕ್ತಿಯ ಆರಾಧಕರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಆದರೂ ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರು ಇಳಕಲ್ಲು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಸಾಲೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ನೇಕಾರರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಸಾಲೇಶ್ವರ ಎಂದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೧೬ರ ಗಂಗಾಪುರ ಶಾಸನ ಹೇಳುತ್ತದೆ

ನೇಕಾರ(ಸಾಲಿಗ)ರಲ್ಲಿಯ ನಯವಾದ ವಸ್ತ್ರ (ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ) ನೇಯುವವರನ್ನು 'ಪಟ್ಟಸಾಲಿಗ' ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಗಾರ ಎಂದು ಕ್ರಿಶ ೧೦೯೨ರ ಯರಗುಪ್ಪಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ (ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ).

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾಲೆ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೇಕಾರರ ಒಳಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಲ್ಲಿರುವ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿವೆ. ಇವರನ್ನು ಸಾಲೇರರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾಲೇರರದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ 'ಸಾಲಿ' ಭಾಷೆಯೊಂದು ಆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಪಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೇವಲ ಅವರವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರರ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮುಂಬಯಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮಿಜಾರು ವಾಮನಶೆಟ್ಟರು ರಚಿಸಿದ ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸಾಲಿ ಭಾಷೆಯ ಕವಿತೆ

ಒಂಡೆ ನಂಬೆಲ್ಲ
ಒಂಡೆ ದೇವೂರು ನಂಬಗೆಲ್ಲಮು
ಒಂಡೆ ಮಕ್ಕೊಮು ಒಂಡೆ ನಂಬೊಮು॥

ಕುಡ್ತೆ ಎಲ್ಲೆಮು ಎಲ್ಲ ನಂಬಗ್
ಒಂಡೆ ಮೈಮೆಗ್ ಇಲ್ಲೆ ಮೀರಿಡ್॥

ಕಾಣರ ಬಾನಗೆ ಚೆಯಿನ ನೀ
ಕಾಣರ ಜಾಗ ಎಂಜೊಬಿಲ್ಲೆ॥
ಕಾತ್ ತಂದೆ ಉಸಲು ಎಡ್ಕನ್
ಜಾತಿ ಮತೊಮು ಇಲ್ಲರೆದ್ದಮ್॥

ಉರಿರಿ ತೀಯಿಗೆ ತಂದೆ ಬೆಚ್ಚೊತ್
ಇರ್‌ರ ಜೀವಿಗ ಎಲ್ಲಬದ್‌ಕನ್॥
ನೀರ್ ಕುಡುತೆ ತಂಪುಲಿರ್‌ಕನ್
ಇರರೆ ಬೇದ ಮೇಲೆ ಕೀಲೆಮು॥

ನೆಲಗೆ ಮೊಡ್ನೆ ಬಡಕ್ ತೆಕ್ಕ್ ದಿಕ್
ಕೆಲಕ್ ಫಣಿಇರ್ ಡಂಗಗೆಲ್ಲ
ಪರಕ್‌ರ ನೀರ್‍ಗ್ ಲಡಾಯಿ ಎಪ್ಪೊಮು
ಇರಕ್‌ರ ಗಡಿಲೆ ಗಲಾಟೆ ಎನ್ನ್‌ಗ್॥
ಜೀವಿ ಪಕ್ಕಿ ರಾಯಿಡ ಪೋಚ್ಲೆ
ತತ್ವ ಅಂಜಿಡ ಗೂಡು ಕಾಲಿ॥

ಓಂ ಅಲ್ಲ ಬುದ್ಧ ಯೇಸು
ಒಂಡ್ ಪೇರ್ ಎಲ್ಲ ಒಂಡೆ॥

ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧಕರೆಂದು ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲಿ ಎಂಬ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಈ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ತೊಗಟವೀರ ಸಮುದಾಯದವರು ಮಾತ್ರ ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯಗಳವರು ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ,

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೨ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೧	ತಲೆ	ತಲ
೨	ತಲೆಬುರುಡೆ	ಬುರ್ರ
೩	ತುಟಿ	ಪೆದವುಲು
೪	ತೊಡೆ	ತೊಡಾ
೫	ತೋಳು	ತೋಳು
೬	ದವಡೆ	ದವಳ್ಳು
೭	ನಡು	ನಡುಮು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೮	ನರ	ನರಾಲು
೯	ನಾಲಿಗೆ	ನಾಲುಕ
೧೦	ಬಾಯಿ	ನೋರು
೧೧	ಬೆನ್ನು	ವೀಪು
೧೨	ಬೆರಳು	ವೇಳ್ಳು
೧೩	ಭುಜ	ಭುಜಂ
೧೪	ಎದೆ	ಛಾತಿ
೧೫	ಕಣ್ಣೀರು	ಕನ್ನೀಳ್ಳು
೧೬	ಕಣ್ಣು	ಕಳ್ಳು
೧೭	ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ	ಕನ್ನುಗುಡ್ಡ
೧೮	ಶಿರ	ಶಿರಮು
೧೯	ಕರುಳು	ಪೇಗುಲು
೨೦	ಕೈ	ಚೈ
೨೧	ಉಗುರು	ಗೋರು
೨೨	ಅನ್ನನಾಳ	ಅನ್ನನಾಳಂ
೨೩	ಪಕ್ಕೆಲುಬು	ಪಕ್ಕೆಮುಕ
೨೪	ಮಂಡಿ	ಮೋಕಾಲು
೨೫	ಮೂಗು	ಮುಕ್ಕು
೨೬	ಮೆದುಳು	ಮೆದುಡು
೨೭	ರಕ್ತ	ರಕ್ತಂ
೨೮	ಹಣೆ	ನುಸುಟ
೨೯	ಹಲ್ಲು	ಪಳ್ಳು
೩೦	ಹೃದಯ	ಹೃದಯಂ

ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ಪದಗಳು

೧	ಅಪ್ಪ	ನಾಯನ
೨	ಅಮ್ಮ	ಅಮ್ಮ
೩	ಅಜ್ಜ	ತಾತಯ್ಯ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೪	ಅಜ್ಜಿ	ನಾನಮ್ಮ, ಅಮ್ಮಮ್ಮ
೫	ಅಣ್ಣ	ಅನ್ನಯ್ಯ
೬	ಅತ್ತಿಗೆ	ವದಿನ
೭	ತಂಗಿ	ಚೆಲ್ಲೇಲು
೮	ತಮ್ಮ	ತಮ್ಮುಡು
೯	ಅತ್ತೆ	ಅತ್ತಯ್ಯ
೧೦	ಗಂಡ	ಭರ್ತ
೧೧	ಮಗು	ಬಿಡ್ಡ
೧೨	ಮಾವ	ಮಾಮಯ್ಯ
೧೩	ಹುಡುಗ	ಅಬ್ಬಾಯಿ
೧೪	ಹುಡುಗಿ	ಅಮ್ಮಾಯಿ
೧೫	ಹೆಂಡತಿ	ಭಾರ್ಯಾ

ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು

೧	ಅನ್ನ	ಅನ್ನಮು
೨	ಸಾಂಬಾರು	ಚಾರು
೩	ರೊಟ್ಟಿ	ರೊಟ್ಟಿ
೪	ಮುದ್ದೆ	ಮುದ್ದ
೫	ಹುಗ್ಗಿ	ಪಾಯಸಮು
೬	ಹಾಲು	ಪಾಲು
೭	ಉಪ್ಪು	ಉಪ್ಪು
೮	ಗೋಧಿ	ಗೋಧಮು
೯	ಬಟ್ಟಲು	ಗಿನ್ನೆ
೧೦	ಮಡಿಕೆ	ಕುಂಡ
೧೧	ಮಜ್ಜಿಗೆ	ಸಲ್ಲ
೧೨	ಮೊಸರು	ಪೆರಗು
೧೩	ರಾಗಿ	ರಾಗಲು
೧೪	ಸೌಟು	ಗರಿಟ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೧೫	ಸೌದೆ	ಕಟ್ಟೆಲು
೧೬	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಮಿರುಪ ಕಾಯಿ
೧೭	ಈರುಳ್ಳಿ	ಉಲ್ಲಿಪಾಯ
೧೮	ಬದನೆಕಾಯಿ	ವಂಕಾಯ
೧೯	ಸೊಪ್ಪು	ಆಕುಕೂರ

ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು

೧	ಕಚ್ಚೆ	ಗೋಚಿ
೨	ಅಂಗಿ	ಚೊಕ್ಕ
೩	ಸೀರೆ	ಚೀರಾ
೪	ಕುಪ್ಪಸ	ರವಿಕ
೫	ಪಂಚೆ	ಧೋತಿ

ದಿನ ನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು

೧	ದೀಪ	ದೀಪಮು
೨	ಚಾಪೆ	ಚಾಪ
೩	ಪೊರಕೆ	ಪರಕ
೪	ಅಡಿಕೆ ಗಂಟು	ವಕ್ಕಲ ಮೂಟ
೫	ಕೌದಿ	ಬೊಂತ
೬	ಭೇಟಿ	ವೇಟ
೭	ಗುಡಾರ	ಡೇರಾ
೮	ಎಲೆ	ಆಕು
೯	ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆ	ತಮಲಪಾಕು
೧೦	ಕನ್ನಡಿ	ಅದ್ದಮು
೧೧	ನಕ್ಷತ್ರ	ಚುಕ್ಕಲು
೧೨	ಬೆಳಕು	ವೆಲುಗು
೧೩	ಹೂವು	ಪೂವು
೧೪	ಹೊರಡು	ವೆಳ್ಳು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೧೫	ಬಾ	ರಾ
೧೬	ದುಡ್ಡು	ಡಬ್ಬುಲು
೧೭	ಇಲ್ಲ	ಲೇದು
೧೮	ಮೀನಿನ ಬಲೆ	ಚಾಪಲ ವಲ

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಪದಗಳು

೧	ಒಂದು	ಒಕ್ಕಟಿ
೨	ಎರಡು	ರೆಂಡು
೩	ಮೂರು	ಮೂಡು
೪	ನಾಲ್ಕು	ನಾಲ್ಗು
೫	ಐದು	ಐದು
೬	ಆರು	ಆರು
೭	ಏಳು	ಏಡು
೮	ಎಂಟು	ಎನಿಮಿದಿ
೯	ಒಂಭತ್ತು	ತೊಂಮ್ಮಿದಿ
೧೦	ಹತ್ತು	ಪದಿ
೧೧	ಹನ್ನೊಂದು	ಪದಕೊಂಡು
೧೨	ಹನ್ನೆರಡು	ಪನ್ನೆಂಡು
೧೩	ಹದಿಮೂರು	ಪದಿಮೂಡು
೧೪	ಹದಿನಾಲ್ಕು	ಪದಿನಾಲ್ಗು
೧೫	ಹದಿನೈದು	ಪದ್ಯೆದು
೧೬	ಹದಿನಾರು	ಪದಹಾರು
೧೭	ಹದಿನೇಳು	ಪದೇಡು
೧೮	ಹದಿನೆಂಟು	ಪದ್ನೆನ್ಮಿದಿ
೧೯	ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು	ಪಂದೊಮ್ಮಿದಿ
೨೦	ಇಪ್ಪತ್ತು	ಇರವೈ
೩೦	ಮೂವತ್ತು	ಮುಪ್ಪೈ
೪೦	ನಲವತ್ತು	ನಲಬೈ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
೫೦	ಐವತ್ತು	ಯಾಭೈ
೫೧	ಅರವತ್ತು	ಅರವೈ
೫೨	ಎಪ್ಪತ್ತು	ಡೆಬ್ಬೈ
೫೩	ಎಂಭತ್ತು	ಯನಭೈ
೫೪	ತೊಂಭತ್ತು	ತೊಂಭೈ
೫೫	ನೂರು	ವಂದ
೫೬	ಇನ್ನೂರು	ರೆಂಡು ವಂದಲು
೫೭	ಮುನ್ನೂರು	ಮೂಡು ವಂದಲು
೫೮	ನಾಲ್ಕು ನೂರು	ನಾಲ್ಗು ವಂದಲು
೫೯	ಐದು ನೂರು	ಐದು ವಂದಲು
೬೦	ಆರುನೂರು	ಆರುವಂದಲು
೬೧	ಏಳುನೂರು	ಏಡು ವಂದಲು
೬೨	ಎಂಟುನೂರು	ಎನಿಮಿದಿ ವಂದಲು
೬೩	ಒಂಭೈನೂರು	ತೊಮ್ಮಿದಿ ವಂದಲು
೬೪	ಒಂದು ಸಾವಿರ	ವೇಯಿ
೬೫	ಒಂದು ಲಕ್ಷ	ಒಕ ಲಕ್ಷ

ವಾರದ ದಿನಗಳು

೧	ಸೋಮವಾರ	ಸೋಮವಾರಂ
೨	ಮಂಗಳವಾರ	ಮಂಗಳವಾರಂ
೩	ಬುಧವಾರ	ಬುಧವಾರಂ
೪	ಗುರುವಾರ	ಗುರುವಾರಂ
೫	ಶುಕ್ರವಾರ	ಶುಕ್ರವಾರಂ
೬	ಶನಿವಾರ	ಶನಿವಾರಂ
೭	ಭಾನುವಾರ	ಆದಿವಾರಂ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ
ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಿನಗಳು		
೧	ಮಗ್ಗ	ಮಗ್ಗಂ
೨	ಹಲಗೆ	ಪಲಕ
೩	ಕುಂಟೆ	ಕುಂಟ
೪	ಅಚ್ಚು	ಅಚ್ಚು
೫	ಅಚ್ಚಿನ ರೋಲರ್	ಅಚ್ಚು ರೋಲು
೬	ಅಟ್ಟ	ಅಟ್ಟ
೭	ಅಣಿಗೆ	ಅಚ್ಚು
೮	ಲಾಳಿ	ಲಾಳಿ ಕೊಮ್ಮು
೯	ಕಂಬಿ	ಕಂಬಿ
೧೦	ಕಣಿಕೆ	ಕಂಡೆಲು ವೂಸುಲು
೧೧	ಜರಿ	ಆರಿ
೧೨	ಜಕಾರ್ಡ್	ಜಾಕಾರ್ಡ್
೧೩	ಡಾಬಿ	ಡಾಬಿ
೧೪	ಡೋಲಿ	ಡೋಲಿ
೧೫	ದಾರ	ದಾರಂ
೧೬	ದೋಣಿ	ದೋಣಿ
೧೭	ಪಾದಚಕ್ಕೆ	ಪಾದಚಕ್ಕ
೧೮	ಪೇಕ್ಸ್	ಪ್ಲಾಕ್ಸ್
೧೯	ಪಕ್ಕರ	ಪಿಕ್ಕರ್
೨೦	ಬೆದ	ಬೆದ
೨೧	ರೇಷ್ಮೆ	ರೇಷ್ಮೆ
೨೨	ವಾರ್ಪು	ವಾರ್ಪು
೨೩	ಶೇಡ್ ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಶೇಕ್ ಕಟ್ಟಿ

ಕೋಷ್ಟಕ ೪.೧೩ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
೧	ತಲೆ	ಡೈ
೨	ತಲೆಬುರುಡೆ	ಖೋಪ್ಡ
೩	ತುಟಿ	ಹೋಮ
೪	ತೊಡೆ	ಮಾಂಡಿ
೫	ದವಡೆ	ಗಾಲು
೬	ನಡು	ಕಂಬರ್
೭	ನರ	ನರು
೮	ನಾಲಿಗೆ	ಜೀಬ್
೯	ಬಾಯಿ	ತೋಂಡ್
೧೦	ಬೆನ್ನು	ಪಾಟ್
೧೧	ಬೆರಳು	ಅಂಗೋಳಿ
೧೨	ಭುಜ	ಖಂದೆ
೧೩	ಎದೆ	ಊರ್
೧೪	ಕಣ್ಣೀರು	ಡೋಳೆಚ್ಚು ಪಾಣಿ
೧೫	ಕಣ್ಣು	ಡೋಳೆ
೧೬	ಶಿರ	ಗಳ ಡೈ
೧೭	ಕರಳು	ಅಂತಡೆ
೧೮	ಕೈ	ಹಾತ್
೧೯	ಉಗುರು	ನಂಕು
೨೦	ಮಂಡಿ	ಮಾಂಡೆ
೨೧	ಮೂಗು	ನಾಕ್
೨೨	ಮೆದುಳು	ಟೊಂಗಳ
೨೩	ರಕ್ತ	ರಗತ್
೨೪	ಹಣೆ	ಕಪಾಳ
೨೫	ಹಲ್ಲು	ದಾತ್
೨೬	ಹೃದಯ	ಊರ

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
೧	ಅಪ್ಪ	ಬಾ
೨	ಅಮ್ಮ	ಮಾ
೩	ಅಜ್ಜ	ಬುಡಬ
೪	ಅಜ್ಜಿ	ಬುಡಮ
೫	ಅಣ್ಣ	ದಾದಾ
೬	ಅತ್ತಿಗೆ	ವೈನಿ
೭	ತಂಗಿ	ಬೇಣ್
೮	ತಮ್ಮ	ಭೌ
೯	ಅತ್ತೆ	ಸಾಸು
೧೦	ಗಂಡ	ದಲ್ಲ
೧೧	ಮಗು	ಬಚ್ಚು
೧೨	ಮಾವ	ಮಾಮ
೧೩	ಹುಡುಗ	ಪೋರ್
೧೪	ಹುಡುಗಿ	ಪೈರ್
೧೫	ಹೆಂಡತಿ	ಬಾಯ್ಲ್

ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು .

೧	ಅನ್ನ	ಭಾತ್
೨	ಸಾಂಬಾರು	ಅಂಟಿ
೩	ರೊಟ್ಟಿ	ಬಕ್ಕರ್
೪	ಮುದ್ದೆ	ಮುದ್ದ
೫	ಹುಗ್ಗಿ	ಖೀರ್
೬	ಹಾಲು	ದೂದ್
೭	ಉಪ್ಪು	ಮೀಠ
೮	ಗೋಧಿ	ಗೌವು
೯	ಬಟ್ಟಲು	ವಟ್ಟಿ
೧೦	ಮಡಿಕೆ	ಮಡಕು
೧೧	ಮಜ್ಜಿಗೆ	ತಾಕ್

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
೧೨	ಮೊಸರು	ಧೈ
೧೩	ರಾಗಿ	ರಾಗಿ
೧೪	ಸೌಟು	ಚಮಚ
೧೫	ಸೌದೆ	ಲಕ್ಕುಡು
೧೬	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ	ಮೆಣಶಿ
೧೭	ಈರುಳ್ಳಿ	ಕಂದ
೧೮	ಬದನೆಕಾಯಿ	ವಂಗಿ
೧೯	ಸೊಪ್ಪು	ಭಾಜಿ

ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು

೧	ಕಚ್ಚೆ	ಲುಂಗಿ
೨	ಅಂಗಿ	ಅಂಗಿ
೩	ಸೀರೆ	ಸೌಲು
೪	ಕುಪ್ಪಸ	ಚೋಳಿ
೫	ಪಂಚೆ	ದೋತರ್

ದಿನನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು

೧	ದೀಪ	ದೀಪ
೨	ಚಾಪೆ	ಬೋರಾ
೩	ಪೊರಕೆ	ಕೇಶಣಿ
೪	ಅಡಿಕೆ ಗಂಟು	ಸುಪ್ಪಾರಿಚ್ಚು ಗಾಯೋಡಿ
೫	ಕೌದಿ	ವಾಕಳ್
೬	ಎಲೆ	ಪಾನ
೭	ವೀಳ್ಯದೆಲೆ	ಖಾತೆಸೆ ಪಾನ
೮	ಕನ್ನಡಿ	ಐನಾ
೯	ನಕ್ಷತ್ರ	ತಾರಾ
೧೦	ಬೆಳಕು	ಉಜುಡು
೧೧	ಹೂವು	ಫೂಲು

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
೧೨	ಹೊರಡು	ಚಲ್
೧೩	ಬಾ	ಏ
೧೪	ದುಡ್ಡು	ಪೈಕಾ
೧೫	ಬಿಸಿಲು	ಉನ್ನು
೧೬	ಇಲ್ಲ	ನೈ
೧೭	ಮೀನಿನ ಬಲೆ	ಮಾಸೊಳಿಚ್ಚು ಜಾಲ

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಪದಗಳು

೧	ಒಂದು	ಏಕ್
೨	ಎರಡು	ದೋನ್
೩	ಮೂರು	ತೀನ್
೪	ನಾಲ್ಕು	ಚಾರ್
೫	ಐದು	ಪಾಂಚ್
೬	ಆರು	ಸಾ
೭	ಏಳು	ಸಾಥ್
೮	ಎಂಟು	ಆಟ್
೯	ಒಂಭತ್ತು	ನೌ
೧೦	ಹತ್ತು	ಧಾ
೧೧	ಹನ್ನೊಂದು	ಅಕ್ರ
೧೨	ಹನ್ನೆರಡು	ಬಾರಾ
೧೩	ಹದಿಮೂರು	ತೇರಾ
೧೪	ಹದಿನಾಲ್ಕು	ಚೌದಾ
೧೫	ಹದಿನೈದು	ಪಂದರಾ
೧೬	ಹದಿನಾರು	ಸೋಳಾ
೧೭	ಹದಿನೇಳು	ಸಥರಾ
೧೮	ಹದಿನೆಂಟು	ಆಟರಾ
೧೯	ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು	ಏಕ್ಕೊಣಿಸ
೨೦	ಇಪ್ಪತ್ತು	ಈಸ್

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
೩೦	ಮೂವತ್ತು	ತೀಸ್
೪೦	ನಲವತ್ತು	ಚಾಳೀಸ್
೫೦	ಐವತ್ತು	ಪನ್ನಾಸ್
೬೦	ಅರುವತ್ತು	ಸಾಟ್
೭೦	ಎಪ್ಪತ್ತು	ಸತ್ತರ್
೮೦	ಎಂಭತ್ತು	ಅಸ್ಸಿ
೯೦	ತೊಂಭತ್ತು	ನವದ್
೧೦೦	ನೂರು	ಶಂಬರ್
೨೦೦	ಇನ್ನೂರು	ದೋನ ಶಂಬರ್
೩೦೦	ಮುನ್ನೂರು	ತೀನ್ ಶಂಬರ್
೪೦೦	ನಾಲ್ಕು ನೂರು	ಚಾರ್ ಶಂಬರ್
೫೦೦	ಐದು ನೂರು	ಪಾಂಚ್ ಶಂಬರ್
೬೦೦	ಆರುನೂರು	ಸಾ ಶಂಬರ್
೭೦೦	ಏಳುನೂರು	ಸಾಥ್ ಶಂಬರ್
೮೦೦	ಎಂಟುನೂರು	ಆಟ್ ಶಂಬರ್
೯೦೦	ಒಂಭೈನೂರು	ನೌ ಶಂಬರ್
೧೦೦೦	ಸಾವಿರ	ಹಜಾರ್
೧೦೦೦	ಒಂದು ಸಾವಿರ	ಏಕ್ ಹಜಾರ್
೧೦೦೦೦೦	ಒಂದು ಲಕ್ಷ	ಲಾಕ್

ವಾರದ ದಿನಗಳು

೧	ಸೋಮವಾರ	ಸೋಮ್‌ವಾರ್
೨	ಮಂಗಳವಾರ	ಮಂಗಳ್‌ವಾರ್
೩	ಬುಧವಾರ	ಬುಧವಾರ್
೪	ಗುರುವಾರ	ಬೇಸ್ತವಾರ್
೫	ಶುಕ್ರವಾರ	ಶುಕ್ರವಾರ್
೬	ಶನಿವಾರ	ಶನಿವಾರ್
೭	ಭಾನುವಾರ	ಐತ್‌ವಾರ್

ಸಂಖ್ಯೆ	ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ
ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳು		
೧	ಮಗ್ಗ	ಕಾಮು
೨	ಹಲಗೆ	ಪಾಟ್ಲಿ
೩	ಕುಂಟಿ	ತೂರ್
೪	ಅಚ್ಚು	ಅಚ್ಚು
೫	ಅಚ್ಚಿನ ರೋಲರ್	ಅಚ್ಚಿನ ರೋಲರ್
೬	ಅಟ್ಟೆ	ಅಟ್ಟೆ
೭	ಅಣಿಗೆ	ಅಣಿ
೮	ಲಾಳಿ	ಧೋಟು
೯	ಕಂಬಿ	ಖಂಬಿ
೧೦	ಕಣಿಕೆ	ಕಂಡ್ಯೆ
೧೧	ಜರಿ	ಜರ್
೧೨	ಜಕಾರ್ಡ್	ಜಕಾರ್ಡ್
೧೩	ಡಾಬಿ	ಡಾಬಿ
೧೪	ಡೋಲ್	ಡೋಲ್
೧೫	ದಾರ	ದೋರಿ
೧೬	ಪಾದಚಕ್ಕೆ	ಪಾವ್‌ಚಕ್ಕೆ
೧೭	ಪೇಕ್ಸ್	ಪೇಕ್ಸ್
೧೮	ದೋಣಿ	ದೋಣಿ
೧೯	ಪೆಕ್ಕರ್	ಪೆಕ್ಕರ್
೨೦	ಬೆದ	ವೈಯ
೨೧	ರೇಷ್ಮೆ	ರೇಶಮ್
೨೨	ವಾರ್ಪು	ವಾರ್ಡ್
೨೩	ಶೇಡ್ ಕಟ್ಟಿಗೆ	ಶೇಡ್ ಲಕ್ಕುಡು

ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗನುಸಾರ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಹುಡುಕುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಕೂಡ ವೈದಿಕ, ಬೌದ್ಧ, ನಾಥ, ಸೂಫಿ ಇವೆಲ್ಲಾವುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿವಾಹಾದಿ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷೆಶವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೂ ತಮ್ಮದೇ ಅದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕಾಲ ಘಟ್ಟಗಳ ನೆರಳು ಕಂಡುಬರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗಳಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಏಕಸಮುದಾಯವಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸೃಷ್ಟಿ ಪುರಾಣಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಧಾರಗಳು

೧. ರಂಗೋಪಂತ ನಾಗರಾಜರಾಯರು, ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರ ಬೆಡಗು, ಗೋತ್ರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪುಸ್ತಕ, ಹೊಸಪೇಟೆ, ೨೦೦೧

೨. ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ

೩. ಹೇಮಕೂಟ, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ ೧೯೯೮

೪. ಬಾಪು ಬಿ.ವಿ. ಮುನಿಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ, ಶ್ರೀಭಾವನಾ ಮಹರ್ಷಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೬

೫. ೬೬ ಗೋತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯ ಕೈಪಿಡಿ, ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಮಠ, ಬೆಟಗೇರಿ, ಗದಗ, ೨೦೦೬

೬. ಶ್ರೀ ತೊಗಟವೀರ ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರಮುಲು ಕೈಪಿಡಿ, ೨೦೦೧

೭. ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮಾಜದ ೧೦೧ ಬೆಡಗಿನ ಪುಸ್ತಕ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮಾಜ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ, ೧೯೯೮

೮. ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಜಿವ್ಹೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಂಘ ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೦

೭. ಭೈರಪ್ಪ ಕೆ., ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್, ೨೦೦೮.

೭. ಪದ್ಮಮಂದಿರ, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ಶ್ರೀ ಗುರು ಮಾರ್ಕಂಡೇಶ್ವರ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಬಹೂತ್ತಮ ಸಮಾಜ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೦.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೫

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ

ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ಐದು

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ

ನೇಕಾರಿಕೆ ಒಂದು ಕುಲಕಸುಬು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ನೇಕಾರ ತನ್ನ ಕೌಶ್ಯಲಕ್ಕೆ ಜನ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಆತನಿಗೆ ಆದಾಯ ಎನಿಸಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ನೇಕಾರ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅನುಭಾವೀ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಧ್ಯಾನ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೆಯ್ಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನೇಕಾರನ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಇಂದು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಕದಡಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನೇಕಾರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮೂಲಕಸುಬು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಎಮಿಲಿ ಡರ್ಖಿಂರವರು ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆ ವಿಚಾರವನ್ನು ವಿಕಾಸತತ್ವದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವರು. ಅವರು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಇಲ್ಲವೇ ಇತರೆ ಆಂಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡದೆ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯು ಸಮಾಜದ ಉಗಮದ ಹಂತದಿಂದಲೂ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಸಾಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದು ಸಮಾಜವು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ತಾನು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿರುವುದು. ಸಮಾಜದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಶ್ರಮವಿಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಂತೆ ಶ್ರಮವಿಭಜನೆಯೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಅವರು ಶ್ರಮವಿಭಜನೆಯು ಆದಿವಾಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ

ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭೈರಪ್ಪ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವರು(ಭೈರಪ್ಪ ಕೆ.:೨೦೦೬:ಪು.೧೦೮).

ಕಾರ್ಯನೈಪುಣ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಶ್ರಮವು ವಿಭಜನೆಗೊಂಡು, ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಭಜಿತ ಶ್ರಮದ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಶಾಖೆ ಉಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಖೆಗಳೇ ಹಿಂದೆ ಶ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಕುಲಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು (ಡಾ. ಕೆ.ಎಂ. ಮೇತ್ರಿ:೨೦೦೨:ಪು.೧೬). ಹೀಗೆ (ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಒಂದೊಂದು ಸಮೂಹ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿತು. ಹಾಗೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಜನರು ಸ್ವಯಂಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗಿ ಬದುಕಲು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪೂರಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಅದೇ ಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲತೆ, ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅವರನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುವ ಕಸುಬಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವುಗಳೇ ಮುಂದೆ ಕುಲಗಳಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡವು. ನೇಗಿಲು ತಯಾರಿಸುವವನಿಗೆ ಬಡಿಗ, ಮಡಿಕೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಕುಂಬಾರ, ಬಳೆ ಮಾಡುವರಿಗೆ ಬಳೆಗಾರ, ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕ್ಷೌರಿಕ, ನೇಯುವವರಿಗೆ ನೇಕಾರ, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವವರಿಗೆ ಬಣ್ಣಕಾರ, ಸುಣ್ಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರಿಗೆ ಸುಣ್ಣಗಾರ, ದನಗಳನ್ನು ಕಾಯುವವರಿಗೆ ದನಗಾರ, ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುವವರಿಗೆ ಕುರಿಗಾರ ಹೀಗೆ ಕಸುಬುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕುಲಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು, ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕುಲವೇ ನೇಕಾರ.\ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಕುಲ ಕಸುಬು ಎಂದು ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಮುದಾಯಗಳೆಂದರೆ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ, ತೊಗಟವೀರ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ದೇವಾಂಗ.

(ಭಾರತ ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ನೇಕಾರಿಕೆ. ಕೃಷಿಯ ನಂತರ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯದು. ಇವೆರಡೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾದವುಗಳು. ಕೃಷಿಯ ಪಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಪಾತ್ರ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವವಾದುದ್ದು.) ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ನೇಕಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಡಿಪಾಯವಿದ್ದಂತೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುಂಠಿತವಾದರೂ ಇಡೀ ದೇಶದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಗಂಡಾಂತರಕಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೇ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದವು ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆ ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು. ನೇಕಾರಿಕೆ ಕೃಷಿಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲ. ಕೃಷಿಕ ಮಳೆ-ಗಾಳಿ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೇಕಾರ ಇವುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನೇಕಾರನ ಕೆಲಸ ಏನಿದ್ದರೂ ಮನೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲ ವಯೋಮಾನದವರಿಗೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ವೃದ್ಧರವರೆಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ನೂಲು ತೋಡುವ, ಹಾಸು ಹೊಯ್ಯುವ, ಕಂಡಿಕೆ ಸುತ್ತುವ, ಕೆಚ್ಚುವ, ಮಗ್ಗಕ್ಕೇರಿಸುವ, ನೇಯುವ ಸೆರಗುಗಳಿಗೆ ಗೊಂಡೆಕಟ್ಟುವ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲರೂ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವೃತ್ತಿ.।

ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ದಿಮೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಬದುಕಿನ ಆಸರೆಯಾಗಿದೆ (ರಿಪೋರ್ಟ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಆನ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ಸ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ೧೯೬೪, ಪು.೪) ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದೆ(ಎಸ್.ಸಿ. ದಾಸ್‌ಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಸಿ.ವಿ. ಮೆಹ್ತಾ, ರೂರಲ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಾಟೇಜ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್, ವೋರಾ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬಾಂಬೆ:೧೯೭೮:ಪು.೨೩೩). ವಸ್ತ್ರೋದ್ಯಮದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ(ಸ್ಪಿನ್ನರ್ಸ್ ಈಯರ್ ಬುಕ್, ವ್ಯಾಗಲ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬಾಂಬೆ:೧೯೯೩:ಪು.೧೯).

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರಸಂ.	ವಲಯ	ಪ್ರತಿಶತ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ
೧.	ಮಿಲ್ಲು	೬.೬೭
೨.	ಕೈಮಗ್ಗ	೫೮.೭೬
೩.	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮಗ್ಗ	೩೪.೫೭

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಭಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿರುವುದು ಇದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ(ಜಿ. ಆಂಜನೇಯಲು, ಫೈನಾನ್ಶಿಯಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ದಿ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀ ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ:೧೯೯೦:ಪು.೧೩).

೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೨೮೩೪ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಹಾಗೂ ೪೭೦೨೩ ನೇಕಾರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ(ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಆ್ಯಂಡ್ ಕಾಮರ್ಸ್, ಸೆನ್‌ಸನ್ ಆಫ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ಸ್, ೧೯೭೬:ಬೆಂಗಳೂರು:ಪು.೧೩೬).

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೨. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ್ರಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೆಸರು	ಒಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
೧.	ಬೆಳಗಾವಿ	೪೧೯೭
೨.	ದಾವಣಗೆರೆ	೩೨೪೧
೩.	ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	೧೦೫೬
೪.	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	೪೩೭
೫.	ಬಳ್ಳಾರಿ	೧೮೧೭
೬.	ಬೀದರ್	೧೩೬೭
೭.	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	೨೨೦
೮.	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	೩೨೩೫
೯.	ಬಿಜಾಪುರ	೨೨೫೬
೧೦.	ಧಾರವಾಡ	೬೭೯
೧೧.	ಹಾವೇರಿ	೩೦೫೦
೧೨.	ಗದಗ	೩೦೬೭
೧೩.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	೧೨೩
೧೪.	ಉಡುಪಿ	೬೩೫
೧೫.	ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ	೩೨೧೮
೧೬.	ಹಾಸನ	೧೦೦೧
೧೭.	ಕೋಲಾರ	೧೭೨೭
೧೮.	ಮಂಡ್ಯ	೩೧೦
೧೯.	ಮೈಸೂರು	೫೫೦
೨೦.	ಚಾಮರಾಜನಗರ	೫೫೨
೨೧.	ರಾಯಚೂರು	೨೮೨

೨೨.	ಕೊಪ್ಪಳ	೧೧೨೭
೨೩.	ಶಿವಮೊಗ್ಗ	೯೮೯
೨೪.	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	೧೪೨
೨೫.	ಕೊಡಗು	೩೦
		೩೫೩೦೮

(ಕೃಪೆ: ಹೊಸಮನಿ ಹೆಚ್.ಡಿ.:೨೦೦೦:೪)

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೩ ಜವಳಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಇಲಾಖೆ ೨೦೧೦-೧೧

೧೯೯೫-೯೬ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರರು ಹಾಗೂ ಮಗ್ಗಗಳು

ಕೈಮಗ್ಗ	ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ನೇಕಾರ ಕುಟುಂಬಗಳು
ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ	೧೩೬೪೧	೨೩೩೧೦	೬೫೭೩
ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗ	೪೯೩೮೪	೧೨೦೧೬೬	೩೪೦೧೧
ಉಣ್ಣೆ ಕೈಮಗ್ಗ	೧೩೫೮೦	೪೭೪೫೮	೧೩೧೦೧
ಒಟ್ಟು	**೭೬೬೦೫**	**೧೮೯೩೯೪**	**೫೩೬೮೫**

ಮೂಲ: ಅಂತರ್ಜಾಲ: www.textile.kar.nic.in

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೪ ೧೯೯೫-೯೬ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು

ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗ	ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ನೇಕಾರ ಕುಟುಂಬಗಳು
ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು ಪಾಲಿಸ್ಟರ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು	೮೮೫೬೬	೧೨೭೫೩೫	೩೦೯೯೮

ಮೂಲ: ಅಂತರ್ಜಾಲ: www.textile.kar.nic.in

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೫ Registered weavers co-op societies

ನೋಂದಾಯಿತ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು

ಕ್ಷೇತ್ರ	ಒಟ್ಟು	ಕಾರ್ಯನಿರತ	ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಗಿತ Defunct	ಸಮಾಪನೆ Liquidated
ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು	೨೬೨	೧೩೬	೯೨	೩೪
ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು	೯೪	೬೨	೧೪	೧೮
ಉಣ್ಣೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು	೨೧೬	೧೪೬	೬೬	೪
ಒಟ್ಟು ಕೈಮಗ್ಗ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	೫೯೨	೩೪೪	೧೭೨	೫೬
ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳು	೧೪೯	೯೭	೪೫	೭
ಒಟ್ಟು ಕೈಮಗ್ಗ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	೭೪೧	೪೪೧	೨೧೭	೬೩

ಮೂಲ: ಅಂತರ್ಜಾಲ: www.textile.kar.nic.in

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೬ ಆಯವ್ಯಯ ೨೦೧೦-೧೧ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗ ಇಲಾಖೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ ಆಯ-ವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿ ೨೦೧೦-೧೧ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ.

ಅ. ಆಯವ್ಯಯ ೨೦೧೦-೧೧ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ೨೦೧೦-೧೧

ಯೋಜನೆಗಳು	ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನದ ಪಾಲು	ಕೇಂದ್ರ ಅನುದಾನ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು
ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನಿತ ಯೋಜನೆಗಳು	೪	೨೧೦.೦೦	೫೯೫.೦೦	೮೦೫.೦೦

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು	೧೫	೧೨೬೬೪.೦೦	–	–
ಒಟ್ಟು	೧೯	೧೨೮೭೪.೦೦	೫೯೫.೦೦	೧೩೪೬೯.೦೦

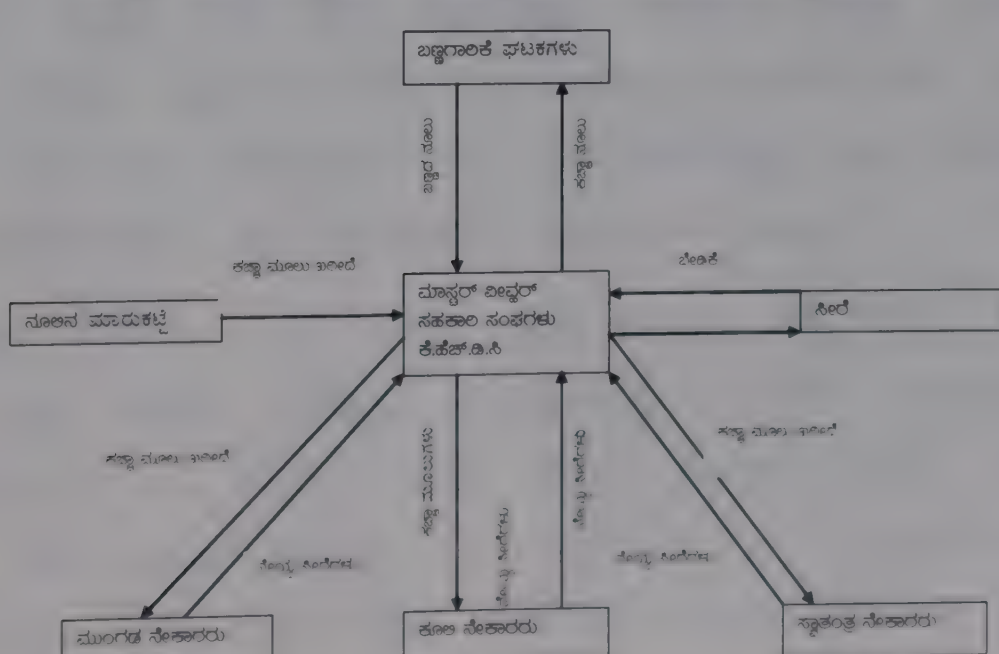
ಮೂಲ: ಅಂತರ್ಜಾಲ: www.textile.kar.nic.in

೩. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೭ ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ನಂತರ ನೀಡಲಾಗುವ ಶಿಷ್ಯವೇತನದ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಶಿಕ್ಷಣ	ವಾರ್ಷಿಕ ಶುಲ್ಕಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನ	ಪುಸ್ತಕಗಳ ಖರೀದಿ ಶುಲ್ಕಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನ	ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಹಾಯಧನ (೭೫%ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು)
೧.	ಪಿ.ಯು.ಸಿ	೫೦೦	೨೫೦	೫೦೦
೨.	ಐ.ಟಿ.ಐ	–	೨೫೦	–
೩.	ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ	೭೫೦	೭೫೦	೧೦೦೦
೪.	ಇತರೆ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ (ಬಿ.ಎ./ಬಿ.ಕಾಂ)	೫೦೦	೫೦೦	೪೦೦
೫.	ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ	೨೦೦೦	೧೫೦೦	೧೫೦೦

ಚಿತ್ರ ೫.೧ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೮ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ

ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಪ್ರಮಾಣ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವೃತ್ತಿಗಳು	ಪುರುಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು
೧.	ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ	೧೯೨	೧೭೪	೩೬೬
೨.	ಕೃಷಿ	೩	–	೦೩
೩.	ಕೃಷಿ ಕೂಲಿ	೩	೩	೬
	ಒಟ್ಟು	೧೯೮	೧೭೭	೩೭೫

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ೯೭.೬ರಷ್ಟು ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ೦.೦೮ರಷ್ಟು. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಕೂಲಿ ೦.೨ರಷ್ಟು. ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಾರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಚ್ಚಾರೇಷ್ಮೆ ಮೊದಲು ಸೇರುವುದು "ವೈಂಡಿಂಗ್" ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬಳಿಗಳನ್ನು ದಾರದ ಉಂಡೆ ತರಹ 'ಬಾಬಿನ್'ಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಒಂಟಿ ಎಳೆಯ ರೇಷ್ಮೆನೂಲು ನಂತರದ್ದು 'ಡಬ್ಲಿಂಗ್' ಅಂದರೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಸುತ್ತುವುದು. ನಂತರದ ಹಂತ 'ಟ್ವಿಸ್ಟಿಂಗ್' ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಸುತ್ತಿದ ಬಾಬಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಟ್ವಿಸ್ಟಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ಹುರಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹುರಿ ಮಾಡಲಾದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ರೀಲಿಂಗ್ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ರೇಷ್ಮೆ ಲಡಿಗಳನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಈ ಲಡಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೇ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳಿಂದ ಬಣ್ಣ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ರಾಸಾಯನಿಕ ಬಣ್ಣ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಣ್ಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಡೈಯಿಂಗ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೬೫೦೦ ಎಳೆಗಳ, ೩೬ ಗಜ ಉದ್ದದ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು 'ವಾರ್ಪು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ೬ ಸೀರೆಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ೪ ಇಂಚಿನಿಂದ ೧೨ ಇಂಚುಗಳ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೋಹಕ ಬಾರ್ಡರ್ ಸೀರೆಯು ಎರಡೂ ಕಡೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಜು ೧೫೦ ಎಳೆಗಳಿಂದ ೬೦೦ ಎಳೆಗಳವರೆಗೂ ಜರಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ಮತ್ತು ಜರಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಯ ಚಿತ್ತಾರದ

ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ಎಳೆ ಬಾರ್ಡರ್ ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಒಡಲು ಭಾಗದ ಉದ್ದನೇ ಒಂದೆಳೆಗೆ ನುಲಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಬಲಗಡೆಯಿಂದಲೂ ಅದೇ ರೀತಿ ನುಲಿಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ನೇಯ್ಗೆಯ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ 'ಕುಟ್ಟುಚೀರ'(ಹೊಲಿದಸೀರೆ) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ವಿಧಾನವೇ ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ, ಬಹುಶಃ ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆಗಳು ಬೇರೆಕಡೆ ಸಿಗಲಾರವು. ಇದೇ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ೬ ಗಜದವರೆಗೆ ನೇಯ್ದರೆ ಒಂದು ಸೀರೆಗೆ ೪-೫ ದಿನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಡುವೆ ಬುಟ್ಟಾಗಳು(ಹೂಗಳು) ದೊಡ್ಡ ಬಾರ್ಡರ್, ದೊಡ್ಡ ಸೆರಗಿನ ಸೀರೆಯಾದರೆ ೮ ರಿಂದ ೯ ದಿನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಬದಲಾಗಿ ಲಾಟ್ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ಸೀರೆ ನೇಯ್ದರೆ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ರೂ. ೬೦೦ ರಿಂದ ೯೦೦ ರೂಪಾಯಿ ದೊರೆಯುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತದ ವಹಿವಾಟು ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವತಃ ನೇಯುವುದು, ಕೂಲಿ ನೀಡಿ ನೇಯಿಸುವುದು, ಮುಂಗಡ ಬಂಡವಾಳ ನೀಡಿ ನೇಯಿಸುವುದು ಕೆಲವರು ೨ ರಿಂದ ೧೦ ಮಗ್ಗಗಳ ಒಡೆಯರಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ೨೦೦ ರಿಂದ ೩೦೦ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆಂದು ಆರಂಭವಾದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸಿಲ್ಕ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ವೀವರ್ಸ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಹ್ಯಾಂಡ್ ಲೂಮ್ ವೀವರ್ಸ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಮೊದಲಾದ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಒಂದು ಶಾಖಾ ಕಛೇರಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನೇಕಾರರು ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಇದ್ದ ಮಹತ್ವ ಈಗ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಅಗತ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿದ್ದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಇಂದು ಉಪೇಕ್ಷಿತ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕೈಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ಸಾವಿರ ವೆಚ್ಚ ತಗಲುತ್ತದೆ. ನೂಲಿನ ಬೆಲೆ ರೂ. ೨೦೦೦/- ಇದ್ದು ಯಾವುದೇ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಾಗಲೀ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದಿಂದಾಗಲೀ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೂಲಿನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಸೀರೆ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ರೂ. ೧೦೦/- ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಸಿ ವಿಶೇಷ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಹೆಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರುರಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೯ ಕೋಟಿ ರೂ.

ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೭೫% ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ನೇರವಾಗಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ನೇರಕಾರರಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾದರೂ ಪಟ್ಟಪದ್ರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಬ್ಯ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದೆಡೆ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಕಾರಣರಾದರೆ, ನೇಕಾರ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರಲು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ನೇರಕಾರರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ಉತ್ತಮ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಮನಮೋಹಕ ಚಿತ್ತಾರಗಳಿಂದ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕುಲಕಸುಬು ಎಂಬುದು ಒಂದು ತಪಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ವೃತ್ತಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಸ್ತ್ರ ಕೊಳ್ಳುವವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದೇ ನೇಕಾರನ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಡಚಿ ಇಡುವಷ್ಟು ನವಿರಾದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇಯ್ದು ಸಂತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ನೇಕಾರನ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಗೆ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ಹಸಿವೆಂಬುದು ನೇಕಾರನಿಗೆ ಎರಡನೇ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರವ ಅವನ ಹಸಿವನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ನೇಕಾರ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.

ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೈಮಗ್ಗದ ಸೀರೆಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಮನಮೋಹಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾಂತ್ರಿಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನೇಕಾರನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ದೂಡಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನೇಕಾರನಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಲಭ್ಯವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಯೋಗ ಮತ್ತು ಲಾಭ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಬೇಡಿಕೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರನ ಸ್ಥಿತಿ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಆಯ್ಕೆಗಳು ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರರು ವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿವಂತರಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದಾಯ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನೇಕಾರ ಅನುಭಾವಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ. ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರನ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದಿಂದ ಕದಡಿದೆ. ಒಂದೇ ಮಗ್ಗದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ನೇಕಾರರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಕುಶಲಕಲೆ ಇಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಯಾಂತ್ರಿಕೃತ ಮಗ್ಗಗಳು ಕೂಡ

ಇರುವುದರಿಂದ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗೌರವದಿಂದ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ನೇಕಾರ ಇಂದು ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತನ್ನದಲ್ಲದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೈಮಗ್ಗ ಎಂದರೆ ಜಕಾರ್ಡ್, ಮಗ್ಗ, ಹಣಿಗೆ, ಬೆದ, ತಂತಿ ದಾರ ಜಾಲರ, ಪಾದಚಕ್ಕೆ, ಟಾನ್‌ಕೋಲು, ಡೋಲು. ಲಾಳಿ, ಕಾರ್ಡ್, ಕುಂಟೆ ಬಡ್ಡಿ ಗೂಟ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ಟಾಂಡ್, ಕಬ್ಬಿಣದ ತೊಲೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು.) ಒಂದು ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ವಾರ್ಪು, ರೇಷ್ಮೆ ಜರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿಸಿ ಸುಮಾರು ೫೦,೦೦೦ ರೂ.ಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೨೪೦ ಕೊಂಡಿ ಇರುವ ಮಗ್ಗವಾದರೆ ೫೦,೦೦೦ ರೂ.ಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೧೨೦ ಕೊಂಡಿ ಇರುವ ಮಗ್ಗವಾದರೆ ೩೫ ರಿಂದ ೪೦೦೦೦ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೆಲಸ. ಕೆಚ್ಚುವುದು ಎಂದರೆ – ಒಂದು ವಾರ್ಪುನಲ್ಲಿ ೬೦೦೦ ಎಳೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ ಈ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವುದೇ ಕೆಚ್ಚುವುದು. ಈ ಕೆಲಸ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಶ್ರಮದಾಯಕವಾದ ಕೆಲಸ. ಇದರಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಕೆಚ್ಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.) ಹೀಗೆ ಕೆಚ್ಚುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ೧೨೦ ರಿಂದ ೧೫೦ ರೂ.ಗಳು ಮಾತ್ರ ಕೂಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕಂಡಿಕೆ ಸುತ್ತುವುದು– ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೇ ಕಂಡಿಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ೧ ಕೆ.ಜಿ ರೇಷ್ಮೆ ತೋಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ೭೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಕುಟ್ಟು ಮಗ್ಗ– ಈ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯಲು ಸುಮಾರು ೧೦ ರಿಂದ ೧೫ ದಿನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲುನೋವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ನೇಯುವಾಗ ತೂಕ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಕೈಗಳು ಜಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಟ್ಟು ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಲಾಟ್ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ೪ ರಿಂದ ೫ ದಿನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಈ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯುವಾಗ ತೂಕ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲುನೋವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಭೌಗೋಳಿಕ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನಮೋಹಕ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಅಪ್ಪಟ ಕಲಾವಂತಿಕೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ಬನಾರಸ್, ಕಾಂಚಿವರಂ, ಧರ್ಮಾವರಂ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡಿ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಲಾಟ್ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಪಡೆವ ಕೂಲಿ ಸುಮಾರು ೬೦೦ ರೂಗಳಿಂದ ೯೦೦ ಅಥವಾ ೧೨೦೦ ರೂಗಳು ಮಾತ್ರ, ಇದರಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಶುಲ್ಕ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ಮನೆಯ ಖರ್ಚುಗಳಿಗೆ ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಗಳಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರ

ಮಗ್ಗ, ರೇಷ್ಮೆ, ಜರಿ, ವಾರ್ಪು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವಂತ ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ನೇಯುವ ನೇಕಾರನೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರ. ಸ್ವಯಂ ತಾನು ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನೇಯ್ದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೋ ಅಥವಾ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೋ ಹಾಗೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೊ ಇಲ್ಲವೇ ನೇರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಸೀರೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಶ್ರಮದ ಮೊತ್ತವೇ ಅವನ ಲಾಭಾಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇವನು ನೂಲನ್ನು ನಗದು ಕೊಟ್ಟು ತರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿಯಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆದರೂ ಯಾರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರನ ಸ್ಥಿತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಯುವ ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ನೇಕಾರರು ಸೇರಿ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಘಗಳು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಹಾಗು ಸಂಘಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದ

ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಬಂದಂತಹ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಶೇರುದಾರರಿಗೆ ಹಂಚುವುದು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಯಮ. ಅದರೆ, ಈ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಪಟ್ಟಭದ್ರರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂಲ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿವೆ.

- ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಟೌನ್ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ(ನಿ.)ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ಶ್ರೀವಿನಾಯಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ದಿ.ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ನುಂಕೆಮಲೆ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ಶ್ರೀ ಶಿರಡಿ ಸಾಯಿಬಾಬಾ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು.
- ಪಟ್ಟಸಾಲೆ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ .
- ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ) ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ.
- ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ನಿ.) ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಮಾರು ೩೦೦ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಶೇರುದಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರವರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದು, ಬಂದಂತಹ ಲಾಭವನ್ನು ಈ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇದು ಮೂಲ ನೇಕಾರನಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್

ಬಂಡವಾಳ ಹೆಚ್ಚಿರುವವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನೇಯಿಸುವವರೇ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ಅಥವಾ ಸಾಹುಕಾರ ಅಥವಾ ಧಣಿ, ಮಾಲೀಕರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ನೇಯಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಗ್ಗ ಹೊಂದಿರುವ ನೇಕಾರನಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆ, ವಾರ್ಪು, ಜರಿ ನೀಡಿ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣ, ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ನೇಯಲು ಮುಂಗಡ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನೇಯ್ದು ತಂದ ಸೀರೆಗೆ ನೇಕಾರನಿಗೆ ೫೦೦ ರಿಂದ ೧೦೦೦. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ೧೧೦೦ ಕೂಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನೇಕಾರ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ವಾರವಾದರೂ ನೇಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ೨೦-೩೦ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿನ್ಯಾಸ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ನೇಕಾರನಿಗೆ ೩ ರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಕೂಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ವಿನ್ಯಾಸ ಅವರ ಸಾಹುಕಾರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೇಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಮೂಲನೇಕಾರನನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಬಂಗಾರದ, ಬೆಳ್ಳಿ ಜರಿಯಿಂದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ಬಂಗಾರದ ಜರಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಟೆಸ್ಟೆಡ್ ಜರಿಯನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ಇದನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಅದು ಬಂಗಾರದ ಜರಿ ಅಲ್ಲ ಟೆಸ್ಟೆಡ್ ಜರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ನೇಕಾರರು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೂಲಿನೇಕಾರ ಎಂಬ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಸಾಹುಕಾರನೇ ಮಗ್ಗ, ರೇಷ್ಮೆ, ಜರಿ, ವಾರ್ಪು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸಾಹುಕಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೇಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ೪೫೦ ರಿಂದ ೮೦೦ ರೂ. ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೇಕಾರನ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದರೂ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ಇವರಿಗೆ

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಗಡವಾಗಿ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಸೀರೆ ನೇಯಲು ರೇಷ್ಮೆ ವಾರ್ಪು ಜರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೂಕ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸೀರೆ ನೇಯ್ದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗಲು ಆ ತೂಕದಲ್ಲಿ ೨೦% ಮಾತ್ರ ಕಳೆದು ಇನ್ನುಳಿದಷ್ಟು ತೂಕ ಮಾಡಿ ಸೀರೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನೇಯುವಾಗ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಇರುವ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಂಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನೇಕಾರ ಸೀರೆ ನೇಯ್ದುಕೊಂಡು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಬಂದಾಗಲೂ ಕೂಡ ತೂಕ ನೋಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ತೂಕ ಜಾಸ್ತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ತಾವೇ ರೇಷ್ಮೆ, ವಾರ್ಪು, ಜರಿ ಕೊಟ್ಟು ನೇಯಿಸುವ ಸೀರೆ ಕಡಿಮೆ ತೂಕಕ್ಕೆ ನೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೀರೆಯ ತೂಕದ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೀರೆಯ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತೂಕ ನೋಡುವ ಸಾಹುಕಾರ ತಾನು ನೇಯಿಸುವ ಸೀರೆಗೆ ತೂಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನೇಕಾರನನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡದ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರನನ್ನು ಮೂಲೆಗುಂಪು ಮಾಡಿ ತಾನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರನ ಕೈಮಗ್ಗದ ಕಂಡಿಕೆ ಸುತ್ತುವಾಗ ಹೇಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ರೇಷ್ಮೆ ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾ ಕಂಡಿಕೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರನ ಜೀವನ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗದ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇವರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಭಾಗದ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸೀರೆಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲಾಭಾಂಶ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸ್ಕರ ಈ ಭಾಗದ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರೂಢಮೂಲವಾದ ಕಸುಬು ನೇಯ್ಗೆ ಈ ಕಸುಬಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಜಾತಿಗಳೆಂದರೆ ಪದ್ಮಸಾಲೆ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲೆ ತೊಗಟವೀರ, ಪಟ್ಟಸಾಲೆ, ದೇವಾಂಗ ಹಾಗೂ ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರಿನಲ್ಲಿ

ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಅನುಭವಾಮೃತದ ಕರ್ತೃ ಮಹಲಿಂಗರಂಗನ ಸವ್ವಾಸೆ ಮನೆತನದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾದ ಸ್ವಕಳಸಾಲೆಯುವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಸಾಲೆ ಸಮುದಾಯದವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರು ಬೆಲಗೂರು, ಕಾಚಾಪುರ, ಶ್ರೀರಾಂಪುರ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪರಶುರಾಂಪುರ, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ, ತೋರೆಕೋಲನಹಳ್ಳಿ, ಮಲ್ಲೂರಳ್ಳಿ, ಮತ್ಸಮುದ್ರ, ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಹರವಿಗೂಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಬೇಡರೆಡ್ಡಿಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನಿತರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಟ್ಟಸಾಲೆ, ಪದ್ಮಸಾಲೆ ಸಮುದಾಯದವರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಈ ಮೂಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ದ್ರಾವಿಡರು, ಕೊರಚರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಅಗಸರು, ಲಿಂಗಾಯಿತರು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವೃತ್ತಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಪಶುಸಂಪತ್ತು

ನೇಕಾರರ ಸಮುದಾಯದವರು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ನಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಪಶುಸಂಪತ್ತು

ಕ್ರಸಂ.	ಪ್ರಾಣಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ
೧.	ಕೋಳಿ	೫೦
೨.	ಕುರಿ	೨೦
೩.	ಮೇಕೆ	೧೫
೪.	ಹಸು	೦೫
೫.	ಎಮ್ಮೆ	೦೩
೬.	ನಾಯಿ	೧೫

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದವರು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಪರಿಸರ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಗಿಡ, ಮರ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ನೇಕಾರಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ನೇಕಾರರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲಕರೂ ಇದ್ದು ಕೋಳಿ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ನಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ

ಜೀವನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಅನುಕೂಲವಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದವರು ಪಶುಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ವಲಸೆ ಹೋಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲವು ಅಳಿದುಳಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿರುವವರು ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೩ ಜನ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದ್ದು ೬ ಜನ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯು ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನೇಕಾರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಕೈಮಗ್ಗ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಕರೆಗೆ ೫೦೦ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ೧೦೦೦ ರೂ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು, ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳೂ ಕೂಡ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬಾರದೇ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೂ ಕೂಡ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೇಕಾರರು ಅನಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು, ಬರೀ ಕೈಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರಾದರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾಗತೀಕರಣ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರಿನ ವಹಿವಾಟಿನಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಬೆಲೆ ಎಕರೆಗೆ ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈಗ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿದ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳೂ ಕೂಡ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣ

ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ವರ್ಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನೇಕಾರನು ಭೂಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುವುದು ಕೃಷಿಯಿಂದಲೇ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಳು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಯು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ, ಹೊಸದುರ್ಗ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿರಳ. ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದಂತೆ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆಯನ್ನು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಹಾಗೂ ಚಳ್ಳಕೆರೆ ಭಾಗದ ನೇಕಾರ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕೊಳವೆಬಾವಿ ನೀರಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದು ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಮನಗರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ ನಂತರ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅದರಿಂದ ನೂಲು ತೆಗೆದರೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎಳೆಗಳು ತುಂಡು ತುಂಡಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡುಗಳಿಂದ ನೂಲು ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ರಾಮನಗರ ಮತ್ತು ಶಿಡ್ಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಈಭಾಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಾರರು ರಾಮನಗರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ತಯಾರಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೋಠಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ ಅಥವಾ ನೇಕಾರನ ಕೈಗೆ ನೂಲು ಸೇರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧದ ರೇಷ್ಮೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ದಾರ ತೆಗೆಯುವ ಸ್ಪಿನ್ನಿಂಗ್ ಮಿಲ್ ಇದೆ; ಹಾಗಾಗಿ ಹತ್ತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ನಗರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೦ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	ಪ್ರಮಾಣ
೧.	ಆಶ್ರಯ ಮನೆಗಳು	೫೦
೨.	ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ	೧೦೦
೩.	ಶಿಷ್ಯ ವೇತನ	೨೫
೪.	ವೃದ್ದಾಪ್ಯ ವೇತನ	೧೫
೫.	ಅಂಗವಿಕಲರ ಮಾಸಾಶನ	೧೦
೬.	ವಿಧವಾ ವೇತನ	೧೧
೭.	ಸ್ವಂತ ವಿದ್ಯುತ್ ಹೊಂದಿದವರು	೧೦
೮.	ಸಿಲಿಂಡರ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಹೊಂದಿದವರು	೧೫
೯.	ಸ್ನಾನ ಗೃಹ	೨೫
೧೦.	ಸೈಕಲ್	೧೫
೧೧.	ರೇಡಿಯೋ	೧೦
೧೨.	ದೂರದರ್ಶನ	೩೫
೧೩.	ಮೊಬೈಲ್	೪೫

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ನೇಕಾರಿಯನ್ನೇ ಕುಲಕಸುಬೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ, ದೇವಾಂಗ, ತೊಗಟವೀರ, ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಈ ಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಅವನತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಡ (ನಾಯಕರು, ಮುಸ್ಲಿಮವರು, ಮಡಿವಾಳರು, ಗೊಲ್ಲರು, ಲಿಂಗಾಯಿತ, ಈಡಿಗ, ಹಜಾಮ, ಬಲಿಜ) ಈ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ಮೂಲ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ತಲುಪದಾಗಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಪಡೆಯುಬೇಕೆಂದರೆ ನೇಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವ ಸಮುದಾಯದವನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವನನ್ನು ನೇಕಾರ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನೇಕಾರರ ಮೂಲ ಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವೃತ್ತಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳಪಟ್ಟವರು ಕೂಡ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ: ೧೮-೦೨-೧೯೭೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರರು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳ ಹತ್ತಿರ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರಿನ ಯೋಜನಾ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ೬೦ ಮಗ್ಗಗಳು, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ ೨೫ ಮಗ್ಗಗಳು, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ ೨೫ ಮಗ್ಗಗಳು ಒಟ್ಟು ೧೧೦ ಮಗ್ಗಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ಪಟ್ಟಣದ ರಾಯದುರ್ಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿರುವ ೬ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ೧೯೮೪-೮೫ ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ೬ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ೪-೫ ಎಕರೆ ಮಾತ್ರ ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದು ಇನ್ನು ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿದೆ.

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಪ್ಯಾಕ್ ಯೋಜನೆ

ನೇಕಾರರಿಗೆ ನವೀನ ವಿನ್ಯಾಸದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು(ನೇಯಲು) ೧೦೦ ಜನ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೧೯೯೬-೯೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ್ದು, ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ(ಹತ್ತಿರವಾಗುವಂತೆ) ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಹಾಯಧನ ೬೦೦೦/- ರೂಗಳನ್ನು ೫೪ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೧ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಪ್ಯಾಕ್ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು

ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು	೨೧	೧,೨೦,೦೦೦.೦೦
ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ	೧೭	೧,೦೨,೦೦೦.೦೦
ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ	೧೬	೯೦,೦೦೦.೦೦
ಒಟ್ಟು	೫೪	೩,೨೧,೦೦೦.೦೦

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಮಗ್ಗದ ಸಲಕರಣೆಗಳ್ನು ೫೦% ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಿಲ್ಲದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಹುಡ್ಕೋ ನೆರವಿನಿಂದ

ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ೨೦೦೨-೨೦೦೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೬೫೩ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರಿನಲ್ಲಿ ನಿವೇಶನರಹಿತ ಒಬ್ಬ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ೨೫ x ೩೦ ನಿವೇಶನ ನೀಡಿ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಿರ್ಮಿಸಲು ೬೦,೦೦೦/- ರೂ ಕೊಟ್ಟದೆ.

ನೇಕಾರರ ಮಿತವ್ಯಯ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆ: ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಈ ಕೂಲಿ ಹಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೮ ರಷ್ಟನ್ನು ಮುರಿದು ನೇಕಾರರಿಂದ ಮುರಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಲಾ ೫೦% ರಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ೧೨% ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ನೇಕಾರರ ಆರೋಗ್ಯ ಬುತ್ತಿ ಯೋಜನೆ: ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬರುವ ಸಾಮ್ಯ ರೋಗಗಳಾದ ದಮ್ಮು, ಕ್ಷಯ, ಜೀರ್ಣಾಂಗಗಳ ಉರಿವಾತ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು, ಈ ಮೇಲಿನ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ವತಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ನೇಕಾರರಿಗೆ ನಿಗಮದ ವತಿಯಿಂದ ಹೆರಿಗೆ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಬುನ್‌ಕರ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆ: ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಪಡುವ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ೧೮ ವರ್ಷವಾಗಿರಬೇಕು, ಗರಿಷ್ಠ ೫೯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗಮದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ೫೦,೦೦೦/- ರೂ. ಪರಿಹಾರ ಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಿದಲ್ಲಿ ೮೦,೦೦೦/-ರೂಗಳನ್ನು ಅವರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಮೂಲಕ ತರಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂತು ರೂ. ೩೩೦/- ಆಗಿದ್ದು ರೂ. ೧೫೦/- ರೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರೂ. ೬೦/-ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ರೂ.೮೦/-ಗಳನ್ನು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರನು ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ. ೬೦/- ಮಾತ್ರ ತುಂಬಬೇಕು.

ನೇಕಾರರ ಮರಣ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆ: ನಿಗಮದ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಪಡೆದ ನೇಕಾರನು/ಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರೂ. ೨,೦೦೦/- ಗಳನ್ನು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ: ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳು ಪಿ.ಯು.ಸಿ., ಪದವಿ, ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಯೋಗ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ೧,೨೦೦/- ರೂಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನದ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ವತಿಯಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಕೈವಾಡ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಶೋಷಣೆಯ ಬದುಕನ್ನೇ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ನಿಗಮವು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ ಕಾಲೋನಿ ಎಂದು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ವತಿಯಿಂದ ಕಚ್ಚಾ ನೂಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸೀರೆ ನೇಯ್ದು ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಚ್ಚಾ ನೂಲು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ವಾರ ಅಥವಾ ಹದಿನೈದು ದಿನ ವಿಳಂಬ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಕಚ್ಚಾ ನೂಲು ಪೂರೈಕೆಯಾಗದ ಕಾರಣ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೋಗಿ ನೇಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೨ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಕ್ರಸಂ	ವಿವಿಧ ನೇಕಾರರು	ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾರ್ಯನಿರತ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ
೧.	ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರ	೩೫೩	೫೬೯	೨೬೭	೩೦೨	೨೭೯೦.೨೫
೨.	ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇಕಾರ	೧೧೦	೧೪೧	೯೧	೫೦	೬೪೪.೪
೩.	ಮಾಸ್ಟರ್ ವಿವರ್ಸ್	೨೯	೨೨೭	೧೯೩	೩೪	೧೪೦೭.೯
೪.	ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ನೇಕಾರ	೩೪	೪೭	೪೧	೬	೨೨೭
	ಒಟ್ಟು	೫೨೬	೯೮೪	೫೯೨	೩೯೨	೫೦೬೯.೫೫

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿಇಲಾಖೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೫೩, ಒಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೬೯. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೬೭. ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೦೨ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೨೭೯೦.೨೫ ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನೇಕಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೦ ಇದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೪೧. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೯೧, ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

೫೦, ಒಟ್ಟು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೬೪೪.೪ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೯ ಇದ್ದು, ಒಟ್ಟು ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೨೭, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೩, ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೪ ಇವರಿಗೆ ೧೪೦೭.೯ರಷ್ಟು ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ನೇಕಾರರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ೩೪, ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೭ ಇದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೪೧ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿದ್ದು ೬ ಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಇವರಿಗೆ ೨೨೭ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ೫೨೬ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮಗ್ಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೯೮೪ ಇದ್ದು ಒಟ್ಟು ೫೯೨ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ. ೩೯೨ ಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಒಟ್ಟು ೫೦೬೯.೫೫ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೩ ಸಮೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಾಸಾಶನ ಪಟ್ಟಿ

ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	೬೧೨
ವಿವಾಹಿತರು	೩೦೯
ವಿಧುರ/ವಿಧವೆಯರು	೩೭
ವಿಧವೆಯರು	೩೦
ವಿಧವಾವೇತನ ಪಡೆಯುವವರು	೧೧
ವಿಧವಾವೇತನ ಪಡೆಯದೆ ಇರುವವರು	೧೯
ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು	
ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು	೧೩೮
ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಮನೆ	೬೦
ಸ್ವಂತ ವಿದ್ಯುತ್	೪೦
ಸಿಲಿಂಡರ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಹೊಂದಿರುವವರು	೩೦
ಶೌಚಾಲಯ	೫೦
ಸ್ನಾನಗೃಹ	೭೦
ಸೈಕಲ್	೪೦
ಟಿ.ವಿ.	೭೦
ಮೊಬೈಲ್	೯೦

ವಿಧವಾ ವೇತನ ಹಾಗೂ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವವರ ವಿವರ:

೩೦ ಜನ ವಿಧವೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೧೧ ಜನ ವಿಧವೆಯರು ಮಾತ್ರ ವಿಧವಾವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನುಳಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ವಿಧವಾ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನದ ಬಗ್ಗ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ವಿಧವೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದು ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಉಳಿದವರು ವಿಧವಾ ವೇತನ ಪಡೆಯಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೪ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯದ ವಿವರಗಳು

ಯೋಜನೆ	**ಮಂಜೂರಾದ ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)**	**ವಾಸ್ತವಿಕ ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)**
ಪ್ರಥಮ ಯೋಜನೆ	–	೧೧.೧
ದ್ವಿತೀಯ ಯೋಜನೆ	೪೯.೫	೩೧.೭
ತೃತೀಯ ಯೋಜನೆ	೩೮.೦	೨೬.೯
ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ	–	೧೪.೧
ಚತುರ್ಥ ಯೋಜನೆ	೩೫.೩	೨೯.೨
ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ	–	–
೧೯೭೪-೭೮	೯೯.೯೨	೮೦.೦೩
೧೯೭೬–೧೯೮೧	೩೦೮.೦೦	–

ಶಿವಕುಮಾರ ಶಿ. ಮಾದಗುಂಡಿ:೨೦೦೭:ಪು.೧೭

ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮದ ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಮೇಲಿನಂತೆ ಬಂಡವಾಳ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧಿಸಿದ ಗುರಿಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ (ದ.ಲ.ಮೀಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ೧೯೭೩ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನತಾ ಬಟ್ಟೆಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುರಿಯನ್ನು ೨೦೦ ದ.ಲ.ಮೀಟರ್‌ಗಳಿಗೆ

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೫ ಕೈಮಗ್ಗ ಉದ್ಯಮದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯ ವಿವರ

ಯೋಜನೆ	ವಾರ್ಷಿಕ ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುರಿ	ವಾಸ್ತವಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ
ಪ್ರಥಮ ಯೋಜನೆ	೧೭೦೦	೧೪೫೦
ದ್ವಿತೀಯ ಯೋಜನೆ	೨೧೦೦	೨೧೦೦
ತೃತೀಯ ಯೋಜನೆ	೨೮೦೦	೨೫೦೦
ಚತುರ್ಥ ಯೋಜನೆ	೩೦೦೦	೨೧೦೦
ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ	೩೦೦೦	೨೩೦೦
ಆರನೇ ಯೋಜನೆ	೩೭೦೦	೨೪೫೦
೧೯೭೮–೭೩	–	೧೯೭೯–೮೦

ಶಿವಕುಮಾರ ಶಿ. ಮಾದಗುಂಡಿ:೨೦೦೭:ಪು.೧೭

ಕೈಮಗ್ಗ ತೀವ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ೧೯೭೮–೭೯ರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೨೫ ಪಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸುಮಾರು ೧೦,೦೦೦ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಿಯೋಜಿತ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೧ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಇತರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಇರುವ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ರೇಷ್ಮೆ ಕೋಠಿ ಇರುವುದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಭಾಗದ ಜನರು ಕಚ್ಚಾರೇಷ್ಮೆ ನೂಲನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದಲೇ ತರಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಈ ಭಾಗದಿಂದ ಸುಮಾರು ೨೫೦ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ನೇಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಮಗ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ತಂದರೆ ಪುನಃ ೪–೫ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕಚ್ಚಾನೂಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಲಾಟ್‌ಗಟ್ಟಲೇ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಟ್‌ಗಟ್ಟಲೇ ಕೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ನೇಕಾರನಿಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಂದಲೇ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನೇಕಾರರ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು:

"ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ, ಗೇಣು ಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ,
ಒಕ್ಕಲಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೀಯುವ, ನೇಕಾರ ಬಟ್ಟೆ
ಒದಗಿಸುವ, ಎಲ್ಲರೂ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ
ಉಪಕೃತರು, ಆದುದರಿಂದಲೇ ರಾಟಿ-ಮೇಟಿ
ಗಳೆರಡು ನಿಲ್ಲೆ ಜಗದಾಟ ಕೆಡಕು ಎಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ" (ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ.೧೯೭೭: ಪುಟ.೩೫)

ರೈತ ಮತ್ತು ನೇಕಾರನ ಮಹತ್ವ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ವಚನದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಹಸಿದಾಗ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ರೈತ ಮತ್ತು ಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ ನೇಕಾರ ಇಬ್ಬರೂ ಅಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳ ನಂತರ ಬಡ ನೇಕಾರರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಕರೀಂ ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.(ಈನಾಡು ಪತ್ರಿಕೆ) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಹಲವಾರು ನೇಕಾರರೂ ಕೂಡಾ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ವೃತ್ತಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ದಾಖಲೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಮೇಲೆತ್ತಲು ಎಷ್ಟೊಂದು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಇವು ತಲುಪದೇ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳು:

* ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕಾ ಜಿಲ್ಲಾ ವಲಯದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ, ನೇಯ್ಗೆ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೦೦/- ರೂಗಳ ಶಿಷ್ಯವೇತನ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫೦೦/- ಗಳಂತೆ ಗೌರವಧನ ನೀಡಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

* **ಸಾಮೂಹಿಕ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು:** ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವುದು. ಈ ಮೂಲಕ ನೇಕಾರರಿಗೆ

ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಚ್ಚಾನೂಲು ಹಾಗೂ ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಿಗುವಂತಹ ಅನುದಾನ ಪ್ರತಿಶತ ೫೦ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಪ್ರತಿಶತ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅತಿ ಬಡ ನೇಕಾರರನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು.

* **ಬಣ್ಣದ ಮನೆಗಳು:** ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣದ ನೂಲನ್ನು ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ನೆರವು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಶೇ ೧೦೦ರಷ್ಟು ಅನುದಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

* **ವಸತಿ ಕಾಲೋನಿಗಳು:** ಸ್ವಂತ ನಿವೇಶನವಿದ್ದು ಮನೆಯಿಲ್ಲದಿರುವವರಿಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನಿವೇಶನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಮಗ್ಗದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರಗಳಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ೨೦,೦೦೦ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ೧೦,೦೦೦ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಹಣ ಸಂದಾಯವಾದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಬಡ್ಡಿಯೊಂದಿಗೆ ೨೫ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮರು ಪಾವತಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

* **ಸುಧಾರಿತ ಮಗ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ:** ಹಳೆಯ ಕಾಲದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಕುಣಿಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಇದನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

* **ಆರ್.ಎ.ಪಿ (ರೂರಲ್ ಆರ್ಟಿಜನ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್) ಮತ್ತು ಆರ್.ಐ.ಪಿ (ರೂರಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್) ಯೋಜನೆಗಳು:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಿತ ಉಪಕರಣಗಳ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಶೇ ೩೩.೩೩ (ಗರಿಷ್ಠ ೩೦೦೦/- ರೂ) ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಷೇರು ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಷೇರು ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ

ಯೋಜನೆಯಡಿ, ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪಾರ್ಶ್ವ ಹಾಗೂ ಮೂಲಧನ ನೀಡಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮೂಲಧನವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ೨೦ (೪೦,೦೦೦/- ಗರಿಷ್ಠ ರೂ) ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಶೇ ೩೦ (೬೦,೦೦೦/- ಗರಿಷ್ಠ ರೂ) ಸಾಲ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

* **ಕೇಂದ್ರ ವಲಯ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಯೋಜನೆ:** ಇದು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಕೆಲಸದ ಹಾಗೂ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವು ನಿಗದಿತ ಹಣ ೯,೦೦೦/- ರೂ ಇದ್ದು ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ ೭,೦೦೦/-ರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚವು ನಿಗಧಿತ ಹಣ ೧೪,೦೦೦/- ರೂಗಳು ಇದ್ದು ಸಹಾಯಧನ ೧,೦೧,೦೦೦/- ರೂ ಇದ್ದು ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ ೨೦,೦೦೦/- ರೂ ಇದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ೨೦,೦೦೦/- ರೂ ಲಭ್ಯವಿರಬಹುದು. ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಘಟಕ ವೆಚ್ಚದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ರಾಜೀವ್‌ಗಾಂಧಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸದರಿ ಧನವನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧೬ ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಯೋಜನೆ	ಘಟಕದ ವೆಚ್ಚ	ಗರಿಷ್ಠ ಸಹಾಯಧನ	ಸಾಲ	ನೇಕಾರರ ವಂತಿಗೆ
ಕಾರ್ಯಗಾರ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	೯,೦೦೦/-	೭೦೦೦	-	೨೦೦೦
ಕಾರ್ಯಗಾರ (ನಗರ)	೧೪೦೦೦	೧೦೦೦೦	-	೪೦೦೦
ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	೩೫೦೦೦	೧೮೦೦೦	೧೪೦೦೦	೩೦೦೦
ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಗಾರ (ನಗರ)	೪೫೦೦೦	೨೦೦೦೦	೨೦೦೦೦	೫೦೦೦

ರಾಜ್ಯ ವಲಯ ಯೋಜನೆಗಳು:

• ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ(National Co-operative Devolopment Corporation) ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೈಮಗ್ಗ ಹಾಗೂ ನೇಕಾರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

೧. ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ.

೨. ನೇಯ್ಗೆಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ನೇಯ್ಗೆ ನಂತರದ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು.

೩. ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಣ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

೪. ಕಾರ್ಯಗಾರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

• ನಬಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ನೇಕಾರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯಬಹುದಾದಂತಹ ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳದ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

• ನೇಕಾರ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (ಎನ್.ಕೆ.ವೈ) ಇದರಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ತಗಲುವ ಪೂರ್ತಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೫೦೦ ರೂ.ರಂತೆ ಜೀವನಾಧಾರ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಹೃದಯ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಮೂತ್ರ ಪಿಂಡ ಜೋಡಣೆಗಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ ಗರಿಷ್ಠ ೫೦೦೦೦ ರೂಗಳವರೆಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೫೦೦ ರೂ ನಂತೆ ಜೀವನಾಧಾರ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಇನ್ನು ಕುಷ್ಠರೋಗ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಮಾಸಿಕವಾಗಿ ೫೦೦ ರೂಗಳಂತೆ ಹಣ ಸಹಾಯ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ನೇಕಾರರ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಖರ್ಚು ನೇಕಾರರ ಸದಸ್ಯರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ೧೦೦೦ ರೂ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನೇಕಾರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ನಂತರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮರು ಪಡೆಯಬಹುದು.

• ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು : ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೋಮ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರ ಶೇ% ಅಂಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಖರೀದಿಗೂ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

• ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ: ಇದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ನೇಕಾರ, ಆತನ ಪತ್ನಿ ಇಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುವಂತೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಲೋಂಬಾರ್ಡ್ (ICICI) ಮತ್ತು ಜನರಲ್ ವಿಮಾಕಂಪೆನಿಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೇವಲ ವಾರ್ಷಿಕ ೨೦೦ ರೂಗಳ ವಂತಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ೧೫೦೦೦ ರೂಗಳ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

• ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಬುನ್‌ಕರ್ ಬೀಮಾ ಯೋಜನೆ: ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಸಾವು ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಮಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕೇವಲ ೮೦ ರೂಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನೇಕಾರನ ಅವಲಂಬಿತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಹಾರ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೇಕಾರರ(ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ) ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ (ರೂ. ೧೫೬೦ ಲಕ್ಷ) ಈ ವಿಶೇಷ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಹೀಗಿದೆ.

೧. ಸಾಮೂಹಿಕ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಮಗ್ಗ ಹಾಗೂ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು (೨೩,೮೯,೦೦೦ ರೂ)

೨. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಗ್ಗಗಳ ಆಧುನೀಕರಣ (೪೩,೪೭,೦೦೦ ರೂ)

೩. ನೇಕಾರರಿಗೆ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (೧೮,೨೦,೦೦೦ ರೂ)

೪. ದುಡಿಮೆಯ ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲೆ ಶೇ ೩.೫ ರಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನ ೨೦೦೬–೦೭ಕ್ಕೆ ೯೦,೨೬,೦೦೦ ರೂ, ೨೦೦೭–೦೮ಕ್ಕೆ ೬೦,೦೦,೦೦೦ ರೂ

೫. ಕೈಮಗ್ಗ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಶೇ ೨೦ ರಷ್ಟು ರಿಬೇಟ್ (೧೩೫ ದಿನಗಳಿಗೆ) ೪ ಕೋಟಿ

೬. ಕಚ್ಚಾನೂಲು ಖರೀದಿಗಾಗಿ ದುಡಿಮೆ ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯಧನ ೧ ಕೋಟಿ

೭. ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರ ಮಿತವ್ಯಯ ನಿಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ೩೧.೦೩.೨೦೦೪ ರವರೆಗೆ ಬಾಕಿ ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತ (೪೨ ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ ಉಪಕೇಂದ್ರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ೭೧ ಲಕ್ಷ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಮಗ್ಗ ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯ ಜವಳಿ ನೀತಿ ೨೦೦೪-೨೦೦೯ರ ಪ್ರಕಾರ

೧. ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೈಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನೇಕಾರರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

೨. ವಿನ್ಯಾಸಾಭಿವೃದ್ಧಿ ತರಬೇತಿಯ ಬೆಂಬಲ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಕೈಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು.

೩. ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಕರಕುಶಲ ಆಧಾರಿತ ವಸ್ತುವಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಫ್ಯಾಷನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ(NIFT) ಸಹಯೋಗದಿಂದ ಇಳಕಲ್ಲು, ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು, ಉಡುಪಿ, ಮೇಲುಕೋಟೆ, ಕಸೂತಿ, ತಲಗವಾಡಿ ಸೀರೆಗಳು, ಬಳ್ಳಾರಿಯ ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆಯ ಪುರಾತನ ಕೈಮಗ್ಗದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.

ನೇಕಾರರ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೈಮಗ್ಗದ ಮಂಡಳಿಯ ನೇಕಾರರ ಕೇಂದ್ರವು ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಕೇಂದ್ರ ಕೈಮಗ್ಗ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮಗ್ಗದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ನೀಡುತ್ತವೆ. ೧೧ನೇ ಯೋಜನೆಯ ಕೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಾಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ(ಸಕೈಅಯೋ) ನೇಕಾರರ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಗುಂಪು ರಚನೆ
- ನೇಕಾರರು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ
- ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರಕಾರೇತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಹಾಯ
- ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು
- ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದು

• ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು

• ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

• ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಹಾಗೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ವಿಧಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಮಗ್ನವಾಗುವುದು.

ಭಾಗ–ಎ: ಸಮೂಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (೨೦೦–೫೦೦ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೈಮಗ್ಗ ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ನೆರವು

ಭಾಗ–ಬಿ: ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಗುಂಪು ದೃಷ್ಟಿಕೋನ"

ಭಾಗ–ಸಿ: ಕೈಮಗ್ಗ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಸಹಾಯ ಹೇಗೆ ನೇಕಾರ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರವು ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ ಬುನ್‌ಕರ್ ಬೀಮಾ ಯೋಜನೆ (ಎಂ.ಜಿ.ಬಿ.ಬಿ.ವೈ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೆ. ನೇಕಾರರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಕುಲಕಸುಬಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆಯೇ?

ನೇಕಾರಿಕೆ ಇಂದು ಕುಲಕಸುಬಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನೇಕಾರರು ಇಂದು ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಅವರು ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.(ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ) ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರರಿಗೂ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿರುವಷ್ಟು ಅನುಕೂಲಗಳಿಲ್ಲ ದಿರುವುದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಶ್ರಮ ಸಮುದಾಯಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಶ್ರಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು, ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗದವರನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕಚ್ಚಾನೂಲು, ಮಗ್ಗದ ಸಾಮಾನು ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಅವರು ಜೀತದಾಳುಗಳಂತೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೇ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್(ನೇಕಾರರು)ಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿರಬಹುದಾಗಲೀ ಇನ್ನುಳಿದ ಯಾವುದೇ ನೇಕಾರರು ಕೆಳವರ್ಗದ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗದ ನೇಕಾರರು ಮುಂದುವರೆದಿರುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾದ ನೇಕಾರ, ಬಡಗಿ, ಕಮ್ಮಾರ ಮೊದಲಾದವರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಾಗೂ ಗಿರಣಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿವೆ. ಪರಂಪರಾಗತ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಅವನತಿ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿವೆ. ಅನೇಕ ಕುಶಲಕಲೆಗಳು ಆಕರ್ಷಣೆಯ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ಸೀರೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಇನ್ನಿತರೆ ಬಗೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಎಂಬುದು ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟಿನಂತಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದ್ದು ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಹತ್ತಿ, ಉಣ್ಣೆ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಯಂತ್ರಚಾಲಿತ ಗಿರಣಿಗಳಿಂದ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಎಳೆಗಳ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದಾದ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ಕೃತಕ ರೇಷ್ಮೆ, ಟೆರಿಲಿನ್, ಟೆರಿಕಾಟ್, ನೈಲಾನ್ ಮೊದಲಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ನೇಯ್ಗೆಯವರು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥರಾದರು. "ಅಪ್ಪ ಹಾಕಿದ ಆಲದ ಮರವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಜೋತುಬಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೈ ತುಂಬ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮೈ ತುಂಬಾ ಬಟ್ಟೆ ದೊರಕದಂತಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ನೇಕಾರರ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವು ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ನೇಕಾರರು ಇಂದಿಗೂ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತಲೂ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ ಕುಲಕಸುಬು ಇದನ್ನೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕೆಂದು ವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದ ನೇಕಾರ ನೂಲು, ಬಣ್ಣಗಳು, ವಾರ್ಪ್ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ನೂಲಿನ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರು ಪೇರುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದವು, ಅಲ್ಲದೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯದ್ದೆ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಜೀವನ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ನೇಕಾರ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮೂವತ್ತು

ವರ್ಷ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೇಕಾರಿಕೆಯಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಅವನ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಭರಾಟೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಕೈಮಗ್ಗದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಲಾಭ ತಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕುತ್ತು ತಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರನ ಬದುಕು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಈ ಕಸುಬನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂದ ಈ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದ ಭಾವನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವೃತ್ತಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಂಡಾಗ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ದಾನ ಕೇಳಲು ಜನ ಮೊದಲು ನೇಕಾರನ ಮನಗೆ ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನದೇ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಂದ ದಾನ ಪಡೆದರೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳಷ್ಟು ದಾನ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಉದಾರತೆ, ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರನ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಕದಡಿದೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಮನೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಜರುಗುವುದರಿಂದ ಇತ್ತ ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತ. ನೇಯ್ದು ಬೇಸರ ಬಂದಾಗ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೂ ಬಿಸಿಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರ ಇಂದು ಮನೆಯ ಪರಿಸರದ ಜೊತೆಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಕೂಲಿಕಾರನಾಗಿ, ಬಾರ್ ಅಟೆಂಡರ್ ಆಗಿ, ಗಾರೆಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಡಾಂಬರು ರಸ್ತೆ ಹಾಕುವವನಾಗಿ, ಹಮಾಲಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತನ್ನದಲ್ಲದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೇಯ್ಗೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ನೇಕಾರರಿಗಿಂತಲೂ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೋಸ್ಕರ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇಂದು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿವೆ. ಯುವಜನಾಂಗವಂತೂ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವೃತ್ತಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಬೇಸರ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಗದಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಕೂಲಿ

ಕೆಲಸವಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು, ಕೈಮಗ್ಗ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದಿನ ಯುವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಉಳಿವು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯವು ವಾಣಿಜ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆಂಧ್ರ ಮೂಲದ ಎಂ.ಜಿ.ಕಂಪೆನಿಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಇದರ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ನೇಕಾರರು ಕೈಮಗ್ಗ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಜಗತ್ತಿನ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ನೇಕಾರ ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಹೋರಾಟಗಳು

ಜುಲೈ ೨೩ ೨೦೦೪ ರಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೇಷ್ಮೆ, ಹತ್ತಿ, ಕೈಮಗ್ಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇಕಾರರು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದರು. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಶೇಕಡ ೩ರ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿ ಶೇ ೩%ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ನೇಕಾರ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘವು ದಿನಾಂಕ ೩.೯.೨೦೦೮ ರಂದು ಪ್ರತಿಭಟನಾ ವಿವಿಧ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡಿದರು.

- ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುವ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಮಗ್ಗದ ಮಾಲೀಕರು ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಕೂಡಲೇ ನೇಯ್ಗೆ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ಕೂಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡಬೇಕು.

- ಆವಳಿ ಇಲಾಖೆ ನೇಯ್ಗೆ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಿಸಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಿಸಿದ್ದು ಅರ್ಹರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಿಸಿ ಲೋಪ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.
- ನೇಕಾರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ವೇತನ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು
- ನೇಕಾರರಿಗೆ ವಸತಿ, ಪಿಂಚಣಿ, ಬೋನಸ್, ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ. ಇಎಸ್ಐ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಬೇಕು. ಸಂಘಟಿತ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ನೇಕಾರರು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿದರು ದಿನವೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದರೂ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಲಿತಿರುವ ಕರಕುಶಲತೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲ. ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ನೇಕಾರನ ಬದುಕಿಗೆ, ನೇಯ್ಗೆಯ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿ ಎಂದು ದಿನಾಂಕ ೧೦ ನವಂಬರ–೨೦೦೮ರಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಚ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ನೇಕಾರರು ತಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು.

ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಘ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ, ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಗ್ಗ, ವಾಸದ ಮನೆ, ಕಸುಬು ನಡೆಸಲು ಬಂಡವಾಳ, ಸೂಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ವಿಮಾ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಈ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎಚ್. ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ೧೧ನೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಿ.ಡಿ.ಪಿ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕೈಮಗ್ಗ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಶೇ ೨೫ರಷ್ಟು ಹಣ ಭರಿಸಬೇಕು. ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಐ.ಎಸ್.ಐ. ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಮುದ್ರೆ ಒದಗಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಕಾಂಚಿಪುರ, ಇಲ್ಕಲ್, ಧರ್ಮಾವರಂ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು.

ನಂತರ ೯–೨–೨೦೧೦ರಂದು ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ ಮಂಡಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಎಚ್.ಹನುಮಂತಪ್ಪನವರು ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆಂದು ೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ೭೫% ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರು. ಹಾಗೂ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಐ.ಎಸ್.ಐ. ಟ್ರೇಡ್ ಮಾರ್ಕನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಅದರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ೨೫% ಹಣವನ್ನು ನೇಕಾರ ಭರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೊತ್ತದ ಹಣವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ನೇಕಾರನಿಗೆಂದು ಎಷ್ಟೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು ಅವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ತಲುಪದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ: ನೇಕಾರನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಹೊಡೆತ

ಭಾರತದ ನೇಕಾರನ ಅವನತಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಆದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲವನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದ ಬೃಹತ್ ಸಮೂಹದ ನೇಕಾರರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪತನದತ್ತ ತಳ್ಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ, ನಾಜೂಕಿನ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರರು ೧೮೫೭ರ ವೇಳೆಗೆ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದಲೇ ವಿಶ್ವ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದ ನೇಕಾರ ಹಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೂ ಭಾರತ ಗಳಿಸಿತ್ತು. ಹದಿನಾರು ಮೊಳದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬೆಂಕಿ ಪೊಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಡಚಿ ಇಡುವಷ್ಟು ನಯವಾಗಿ ನೇಯುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಸಿದ್ದಿಸಿತ್ತು, ನೇಕಾರನಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನ್ಯತೆ, ಗೌರವ ಅವನನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಂತೃಪ್ತ ಜೀವನವೇ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನಿತರ ರಂಗಗಳತ್ತ ಒಲವು ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಭಕ್ತಿ ಪಂಥ, ವಚನಕಾರರ ಚಳವಳಿಗಳತ್ತ ನೇಕಾರರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ವಚನಕಾರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದೇ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೇಕಾರರು, ಇದರ ಮುಖಂಡತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತ, ಆದರಿಂದ ದೊರೆತ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೇಕಾರರನ್ನು ಚಳವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ವಚನಕಾರರ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಂತಾಯಿತು..

ಮೊದಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಹಕರಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು, ತನ್ನ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿದರು. ಭಾರತೀಯರ ಸಹಜ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಸ್ಥಳೀಯರ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ಸಂವೇದನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವೊಂದೇ ಮುಖ್ಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಖರೀದಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಭಾರತವನ್ನು ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಫಲವತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಸುಲಿಯತೊಡಗಿದರು.

ಹಳ್ಳಿಗಳತ್ತ ವಲಸೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಮಗ್ಗಗಳು ನುಂಗಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದ ನೇಕಾರ ಬೀದಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾದ. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕೊರತೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲನಾದ. ಭಾರತೀಯ ನೇಕಾರ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಡ್ಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ. ನೇಕಾರ ಭಾಗಶಃ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ. ಕೆಲಸ ಅರಸಿ ಗುಳೇ ಹೋಗುವುದೇ ಅವನ ಮುಂದಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಅದನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಜನ ಕೆಲಸ ಅರಸಿ ಪಟ್ಟಣಗಳತ್ತ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಘಟನೆ.. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಿರುಕುಳದಿಂದ ನೇಕಾರರು ಪಟ್ಟಣ ಬಿಟ್ಟು ಹಳ್ಳಿಗಳತ್ತ ಗುಳೇ ಹೋಗುವ ವಿಲಕ್ಷಣ ಘಟನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದರು. ಪೂರ್ವಜರು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ತುಂಡುಭೂಮಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿತು. ತುಂಡುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ನೇಕಾರ ತುತ್ತಾದ. ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಪರಿಣತಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕುಸುರಿಯ ಕಲಾವಂತಿಕೆ ತುಂಡುಜಮೀನುಗಳ ಬಯಲು ಬಿಸಿಲಿನ ಬೆವರಲ್ಲಿ ಆವಿಯಾಯಿತು.

ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಅನಾವರಣ:

ಭಾರತದ ನೇಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಸಹನೆ ಮನೆಮಾಡಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯೇ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಅಸಹನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರರ ಒರಟು ಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಕಲಾವಂತಿಕೆ, ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದಿಂದಲೇ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಯಾರಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯೊಡ್ಡಿದರೂ ಒಡ್ಡಬಹುದೆಂಬ ಭಯ ಬ್ರಿಟೀಷರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ನೇಕಾರರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಜಗ್ಗದ ನೇಕಾರರ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ವಿಪರೀತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ನೇಕಾರರ ಮೌಖಿಕ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಆಗರವಾದ ಭಾರತ:

ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತವನ್ನು ಬರೀ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿನ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಖರೀದಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೦೦ರಷ್ಟು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಕಲಾವಂತಿಕೆಯಿಂದಲೇ ವಿದೇಶಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಸಾಹತು ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕೊಳ್ಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು. ಪರತಂತ್ರದ ದಾಸ್ಯ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಈ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು.

ಉದಯವಾದ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು:

ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರು ದಲ್ಲಾಳಿಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಭದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಬನಿಯಾಗಳಾದ ಟಾಟಾ, ಬಿರ್ಲಾಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷರು ತಮ್ಮ ಏಜೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಏಜೆಂಟರೇ ಮುಂದೆ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಉತ್ತಮ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಮಗ್ಗಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮಂದೆ ನೇಕಾರರು ಕೈಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒರಟಾದ ಬಟ್ಟೆ ಮಂಕಾಗತೊಡಗಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದ ನೇಕಾರ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ನೇಕಾರ ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ನೇಯ್ದು, ಆಗಲೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆದು, ಉಳಿದ ಹಣದಿಂದ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತು ಖರೀದಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಿಭಾಯಿಸಲಾರದಾದ. ಬೇರೆ ಯಾವ ಮೂಲದಿಂದಲೂ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ವರ್ತುಲದಿಂದ ಹೊರಬರಲಾರದೆ ಒದ್ದಾಡಿದ ನೇಕಾರ ಕೊನೆಗೆ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ವಿಧಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಭಾರತದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹೊಡೆತ ನೀಡಿತು. ದೇಶದ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವ ನೇಕಾರ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಲುಗಿ ನಾಶವಾದರೆ, ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಏಜೆಂಟರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಟಾಟಾ, ಬಿರ್ಲಾಗಳು ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಶಪ್ರೇಮಿಗಳಾಗಿ ಹೆಸರು ಪಡೆದದ್ದು ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡ ವಿಪರ್ಯಾಸ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಬೃಹತ್ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳು:

ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ, ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಈ ಗಿರಣಿಗಳು ಭಾರತದ ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನೇ ಎಬ್ಬಿಸಿದವು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸಹಜ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಭಾರತದ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಜನ್ಮಜಾತ ನೇಕಾರರು ಈ ಗಿರಣಿಗಳ ಮಾಲೀಕರಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳ ಲಾಭದ ಒಡೆಯರಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆದದ್ದೇ ಬೇರೆ. ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ದಲಾಲರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅದೇ ಟಾಟಾ, ಬಿರ್ಲಾಗಳು, ಮಫತ್‌ಲಾಲ್‌ಗಳು ಈ ಬೃಹತ್ ಗಿರಣಿಗಳ ಮಾಲೀಕರಾಗಿ ಲಾಭ ಗಳಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್, ಸೂರತ್, ಮುಂಬೈ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದೆಡೆ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳ ಮಾಲೀಕತ್ವ ದಲಾಲರಾಗಿದ್ದ ಬನಿಯಾಗಳ ಪಾಲಾಯಿತು.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರ ನೇಕಾರರು ಕನಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿಯಾದರೂ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಯಂತ್ರಗಳು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆದ ನೇಕಾರರ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಂತ್ರಗಳ ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಮತ್ತು ಆನ್ ಮಾಡುವ ಕನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕಿತ್ತು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವ ಅನೇಕ ಮಾನವ ಸಂಪತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಗ ಬಟ್ಟೆ ಮಿಲ್ಲುಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಸೇರಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ದೊರೆವ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಜನ್ಮತಃ ನೇಕಾರರಾಗಿ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ, ವೃತ್ತಿ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ನೇಕಾರರು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಉದಯವಾದ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಸಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕರಾದದ್ದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ.

ಉದ್ಯಮ ಬೆಳೆಯಿತು–ನೇಕಾರರು ನಾಶವಾದರು:

ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ನಂ. ೧ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿತು. ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ನೇಕಾರನ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿತು. ದೇಶೀನಿರ್ಮಿತ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಆಗಮನದಿಂದ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಾರು ಮೀಟರ್ ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಾಗುವ ಹಂತ ತಲುಪಿತು. ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಪಡೆಯದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮಿಲ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬದುಕು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ವೃತ್ತಿಪರ ನೇಕಾರರು ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗ ಹುಡುಕುವಂತಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು

ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗ ಕಲ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಾನ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆಮದು, ಉದಾರ ಸಾಲ ನೀತಿ, ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಆರಂಭದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಮುಂತಾದ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಉದಾರತೆ ಮೆರೆಯಿತು. ನೇಕಾರ ಮಾತ್ರ ಕಾಲಕಸವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ.

ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜನಿಗೆ ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಕೆಂಪು ಹಾಸಿನ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿತೇಹೊರತು ಬಡ ನೇಕಾರನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕರು ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಪಕ್ಷದ ಪರವಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ತುಳಿಯಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಣಿಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಯಿತು. ಈ ದಣಿಯ ಗುಂಪಿನ ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಂಟ್, ವಿದೇಶಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಖಾತ್ರಿ, ಸುಂಕಗಳ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಿ ಆ ದಣಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅದೃಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾದ ದಣಿ ಧೀರೂಭಾಯಿ ಅಂಬಾನಿ. ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡ ಜವಳಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ 'ವಿಮಲ್ ಗ್ರೂಪ್ಸ್' ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಯಾಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಪಡೆಯುತ್ತದೆಂದರೆ, ಇಡೀ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ನಾನಾ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹಸಿವಿನಿಂದ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸ್ಪಂದಿಸದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಒಬ್ಬ ದಣಿಯ, ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನ ಮಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಸೌಲತ್ತುಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನೇ ಒದಗಿಸಲು ಮುಂದಾಗುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ.

ಉತ್ತಮ ಲಾಭ ತರುತ್ತಿರುವ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇಂದು ಹಣ ಉಳ್ಳವರು ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವಂತಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ ವಿಶ್ವ ಸುಂದರಿ, ಸಿನಿಮಾ ನಟಿ ಐಶ್ವರ್ಯಾ ರೈ ಕೂಡ ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ, ಜಾಗತೀಕರಣ ಎಂಬೆಲ್ಲಾ ನೆಪದಲ್ಲಿ 'ಎಂಎನ್‌ಸಿ'ಗಳೂ ಕೂಡ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಯಾವುದೇ ದೇಶವಾಗಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿದರೆ, ಭೂಮಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದರಿಂದ, ವಿದೇಶಿ ಬಂಡವಾಳ ಸೆಳೆಯುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂದಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯತೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ನೇಕಾರನ ಸ್ಥಾನ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ದುರಂತ.

ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೇ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಗತಿ:

ಆಧುನಿಕ ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲವಾದ ನೇಕಾರ ವರ್ಗ ಕೊನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂಬ ಕೈಮಗ್ಗದ ಉದ್ಯಮವನ್ನು. ಕುಸುರಿ

ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ನೈಪುಣ್ಯತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭ ತರದಿದ್ದರೂ ಇದೇ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

'ಕೈಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇಯ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ತಾರಗಳ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಕೈಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲೇ ನೇಯುತ್ತಾನೆ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ. ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗಿರುವುದು ಸೀಮಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ. ಭಾರತದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೀರೆ ಧರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೈಮಗ್ಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಭಾರತದ ಗಡಿ ಬಿಟ್ಟು ದಾಟುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೈಮಗ್ಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳ ರಫ್ತು ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತುತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ಬಂಗಾರದ ಒಡವೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಖಯಾಲಿಯಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಜರಿಯ ಬಳಕೆಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಲ್ಲಿ ಟೆಸ್ಟೆಡ್ ಜರಿಯ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಲೆಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯ ಖರೀದಿ ಖಯಾಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಿಂತ, ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಯ ಆಧುನಿಕ ಉಡುಗೆಗಳತ್ತ ವಾಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಉಡುಪುಗಳ ದರಗಳೂ ಈಗ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಈಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಉಡುಗೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಸೀರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದು, ಸೀರೆಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರಿಗಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೈಮಗ್ಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮದ ನೈಜ ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅಂಶಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಉಳ್ಳವರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ವಿದ್ಯುತ್‌ಗೆ ನೀಡುವ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶೇ. ೩-೪ರ ಬಡ್ಡಿದರದ ಸಾಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕನಸಿನ ಮಾತೇ ಸರಿ.

ಇಂದು ವಿಶ್ವಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತೆರೆದ ಸಂತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ದೇಶಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ವಿಶ್ವಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಬೃಹತ್ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉತ್ಕೃಷ್ಠ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆವ ಭಾಗ್ಯ ಲಭಿಸದಿರುವುದು ಚೋದ್ಯವೇ ಸರಿ. ಪೂಜೆ, ಮದುವೆ, ನಾಮಕರಣ, ಸೀಮಂತ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಆಯ್ಕೆಯ ವಸ್ತ್ರವಾದರೂ, ಈ ವಸ್ತ್ರ ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೈಮಗ್ಗದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಭಾರತದ ಗಡಿ ದಾಟಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇಯುವ ನೇಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲಾಗೇ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ವಲಸೆ

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಜೀವನ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ, ಹಲವಾರು ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರರು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜನರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಸ್ಥಳದಿಂದ ಹೊಸ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು 'ವಲಸೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಒಂದು ನಿನ್ನೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ನಡೆದು ಬಂದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಲೆದು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಧುನೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾದಂತೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನಿತ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಯಿತು. ಜನರು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ, ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ, ನಗರಗಳಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ, ನಗರಗಳಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದು ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಗತಿಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ೪೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾಗರೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಜನರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಲಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ವಲಸೆಯು ಸಮಸ್ಯೆಯು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರನಿಗೆ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ದುಡಿದರೂ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಕಳೆದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಕೂಲಿ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿ ಕೇಳಿದರೆ "ನಾವು ಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮಾಲೀಕರು ಮಾಲೀಕರ ಶೋಷಣೆ, ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಬರೀ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಒಂದೇ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ೩ ಸಾವಿರ ನೇಕಾರರು ತಮ್ಮ ಮೂಲಕಸುಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಲಸೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನೇಯ್ಗೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದ, ದೊಡ್ಡೇರಿ, ಮೀರಾಸಾಬೀಹಳ್ಳಿ, ದೊಣ್ಣೆಹಳ್ಳಿ, ರಾಮಜೋಗಿಹಳ್ಳಿ, ಹುಲಿಕುಂಟೆ, ಓಬನಹಳ್ಳಿ, ಕಡೇಉಡೆ, ಭರಮಸಾಗರ ಇನ್ನಿತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳಿದ್ದು, ಇಂದು ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅನ್ಯವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಮಗ್ಗಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲು ಹೋದಾಗ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪರಶರಾಂಪುರ, ಮತ್ಸಮುದ್ರ, ತೊರೆಕೋಲಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಇನ್ನಿತರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ. ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಕೆರೆ ದೇವರಪುರ, ನಂದನ ಹೊಸೂರು, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ನೇಕಾರಿಕೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶ್ರೀರಾಂಪುರ, ಬೆಲಗೂರು, ಕಾಚಾಪುರ, ಬಾಗೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ಇದ್ದು, ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ನೇಕಾರರು ಘನವೃತ್ತಿ ಸಿಗದೆ ಅನ್ಯವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ಇದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರೆಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಸಿರಾಡತೊಡಗಿತು. ಆದರೆ ಈ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಆಕರ್ಷಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೈಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಯಿತು.

ವಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಮಾಣವು ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಸೌಂದರ್ಯಪೂರ್ಣವಾದುದು ವೃತ್ತಿಯಾಧಾರಿತ "ಜಾತಿ" ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನವೇ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು ನೇಕಾರಿಕೆ. ಉಣ್ಣೆ, ಹತ್ತಿ, ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೈಲಾನ್, ಟೆರಲಿನ್ ರೆಯಾನ್, ಬೆಂಬರ್ಗ್, ಪೋಪಲೀನ್ ಎಂದು ವಿಧವಿಧವಾದ ಸೂಲುಗಳು ವಸ್ತ್ರಲೋಕವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿವೆ. ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ನೇಕಾರಿಕೆಯು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೇಕಾರನೂ ಅಧುನಿಕ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೧೯೫೪ರಿಂದೀಚೆಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಭಿನ್ನ ವಸ್ತ್ರೋರೋಗ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತದೆ "ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರನ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಯಂತ್ರ ಮಗ್ಗ ಎನ್ನುವ ಸಮೀಕರಣದ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ನೇಕಾರನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಂತ್ರ ಮಗ್ಗ ನೆಲೆಯಾಗಬೇಕು (ಪದ್ಮಶಾಲಿ:೯೩:ಪು:೧೫)

ಇಂದಿನ ಅಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಕಾರನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ದುಡಿದರೆ ಅವನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಬಹುಶ: ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬೇರಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು.

ಮಾರ್ಗರೇಟ್ ಬರ್ಕ್‌ವೈಟ್ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಮಹಿಳೆ. ಇವರು ಲೈಫ್ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ನೇಕಾರರ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ "ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬಿಲಗಳಂತಹ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಬಡಕಲು ದೇಹ ಉಬ್ಬಿದ ನರಗಳು, ಕುಶಲ ಕೈಗಳು, ಕಾತುರ ನಿರೀಕ್ಷೆ ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣಿನ ಚುರುಕು ಜನ ಇವರಿಗೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೀರೆ ಧೋತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಇತರ ಕೆಲಸ ಸೀರೆಯ ಅಂಚುಗಳಿಗಾಗಿ ಬಣ್ಣದ ದಾರಗಳನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಸಣ್ಣ ನೀಲಿ ಅಥವಾ ಕೆಂಪು ನೇಯ್ಗೆ ಅಂಚಿನ ಸೀರೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಅರುವತ್ತು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅದೊಂದೇ ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ೧೫ ರಿಂದ ೩೦ ವರ್ಷಗಳಮ್ಮೆ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನು ಕೂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣ ದಲ್ಲಾಳಿಯ ಪಾಲಾಗುತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಟಿಪಿಕಲ್ ಆದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಗೂಡುಗಳ ನೆಲದ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬಿಲದಂತಹ ಗೂಡುಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾತ್ತಾಗಿ ಸುರುಳಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಲಗಿದ್ದ

ಮನುಷ್ಯನವು ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನೇಕಾರರೇ"▯ (ರಾಮಚಂದ್ರ ಜಿ.ಎಸ್.:೨೦೦೨:ಪು.೪)

ಜಗತ್ತಿನ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವ ನೇಕಾರನ ಜೀವನ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಸ್ತ್ರಲೋಕದ ನೇಕಾರ ಅತಂತ್ರತೆಯ ನೇಣುಗಂಬದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೊದಗಿದೆ. ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಮಿತಿಗಳು ಆಯೋಗಗಳ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ನೇಕಾರ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಲು ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸ(ಡಿಸೈನು)ಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ. ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು, ಆರ್ಟ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಸೀರೆಗಳು, ನೂಲು ಸೀರೆಗಳು, ರವಿಕೆ ಕಣಗಳು ಮುಂತಾದ ಉಡುಗೆಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯುವ ಸೀರೆಗಳು ಅಂದವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತವೆ. ಕೈಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆಗಳು ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಅವುಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಡರ್ ಸೀರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬುಟ್ಟ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳು, ಸೀರೆಯ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಬೇಲು ಡಿಸೈನುಗಳ ಜರಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ನೋಡಲು ಅಂದವಾಗಿಯೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಕೈಮಗ್ಗದ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಡೈಮಂಡ್, ಅಡ್ಡಿಕೆ, ಅಣಿ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚಿನ ಮುಂದೆ ೪ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಜರಿ ಎಳೆ ಅಥವಾ ಹಳದಿ ಸಿಲ್ಕ್ ಎಳೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ನೇಯುವಾಗ ಒಂದೊಂದೇ ಕೋಲು ತುಳಿದು ನೇಯುವುದುದರಿಂದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸೈನು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಂತರ ಮರದ (ಡಾಬಿ) ೨೪ ಕೋಲುಗಳು (ಶಾಫ್ಟಾಸ್) ಅನಂತರ ೪೮ ಕೋಲುಗಳ ಜಾಕೀಟುಗಳು ಬಂದವು. ಅನಂತರ ಬೇಲು ಹಾಕಲು ಕುಚ್ಚಿನ ಡಿಸೈನು ಬಂದವು ಈಗ ಜಕಾರ್ಡ್ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಕೈ ಪಂಚಿಂಗ್ ಜಕಾರ್ಡಗೆ ೧೨೦ ಪಿನ್‌ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿದು ತೂತು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೈ ಪಂಚಿಂಗ್ ಚಿಕ್ಕ ಮಿಷನ್ ಇದೆ. ಎರಡು ತೂತುಗಳಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ದಪ್ಪನೆಯ ತಗಡುಗಳ ಮಧ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಇಟ್ಟು ತೂತು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗೀಗ ಕೈ ಪಂಚಿಂಗ್ ೧೨೦ ಜಕಾರ್ಡ್‌ಗೂ ಸಹ ಮಿಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಂಚ್ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಸೀರೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವೇ ಡಿಸೈನ್ ಜನರ ಆಕರ್ಷಣೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ

ಬರುವುದರಿಂದಲೂ, ನೇಕಾರರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆ ಡಿಸೈನ್ ತಗೆದು ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್ ಹಾಕಬೇಕಾಗತ್ತದೆ. ಡಿಸೈನ್ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರರು ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್‌ಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬಾರ್ಡರ್, ಬುಟ್ಟಾ ಮತ್ತು ಬೇಲುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಅಣಬೆ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದರೆ ಮತ್ತೆ ವಾರ್ಪಿನ ಎಳೆಗಳಿಗೆ ದಾರಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಇರುವ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್ ಸಹ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು ಆ ಡಿಸೈನಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಕೂಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ದಾರಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾರ್ಡರ್ ಡಿಸೈನ್ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಕ್ಸ್‌ಗಳು ಪೆಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಕ್ಸ್‌ಗೆ ಡಿಸೈನ್ ನೋಡಿ ಪೆಕ್ಸ್ ಹೊಡೆದು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಲಿನ ಡಿಸೈನ್ ಬದಲಿಸಲು ಕೈಮಗ್ಗ ಜಕಾರ್ಡ್ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಹಣ ಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹಣ ಖರ್ಚಾದ ಮೇಲೂ ಹೊಸ ಡಿಸೈನು ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದನಂತರ ಅಂಗಡಿಗೆ ಸೀರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂಗಡಿಯವರೇ ಸೀರೆ ಡಿಸೈನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಏನೂ ಮತನಾಡದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಸೀರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರರೇ ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್ ಹಾಕಿ ಸೀರೆ ನೇಯ್ದು ಅಂಗಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅಂಗಡಿಯವ ಆ ಸೀರೆ ನೋಡಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ "ನೇಯ್ದು ಈ ಡಿಸೈನ್ ಏಕೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ" ಬೇರೆ ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್ ಹಾಕಿ ಸೀರೆ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದರೆ ಆ ಬಡನೇಕಾರನ ಗತಿ ಏನು ಏನಾಗಬೇಕೆಂಬುವುದನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಕಷ್ಟ(ಹೇಮಕೂಟ:೧೯೮೮:ಪು.೪೮). ಹೊಸ ಡಿಸೈನ್ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಒಂದು ಕಡೆ ಹಣ ಖರ್ಚಾಯಿತು, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕೆಲವು ದಿನ ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸ ನಿಂತುಹೋಗಿ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:

ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯ ಅರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಆ ಸಮುದಾಯ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಅಲಿಖಿತ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ. ಇದುವರೆಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಚಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದಿರುವವರು ಪ್ರಬಲ ಸಮುದಾಯಗಳೇ ಆಗಿರುವುದು, ಆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವುದು ಕಣ್ಮುಂದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಈಗ ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡತೊಡಗಿದೆ.

ಸಮುದಾಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದು ಸುಲಭ ಎಂಬುದು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಹ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಸರತ್ತು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬಲ ಮುಖಂಡನಿದ್ದರೆ ಆತನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಆಗಬಹುದು ಎಂಬ ಊಹೆ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಯಶ ಕಾಣದಿರುವುದರಿಂದ ಮುಖಂಡನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾತಿಗೊಬ್ಬರಂತೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಉದ್ಭವಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಯದಿಂದಲಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಜನ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲಾರರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದತೊಡಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ನೇಕಾರ ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದವರು ತುಂಬಾ ಹಿಂದೆಯೇ ಜಗದ್ಗುರುವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಜಾಹೀರುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಸಾಲೆ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ವಾಮಿಜೀಯನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿದೆ. ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಜನಾಂಗ ಗುರುಪೀಠ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರಿಯೂರಿನಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದೆ. ತೊಗಟವೀರರ ಪೀಠವೂ ಚಾಲನೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ, ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಾವೇ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ನೇಕಾರರಷ್ಟೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕಂಬಳಿ ನೇಯುವ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ತುಂಬ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ತನ್ಮೂಲಕ ಈ ಜನಾಂಗ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನದ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ತುಂಬ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಉಪ ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವುದು. ವಿವಿಧ ಉಪಪಂಗಡಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಈಗ ಎಲ್ಲ ಉಪಪಂಗಡಗಳು ಒಂದುಗೂಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಕೂಗು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದರೆ, ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಲು ಹರಸಾಹಸಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹಸಿವು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ರಾಜಕೀಯ ಅಸಕ್ತಿಯೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಜಾಗೃತಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಚಳವಳಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಗಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗವು ಕೂಡ ಹೀಗೆ ನರಳಬೇಕಾದೀತು ಎಂಬ ಸತ್ಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ 'ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದಾಗಿ' ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಅಂಶ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮನವೊಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆರಂಭವಾಗಲಿರುವ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳೂ ಮೊದಲು ನೇಕಾರ ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿ, ನಂತರ ತಮ್ಮ ಉಪಪಂಗಡದ ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸಿ ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ನೀಡತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೇಕಾರ – ದೇವಾಂಗ, ನೇಕಾರ–ಪದ್ಮಶಾಲಿ, ನೇಕಾರ–ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಪಕ್ಕದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸಾಧಿಸಿವೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಏಕಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೆದರುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಣ್ಣ ಸಾಧುಲ್ ಎಂಬುವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ೨–೩ ಬಾರಿ ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕೆ.ಸಿ.ಕೊಂಡಯ್ಯ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ನಾಗಪ್ಪ, ಕುಂಬೈ ಸುಂದರ್‌ರಾವ್, ಎಂ.ಡಿ.ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ್ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಮಂದಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಂದ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಇವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಹೊರತು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದ ಕೊಡುಗೆ ನಗಣ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಮುಖಂಡರೇ ಇಂದು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ "ಧಣಿ"ಗಳೆ ಈ ಭಾಗದ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಶಾಸನ ಸಭೆ, ಲೋಕಸಭೆ ತಲುಪುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾನೆ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿವೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನೇಕಾರನ ಬೆನ್ನೆಲುಬನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಬಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳೂ ಕೂಡ ಬೆನ್ನುಲುಬನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆಡೆಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಬದುಕು ತುಂಬಾ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತಿರ್ಮಾನಗಳು ಕೆಲವೇ ಜನರನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿವೆಯೇ ಹೊರತು ದೇಶದ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಯಾದ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಮಾಡಿ ಉದ್ಯೋಗವಂಚಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೂ ಪ್ರಜಾ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ಎಂಬುದು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದಾಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದೋ ಅಥವಾ ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೋ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆಧಾರಗಳು

೧ ಭೈರಪ್ಪ ಕೆ., ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಬುನಾದಿಗಳು, ಸ್ವಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೬

೨ ಮೇತ್ರಿ ಕೆ.ಎಂ., ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಲಕಸುಬುಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ,ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೨

೩ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಆನ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ಸ್, ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ೧೯೬೪.

೪ ದಾಸ್‌ಗುಪ್ತ. ಎಸ್.ಸಿ. ಮೆಹ್ತಾ, ಸಿ.ವಿ. ರೂರಲ್ ಅಂಡ್ ಕಾಟೇಜ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್, ವೋರಾ ಆಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್. ಬಾಂಬೆ. ೧೯೭೬.

೫ ಸ್ಪಿನ್ನರ್ಸ್ ಈಯರ್ ಬುಕ್, ವ್ಯಾಗಲ್ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್, ಬಾಂಬೆ ೧೯೯೩

೬ ಆಂಜನೇಯಲು, ಪೈನಾನ್ಸಿಯಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಇನ್ ದಿ ಕೋ- ಅಪರೇಟಿವ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ, ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ ನ್ಯೂಡೆಲ್ಲಿ ೧೯೯೦

೭ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಆಂಡ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಸೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಲೂಮ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೭೬.

೮ ಹೊಸಮನಿ ಹೆಚ್.ಡಿ., ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ವಲಸೆ: ಒಂದು ಸಾಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೨೦೦೦

೯ ಅಂತರ್ಜಾಲ: www.textile.kar.nic.in

೧೦ ಯೋಜನೆ ಕೈಪಿಡಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ
ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ, ಶರಣ ಚರಿತಾಮೃತ, ಎರಡನೇ ಮುದ್ರಣ, ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, ೧೯೭೭

೧೧ ಭೈರಪ್ಪ ಕೆ., ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೬

೧೨ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ; ೧೯೯೩

೧೩ ರಾಮಚಂದ್ರ ಜಿ.ಎಸ್., ದೇವಾಂಗರು ಒಂದು ಕಿರು ಅಧ್ಯಯನ, ದೇವಾಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೨

೧೪ ಹೇಮಕೂಟ,ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ದೇವಾಂಗ ಸಂಘ, ೧೯೯೮

ಅಧ್ಯಾಯ – ೬

ಉಪಸಂಹಾರ

ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಸಲಹೆಗಳು

ಫಲಿತಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ ಆರು

ಉಪಸಂಹಾರ

ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ.

"After all true art can only be expressed not trough inanimate power – driven machinery designed for mass production but only through the delicate living touch of the hands of man and women" A young India: March 14, 1929

ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಬದಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಿದೆ.

ನೇಕಾರನ ಹೆಂಡತಿ ಬೆತ್ತಲೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಣ್ಣುಡಿ. ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು ಎಂಬ ಮಾತೂ ಇದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುವ ಮಾತಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯ ಎಂಬ ಉಪಮೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಎಂಬುದು ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ನಾಣ್ಣುಡಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬರೀ ವಿಷಾದ ತುಂಬಿರುವುದು ದುರಂತ.

ನೇಕಾರನ ವೃತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ದು ಸಮಾಜದ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವುದು. ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎಂಬ ಬೇಧ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರದ ಜನತೆಯ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವ

ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾನ ಮುಚ್ಚುವ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಈ ಗಾದೆಯ ತಿರುಳು.

'ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು' ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಹಿಂದೆ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಆಶಯವಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ನೇಕಾರನ ಬದುಕಿನ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡುವ ಈ ಗಾದೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿಕನ ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ವರ್ಗ ನೇಕಾರನದು ಎಂಬ ಮಾತು ಕ್ಲೀಷೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಮಾಮೂಲು ಎಂಬಂತೆ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ, ವಿದ್ಯುತ್ ದರದಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯತಿ ಎಂಬ ಸುಂದರ ಪದಪುಂಜಗಳ ಹೆಸರಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟು ನೇಕಾರನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಗುರಿತಲುಪಿಸುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅಪಾತ್ರರನ್ನು ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾವುಭವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಪಾತ್ರರು ಫಲವನ್ನುಂಡು ತೇಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಲುಗಳೇಳುತ್ತವೆ. ಬಡ ನೇಕಾರ ಮಾತ್ರ ಮಹಲುಗಳ ಬುನಾದಿಗೆ ಕಲ್ಲುಗಳಾಗಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ದಾರುಣ ಬದುಕು ಉದ್ಧಾರದ ಘೋಷಣೆಗಳ ನಡುವೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

೧. **ಸಂಘಟನಾ ಸಮಸ್ಯೆ:** ನೇಕಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ನೇಕಾರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ನೇಯ್ದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಾಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಂದಾಗಿ ನೇಕಾರನ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರು-ಪೇರುಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಸಂಘಟಿತ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಜೀವನ ಸ್ಥಿತಿ ತೀರಾ ದಯನೀಯವಾಗಿದೆ.

ನೇಕಾರರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ೧೯೦೪ರ ನಂತರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ವಿಫಲತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳೆಂಬ ಒಂದು ವರ್ಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಈ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು ಶೋಷಿತರಾಗತೊಡಗಿದರು.

ನೇಕಾರರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ "ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ ಫಾಯಿಂಡಿಂಗ್ ಸಮಿತಿ"ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು "ಅಖಿಲ ಭಾರತ ನೇಕಾರರ ಕೈಮಗ್ಗ ಮಂಡಳಿ"ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲೆಂದು ಸರ್ಕಾರವು

೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೈಮಗ್ಗ ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಇದರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ "ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್" ಅವರು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಆಗಸ್ಟ್ ೭, ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಹೊಸ ಜವಳಿ ನೀತಿಯನ್ವಯ "ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕೈಮಗ್ಗದ ಬೋರ್ಡ್"ನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೨, ೧೯೭೮ರಂದು ಪುನರ್‌ಸಂಘಟಿಸಿ ಕೈಮುಗ್ಗಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು ("ಶಿವಕುಮಾರ ಡಿ, ಮಾದಗುಂಡಿ:೨೦೦೭:ಪುಟ.೨೪)

೨. **ಮಾರಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆ:** ಇದೊಂದು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನೇಕಾರನನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೇಕಾರರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಸುಬು ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಒಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಜವಳಿ ರಂಗವು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹಳೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೇಯ್ಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯು ಸಾಕಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯುಂಟು. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪವರ್‌ಲೂಮ್ ಮಗ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾಗುವಂತೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪುನರ್‌ಸಂಘಟಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಇಂದಿನ ನೇಕಾರ ಮಾರಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ

ಅ) ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ

ಆ) ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಅಸಹಕಾರ

ಇ) ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ

ಈ) ನೂಲಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತ

ಅ) ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ: ಇಂದಿನ ನೇಕಾರ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ನೇಯ್ದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ನೇಕಾರನ್ನು ಬಡವನನ್ನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ನೇಯ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ನೇಯುವ ಕೆಲಸ ನಿಂತು ಹೋಗಿ ಅವನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಇನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಆ) ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಅಸಹಕಾರ: ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇ) ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ: ನೈಲಾನ್, ಟೆರಿಕಾಟ್, ಟೆರಿಲಿನ್, ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇಂತಹ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇಕಾರನ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರಬಲ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ) ನೂಲಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತ: ಆಗಾಗ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನೇಕಾರ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೂಲಿನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ ಸೀರೆ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಗ್ರಾಹಕ ಮಾತ್ರ ಹಳೆಯ ಬೆಲೆಗೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೂಲಿನ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ, ಸೀರೆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತಿಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯ ನೂಲನ್ನು ತಂದು ಸೀರೆ ನೇಯ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

೩ ಕಚ್ಚಾ ನೂಲಿನ ಅಭಾವ: ಪ್ರಥಮ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಸಿಯಿತು. ಗಿರಣಿ ವಲಯವು ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ನೂಲಿನ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ೧೯೧೬-೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಗಿರಣಿ ರಂಗದ ನೂಲಿನ ಬಳಕೆಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ೩೩೨.೮ ದಶಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಕೈಮಗ್ಗ ರಂಗದ ನೂಲಿನ ಬಳಕೆಯು ೨೧೯.೪ ದ.ಲ. ಪೌಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಳಿಮುಖವಾಯಿತು. (ಶಿವಾನಂದ ಮಾದಗುಂಡಿ ಪುಟ.೨೬)

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲಿನ ಅಭಾವ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನೂಲು ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೂಲು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಬೇರೆಡೆ ಹೋಗಿ ನೂಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಕೈಮಗ್ಗ ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರ ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿನ ಬೇಡಿಕೆ ೫೦೮೬.೫೫ ರಷ್ಟು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಪಡೆಯುವ ನೇಕಾರ ನೇಯುವುದಷ್ಟೇ ಅವನ ಕೆಲಸ. ಆದರೆ ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನೇಕಾರನಿಗೆ ನಿಗಮವು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲಿನ ಪೂರೈಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ನೇಕಾರ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ದೂರದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು

ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೈಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕಚ್ಚಾ ನೂಲಿಗೆಂದು ದೂರದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

೪. **ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ/ಬಂಡವಾಳದ ಕೊರತೆ:** ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. "ನೇಕಾರನ ಹೆಂಡತಿ ಬೆತ್ತಲೆ" ಗಾದೆಯು ನೇಕಾರನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಮೂಲತಃ ಬಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೇಕಾರನನ್ನು ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯುವಂತಹ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದು ಇವರ ಆರ್ಥಿಕ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸರ್ಕಾರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಶೇ ೩ ರ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ (ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಸಿ.ಒ.೬೭.ಸಿ.ಎಲ್.ಎಸ್.೨೦೦೮, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ ೨೭-೦೮-೨೦೦೮) ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ರೈತನಿಗಾದರೆ ಸಾಲ ನೀಡಲು ಹೊಲವನ್ನು ಅಡ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಅಡ ಇಡಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಜಮೀನು ಸಹ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಕೈಮಗ್ಗವೊಂದೇ ಈತನ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಲ ಪಡೆಯಲಾಗದ ಸ್ಥಿತಿ ನೇಕಾರನದಾಗಿದೆ.

೫. **ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವನೆ:**

ಉಂಕಿಯ ನಿಗುಚಿ, ಸರಿಗೆಯ ಸಮಗೊಳಿಸಿ
ಸಮಗಾಲನಿಕ್ಕಿ ಅಣಿಯೊಳೆರಡರ ಮೆಟ್ಟಿದೆ
ಹಿಡಿದ ಲಾಳಿಯ ಮುಳ್ಳು ಕಂಡಿಕೆಯ ನುಂಗಿತ್ತು
ಈ ಸೀರೆಯ ನೇಯ್ದವ ನಾನೋ ನೀನೋ ರಾಮನಾಥ
– ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಹೋಲಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಆದ್ಯ ವಚನಕಾರ ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ. ಈ ವಚನವು ನೇಕಾರನ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಸೇವಾಮನೋಭಾವನೆ, ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರನ ನೇಯ್ಗೆಯ ಕಾಯಕ ಇಂದು ಉದಾಸೀನತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಾತ್ಸಾರದ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕಾಗ್ರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಎಷ್ಟು ನೇಯ್ದರೂ ನೇಕಾರನ ಜೀವನ ಇಷ್ಟೇ ಎಂಬ ಉದಾಸೀನ ಮನೋಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ.

೬. **ಅನಕ್ಷರತೆ:** ಅನಕ್ಷರತೆ ಮನುಕುಲದ ಶಾಪ ಎಂದರು ಗಾಂಧೀಜಿ. ತಾವು ತೊಡುವ ಬಟ್ಟೆಗೆ ತಾವೇ ನೂಲುವ ಮೂಲಕ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಅವರು ನಿಂತರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಯಾವುದನ್ನು ಶಾಪ ಎಂದು ಬಗೆದರೋ ಆ ಶಾಪ ನೇಕಾರನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕುಲವೃತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಬದುಕೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಲೆ ತಲಾಂತರವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನೇಕಾರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸುವ ಬದಲು ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಕಸುಬುಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ. ಉಪಕಸುಬುಗಳ ಮೂಲಕ ತರಬೇತುಗೊಂಡ ಹುಡುಗ\ಹುಡುಗಿ ನೇಯುವ ಹಂತ ತಲುಪಿದ ಎಂದರೆ ದುಡಿಮೆಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಎಂಬ ಸಂಭ್ರಮವೇ ನೇಕಾರನಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತದೆ. ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದ ಅರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಆಯಿತು ಎಂಬ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕು ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಓದಿದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ (ಸರ್ಕಾರಿ) ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ರೂಢಿಗತ ಉಡಾಫೆ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ, ಓದಿಸುವ ಚೈತನ್ಯ ತಮಗೆಲ್ಲಿಯದು ಎಂಬ ಸ್ವಯಂ ಸ್ವೀಕೃತ ನಂಬಿಕೆ ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿಸಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಲೆಮಾರುಗಳೇ ಅನಕ್ಷರತೆಯಿಂದ ನರಳುವಂತಾಗಿದೆ.

೭. **ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ:** ಅನಕ್ಷರತೆ ಜೊತೆಗೆ ಬಡತನ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಡವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಜಾಸ್ತಿ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯೂ ಜನಪ್ರಿಯವೇ! ಈ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಿಂದ ನೇಕಾರನಾದರೂ ಏಕೆ ಹೊರತಾಗಬೇಕು? ನೇಯ್ದ ಸೀರೆಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಮಜೂರಿ ಎಂದು ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವವರು ಧಣಿ. ಧಣಿ ನೀಡಿದ ಮಜೂರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಉಸಿರೆತ್ತುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ನೇಕಾರನ ಬದುಕು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ. ನೇಕಾರನ ಹೋರಾಟ ಬದುಕಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಲ್ಲ. ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವಷ್ಟು ತ್ರಾಣ ನೇಕಾರನಿಗಿಲ್ಲ. ಅವನದೇನಿದ್ದರೂ ಮಾನಸಿಕ ಗುದ್ದಾಟ. ಬಡವನ ಕೋಪ ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ಕಿಚ್ಚು ಅವನನ್ನೇ ದಹಿಸುತ್ತದೆ. ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಅವನ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಬದುಕು ಅವನಿಗೇ ಅಸಹನೀಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಬದುಕು, ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದ ಸೂರು, ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳ ಕನಿಷ್ಠ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟಗಳು, ಮನಸಿನಲ್ಲೇಳುವ ತಾಕಲಾಟಗಳಿಗೆ ಜರ್ಜರಿತನಾಗುವ ನೇಕಾರ ಮೌನಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮೌನ ಕೊನೆಗೆ ಬದುಕೇ ಕೊಲ್ಲುವಷ್ಟು ಅಸಹನೀಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೮. **ಕಾಡುವ ಒಂಟಿತನ:** ಸಣ್ಣ ದಾರದ ಎಳೆಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ತಾರದ ವಸ್ತ್ರ ನೇಯುವ ನೇಕಾರ ಸೃಜನಶೀಲ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ. ಅವನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ಬೇಕು-ಬೇಡಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆ, ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿರಬಾರದು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರನಿಗೆ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧ ಬದುಕೂ ಇತ್ತು. ಇಂದು ಅವನು ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಧಾರೆ ಎರೆದರೂ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದೆಯಿರಲಿ, ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ವಂತ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗದ ಶಕ್ತಿಹೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಧಣಿಯ ಹಂಗಿನಲ್ಲೇ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾದ ದುಸ್ಥಿತಿ ಒಂದೆಡೆ, ಸಿಗುವ ಅಲ್ಪ ಮಜೂರಿ ಕುಟುಂಬದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗಿರುವ ಭರವಸೆಯಾದರೂ ಎಂತಹದು? ಹೀಗಾಗಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಏಕಾಂಗಿ, ತನ್ನ ಆಸರೆಗೆ ಯಾರೆಂದರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಒಂಟಿಯನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗ್ಗೆ ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಗೆ ಕಾಲು ಇಳಿಸಿದನೆಂದರೆ ಕಿರು ಅನ್ನಾಹಾರದ ಅವಧಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇಡೀ ದಿನಪೂರ್ತಿ ಕುಣಿಯೇ ವಾಸಸ್ಥಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಟಪಟ ಎನ್ನುತ್ತ ಓಡಾಡುವ ಲಾಳಿಯ ಸದ್ದು, ಜಕಾರ್ಡ್ ತುಳಿತದ ಸದ್ದು ಹೊರತಾಗಿ ಬದುಕೇ ನೀರವ ಮೌನ. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕಾದ ಸೃಜನಶೀಲತೆ ನೇಕಾರನ ಏಕಾಕಿತನದಲ್ಲಿ ನಲುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕಟುವಾಸ್ತವ.

೯. **ಸಾಲದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರ:** ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನಲುಗುವ ರೈತನಂತೆಯೇ, 'ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್' ಎಂಬ ಧಣಿಯ ಸಾಲದ ಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನಲುಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ನೇಕಾರನದು. ಸರ್ಕಾರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಗಳ ನಡುವೆಯು ನೇಕಾರನ ಕೈಗೆಟಕುವುದು ದಣಿಯೇ! ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ, ಖಾಯಿಲೆ, ಹುಟ್ಟು-ಸಾವು ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಧಣಿಯೇ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತ. ಆತ ನೀಡುವ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಸಾಲಗಳು ನೇಕಾರನ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನೇಕಾರ ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ಧಣಿಯ ಬಳಿ ಸಾಲದ ಕುಣಿಕೆಗೆ ಕೊರಳೊಡ್ಡಿದನೆಂದರೆ ಆ ಕುಣಿಕೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ಸಡಿಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೇಕಾರನದು ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾಗದ ಅಸಹಾಯಕತೆ. ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡಿ ಕಾಪಾಡಿದೆನೆಂಬ ಹಕ್ಕಿನ ಔದಾರ್ಯ ಧಣಿಯದು. ಇತ್ತ ಮಜೂರಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಮಜೂರಿ ನೀಡುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಣಿಯ ಬಳಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಆಯ್ಕೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಸಾಲದ ಕೂಪ ನೇಕಾರನ ಪಾಲಿಗೆ ಎಂದೂ ಮುಚ್ಚದ ಬಾವಿಯಿದ್ದಂತೆ.

೧೦. **ಕುಡಿತದ ಸೆಳೆತ:** ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜರ್ಜರತೆಗೆ ನಲುಗುವ ನೇಕಾರ ಉಪಶಮನಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಎಂದೂ ನೀಗಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಒಂಟಿತನದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಪಾರಾಗುವ ಉಪಾಯ ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಅಮಲು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಾರಾಯಿ. ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಯಿದೆಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸಾರಾಯಿ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವ ಅಗ್ಗದ ಮದ್ಯ ನೇಕಾರನ ಹೊಟ್ಟೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ನೇಕಾರರೂ ಕುಡುಕರೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾದರೆ, ಉತ್ತರ ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಕುಡುಕರು ಎಂದರೆ ಇಡೀ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅವಮಾನಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ನೇಕಾರರು ಶೇ. ೬೦ರಷ್ಟು ಕುಡಿತದ ಚಟಕ್ಕೆ ದಾಸರಾಗಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಮಾತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಈಗಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ, ಹಿರಿಯನ ಕುಡಿತದ ಚಟದಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಅನುಭವಿಸಿರುವ ನರಕಯಾತನೆ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಈ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಕುಡಿತದಿಂದ ಬಹುತೇಕ ದೂರ ಉಳಿದಿರುವುದು ಒಂದು ಶುಭ ಸೂಚನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಬೆರೆತ ಮದ್ಯವನ್ನು ವಾರಕ್ಕೆ ೩-೪ ಬಾರಿ ನಿಗದಿತ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ೬೦-೯೦ ಮಿ.ಲೀ. ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅದು ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪಂಡಿತರ ಸಲಹೆ. ಇದು ದುಬಾರಿ ಮದ್ಯ ಸೇವಿಸುವವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ಮಾತು ಎನಿಸಿದರೂ ಸ್ಪಿರಿಟ್‌ನಿಂದ ತಯಾರಾದ ಮದ್ಯಪಾನಿಗಳ ಪಾಡು ಮಾತ್ರ ಶೋಚನೀಯವೇ ಸರಿ. ಒಂದೆಡೆ ಜೇಬಿಗೆ ಕತ್ತರಿ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕುಡಿತದಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ಅನುಭವಿಸುವ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಇನ್ನಿತರ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರಿಕಿರಿ, ಕೀಳರಿಮೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಖಿನ್ನತೆಯತ್ತ ಜಾರುತ್ತಾರೆ.

೧೧. **ಆವರಿಸುವ ಮಾನಸಿಕ ಖಿನ್ನತೆ:** ಕಳೆದ ೪-೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೪೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಘಟನೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಂಭೀಭೂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮುಜುಗರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಸಾಲದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರ ಅನುಕಂಪ ಸೂಚಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಲಕ್ಷ ಪರಿಹಾರ ಘೋಷಿಸಿತು. ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ನೈಜ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತೇ ಹೊರತು ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಕಮ್ಮಂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿ ನೇಕಾರರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಾದವು. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರ ಇದೇ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಘೋಷಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಜರುಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಆದರೆ ಅವು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಜರುಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಸತ್ಯ ನಿಗೂಢ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಲಿಯೆ? ಕುಶಲಕರ್ಮಿಯೇ? ನೇಕಾರನೇ? ಎಂಬುದು ಹೊರಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಸಹಜ ಸಾವುಗಳು ಎಂಬ ಷರಾದೊಂದಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಹೂತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ರೈತ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಘಟಿತನಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರೈತನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸುದ್ದಿಯಾಗಿ ಪರಿಹಾರವೋ/ಸಂತಾಪವೋ ದಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾವು ಕನಿಷ್ಟ ಸಹಾನುಭೂತಿಗೂ ಅರ್ಹವಾಗದಿರುವುದು ಸಮಾಜದ ಕ್ರೂರ ವ್ಯಂಗ್ಯ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನೆಂದರೆ ಅದು ಬರೀ ಆ ಕ್ಷಣದ ದುಡುಕಿನ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿವ ಬೇಗುದಿ, ನಡೆವ ತಾಕಲಾಟ-ಹೋರಾಟಗಳು, ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ-ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುವ ಜೀವ ರಸಾಯನಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಖಿನ್ನತೆಯತ್ತ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಖಿನ್ನತೆಯಿಂದ ನರಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿರುವ ಆತ್ಮಹತ್ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯಾವ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡು ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು.

ಇಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಿಖರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದರೆ ಶೇ. ೫೦ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಖಿನ್ನತೆಯಿಂದ ನರಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿಬಿಡಬಹುದು. ಆದರೆ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೀಕರಣ, ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವ ಹಪಾಹಪಿ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀಕರಣ, ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಡುವೆ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿ-ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಿ ಒತ್ತಡಗಳು, ಎದುರಾಗುವ-ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ವೈಫಲ್ಯತೆ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟ, ಸುಲಭ ಆಮಿಷಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವುದು, ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು, ದುರಾಸೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕಾಡುವ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನಶಿಸುವುದು, ಕುಡಿತ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಂಚನೆಗೊಳಗಾಗುವುದು, ಏಕಾಂಗಿತನ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಖಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಾರಣ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಖಿನ್ನತೆಗೆ ತಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೇಕಾರ ಪರಾವಲಂಬಿ. ಆದರೆ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಮೊದಲೇ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ. ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳು ಎರಡಾದರೆ ತಿನ್ನುವ ಕೈಗಳು ಹತ್ತಾರು. ದುಡಿಮೆ ಸಾಲದು. ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ಹಾಗೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಹೊಸ ಸಾಲ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಜತೆಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ದಾರಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕುಡಿತದಿಂದ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬದ ನೆಮ್ಮದಿಯೇ ಹಾಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ದಕ್ಕಬೇಕಾದ ಮರ್ಯಾದೆ ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಯಾದ ಅವನು ಬೇಜಾರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬೇಜಾರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮನರಂಜನೆಯ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಅವಮಾನ, ಅಸಮಧಾನ ಅವನಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಖಿನ್ನತೆಯತ್ತ ಜಾರಿಸುತ್ತದೆ.

೧೨. **ಬಡ ನೇಕಾರನಿಗೆ ತಲುಪದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಜವಳಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ ನೇಕಾರನ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ದುರಂತ ಎಂದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲ ಯಾರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ದೊರಕದೆ, ಇದುವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಧಣಿಗಳಿಗೇ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿರುವುದು. ಯಾರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ, ಆ ಫಲ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ಆ ಯೋಜನೆಗಳೇ ವಿಫಲ ವಾದಂತೆ. ಬಡ ನೇಕಾರರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಿತವಾದ ಬಹುತೇಕ ಯೋಜನೆಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯರ್ಥವಾದಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಇಂದು ನೇಕಾರ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತಿನ ಆಳು. ಅವನ ಹಕ್ಕುಗಳೇನು ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆ ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಘಟನೆಯ ಬಲದಿಂದ ಕೆಲವು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ನೇಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕನೇ? ಕೂಲಿಯ ಆಳೆ? ಅಡವಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ವಸ್ತುವೇ? ಯಾವುದೂ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರದೋ ಮಗ್ಗಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರುತ್ತವೆ. ಧಣಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಧಣಿ ಬಂದು ನೇಯ್ದ ಸೀರೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೂಲಿ ನೀಡಿದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಈ ನೇಕಾರ ಇಂಥ ಧಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ನೇಕಾರನ ಲೆಕ್ಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯ ಈ ನೇಕಾರನಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕು. ಗ್ರಾಚ್ಯುಟಿ, ಇನ್‌ಶೂರೆನ್ಸ್, ಅರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ ಹಕ್ಕಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅನಕ್ಷರತೆಯ

ಫಲದಿಂದಾಗಿ ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದೇ ಬಡ ನೇಕಾರನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಗ್ಗದ ಕುಣಿಗೆ ಇಳಿದನೆಂದರೆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಮೇಲೇಳುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವವರಾರು? ಹೀಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಉಳ್ಳವರ ಪಾಲು, ನೇಕಾರನ ಸ್ಥಿತಿ ಗಾಳಿ ಪಾಲು ಎಂಬಂತಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನೇಕಾರ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೧೩. **ಬಡ ನೇಕಾರನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಉಳ್ಳವರ ಪಾಲು:** ಹಲವಾರು ಮಂದಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ 'ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್' ಅಥವಾ ಧಣಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಬಹುಬೇಗ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಹಣ ಬಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಧೈರ್ಯ, ರೂಢಿಗತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಬಡ ನೇಕಾರನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಧಣಿಯೇನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಯೇ? ಪಕ್ಕಾ ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥನಾದ್ದರಿಂದ ಯೋಜನೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳತ್ತಲೇ ಬಲೆ ಬೀಸಿ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಂತಸ.

ನೇಕಾರನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾವಣೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಧಣಿಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನೂ ಜರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಅವರೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪದನಾಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಯೋಜನೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಥಾ ರೀತಿ ಇದರ ಫಲ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಕೂಡ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಬೀಗುತ್ತ ಬಡ ನೇಕಾರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಾವುದ ದೂರ ಬಿಸಾಡುತ್ತವೆ.

೧೪. **ಗುರಿ ತಲುಪುವತ್ತಲೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನ:** ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೊರತೆ ಯೋಜನೆಗಳ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣ. ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿ ಜನಪರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಆಗಿಹೋಗಿರುವ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು, ವೆಚ್ಚವಾದ ಹಣ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಭಾರತದ ಚಿತ್ರಣವೇ ಬದಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಬಡತನ ತೊಲಗಿ

ಹಲವು ದಶಕಗಳೇ ಆಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಶಾಸಕಾಂಗ, ಉನ್ನತ ಕಾರ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದಾಗಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ ತಲುಪಿ, ಅಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಲೋಲುಪ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದಂಡೇ ಕಾರ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ಜನಪರ ಆಶಯಗಳು ಬುಡಮೇಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜನಪರ ಕಾಳಜಿ, ಕಾಯಿದೆಬದ್ಧ ಆಡಳಿತ ನೀಡುವ ನಿಲುವು, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗ ಇದ್ದರೂ, ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದನಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಕನಸು ಇನ್ನು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ನೇಕಾರನಿಗಾಗಿ ರೂಪಿತವಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೈಫಲ್ಯ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೇ ಮಾಡಿದರೆ ನೈಜ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ದೊರಕಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಳಿದು ನೈಜ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನೇಕಾರನ ಮನಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿ, ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ, ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಶೇ. ೫೦ರಷ್ಟಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾದೀತು. ನೇಕಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕಚೇರಿಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಪಾತ್ರರ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವಿಲ್ಲದೆ, ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದರೆ ನೇಕಾರನನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಪಾಡಲಾರರು.

ಸಲಹೆಗಳು

ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಜೀವನ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ ಕಚ್ಚಾನೂಲಿನ ಕೊರತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಸ್ಯೆ, ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳ ಶೋಷಣೆ, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ವೈಫಲ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್‌ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗಗಳ ಜೊತೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಕಚ್ಚಾನೂಲುಗಳ ಪೂರೈಕೆ: ಸಬ್ಸಿಡಿದರದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು.

೨. ತಾಂತ್ರಿಕತೆ: ಕುಣಿ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

೩. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ: ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಡದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

೪. ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯ: ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದು.

೫. ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ: ವಾಸದ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಗ್ಗದ ಮನೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

೬. ಶಿಕ್ಷಣ: ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

೭. ಸರ್ಕಾರಿ ಸವಲತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು.

೮. ಆರೋಗ್ಯ: ನೇಕಾರರನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.

೯. ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ : ವೃದ್ಧ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು

೧೦. ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ದೊರಕುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು

೧೨. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು

೧೩. ನೇಕಾರರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು

೧೪. ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳಿಂದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಆಗುವ ಶೋಷಣೆ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು

೧೫. ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

೧೬. ನೇಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

೧೭. ನೇಕಾರ ಎಂದರೆ ಯಾರು? ಅವನ ಸ್ವರೂಪ ಎಂತಹುದು ಎಂಬುದು ಮೊದಲು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕು.

೧೮. ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ನೇಕಾರರ ಸಮಗ್ರ ದಾಖಲಾತಿ ಆಗಬೇಕು. ಕಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ನೋಂದಣಿಯಾಗಬೇಕು.

೧೯. ನೇಕಾರನಿಗೆ ಸರ್ವೋಪಯೋಗಿ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ವಿತರಿಸಬೇಕು.

೨೦. ನೇಕಾರನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ನೇಕಾರನ ಬದುಕು, ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿ ಪರಿಚಯ ಇರುವ, ವಿಶೇಷ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನವೀಯ ಕಾಳಜಿ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಬೇಕು.

೨೧. ನೇಕಾರನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಾಫಲ್ಯ-ವೈಫಲ್ಯಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಜರುಗಬೇಕು.

೨೨. ನೇಕಾರನ ಆರ್ಥಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಬೇಕು.

೨೩. ಇದುವರೆಗೂ ಬರೀ ಜೀತದಾಳಾಗೇ ಉಳಿದಿರುವ ನೇಕಾರನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಸಮಿತಿ ನೀಡುವ ವರದಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

೨೪. ನೇಕಾರನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು.

೨೫. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗಖಾತ್ರಿ ಅಧಿನಿಯಮದಂತೆ ನೇಕಾರರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧಿನಿಯಮ ರೂಪಿಸಿ ನೇಕಾರನ ಬದುಕಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

೨೬. ನೋಂದಾಯಿತವಾದ ಕೂಲಿಕಾರ ನೇಕಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮೀಸಲಾತಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮೇಲೆತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು.

ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆಗಿಹೋದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಾವುದೇ ಗಂಭೀರವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಬಿಗಡಾಯಿಸುವಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನೇಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಕರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಇಲ್ಲವೇ ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಭಾರತ ಭೂಭಾಗವು ತುಂಬಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅನುಭಾವಿಕ, ದಾರ್ಶನಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಪರಂಪರೆಗಳು, ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಇಲ್ಲಿಯವೆರೆಗೂ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಕಂಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಕಾಣದುದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆಯಾ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಡತೆಗಳ, ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ತತ್ವ

ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿ ಬಂದರೇ ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಲವಾರು ಮಜಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಧನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಿಭಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ, ನಂತರ ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ನಾಥ, ಚಾರ್ವಾಕ, ಗಾಣಪತ್ಯ, ಇಂತಹ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಅದರದೇ ಆದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕಾಲದ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ್ದನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಕಾಯಕವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ನಡೆದುಬಂದ ಸಮಾಜ ಗುಂಪು ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದದ್ದು ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯ ಕತೆಯಲ್ಲ. ವಿಕಾಸಗೊಂಡ ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಹಾರ, ಮನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯ ಬಹುಪಾಲು ಕಡಿಮೆ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಮಾನವ ರಾಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಕಲಿತು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ಮಾನವ, ತೊಗಟೆ, ಬೇರು, ನಾರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿಯಿಂದ ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧರಿಸತೊಡಗಿದ ಮಾನವ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದ ಮಾನವ ವಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಪಡೆದು ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಆರಂಭಿಸಿದ ಆಳರಸರು ಇದರ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿದು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗಳು ಬರುವವರೆಗೂ ಭಾರತದ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದ್ದು, ತದನಂತರ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಂತಹ ವಸ್ತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಯ ಸಮುದಾಯವೇ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವಾಯಿತು. ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವು ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಸಮುದಾಯುಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಏರುಪೇರಿನಿಂದ ಅವನತಿ ಹಾದಿಹಿಡಿದವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಛಿದ್ರಗೊಂಡಂತಹ ನೇಕಾರನ ಬದುಕು ಇಂದಿಗೂ ಅತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ಬಂದಂತಹ ನಾಗರಿಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಸ್ತ್ರೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡದೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ವರ್ಗ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗದೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದೆ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಫಲಿತಗಳು

- ನೇಕಾರಿಕೆ ಇಂದು ಕುಲಕಸುಬಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.
- ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ.
- ನೇಕಾರಿಕೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮವಾಗಿಲ್ಲ.
- ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು.
- ನೇಕಾರಿಕೆ ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದೆ.
- ನೇಕಾರಿಕೆ ಎಂಬ ವೃತ್ತಿ ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.
- ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅನ್ಯ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅರಸಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ಸರ್ಕಾರದ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ.
- ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಪಾತ್ರ ನಗಣ್ಯ
- ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ
- ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವುದು.
- ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿವೆ.
- ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಿಯಾದ ಶೆಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.
- ಸಂಘಟನಾ ಕೊರತೆ ಇದೆ.
- ಒಂದೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.
- ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ ನಗಣ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರವಿರುತ್ತದೆ.
- ಯುವ ಜನಾಂಗ ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯವು ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಛಿದ್ರವಾಗುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮ ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ೭೦ರ ದಶಕದಿಂದ ೨೦೦೦ದವರೆಗೂ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಮಗ್ಗ ರೇಷ್ಮೆ

ನೇಕಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಿ ಕಚ್ಚಾನೂಲನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಯಾದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಮುಂದುವರೆಯಬಹುದು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ನಂತರ ಹಲವಾರು ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೂ ದಯನೀಯವಾಗಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹವರ ಕುಟುಂಬಗಳು ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿವೆ.

೭೦ರ ದಶಕದ ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದವರು, ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್‌ಗಳು. ಇವರ ೧೦-೧೫ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇವರ **"ಧಣಿ"** ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಪಾತ್ರವು ನಗಣ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮಧ್ಯ ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಾವಂತರು ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಇವರೂ ಸಹ ಬಂಡವಾಳಿಗರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರೆ ಉಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜನರು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಸ್ಟರ್ ವೀವರ್ಸ್‌ಗಳೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧಣಿಗಳೇ ಪಟ್ಟಣ ಪಂಚಾಯತ್, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೇಕಾರನಿಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಶಾಸನ ಸಭೆ, ಲೋಕಸಭೆಗೆ ತಲುಪುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲಿಯ ನೇಕಾರನಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ಭಾಗದ ನೇಕಾರ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾನೆ.

ನೇಕಾರ ಇಂದು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ. ಬಂಡವಾಳ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯ ವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ನೇಕಾರ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಮಗ್ಗದ ಮನೆ, ಬಂಡವಾಳ ಪೂರೈಕೆ, ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ನೂಲಿನ ಪೂರೈಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಇಂದಿನ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮಗ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿಯ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತವೆ.

ನೇಕಾರಿಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವಾಲಂಬನೆ ಬದುಕಿನ ಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಒಂದು ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದೇ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ನೇಕಾರಿಕೆ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊರೆಯಾಗಲಿವೆ. ವೃತ್ತಿ ಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾವಲಂಬೀ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ, ನೇಕಾರ ಇಂದು ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯತ್ತ ಬಂದು ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತ ತಲುಪಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ದೇಶದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೇ ಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಅವರು ಇದು ಅಕ್ಷರಸಹ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯನಂತರ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಇಂದು ಅಧಃಪಥನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆತಂಕಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಲಿದೆ.

ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ನೇಯ್ದ ಕೈಗಳು ಇಂದು ಬಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಲಬ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಟೆಂಡರ್‌ಗಳಾಗಿ, ಗಾರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಡಾಂಬಾರ್ ರಸ್ತೆ ಹಾಕಲು, ಹಮಾಲಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತನ್ನದಲ್ಲದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊರೆಯಾಗಲಿದ್ದಾನೆ.

ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕುವ ದಾರಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ೧೫-೧೦-೨೦೧೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವರದಿಯೂ ನೇಕಾರಿಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೂಡ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಬಹಳ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಆಶಯ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ರಾಟೆಯನ್ನೇ ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯಂತೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಲ್ಲೂರು ಮುಕಾಂಬಿಕ ಅಭಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹರ, ಕಬ್ಬಿನ ನಾಲೆ ಹಳ್ಳಿ ಹೊಳೆ, ಬಾವಡಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪಾನ್ನಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು ಇವರನ್ನು ಹೊಸ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ನಿರಾಶ್ರಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಕುಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲರು ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅರಭಿಸಿದ್ದರು ಅರಣ್ಯದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ನಕ್ಸಲರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದವು. ಕೊಲ್ಲೂರು ವಲಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಸ್.ವಿ ಕಂಬಳಿಯವರು ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರನೀತಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಕುಗ್ರಾಮದ ಜನರು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಅರಣ್ಯ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಕೆಲವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೇರುಬೀಜ ಆರಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ೯ ರಿಂದ ಸಂಜೆ ೬ರವರೆಗೆ ದುಡಿದರೂ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿ ೬೦ ರಿಂದ ೭೫ ರೂ. ಸ್ಥಳೀಯರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದಾಗ ಈ ಜನರು ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಯಿತು. ಅವರ ಸಂಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರಿತ ವಲಯಾಧಿಕಾರಿ ಕಂಬಳಿ ಅವರು ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರನೀತಿ ಯೋಜನೆ 'ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರ, ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ, ಹಳ್ಳಿಹೊಳೆ, ಹೊಸಬಾಲು, ಬಾವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು,

ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ೨೦ ಮಂದಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕಳೆದ ಫೆಬ್ರವರಿಯಿಂದ ತರಬೇತಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಬಯಕೆಗೆ, ಕಲಿಕೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಹಿಳೆಯರು ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕನಿಷ್ಟ ೯೦ ರಿಂದ ೧೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿರುವುದು ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಉತ್ತಮ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಬಂದಿರುವುದು ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇಂತಹ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಎಲ್ಲಾ ನೇಕಾರರಿಗೂ ಬರುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಗತ್ಯ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಿದೆ.

ಅನುಬಂಧಗಳು

- ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು
- ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಪಟ್ಟಿ
- ನೇಕಾರರ ವೃತ್ತಿ ಪದಕೋಶ
- ನಕ್ಷೆ : ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
- ಸಮುದಾಯಗಳ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು
- ಅಂಕಿ–ಅಂಶಗಳು
- ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳು
- ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಪರಾಮರ್ಶನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಬಿ.ಹೆಚ್., ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ, ಸೃಷ್ಠಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೬

ಈರಣ್ಣ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸರಕಾರ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೮೨.

ಈರಣ್ಣ ಹಟ್ಟಿ, ಕೈಮಗ್ಗದ ಉದ್ದಿಮೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ?

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು, ಸಂಪುಟ–೫ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೮.

ಕರ್ನಾಕಟ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಪುಟ ೧ ರಿಂದ ೭, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪದ್ಮಸಾಲಿಯವರ ದೂರವಾಣಿ ಕೈಪಿಡಿ, ಸಂಪುಟ–೧, ಶ್ರೀ ವೇದ ಶೀರ್ಷು ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಹೊಸಪೇಟೆ. ೨೦೦೦

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಂಪರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಸಂಪುಟ–೧ ಮತ್ತು ೨.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೋಶ–೪, ಜನಸಮುದಾಯ ಸಂಪುಟ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ೨೦೦೦

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರ, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೧, ೨೦೦೨.

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ., ಮಾರ್ಗ, ಸಂಪುಟ–೧, ೨, ೩, ೪.

ಕುರ್ಣಿಕುಲ ಗೋತ್ರಮುಲ ಪುಸ್ತಕಮು, ದಿ. ಯಮ್ಮಿಗನೂರು ಕುರ್ನಿ ದೈವಾಚಾರ ಸಂಘಮು, ಯಮ್ಮಿಗನೂರು, ಕರ್ನೂಲು ಜಿಲ್ಲಾ, ಆಂದ್ರ ಪ್ರದೇಶ್

ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ನಿಗಮ ಯೋಜನಾ ಪುಸ್ತಕ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು.

ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತ್ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಯೋಜನೆಗಳ ಕೈಪಿಡಿ, ೨೦೦೫–೦೬

ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ನೆರವಿಗೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕೈ ಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು

ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ವಚನಕಾರರ ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು, ಚಿದಾನಂದ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟ ೧ ರಿಂದ ೫.

ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಪುಟ–೫, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ದೇವಾಂಗ ಜನಾಂಗದ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿ, ಹೇಮತುಂಗ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೦೮.

ದೊಡ್ಡಮನಿ ಲೋಕರಾಜ, ಸಿಂಧೋಳ ಸಮುದಾಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಲಿಂಗರಾಜ ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರಕಾಶನ ೨೦೧೧

ನಾಗರಾಜಪ್ಪ ಕೆ.ಜಿ., ದೇವಾಂಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪ್ರಣತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೩.

ನಾಗೇಗೌಡ ಎಚ್.ಎಲ್., ಪ್ರವಾಸಿ ಕಂಡ ಇಂಡಿಯ, ಸಂಪುಟ-೨, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ನಾಯಕ ಡಿ.ಬಿ., ದೇಶಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬಂಜಾರ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೦೨.

ನೇಕಾರ ವಾಣಿ, ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮಾಜದ ೧೦೧ ಬೆಡಗಿನ ಪುಸ್ತಕ, ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ನೇಕಾರ ಸಮಾಜ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ ೧೯೯೮

ಪರಮೇಶ್ವರ ಎನ್.ಎಸ್., ಶಂಕರ ಎಸ್, ಹತ್ತಿ-ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೭.

ಬಾಪು ಬಿ.ವಿ., ಮುನಿಲಕ್ಷ್ಮಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಭಾವನಾ ಮಹರ್ಷಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪದ್ಮಸಾಲಿ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೬

ಭಗವಾನ್ ಜಿಷ್ಣೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ, ಸ್ವಕುಳಸಾಳಿ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೦

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬನ್ನಿ, ಗುಳೇದಗುಡ್ಡದ ಖಣಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ೨೦೧೦

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಭೀಮರಾಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಮುಕ್ತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನ. ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ೨೦೦೯

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ, ಶಂಭಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ, ಕಂನಡ-ಕಂನುಡಿ ೨, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ೧೯೯೯

ಮಹೇಶ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ, ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ೨೦೦೦

ಮಹದೇವ ಸಿ. (ಸಂ), ನೇಕಾರರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಮಹದೇವ (ಸಂ), ನೇಕಾರ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೯.

ಮಹೇಶ್ ತಿಪ್ಪಶೆಟ್ಟಿ, ಇಳಕಲ್ಲ ಸೀರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಕೆ., ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಶಾಲಿಯಾ\ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದ ಅಧ್ಯಯನ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೦೫

ಮೇತ್ರಿ ಕೆ.ಎಂ., ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಲಕಸುಬುಗಳು ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ೨೦೦೨

ರಂಗಪ್ಪ ಎಂ., ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ನುಂಕೆಮಲೆಯ ಪರಮಾರ್ಥ, ರಾಜ್‌ಕಮಲ್ ಪ್ರೆಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೭೧

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಟಿ., ದೇವಾಂಗ ಧರ್ಮ ಪ್ರಕಾಶ, ಶ್ರೀ ಗಾಯಿತ್ರಿ ಪೀಠ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಹಂಪೆ, ಹೇಮಕೂಟ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ೨೦೦೫.

ರಂಗೋಪಂತ ನಾಗರಾಜ ರಾಯರು, ಪದ್ಮಶಾಲಿಯರ ಬೆಡಗು ಗೋತ್ರಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಪುಸ್ತಕ, ೨೦೦೧.

ರೇಷ್ಮೇ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೈಪಿಡಿ, ಕೇಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೇ ಮಂಡಳಿ. ೨೦೦೩

ವಸಂತ ಮಾಸ್ತರು ಜಿ.ಎಸ್., ಶ್ರೀ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಾಣ (ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯ)

ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟ್ಲಿ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ, ಕೊಪ್ಪಳ.

ಶಿವಕುಮಾರ ಶಿ., ಮಾದಗುಂಡಿ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಬಂಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ – ೨೦೦೭

ಶ್ರೀ ತೊಗಟವಾರಿ ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರಮುಲು ಕೈಪಿಡಿ ೨೦೦೧

ಶ್ರೀ ನಿಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ

ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ, ನೇಕಾರ ವೃತ್ತಿ ಪದಕೋಶ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ೨೦೦೦

ಸುವರ್ಣ ರೇಷ್ಮೆ, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ, ೨೦೦೭.

೬೬ ಗೋತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯ ಕೈಪಿಡಿ, ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ಮಠ, ಬೆಟಗೇರಿ, ಗದಗ ೨೦೦೬

ಹರಿದಾಸ ಪಂಥ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ.

Blue Print for a Co-operative Handloom(Woolen) Industry in Kampti Zone, Thomas C.George J. Lalbahadur Shastri Academy of Administration, 20(2) Summer, 1975.

Hadimani R.N., Dynamics of Industrial Entrepreneurship, 1985, New Delhi, Ashish Publishing House.

Krishna Rao P.H., Industries in Karnataka, Karnataka Darshan, 1955, malbar Hills Mumbai, Hukkerikar R.S. Publication.

Lazman T.K., Cottage and Small Scale Industries in Mysore, Mysore, Rao and Raghavan, Part-II.

Mallikarjunappa G.N., Impact of Globalisdation on Rural Sector, A Study of woolen Handloom Industry in Karnataka Samvadha Prakashana, Malladihally – 2007

Plaksha, Introduction of Karnataka History, 1999, Shashi Prakashana, Tiptur, p.7

Srisathyam, Mysore State Gazetter, Chitradurga District, 1967, Mysore Government Press.

Suryantath Kamath, Karnataka Gezeteer, 1982, Government of Karnataka.

V.K.R.V. Rao, Infrastructure and Economic Development, Comerce Annual, Nov.1980.

Venkatachar V., Woolen Handloom (Monography 1935 Published by the Deparment of Industries and Commerce). 1966.

Articles

Handloom for Liquidation-Power Looms Mock at Yojana Bhavan, Jain L.C., Economic and Political Weekly, Aug. 1983

Handoolm Industry- Poor Implmentation at State Level, Economic Times, 20th May 1978.

Handoolm Industry Mysore, Economic Review, Dec. 1980

Handoolm Industry Performance and Prospects, Eastern Economics (Suppl), 22nd April, 1980.

Handoolm Industry Strategies for Marketing, Ponde K.R., Economic Times, 20th May 1981.

Handoolm Problems and Prospects, Economic Times, 5th Nov. 1985.

Poverty and Unemployment the case of Handloom Sector, K.P. Radhakrishnan, Khadi Gramodyog 25(2), Nov. 1978.

Weavers, Traders and the State Handloom Weaving in Bangladesh-Anjan Kumar Datta, Economic and Political Weekly, 7th Sept. 1985.

ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಪಟ್ಟಿ (ವಕ್ತೃ ಮಾಹಿತಿ)

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೧	ಬಾಬು.ಡಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಾಬು.ಡಿ., ಖಾಜಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨	ಚೌಡಮ್ಮ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವದ್ದಿ	೫೪	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವಿ.ಆರ್.ರುದ್ರ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩	ಚಂದ್ರಮೌಳಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವರದ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವಿ.ಜಿ ಚಂದ್ರಮೌಳಿ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪	ಜಯಮ್ಮ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೬೭	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜಯಮ್ಮ ಕೋಂ ಪಾಂಡುರಂಗಪ್ಪ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫	ಕೆ.ವಿ ಜಗದೀಶ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕನಕ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ವಿ ಜಗದೀಶ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬	ಡಿ.ಜಗನಾಥಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೬೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಜಗನಾಥಪ್ಪ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೭	ಪಿ.ಎಲ್‌ಗೋವಿಂದಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೩೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಿ.ಎಲ್‌ಗೋವಿಂದಪ್ಪ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೮	ಕನಕ ಪ್ರಕಾಶ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕನಕ	೫೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕನಕ ಪ್ರಕಾಶ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯	ಜಿ.ಕೊಂಡಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಗುರಂ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜಿ.ಕೊಂಡಪ್ಪ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦	ವೈ.ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾರಾಯಣ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಯರವ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೈ.ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾರಯಣ, ಮಾರುತಿ ಬಡವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೧	ಡಿ.ಎಲ್ ಮಂಜುನಾಥ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೪೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಎಲ್ ಮಂಜುನಾಥ ಬಿನ್ ಲಕ್ಷಣ್ ರಾವ್, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೨	ಕೆ.ಪಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕನಕ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ಪಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೩	ಡಿ.ಸಿ ಪದ್ಮಾವತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಬಸಪತಿ	೬೫	ಮಹಿಳ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಸಿ ಪದ್ಮಾವತಿ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೪	ಪೊರಾಳ ನಾಗರಾಜ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೪೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪೊರಾಳ ನಾಗರಾಜ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೫	ಎ. ನರಸಿಂಹ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದುದ್ದಯಲು	೩೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎ. ನರಸಿಂಹ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೬	ವಿ.ಜಿ ನಾಗರಾಜ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವರದ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವಿ.ಜಿ ನಾಗರಾಜ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೭	ಕೆ.ನಾಗರಾಜ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕೊದಾಟಿ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ನಾಗರಾಜ, ಮಾರುತಿ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೮	ರಂಗಸ್ವಾಮಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸಿಲಿವೇರಿ	೩೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಂಗಸ್ವಾಮಿ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೧೯	ರಾಘವೇಂದ್ರ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಲಿಂಗಂಪಲ್ಲಿ	೨೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೦	ಪಿ.ಕೆ.ರಾಜಶೇಖರ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಿ.ಕೆ.ರಾಜಶೇಖರ ಬಿನ್ ಪಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೧	ರಮೇಶ.ಎ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದುದ್ದಯಲು	೨೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಮೇಶ.ಎ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೨	ಶಿವಶಂಕರಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕನಕ	೫೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಿವಶಂಕರಪ್ಪ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೩	ಶಿವಾನಂದ.ಬಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಬಸಪತಿ	೪೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಿವಾನಂದ.ಬಿ., ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೪	ಸುರೇಶ. ಬಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೨೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸುರೇಶ. ಬಿ., ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೫	ಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ. ಡಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸತ್ಯ ನಾರಾಯಣ.ಡಿ., ಮಾರುತಿ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೬	ಶಂಕರಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವರದ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಂಕರಪ್ಪ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೭	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೪೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಬಿನ್ ಪಾಂಡುರಂಗಪ್ಪ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೮	ಪಿ.ಕೆ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಿ.ಕೆ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾವಿ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೨೯	ರಾಮೂರ್ತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕೆಂಚೆ	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಾಮೂರ್ತಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೦	ವೆಂಕಟೇಶಲು ಡಿ.ಜಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೫೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೆಂಕಟೇಶಲು.ಡಿ.ಜಿ., ಮಾರುತಿ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೧	ವದ್ದಿ ಗಂಗಾಧರ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವದ್ದಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವದ್ದಿ ಗಂಗಾಧರ, ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೨	ವರದ ಮಂಜುನಾಥ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವರದ	೩೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವರದ ಮಂಜುನಾಥ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೩	ಪಿ.ಕೆ ವೆಂಕಟೇಶ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪೊರಾಳ	೪೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಿ.ಕೆ ವೆಂಕಟೇಶ ಬಿನ್ ಪಿ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೪	ವೆಂಕಟೇಶ.ಜೆ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಜಿಂಕ	೬೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೆಂಕಟೇಶ.ಜೆ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೫	ಯಶೋಧಮ್ಮ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೊರು	೪೦	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಯಶೋಧಮ್ಮ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೬	ಡಿ.ಪಿ ಯರ್ರಿಸ್ವಾಮಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ದೇವರಕೊಂಡೆ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಪಿ ಯರ್ರಿಸ್ವಾಮಿ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೩೭	ಓಂಕಾರ ಎಚ್.ಜಿ	ದೇವಾಂಗ	ದಯಳ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಓಂಕಾರ ಎಚ್.ಜಿ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೮	ಕೆ.ಎಚ್ ಮೂರ್ತಿ	ದೇವಾಂಗ	ಶೆಟ್ಟರು	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ಎಚ್ ಮೂರ್ತಿ, ವರದಿ ಮೊಹಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೩೯	ವೆಂಕಟೇಶ	ದೇವಾಂಗ	ದೇವಾಂಗ	೩೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೆಂಕಟೇಶ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೦	ಸೋಮಣ್ಣ	ದೇವಾಂಗ	ದೇವಾಂಗ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸೋಮಣ್ಣ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೧	ಗಂಗಾಧರ	ತೊಗಟವೀರ	ಮಾನಾಚಲ	೪೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗಂಗಾಧರ ಮಾನಾಚಲ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೨	ಆರ್. ರಾಜಣ್ಣ	ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟರು	ಕುರುವಿನಶೆಟ್ಟರು	೫೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಆರ್. ರಾಜಣ್ಣ, ವರದಿ ಮೊಹಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೩	ಪಾಲಕ್ಷಪ್ಪ	ಕುರುಹಿನ	ಶೆಟ್ಟರು	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾಲಕ್ಷಪ್ಪ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೪	ಶಿವಾನಂದ	ಕುರುಹಿನ	ಶೆಟ್ಟರು	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಿವಾನಂದ, ಬಯಲು ಅಂಜನೇಯ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೫	ಗುರುಸ್ವಾಮಿ	ಗೊಲ್ಲ	ಗೊಲ್ಲ	೬೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗುರುಸ್ವಾಮಿ, ಟಿ.ಪಿ.ಜಿ. ಹಟ್ಟಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೬	ನಾಗರಾಜಪ್ಪ	ಗೊಲ್ಲ	ಗೊಲ್ಲ	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನಾಗರಾಜಪ್ಪ, ಕನಕನಹಟ್ಟಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೭	ರಾಮಣ್ಣ	ಗೊಲ್ಲ	ಗೊಲ್ಲ	೬೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಾಮಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೮	ಶ್ರೀನಿವಾಸ	ಗೊಲ್ಲ	ಭೂತಯ್ಯ	೩೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೪೯	ಅಬ್ದುಲ ರಾಜಕ್ ಸಾಬ್	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಶೆರ್	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಅಬ್ದುಲ ರಾಜಕ್ ಸಾಬ್, ಭಾಗ್ಯ ಜ್ಯೋತಿ ನಗರ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೦	ಸೈಯದ ಸಾಬ್	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಸೈಯದ	೬೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸೈಯದ ಸಾಬ್, ಮಾರುತಿ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೧	ಖಾದರ ಬಾಷ	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಶೆರ್	೩೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಖಾದರ ಬಾಷ, ವರ್ದಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೨	ಮಹಮದ್ ಶಪೀವುಲ್ಲಾ	ಮುಸ್ಲಿಂ	ಕಂಟೆವಾಲೆ	೬೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಮಹಮದ್ ಶಪೀವುಲ್ಲಾ, ಕಾಜಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೩	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	ಮಡಿವಾಳ	ಮಡಿವಾಳ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೪	ಸಿದ್ದಣ್ಣ	ಮಡಿವಾಳ	ಮಡಿವಾಳ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸಿದ್ದಣ್ಣ, ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೫	ನಾಗರಾಜ	ಮಡಿವಾಳ	ಮಡಿವಾಳ	೩೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನಾಗರಾಜ, ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೬	ಗಂಗಾಧರ	ಮಡಿವಾಳ	ಮಡಿವಾಳ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗಂಗಾಧರ, ಮುಬಾರಕ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
							ಬೋವಿ ಕಾಲೋನಿ

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೫೭	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	ಮಡಿವಾಳ	ಮಡಿವಾಳ	೪೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಮಾರುತಿ ಬಡವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೮	ಎನ್.ರಾಮಾಂಜನೇಯಲು	ಮಂಗಳ	ಮಂಗಳ	೩೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎನ್.ರಾಮಾಂಜನೇಯಲು, ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೫೯	ಮಾರಣ್ಣ	ನಾಯಕ	ನಾಯಕ	೫೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಮಾರಣ್ಣ, ಕೋಟೆ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೦	ಪ್ರಕಾಶ.ಎಂ	ವಲೀಜ	ವಲೀಜ	೨೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪ್ರಕಾಶ.ಎಂ, ಕೆ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಸಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೧	ಬಿ.ಈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಲಿಂಗಯಿತ	ಬಿಳಿಮುಗ್ಗ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಈ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೨	ಶಂಕರಪ್ಪ	ಲಿಂಗಯಿತ	ಬಿಳಿಮುಗ್ಗ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಂಕರಪ್ಪ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೩	ರಾಮಾಂಜನೇಯ.ಟಿ	ನಾಯಕ	ನಾಯಕ	೨೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಾಮಾಂಜನೇಯ.ಟಿ., ಎಂ.ಜಿ. ರಸ್ತೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೪	ಗೋವಿಂದ ರಾಜ್	ನಾಯಕ	ನಾಯಕ	೨೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗೋವಿಂದ ರಾಜ್, ಪುಲಿಮಾರ ತಿಪ್ಪೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೫	ಸಣ್ಣ ಮಾರಯ್ಯ	ನಾಯಕ	ನಾಯಕ	೩೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸಣ್ಣ ಮಾರಯ್ಯ, ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೬೬	ಬಿ.ಎಸ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ	ಪವಾಡಿ	ಪವಾಡಿ	೬೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಎಸ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಬನಶಂಕರಿ ಬೀದಿ, ಬೆಲಗೂರು
೬೭	ವೆಂಕಟೇಶ ಬಿ.ಆರ್	ಬಡಗಿ	ಬಡಗಿ	೩೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೆಂಕಟೇಶ ಬಿ.ಆರ್. ಬಿನ್ ಬಡಗಿ ರಂಗಪ್ಪ, ಬೆಲಗೂರು
೬೮	ಬಿ.ಎಚ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	ಪವಾಡಿ	ಪವಾಡಿ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಎಚ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬನಶಂಕರಿ ಬೀದಿ, ಬೆಲಗೂರು
೬೯	ವಿಶ್ವನಾಥ ಟಿ	ದೇವಾಂಗ	ಉರುಬಾಗಿಲು	೩೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವಿಶ್ವನಾಥ ಟಿ. ಬಿನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ಕಾಚಾಪುರ
೭೦	ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ	ದೇವಾಂಗ	ದೇವಾಂಗ	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಬಿನ್ ನಾಗಪ್ಪ, ಕಾಚಾಪುರ
೭೧	ಗೌರಮ್ಮ ಕೆ	ದೇವಾಂಗ	ಉರುಬಾಗಿಲು	೫೫	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗೌರಮ್ಮ ಕೆ, ಕಾಚಾಪುರ
೭೨	ಟಿ. ಪ್ರಭು	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೪೯	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಟಿ. ಪ್ರಭು ಬಿನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೭೩	ನಟರಾಜ ಬಿ.ಎಸ್	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನಟರಾಜ ಬಿ.ಎಸ್., ಬಿನ್ ಸೀತರಾಮಣ್ಣ, ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೭೪	ನೀಲಕಂಠಪ್ಪ	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನೀಲಕಂಠಪ್ಪ ಬಿನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಪ್ಪ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೭೫	ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ ಬಿ.ಎಚ್	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೫೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ ಬಿ.ಎಚ್. ಬಿನ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೭೬	ಕಾಶಿನಾಥ ಟಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕಾಶಿನಾಥ ಟಿ., ಸೌತ್ ರೋಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೭೭	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೭೮	ಲೋಕನಾಥ ಬಿ.ಎಸ್	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೫೪	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಲೋಕನಾಥ ಬಿ.ಎಸ್, ಸೌತ್ ರೋಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೭೯	ಶಿವಮ್ಮ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಿವಮ್ಮ, ಸೌತ್ ರೋಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೦	ಸಿದ್ದಪ್ಪ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೯	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಸೌತ್ ರೋಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೧	ಶಿವರಾಮ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಿವರಾಮ, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೨	ಎನ್.ಜಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೭೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎನ್.ಜಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಹನುಮಂತನಹಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆ, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೩	ಪುಟ್ಟಮ್ಮ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೫೨	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪುಟ್ಟಮ್ಮ, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೪	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ , ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೫	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಜಿ.ಬಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಜಿ.ಬಿ., ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೬	ಸರಸ್ವತಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೮	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸರಸ್ವತಿ, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೭	ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	ಪಟ್ವಸಾಲಿ	೪೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್, ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ
೮೮	ಏಕನಾಥ ಎಚ್.ಬಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ವಾಂಜ್ರೇ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಏಕನಾಥ ಎಚ್.ಬಿ., ದೊಡ್ಡಪೇಟೆ ರಸ್ತೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೮೯	ಜ್ಞಾನದೇವ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೬೪	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜ್ಞಾನದೇವ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೦	ಜೈ ರಾಮ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕಾಂಬ್ಳೆ	೪೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜೈ ರಾಮ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೧	ಕುಬೇರ ಎಸ್.ಸಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೪೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕುಬೇರ ಎಸ್.ಸಿ., ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೨	ಡಿ.ಎಸ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೪೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಎಸ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೩	ಕಾಳ ರಮೇಶ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕಾಳ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕಾಳ ರಮೇಶ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೪	ಕೆಂದುಳ್ಳಿ ನಾಗರ್ಜುನ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕೆಂದುಳ್ಳಿ	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆಂದುಳ್ಳಿ ನಾಗರ್ಜುನ, ಮುಬಾರಕ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೫	ಎಸ್.ಎಲ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೬೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎಸ್.ಎಲ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೯೬	ಪಾರ್ವತಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಬೈಸೆ	೪೦	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾರ್ವತಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೭	ಮಂಜುನಾಥ ಬಿ.ಎಸ್	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಬೈಸೆ	೩೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಮಂಜುನಾಥ ಬಿ.ಎಸ್., ಮಾರುತಿ ಬಡವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೮	ನರಸಿಂಹ ರಾವ್ ಕೆ.ಟಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕಾಂಬಳೆ	೫೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನರಸಿಂಹ ರಾವ್ ಕೆ.ಟಿ., ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೯೯	ಪಾಡುರಂಗ ಎಚ್.ಟಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ವಾಂಜ್ರೇ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾಡುರಂಗ ಎಚ್.ಟಿ., ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೦	ಪ್ರಕಾಶ ಜಿ ಕೆ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಗಣೇಶ	೩೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪ್ರಕಾಶ ಜಿ ಕೆ., ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೧	ಪಾಡುರಂಗ ಟಿ.ಎಸ್	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಬೈಸೆ	೩೯	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾಡುರಂಗ ಟಿ.ಎಸ್., ಮಾರುತಿ ಬಡವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೨	ಪಾಡುರಂಗ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾಡುರಂಗ, ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೩	ಪಾಡುರಂಗ ಬಿ.ಎಸ್	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಬೈಸೆ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಾಡುರಂಗ ಬಿ.ಎಸ್., ಮಾರುತಿ ಬಡವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೪	ಎಂ.ಟಿ ರಾಜಶೇಖರ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕಾಂಬೋಳೆ	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎಂ.ಟಿ ರಾಜಶೇಖರ, ಎನ್.ಎಂ.ಎಸ್. ಬಡಾವಣೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೫	ಕೆ.ಪಿ ರಮೇಶ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸಫಾರಿ	೪೪	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ಪಿ ರಮೇಶ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೬	ಶಾಂತರಾಮ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ವಾಂಜ್ರೇ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶಾಂತರಾಮ, ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆ
೧೦೭	ಸಾಯಿಬಾಬ ಎಸ್.ಜಿ.	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸರೋದೆ	೪೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಸಾಯಿಬಾಬ ಎಸ್.ಜಿ., ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, , ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೮	ಹೆಚ್.ಟಿ ಶರಣಪ್ಪ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ವಾಂಜ್ರೆ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎಚ್.ಟಿ ಶರಣಪ್ಪ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, , ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೦೯	ಬೈಸೆ ಶಿವಪ್ಪ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಬೈಸೆ	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬೈಸೆ ಶಿವಪ್ಪ, ಕಾಜಿ ಮೊಹಲ್ಲಾ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೧೦	ಬಿ.ಎಸ್ ತುಕಾರಾಮ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸೋರೆ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಎಸ್ ತುಕಾರಾಮ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೧೧	ಡಿ.ಎಸ್ ವಾಸುಮೂರ್ತಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಸೋರೆ	೪೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಡಿ.ಎಸ್ ವಾಸುಮೂರ್ತಿ, ಬರಮಪ್ಪನ ಕಟ್ಟೆ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೧೨	ಕೆ.ಎನ್ ಯರ‍್ರಿಸ್ವಾಮಿ	ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	ಕೆಂದೋಳೆ	೩೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ.ಎನ್ ಯರ‍್ರಿಸ್ವಾಮಿ, ದವಲಪ್ಪ ಬೀದಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು
೧೧೩	ಶ್ರೀನಿವಾಸ	ದೇವಾಂಗ	ಪವಾಡಿ	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಬನಶಂಕರಿ ಬೀದಿ, ಬೆಲಗೂರು
೧೧೪	ಬಿ.ಆರ್ ವೆಂಕಟೇಶ	ದೇವಾಂಗ	ಬಡಗಿ	೩೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ.ಆರ್ ವೆಂಕಟೇಶ ಬಿನ್ ಬಡಗಿ ರಂಗಪ್ಪ, ಕೋಟೆ ಬೆಲಗೂರು
೧೧೫	ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.ಎಚ್	ದೇವಾಂಗ	ಪವಾಡಿ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.ಎಚ್. ಬನಶಂಕರಿ ಬೀದಿ, ಬೆಲಗೂರು
೧೧೬	ವಿಶ್ವನಾಥ	ದೇವಾಂಗ	ಊರ ಬಾಗಿಲು	೩೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವಿಶ್ವನಾಥ ಬಿನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ಕಾಚಾಪೂರ
೧೧೭	ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ	ದೇವಾಂಗ	ದೇವಾಂಗ	೭೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಬಿನ್ ನಾಗಪ್ಪ, ಕಾಚಾಪೂರ

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೧೧೮	ಗೌರಮ್ಮ ಕೆ	ದೇವಾಂಗ	ಊರ ಬಾಗಿಲು	೫೫	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗೌರಮ್ಮ ಕೆ., ಕಾಚಾಪೂರ
೧೧೯	ನಟರಾಜ	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೩೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನಟರಾಜ ಬಿನ್ ಸೀತರಾಮಣ್ಣ, ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರ, ಹೊಸದುರ್ಗ
೧೨೦	ನೀಲಕಂಠಪ್ಪ	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ		ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ನೀಲಕಂಠಪ್ಪ ಬಿನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೧೨೧	ಪ್ರಭು ಟಿ	ಕುರುಬ	ಬೈಮಜ್ರೆಯವರು		೪೯	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ ಪ್ರಭು ಟಿ. ಬಿನ್ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೧೨೨	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಿ ಎಚ್	ಕುರುಬ	ಕುರುಬ	೫೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಬಿ ಎಚ್. ಬಿನ್ ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ಕುರುಬ ಬೀದಿ, ಬಾಗೂರು, ಹೊಸದುರ್ಗ
೧೨೩	ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಟಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪಬ್ಬತಿ	೭೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಅಂಜಿನಪ್ಪ ಟಿ., ಚಳ್ಳಕೆರೆ
೧೨೪	ಹನುಮಂತಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪಲಿಮರಿ	೫೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೨೫	ಭೀಮಣ್ಣ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೩೭	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಭೀಮಣ್ಣ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೨೬	ಜಿ.ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೪೪	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜಿ.ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೨೭	ತುಕಾರಾಮಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೫೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತುಕಾರಾಮಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೨೮	ಅಂಜಿನಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ವಾಸೆ	೮೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಅಂಜಿನಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೨೯	ಗೋವಿಂದಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕಟ್ಲವರು	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಗೋವಿಂದಪ್ಪ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೩೦	ಮರಿಯಕ್ಕ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಕಟ್ಲವರು	೫೦	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಮರಿಯಕ್ಕ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೩೧	ವೆಂಕಟೇಶ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪಬ್ಬತಿ	೫೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ವೆಂಕಟೇಶ, ದೊಡ್ಡ ಉಳ್ಳಾರ್ತಿ
೧೩೨	ಹನುಮಕ್ಕ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೪೫	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಹನುಮಕ್ಕ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ
೧೩೩	ರಂಗರಾಜಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೮೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ರಂಗರಾಜಪ್ಪ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ
೧೩೪	ಪಿ ಎನ್ ರಘುರಾಮಪ್ಪ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಪಬ್ಬತಿ	೩೯	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಪಿ ಎನ್ ರಘುರಾಮಪ್ಪ
೧೩೫	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	ಸುಂಚಲೋರು	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ

ಸಂ	ಹೆಸರು	ಸಮುದಾಯ	ಬೆಡಗು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಉದ್ಯೋಗ	ವಿಳಾಸ
೧೩೬	ಹನುಮಂತಪ್ಪ	ನಾಯಕರು	ಎಮ್ಮೆಗಲೋರು	೫೫	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಹನುಮಂತಪ್ಪ, ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ
೧೩೭	ಚಂದ್ರಪ್ಪ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	ಬಂಡಾರಿ	೫೨	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಬಿನ್ ರುದ್ರಪ್ಪ, ಬೇಡರೆಡ್ಡಿಹಳ್ಳಿ
೧೩೮	ಆರ್ ಕೆ ಯಲ್ಲಪ್ಪ	ಕುರುಬರು	ಕುರುಬರು	೬೧	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಆರ್ ಕೆ ಯಲ್ಲಪ್ಪ, ಪಡಗಲಬಂಡೆ
೧೩೯	ಬಿ ಕೆ ಬಸೆಟ್ಟಪ್ಪ	ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	ಬುಟಲುರು	೬೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಿ ಕೆ ಬಸೆಟ್ಟಪ್ಪ, ತೊರೆ ಕೋಲಂನಹಳ್ಳಿ
೧೪೦	ಬಸಣ್ಣ	ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	ಬುಟಲುರು	೫೬	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಬಸಣ್ಣ, ತೊರೆಕೋಲಂನಹಳ್ಳಿ
೧೪೧	ಕೆ ಟಿ ಗಿರಿಯಪ್ಪ	ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	ಬುಟಲುರು	೫೮	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಕೆ ಟಿ ಗಿರಿಯಪ್ಪ, ತೊರೆ ಕೋಲಂನಹಳ್ಳಿ
೧೪೨	ಎನ್ ತಮ್ಮಣ್ಣ	ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	ಬಂಟವರು	೫೩	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಎನ್ ತಮ್ಮಣ್ಣ, ತೊರೆ ಕೋಲಂನಹಳ್ಳಿ
೧೪೩	ತಿಮ್ಮಣ್ಣ	ಪಟ್ಟಸಾಲೆ	ಬಂಟವರು	೪೦	ಪುರುಷ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ತಿಮ್ಮಣ್ಣ, ತೊರೆ ಕೋಲಂನಹಳ್ಳಿ
೧೪೪	ಜಯಮ್ಮ	ದೇವಾಂಗ	ಮಸಿಯವರು	೪೯	ಮಹಿಳೆ	ನೇಕಾರಿಕೆ	ಜಯಮ್ಮ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು

ನೇಕಾರರ ವೃತ್ತಿ ಪದ ಕೋಶ

ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗದ ಉಪಕರಣಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಅಚ್ಚು	:	ಅಚ್ಚನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಆಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮರದದುಂಡನೆಯ ದಪ್ಪ ಕೋಲು ಇದನ್ನು ಮಗ್ಗದ ಕಂಬದ ಮೇಲಿನ ಅಡ್ಡ
ಪಟ್ಟಿಗೆ		ಕಟ್ಟಿಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಅಚ್ಚುಗಾಲಿ	:	ಅಚ್ಚನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಲು ಅಚ್ಚಿನ ದುಂಡುಕೋಲು ಮತ್ತು ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮದ್ಯದ ಗಾಲಿ
ಅಟ್ಟಿ	:	ಹಲಗಿ
ಅಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿ	:	ತಾಪೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಯುವ ಟಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿ
ಅಣಿ ಹಾಕಲು ಲಾಕ್	:	ಸೀರೆ ನೇಯುವಾಗ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚಗೊಳಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ
ಅಣಿಗೆ	:	ನೇಯ್ಗೆಯವರ ಮಗ್ಗದ ಅಚ್ಚು
ಉಕಾರ ಒಲೆ	:	ಉಕಾರದ ಒಲೆ. ರೇಷ್ಮೆಯ ಅಂಟನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸೋಪಿನ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಕುದಿಸಲು ಬಳಸುವರು ಒಲೆ.
ಲಾಳಿ ಅಣ್ಸು	:	ಉಳಿಯ ಎರಡೂ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗುಬ್ಬಿ ಲಾಳಿ
ಕಂಬಿ	:	ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಬೆದಗಳಿಗೆ ತೂಕ ಹಾಕಲು ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ, ಕೈಮಗ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಕಂಬಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎ) ಜಕಾರ್ಡ್ ಕಂಬಿ ಬಿ) ಅಂಚು ಕಂಬಿ
ಕಣಿಕೆ	:	ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನ, ಜರಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಣಿಕೆಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸೀರೆ ನೇಯಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂಡಿಕೆ
ಕಂಡಿಕೆ ಡಬ್ಬಿ	:	ಕಂಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಡಬ್ಬಿ
ಚಾಲ್ ಫ್ರೇಮ್	:	ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಮಧ್ಯೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ

ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ

ಚರಕ : ಕಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಚರಕ.

ಜರಿ : ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಅಂಚು ಮತ್ತು ಸೆರಗಿನ ಡಿಸ್ಟೆನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಕಾರ್ಡ್ : ಸೀರೆಗೆ ಡಿಸೈನ್ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನ

ಬಾಲರಿ (ಬಾರ್ಡರ್) : ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಡಿಸೈನ್ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ

ಟಾಣಿಕೋಲು : ಇದನ್ನು ಅಂಚಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಣಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಡಾಬಿ : ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಡರ್‌ನಲ್ಲಿ ಡಿಸೈನ್ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನ

ಡಿಸೈನ್ ಕಾರ್ಡ್ : ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಸೈನ್ ಬರುವಂತೆ ಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬೇಕಾದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಳಸುವುದು

ಡೊಲಿ : ವಾರ್ಪು ಸುತ್ತುವದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ

ದಾರ : ಸೀರೆಯಲ್ಲಿನ ಡಿಸೈನ್‌ಗಳಿಗೆ ದಾರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ

ದೋಣಿ : ನೇಯುವ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸುತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ

ಪಾದ ಚಕ್ಕೆ : ಅಣಿಗೆಯನ್ನು ತುಳಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಹ ಸಾಧನ, ಕಾಲ ಪಾವ್ಡಿ

ಪೇಕ್ಸ್ : ಲಾಟೀನ್‌ಗೆ ಡಿಸೈನ್ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು

ಪಿಕ್ಕರ್ : ಲಾಟ್ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನೆ

ಫ್ರೇಮ್ : ಕೈಮಗ್ಗವನ್ನು ಕೂರಿಸಲು ಫ್ರೇಮ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೆದ : ಸೀರೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಡಿಸೈನ್ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧನ

ಬುಟ್ಟವತ್ತಿ : ಸೀರೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡಿಸೈನ್ ಬರಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಲೇಡ್ : ಸೀರೆ ನೇಯುವಾಗ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಎಳೆ ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ,

ಮಗ್ಗ : ಸೀರೆ ನೇಯಲು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಧನ. ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ರೀಡ್ ಜೋಡಿಸಿ ನೇಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರೀಡ್ : ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ಗೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಬಟ್ಟೆ ದಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಮೃದು ಬರಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ)

ರೇಷ್ಮೆ : ಸೀರೆಯಲ್ಲಿನ ಅಡ್ಡ ಎಳಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲಾಟೀಸ್ : ಡಿಸೈನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು.

ಲಾಳಿ : ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಕಂಡಿಕೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸೀರೆ ನೇಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ

ವಾರ್ಪು : ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿನ ಉದ್ದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ವಾರ್ಪು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶೇಡ್ ಕಟ್ಟಿಗೆ : ನೇಯುವಂತಹ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗದಂತೆ ಪಡೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಧನ

ತೊಗಟ ವೀರ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರ ಸಂ	ಮೂಲ ಪುರುಷ	ಋಷಿಗೋತ್ರ	ಬೆಡಗು
೧.	ಮಾರ್ತಾಂಡವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೨.	ಚಂದ್ರಶೇಖರಂವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೩.	ಪ್ರದ್ಯಮ್ನವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೪.	ಇಂದುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೫.	ದಂತಿವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೬.	ಅಂಧಕರಿಪುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೭.	ಚಾಣೂರುವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೮.	ಮನೋರಂಜನಂವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಲ
೯.	ಜೊಡ್ಡುಗಂಟಿವಾರು	ಗೋಪಕಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೦.	ವಾಹ್ಯಾಳಿವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೧.	ಮಾಕಮದಂವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೨.	ರಾಜಂಟಿವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಂಡಿನ್ಯ
೧೩.	ಒಲ್ಲಿದಪುವಾರು	ಪೌಲಸ್ತ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೪.	ಪುಲಚೆಲವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೫.	ದಾವಾಗ್ನಿ	ವಾರುಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೬.	ಗುಡಿಕಂಟಿ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೭.	ವಕ್ಕಣಪು ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೮.	ವೀರಶೇಖರಂ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೧೯.	ಕೀಲಜ್ವಾಲಲ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೨೦.	ಪಡೊಬ್ಬ ವಾರು	ಪರಾಶರ ಋಷಿ	ಕೌಶ್ಯಪ
೨೧.	ಮುಮ್ಮಡಿವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೨.	ರಾವಿಪಾಕುಲವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೩.	ಮಿಸರಗಂಡಂ ವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೪.	ರಂಗಮರಾಯಲ ವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೫.	ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿ ವಾರು	ಆತ್ರೇಯ ಋಷಿ	ಕೌಶಿಕ
೨೬.	ಜಿಲ್ಕಲ ವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೨೭.	ಜಿಂಕಲ ವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೨೮.	ಅಡವಿಕುಂದ ವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೨೯.	ಒಲ್ಲಿಕುಂಟ ವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೩೦.	ಮೂಲಾದಿ ವಾರು	ಭಾರದ್ವಜ	ಶೌನಕಾದಿ
೩೧.	ರುದ್ರಾಕ್ಷ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೨.	ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೩.	ರಣಭೇರಿ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೪.	ಗುರ್ರಂ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೫.	ಪನುಷ್ಪಾಟಿ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ

೩೬.	ವೀರಶೇಖರಂ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೭.	ಬೆಬ್ಬುಲಿ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೮.	ಆನಸಂಮ್ಮತಂ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೩೯.	ವಿಕಟಕವಿ ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೪೦.	ಗಗ್ಗೋಲ್ಲು ವಾರು	ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಹಾಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಜ
೪೧.	ಒಂಡಾರು ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೨.	ಪಾಕಶಾಸನಂ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೩.	ಕೇದಾಳಾದಿ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೪.	ಕಂಡೆ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೫.	ಪಲ್ಲಜಡಲ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೬.	ಜಮುದಾಳ್ಳ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೭.	ಪೋಲಾ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೮.	ಕೊಂತಂ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೪೯.	ರಾಮಗಿರಿ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೫೦.	ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಂ ವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೫೧.	ಗುಂಪುವಾರು	ಗೋಪಾಕಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ
೫೨.	ಕಾಲಂದೆ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೩.	ಕಸ್ತೂರಿ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೪.	ನೀಲಿಕಾಶೆಲ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೫.	ಇಟ್ಕಾ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೬.	ಕಂಕಾಳ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೭.	ಚಿರುವೊಳ್ಳ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೮.	ಪೆರುಮಾಳ್ಳ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೫೯.	ಗೋದಾವರಿ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ
೬೦.	ಪಲುವರಿ ವಾರು	ಸನಕಮಹಾಮುನಿ	ಆಸ್ರೇಯಸ

ಕುರುಹಿನಶೆಟ್ಟಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಣದ ಹನ್ನೆರಡು ಗೋತ್ರಗಳು

ಅ.ನಂ.	ಗೋತ್ರಗಳು		ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರುದ್ರರು
೧	ಪರಮಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರುದ್ರ
೨	ಹೊಂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಆದಿರುದ್ರ
೩	ಬನ್ನಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅನಾದಿರುದ್ರ
೪	ಭಂಡಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಅವ್ಯಕ್ತರುದ್ರ
೫	ಸರಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅನಾಮಯರುದ್ರ
೬	ಧರ್ಮಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪ್ರಚಯುರುದ್ರ
೭	ಸ್ವರಭಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅಭಗತರುದ್ರ
೮	ಹೆಮ್ಮೆಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಭರ್ಗೋದೇವರುದ್ರ
೯	ಕಡಲಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿಶಾಭದ್ರರುದ್ರ
೧೦	ಮೆಣಸು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಹೇರಂಕರುದ್ರ
೧೧	ಬೆಣ್ಣಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರುದ್ರ
೧೨	ಹಲಗಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ರುದ್ರ

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಣದ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಗೋತ್ರಗಳು

ಅ.ನಂ.	ಗೋತ್ರಗಳು		ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರುದ್ರರು
೧	ಮುಳ್ಳು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ರುದ್ರ
೨	ಹಿಟ್ಟು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ವೃಷ್ಣ ಭಧ್ವಜರುದ್ರ
೩	ನುಚ್ಚು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಶಶಿಧರ ರುದ್ರ
೪	ದೇವ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಶೂಲಪಾಣಿರುದ್ರ
೫	ಹಾಲು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕಾಮಪಾಣಿರುದ್ರ
೬	ಕಿಂಕಿಲ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಕಂಠರುದ್ರ
೭	ಗೋರಿಗಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಸಿತಿಕಂಠರುದ್ರ
೮	ಸಲಗಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರರುದ್ರ
೯	ಗೌಡ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕೋದಂಡರುದ್ರ
೧೦	ಮಿಡಚಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪಿನಾಕ್ಷಿರುದ್ರ
೧೧	ಮಿಣಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಸಮೇತ ರುದ್ರ
೧೨	ಬಸರಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪಶುಪತಿ ರುದ್ರ
೧೩	ಅರೆಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ರುದ್ರ
೧೪	ಇಂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸ್ಥಾಣಿರುದ್ರ

೧೫	ವಂಕಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಧೂರ್ಜಟಿರುದ್ರ
೧೬	ಇಣಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಷಡಂಗರುದ್ರ
೧೭	ಗದ್ದುಗಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಂಗರುದ್ರ
೧೮	ಜೀರಿಗಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞರುದ್ರ
೧೯	ಕಕ್ಕಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕೃಶಾನುರೇತ್ರರುದ್ರ
೨೦	ಹೊಟ್ಟಿ ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಉಗ್ರಶೇನರುದ್ರ
೨೧	ಕೇಸರಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರುದ್ರ
೨೨	ಗುಂಡು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮರುದ್ರ
೨೩	ಕೆಂಜು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕರುದ್ರ
೨೪	ಅಣಸು ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ವೇದಾತ್ಮಕರುದ್ರ
೨೫	ಜಾಲಿ ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷರುದ್ರ
೨೬	ಕಟ್ಟಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪಂಚವಕ್ತ್ರರುದ್ರ
೨೭	ಕೆರಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ತ್ರಿಲೋಚನರುದ್ರ
೨೮	ಹೆಗ್ಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಅನಂತರುದ್ರ
೨೯	ರಕ್ಷಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷರುದ್ರ
೩೦	ಇಮೆಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷರುದ್ರ
೩೧	ಐರಾಣಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಸಹಸ್ರ ರುದ್ರ

ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣದ ಇಪ್ಪತ್ಮೂರು ಗೋತ್ರಗಳು

ಅ.ನಂ.	ಗೋತ್ರಗಳು		ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರುದ್ರರು
೧	ರಾಮಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಲೋಕೇಶರುದ್ರ
೨	ಇಣಿಚಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲರುದ್ರ
೩	ಸೂರ್ಯಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಕಮಳಾಕ್ಷರುದ್ರ
೪	ಅರಿಷಿಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥರುದ್ರ
೫	ಟಿಕ್ಕಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ಧನರುದ್ರ
೬	ಸಂಸಾರಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ದೇವೋತ್ತಮರುದ್ರ
೭	ಸಂಪಿಗಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಭೂತನಾಥರುದ್ರ
೮	ಹೂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಪ್ರಳಯಕಾಲರುದ್ರ
೯	ಗುಳ್ಳು ಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಅಷ್ಟಾತ್ಮರುದ್ರ
೧೦	ಕೆಂಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಹುತಾಶನರುದ್ರ
೧೧	ಗಾಡಿಗೆಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಸಂಕರ್ಷರುದ್ರ
೧೨	ಮುದ್ದುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ವಾಗೀಶ್ವರರುದ್ರ
೧೩	ಗಿಕ್ಕಿಲಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಭೂರುದ್ರ

೧೪	ಹಂಚುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಕಾಲರುದ್ರ
೧೫	ಕುದರಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಾಮದೇವರುದ್ರ
೧೬	ಸಿಂಧುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ವ್ಯೋಮಕೇಶರುದ್ರ
೧೭	ಬಣಜುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಕೃತಿವಾಸರುದ್ರ
೧೮	ಉತ್ತಮಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಕಪರ್ದಿರುದ್ರ
೧೯	ನಾಗಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಖಂಡಪರಶುರುದ್ರ
೨೦	ನೆಲ್ಲುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಮೃಡರುದ್ರ
೨೧	ಬಿಳಿಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯರುದ್ರ
೨೨	ಕಾಡುಗೋತ್ರ	:	ಶ್ರೀ ಗಿರೀಶರುದ್ರ
೨೩	ಜುಂಜುಗೋತ್ರ *	:	ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವನಾಥರುದ್ರ

ಸೂಚನೆ: ಈ ಚಿನ್ಹವುಳ್ಳ ಗೋತ್ರದ ಕೆಳಗಿನ ಗೋತ್ರವು ಮೇಲಿನ ಗೊತ್ರಕ್ಕೆ ಜವುಳ ಗೋತ್ರವೆನಿಸುವುದು.

ಇನ್ನು ತಾರಕಾಸುರನ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಗೈಯುತಲಿರುವ ೧೧ ಜನ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಷಣ್ಮುಖ ಸ್ವಾಮಿಯು ವರಾಹದಂತದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದುದರಿಂದ ಆ ತಾರಕಾಸುರನ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರ ಕುರುಹಿಗಾಗಿ ಮೇಲಿನಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ೧೧ ಗೋತ್ರಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು.

ಶೂದ್ರ ವರ್ಣದ ಹನ್ನೊಂದು ಗೋತ್ರಗಳು

೧. ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರ	೨. ಸರವಿ ಗೋತ್ರ	೩. ರಿಕ್ಕಿ ಗೋತ್ರ
೪. ಮರುಳ ಗೋತ್ರ	೫. ಕೋಟಿ ಗೋತ್ರ	೬. ಕಾಡಿಗಿ ಗೋತ್ರ
೭. ಹುಲ್ಲು ಗೋತ್ರ	೮. ಮಲ್ಲಿಗಿ ಗೋತ್ರ	೯. ಕುಂಟ ಗೋತ್ರ
೧೦. ದುರ್ಗ ಗೋತ್ರ	೧೧. ಕಣ್ಣಿಗೋತ್ರ	

ಶ್ರೀ ಕುರುಹೀನ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳ ಮನೆಗಳು

೧. ಹೊಂಗೋತ್ರ	: ಕೆಂಚಗೊಂಡ
೨. ಧರ್ಮ ಗೋತ್ರ	: ಗಡಿಗೆ; ಮಿಟ್ಟೆ
೩. ಹೆಮ್ಮೆ ಗೋತ್ರ	: ಗಣಪಾ
೪. ಗೌಡ ಗೋತ್ರ	: ಐಲಿ
೫. ಮೆಣಸು ಗೋತ್ರ	: ಕರೆ, ಕಾಗೆ, ಮೈಲೆ ಮಶಿಕೆ, ಶಿರು, ಮುವಾ, ದೊಡ್ಡೆ, ಭೂತುಗೊಂಡ, ಮಾಂತಾ, ಅಲಕಟ್ಟೆ, ಕಾಸಾ, ಗೇಟೂರ, ಗೋನುರ, ಅಬ್ಬತ್ತೆ ರಬ್ಬಾ, ಕೊಕರ, ಗುಗ್ಗರಿ, ಕುಣಿ, ಧೂಳಾ, ಗಾಳಿ, ಅರಕೇರಿ, ಕಿನ್ನಾಳ, ನರಗುಂದ, ಗುಂಜನಹಳ್ಳಿ.
೬. ಸಲಗಿಗೋತ್ರ	: ಸಂಗಾ, ಛಾಯಾ, ಬೂದೂರ, ಬಂದಿಗೆ, ಶ್ಯಾವೆ, ತೌಡಾ, ಪುರದ, ಭಾವಿಕಟ್ಟಿ, ಗುಡಿ.
೭. ಮಿಣಿಗೋತ್ರ	: ಗುಂಗುಡ, ಗೋಡಾ, ಆವಾಲ, ಮಂಚಾಲ, ಕಾಮೂರ್ತಿ, ಭಂಡಾ, ಅಗ್ಗನೂರ, ಜಯಾ, ನಾಗೆಲ್ಲ, ಆಮ್ರದ, ತಿಪ್ಪಾಪೂರ.
೮. ಬಸರಿ ಗೋತ್ರ	: ಟಂಕಸಾಲಿ, ಫಸಲಾವಿ, ತೂರ್ಪು, ಚಿಕನಿ, ಉಂಕಿ.
೯. ಅರೆ ಗೋತ್ರ	: ತಟ್ಟೆ.
೧೦. ಬಣಜು ಗೋತ್ರ	: ಮಾಚರ್ಲ
೧೧. ವಂಕಿಗೋತ್ರ	: ಅರ್ಕಾ, ಅರ್ನೆ, ಚೂಡಾ, ಗಾಸಾ, ಎನಗೊಂಡ, ಅರಕಾಲ, ಹೊಟ್ಟೆ,
೧೨. ಕಕ್ಕಿ ಗೋತ್ರ	: ಮಿಟಕೇರಿ, ದಂಡೆಗಾಳ, ಗುಂಡ್ಲಾ, ಸಟ್ಟೆಗಾಳ

೧೩. ಕೆಂಚುಗೋತ್ರ : ಚಿಟಬತ್ತಿ ಮೂಂಲಿಟಿ, ದಂಡೆಗಾಳ, ಗುಂಡ್ಲಾ, ಮಾಚಾ, ಚಿದಗೆನ.

೧೪. (ಕಟ್ಟಿಗೋತ್ರ)ಕೋಟಿಗೋತ್ರ : ಮಾದಗೊಂಡ, ಚೌಗಾ, ಗುಮ್ಮೆನ, ಕೂಚು, ಅಡಕೆ ಗಂಗಾ, ಜಕ್ಕುಂಡಿ, ದೇವಾ, ಕೊಮರಪ್ಪ, ಸಾಲ್ಮನಿ ಇರಮಾಲ, ಸಿದನೂರ, ಬಂದಾ, ಕೋರ್ಕೆ ಉಡಗೋಲ, ವನ್ನಾಲ, ಅಭಗಟ್ಲಾ, ಪಕ್ಷನಾಳ, ಕವಲೂರ ಬಣ್ಣದಬಾವಿ, ಮ್ಯಾಗಳಮನಿ, ಹರಪಮಹಳ್ಳಿ, ದ್ಯಾಮಣ್ಣನವರ.

೧೫. ಕೆರೆ ಗೋತ್ರ : ಪಾಸಗುಂಡಿ, ಧೂಪ, ತಾಳಾ, ಮ್ಯಾಳಾ, ಚಿದಗುಂಡ, ಪೋಚಗುಂಡಿ ಹೇರೂರ, ಹ್ಯಾಟ ಲಂಗಡಿ.

೧೬. ರಕ್ಷ ಗೋತ್ರ : ಮೋಸೆ, ಮೋನೆ.

೧೭. ರಾಮ ಗೋತ್ರ : ಬುಗಡೆ

೧೮. ಆರ್ಯ ಗೋತ್ರ : ಮಾಂತಗೊಂಡ, ರೊಡ್ಡಾ, ಮನ್ನಾಲ, ಬನ್ನಾಲ, ಸರ್ಲಾ,

೧೯. ಸಂಸಾತ ಗೋತ್ರ : ಸಡ್ಡೆ, ಅಪ್ಪಾ, ಗಂಜಿ, ಭಂಡಾ, ಮಾಡ.

೨೦. ಬಿಳಿ ಗೋತ್ರ : ಕನಕೆ ಕೋನಾ, ಕೊಟಿಗೆ, ಸಂಗುಂಡ, ಕುಣಗೆರಿ, ಬಾಗೂರ ಕುದರಿ, ವೀರಾಪೂರ, ಜಡಿ

೨೧. ಕಾಡು ಗೋತ್ರ : ಬುಟ್ಟಾ,

೨೨. ಮುಳ್ಳು ಗೋತ್ರ : ಪೋಗು

(೬೬ ಗೋತ್ರಗಳ ಕೈಪಿಡಿ)

ಪಟ್ಟಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಮುಖ್ಯ ಬೆಡಗು	ಜವಳಿ ಬೆಡಗು	ಸಂಖ್ಯೆ
೧	ಮಹೋರ್ತಿಯವರು	೧. ಸಿಂಹಾಸನದವರು ೨. ಇದಿರುಚಾವಡಿಯವರ ೩. ಮಹೇಶವಾರರು ೪. ಚಳಮರದವರು ೫. ಹಟ್ಟಿಯವರು ೬. ಮಹೆತ್ರಿಯವರು ಚಂದ್ರಾಬ್ದ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಬ್ರಹ್ಮರು, ಋಗ್ವೇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವರು ನೇತ್ರಾಗಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದುರು.	೬
೨	ಪರಗಿಯವರು	೧. ಮದ್ಲೀಯವರು ೨. ಚಟ್ಲೀಯವರು ೩. ಮದಗೊಂಡವರು ೪.ಜೋಗುವಾರರು ಆದಿಗೋತ್ರದ ನಾಭಿಜಾ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಬೃಗು ಗುರುಮಹಾ ಋಷಿಗಳು. ಯಜುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರು ಆದಿಗೋತ್ರದವರ ಲಿಂಗಪೂಜರು ಸಂಪ್ತಾಪತಿಯೆಂಬ ನೇಯ್ದರು.	೪
೩	ಆಂಬ್ಲೀಯವರು	೧. ಆಟ್ಟದವರು ೨. ಆಂಟದವರು ೩. ಬರಹಾಣಪುರದವರು ೪. ಖವಡೆಯವರು ೫. ದುತ್ತರಗಿಯವರು ೬. ಕಡ್ಡಿಯವರು ಅನಾದಿ ಗೋತ್ರದ ಮಾನಂಗ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳು ಸದಾಚಾರಿಗಳು ಸಾಮವೇದ ಬಲ್ಲವರು. ಇವರು ರಾಘಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ವನ್ನು ನೇಯ್ದುರು.	೬
೪	ಓದಾನವರು	೧. ಓಗಿಯವರು ೨. ಪಾಗಿಯವರು ೩. ಅಕ್ಷಳಿಯವರು ೪. ಜಂಬುಲಿಂಗದವರು ೫. ಸಾಲಮನಿಯವರು ೫. ದೂದಾನವರು ೬. ಜಾಲಿಬಡ್ಡಿಯವರು, ೧೦. ಹುಗ್ಗೇನವರು ೧೧. ಕನ್ನಾಳವರು ೧೨. ಒಟಗೀರಿಯವರು ೧೩. ತೊರಗಲ್ಲವರು ೧೪. ಜಮಖಂಡಿಯವರು. ಅನಾಮನ ಗೋತ್ರದ ಆಬ್ರಗಣೇಶ್ವರರೆಂತಲೂ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕೀಕ ಋಷಿಗಳು ಶಿವಚಾರಿಗಳು, ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಳದವರು, ಉದಾತ್ತ ವೇದಾದಿಗಳು	

		ಇವರು ಹೇಮಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೧೪
೫	ಕಾಳಿಯಯವರು	೧. ಜೀರೋಳಿಯವರು, ಮಹಾಗೋತ್ರದವರು, ಚಂಡ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವಶಿಷ್ಠ ಋಷಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಬೃತ್ಯಾಚಾರಿಗಳು, ಭಕ್ತಸ್ಥಲದವರು, ಉಪನಿಷತ್ ವೇದಾರಿಗಳು ಚಂದ್ರಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
೬	ಕೆಂಚಗಾಳಿಯವರು	೧. ಶೆಲ್ಲೇದವರು ೨. ರಾಚೂರಕಾರರು, ಇವರು ಭೂದಂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು. ಭಾರ್ಗವ ಗಣಾಚಾರ, ಪ್ರಸಾದ ಸ್ಥಲದವರು ಪ್ರಚಯ ವೇದಾದಿಗಳು. ನೇಘಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೨
೭	ವದಗಾನವರು	೧. ವರದಾನವರು ೨. ವರಪದವರು ೩. ವರಪ್ರಸಾದದವರು ೪. ಕುರುಗೊಂಡೆಯವರು ೫. ಮದಗಲ್ಲದವರು ೬. ಉಟಗೇನವರು ೭. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯವರು ೮. ಮೂಲಿ ಮನಿಯವರು ೯. ಜಾಲಿ ಹಾಳದವರು, ಇವರು ರುದ್ರಾಂಡ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಶರವಗೋತ್ರದವರು ಕಶ್ಯಪ ಋಷಿಗಳು, ಗಣಾಚಾರ, ಪ್ರಾಸಾದಸ್ಥಲ, ಸ್ವರಿತ ವೇದಾದಿಗಳು, ಜೊನ್ನಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ವರನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೯
೮	ಭಂಡಾರಿಯವರು	೧. ಮುಳಗುಂದದವರು ೨. ಮಾಳಗುಂದದವರು ೩. ಶಕಣಾನವರು ಇವರು ಭದ್ರ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಹೆರ ಗೋತ್ರದವರು, ಅತ್ರಿಮಹಾ ಋಷಿಗಳು, ಬೃತ್ತಾಚಾರಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ವೇದಾದಿಗಳು, ಕೆಂಪು ರಾಘಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೩
೯	ಅಕಂದವರು	೧. ಬಂಕದವರು ೨. ಬೆಣ್ಣೆಯವರು, ಇವರು ಸೋಮ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಗಳು, ವೀರಶೈವ ಆಚಾರಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಸ್ಥಳದವರು	

ಗಂಧರ್ವ ವೇದಾಧಿಗಳು ಪಟ್ಟಾವಳಿ ಎಂಬ
ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು. ೨

೧೦ ಘಂಟೆಯವರು

೧. ತಟ್ಟಿಯವರು ೨. ತುಬಾಕಿಯವರು
೩. ನನ್ನಾನವರು ೪. ತೊಮ್ಮರಕಾರರು
೫. ಪಂಪೇನವರು ೬. ಗುಳ್ಳದವರು
೭. ಸಾಣಿಕಲ್ಲದವರು ೮. ಒಣರೊಟ್ಟಿಯವರು
೯. ಚಿಣಿಫಣಿಯವರು ೧೦. ಜಿಲ್ಪಿಯವರು,
ಇವರು ಅವ್ಯಕ್ತ ಗೋತ್ರದ ಶುಭ್ರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ
ಪೂಜಕರು, ಭಾರದ್ವಾಜ ಋಷಿಗಳು, ಸದಾಚಾರಿಗಳು,
ಭಕ್ತಿಸ್ಥಳದವರು ಅಥರ್ಣ ವೇದಾಧಿಗಳು ಅರಿಣಾವಳಿ
ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು. ೧೦

೧೧ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯವರು

೧. ಶೇಕಾನವರು ೨. ರ್‍ಯಾಕಾನವರು
೩. ಮೇಕೆನವರು ೪. ಶಿವಕತ್ರಿಯವರು
೫. ಕರೀನವರು ೬. ಅಬಾಗೂರವರು
೭. ಚೊರಗೆನವರು ೮. ಚೋರಡೆಯವರು
೯. ಚೇವರೆಯವರು ೧೦. ದಾವರೆಯವರು
೧೧. ಸಿಕತೆನವರು ೧೨. ಗಂಜಾಳದವರು
೧೩. ಯಳ್ಳೀರಕಾರರು ೧೪. ಜಮಾಂದದವರು,
ಇವರು ಜಂಜೀರ ಮಾರುತಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ
ಪೂಜಕರು, ಗೌತಮ ಋಷಿಗಳು, ಶಿವಾಚಾರಿಗಳು,
ಮಹೇಶ್ವರ ಸ್ಥಳದವರು, ಅನುರಾತ್ತ ವೇದಾದಿಗಳು,
ರನ್ನಾವಳಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು ೧೪

12 ಶಿವರಾತ್ರಿಯವರು

೧. ಶಿವಗುಂಡೆನವರು ೨. ಶೀಲವಂತದವರು
೩. ಮೆಂತೇದವರು ೪. ಚಂಡೂನವರು
೫. ಅಚಲೇರಿಯವರು ೬. ಬದ್ದೋಲಿಯವರು
೭. ಹಂಜಗಿಯವರು ೮. ಗೋದನೆಯವರು
೯. ಸುರೇಪಾಪನವರು ೧೦. ಸೋಮಧಾರಿಯವರು
೧೧. ರೆಬ್ಬ ಇವರು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ
ಪೂಜಕರು. ನಾಮದೇವ ಋಷಿಗಳು. ದೇಶಿಕ
ಗೋತ್ರದವರು ವೀರಶೈವಾಚಾರದವರು, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ
ಸ್ಥಲದವರು, ಧನುರ್ವೇದಾದಿಗಳು ತಾರಾವಳಿಯೆಂಬ
ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು. ೧೧

		ಸುಯಾಲ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಕೋದಂಡ ಗೋತ್ರದವರು, ಬಧಿರಾಜ ಋಷಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳ್ಳವರು ಮುತ್ತಿನ ಥಡಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೬
19	ವಿಭೂತಿಯವರು	೧. ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯವರು ೨. ಸಂಗ್ರಿಯವರು ೩. ಕೆರೊಳಿಯವರು ೪. ಎಮ್ಮಿನವರು ೫. ಯರಗಾನವರು ೬. ಮಾಣಿಕೆಯವರು ೭ ಮುಸಳೆಯವರು ೮. ಜಳಕೆಯವರು ೯. ಹಗನಖೇಡದವರು ೧೦. ಅಗರಖೇಡದವರು ೧೧.ನಾಹವಕರರವರು ೧೨. ಚೋರಖಡೆಯವರು, ಇವರು ವಿಶ್ವಾಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಪೂಜಕರು, ತ್ರಿಲೋಚನ ಗೋತ್ರದವರು ಮದ್ದಲ ಋಷಿಗಳು ಗೊರಗಾಮಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧೨
20	ಬಂದಿಕೋಲದವರು	೧. ಇಟೇಕಾರದರು ೨.ತಸ್ಸಿಯವರು ೩. ನಗಾರಿಯವರು ೪. ಧತ್ತೂರಿಯವರು ೫. ಕಸ್ತೂರಿಯವರು ೬. ತುತೂರಿಯವರು, ಇವರು ಕಿನ್ನರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಸನಕ ಋಷಿಗಳು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಗೋತ್ರದವರು. ರಾಗಗುಜ್ಜರಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೬
21	ಗಿಣಿಮಾನವರು	೧. ಉಂಕಿಯವರು ೨. ಕಂದಗಲ್ಲವರು ೩. ಮಸನಿನಾಳವರು ೪. ಬಳ್ಳಾರಿಯವರು ೫. ತೆಂಗಿನವರು ೬. ಹಿರೇಗಡೆಯವರು ೭. ಕುದರಿಯವರು, ಇವರು ನವಚೂಡಾಮಣಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಉಗ್ರಸೇನ ಗೋತ್ರದವರು, ಗುಜ್ಜರಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೭
22	ಸಿದ್ದಮಲ್ಲದವರು	೧. ಧೂತಗುಂಡದವರು ೨. ಸತಾಳೀಯವರು ೩. ಸಣ್ಣೂರವರು ೪. ಬಾಗಾನವರು ೫. ಕೋಣನೂರವರು ೬. ಬಂಕಾಪುರದವರು ೭. ಮದಕಟ್ಟಿಯವರು ೮. ಮಲ್ಲಾಡದವರು ೯. ನನ್ನಾನವರು ೧೦. ಕೊಣ್ಣೂರವರು	

13	ದಶಮನಿಯವರು	೧. ಶಟ್ಟಿಯವರು ೨. ಹೊಟ್ಟಿಯವರು ಇವರು ಶ್ರೀ ರಾಜಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಿನಾಕಿನಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಪೌರುಋಷಿಗಳು ಮುತ್ತಿನ ಥಡಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೨
14	ಧರಣಿಯವರು	೧. ನಿಗಳದವರು ೨. ಧರೂರವರು ೩. ತೆಂಗೆನವರು ೪. ಧರವಾರಧವರು ೫. ಮದ್ದಾನಿಯವರು ೬. ಮಾನವಿಯವರು ೭. ಶಾಲಗಾರರು ೮. ಬಿಗಡದವರು ೯. ಮೊರಬದವರು ೧೦. ಡೊಣ್ಣಿಯವರು ೧೧. ವಿಜಾಪೂರೆದವರು, ಇವರು ನಿರ್ಮಲ ಶ್ರೀ ಗೋತ್ರದವರು, ಕೊಂಡಿಗಾಡಿಗಣ್ಣಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	೧೧
15	ಹೆಡಗಿಯವರು	೧. ಬುಟ್ಟಿಯವರು ೨. ಬುಟವಾರರು ೩. ಸಿಂದಗಿಯವರು	೩
16	ಹೆಗ್ಗಡಿಯವರು	೧. ಗಡ್ಡೀಯವರು ೨. ಶಹಾಪುರೆಯವರು ೩. ಬಬಲೇಸೂರರು, ಇವರು ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ ಪೂಜಕರು, ಸರ್ಪ ಗೋತ್ರದವರು, ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	
17	ಮುನೇನವರು	೧. ಉಪಾದ್ಯಯರು ೨. ಭಾವಿಯವರು ೩. ಗಾಡದವರು ೪. ನಂದಗಾವಿಯರು ೫. ಗಾರಡೆಯವರು ೬. ಕುಪಾಡೆಯವರು ೭. ಲಿಂಬಸಡೆಯವರು ೮. ಗುಳವಣಿಯವರು ೯. ಬಡದಾಳೆಯವರು ೧೦ ನವಗಾರ ಎಣ್ಣೆಯವರು ೧೧ ದಿದ್ದೂರೆಯವರು ೧೨. ತೇಲಗಾರರು ೧೩ ಎಣ್ಣಿಯವರು, ಇವರು ಬೃಷಭಧ್ವಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಶ್ರೀ ವಟ್ಟಋಷಿಗಳು, ಸಹಸ್ರ ಮುಖ ಗೋತ್ರದವ. ರವಿಸುರಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧೩
18	ಕಲಶದವರು	೧. ವನಕಿಯವರು ೨. ಜಾಜದವರು ೩. ಸುಫಲೆಯವರು ೪. ಸುವಾಲೆಯವರು ೫. ಘರಾಳದವರು ೬. ತಾಜಾನವರು, ಇವರು	

		೧೧. ಸನ್ನೋಲಿ ಇವರು ಅಶ್ವಿನಿಮೇಘ ಮಾನ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಆಶ್ವಮಹಾಋಷಿಗಳೆಂತಲೂ, ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಗೋತ್ರದವರೆಂತಲೂ. ತ್ರಿಪಿರಾಂತಕ ಗೋತ್ರ ದವರೆಂತಲೂ ಹೊರೆಗುಜರಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೧೧
23	ಗುಣಮುಖಿಯವರು	೧. ಬಳಗಳಿಯವರು ೨. ಯಣ್ಣಿಯವರು, ,ವಾಮಮಾಯ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ವಾಮಾಮಾಯ ಗೋತ್ರದವರು, ಸರಸಿಜಬರಹ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
24	ಕಠಾರಿಯವರು	೧. ಮ್ಯಾಗೋಟಿಯವರು ೨. ರಣಬಟ್ಟಲದವರು ೩. ಅಂಬರದವರು ೪. ಉಜಳಂಬೆನವರು ೫. ಗಡ್ಡದವರು, ಇವರು ಶೀಲಲೋಹಿತ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಶೀಲಲೋಹಿತ ಗೋತ್ರದವರು, ಶರಡಣ್ಯ ಋಷಿಗಳು ಎಂತಲೂ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು	
25	ಹಾಲನವರು	೧. ಮಹಾಮನಿಯವರು ೨. ನಡಗೇರಿಯವರು ೩. ಅಲಮಾನವರು ೪. ಸಾರಂಗಿಯವರು ೫. ಬಸುಪಟ್ಟದವರು ೬. ಮೇಗೂರವರು ೭. ಮಾದನೂರವರು ೮. ಚಂದಪೂರವರು ೯. ಬಾದಾಮಿಯವರು ೧೦. ಮಗೆಣ್ಣಿಯವರು ೧೧. ಅಲ್ಮಾನವರು ೧೨. ಮಿಡಗುದ್ದಿಯವರು ೧೩.ಅಲ್ದಿಯವರು ೧೪. ಅಗಸೇನವರು ೧೫. ಪುರಂತದವರು ೧೬. ಪಂಜೇನವರು ೧೭. ಮಾಯನಾಳವರು ೧೮. ಕಾಮಣ್ಣನವರು ೧೯ ಹಾಲಕುಡೆನವರು ೨೦. ಪಾವಶೇರದವರು ೨೧. ಗಂಜೇನವರು ೨೨. ಮರಬೇನವರು ೨೩.ದೇಗಾಂಬಿಯವರು ೨೪. ಮಂಗರೂಳೆಯವರು ೨೫. ಸೋಲಾಪುರೆಯವರು ೨೬. ಹರ್ತಿಯವರು ೨೭. ಕೊಪ್ಪಳದವರು ೨೮. ಅಕ್ಷಾಳಿಯವರು ಕಿತ್ತಳಿಯವರು, ಇವರು ಸುರಕೀಲ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಎಂಟು ಸಹಸ್ರ ಗೋತ್ರದವರು, ಅರಿಣ	

		ಖುಷಿಗಳೆಂತಲೂ, ಗಂಗಾ ಸಾಗರ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೆಯ್ದರು	೯
26	ಪಾಡಾನವರು	೧.ಗುಡ್ಡಿಯವರು ೨. ತಾಂಡೂರವರು ೩. ಬಕ್ಕನದವರು ೪. ಮಿಲನದವರು ೫. ಬಸವಂತನವರು ೬. ಸುರೇಬಾನದವರು ೭. ಮುಸಗಿಯವರು ೮. ಹತ್ತಿಗುಡ್ಡಿಯವರು ೯.ಚೂತಮಲ್ಲಾದವರು, ಇವರು ನಂದೀ ಮಹಾಂಕಾಳಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷ ಗೋತ್ರದವರು, ಸುಖಮಾಹಾ ಖುಷಿಗಳು, ಕಾಡಿಗಣ್ಣು ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
27	ಕಲ್ಯಾಣಿಯವರು	೧. ಹಬಸೇನವರು ೨. ಉದ್ನೂರವರು ೩. ದಂಡಸಾಂಗ್ಲಿಯವರು ಇವರು ರಾಶಿದಾಮ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ರುದ್ರ ಗೋತ್ರದವರು, ಮೌನಗರ್ಭ ಖುಷಿಗಳು, ಇವರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
28	ವರದಾನವರು	೧ ವರಪದವರು ೨. ವರಪ್ರಸಾದವರು ೩. ಕುರ ಗೋಡದವರು, ಇವರು ರುದ್ರಾಂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಶರವ ಗೋತ್ರದವರು, ಕಶ್ಯಪ ಖುಷಿಗಳು, ಗಣಾಚಾರಿಗಳು, ಪ್ರಸಾದ ಸ್ಥಲದವರು, ಸ್ವರಿತ ವೇದಾದಿಗಳು ಜೋನ್ನ ವಳಿಯೆಂಬ ಕಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
29	ಜೋಜಾನವರು	೧. ಆರುಟರಿಯವರು ೨. ಸಕ್ರೇಯವರು ೩. ಬಡದಾಳೆಯವರು ೪. ಜವ್ವಾಲೆಯವರು ೫. ಅರಮೋಡಯವರು ೬. ತೇಲಜಾಳೆಯವರು ೭. ಗುರವದವರು, ಇವರು ಮನೋರಾಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಪ್ರಾಣಿ ಗೋತ್ರದವರು ವಾಮನ ಖುಷಿಗಳು ಹಾಲಚಿಕ್ಕಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೭
30	ಬಾಳನವರು	೧. ಹಣತಿಯವರು ೨. ಕುಬ್ಬಾನವರು ೩. ತಿಪ್ಪಾನವರು ೪. ಬನಿಗೊಳದವರು	

		೫. ಹೊಂಗಲದವರು ೬. ಘಟ್ಟಪ್ಪನವರು ೭. ಸಿರಸಂಗಿಯವರು ೮. ಅಂಗಡೀಯವರು ೯. ಒಳೆಯವರು ೧೦. ಹಂಪೆನವರು ೧೧. ಡಮ್ಮದವರು ೧೨. ಏಳಮಗ್ಗದವರು ೧೩. ಲಂಗಡಿಯವರು, ಇವರು ಗೋಲೋಚನ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಭೂರುದ್ರಗೋತ್ರ, ಶಯನಮಾಷಾ ಋಷಿಗಳು, ರೌದ್ರ ಮೇಲು ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧೩
31	ಪ್ರಸಾದದೆನವರು	೧. ನಾರಾನವರು ೨. ಚಿಂದಿಯವರು ೩. ಜಲಮಿಂಚೆನವರು ೪. ಕಾಚಾನವರು ೫. ಮೆನ್ಸೆನವರು ೬. ಪಡೆಸೂರರು ೭. ಪೈಲವಾನರು ೮. ಚಿಟ್ಟಾನವರು ೯. ಜವಳಿಯವರು ೧೦ ಪ್ಯಾಟೀನರು ೧೧. ಜುಲುಪಿಯವರು ೧೨ ರಾಜನಾಳರು ೧೩. ಒಟ್ಟರಕಿಯವರು ೧೪. ಗಂಡುಹುಡುಗಿಯರು ೧೫. ಚರಾಟೆನವರು ಇವರು ವಿಘ್ನರಾಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಅನಂತ ಗೋತ್ರದವರು ಆಭರಣ ಋಷಿಗಳೆಂತಲೂ ಕಂಬಳಿ ಥಡಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧೫
32	ನ್ಯಾಮಾನವರು	೧ ನೇಮಾನವರು ೨.ಬೋಭಿಯವರು ೩. ದತ್ತಿಯವರು ೪. ದಿಬ್ಬದವರು ೫. ಮೋಗೂರವರು ಇವರು ಅಮರರಾಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಶುಪತಿ ಗೋತ್ರದವರು ಗಾರ್ಗೆ ಋಷಿಗಳು ಕೊಂಡಿಚಿಕ್ಕಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೫
33	ಮುಂಡಾಸದವರು	೧. ಭೀಮಗುಂಡದವರು ೨. ಹಕರೆನವರು ೩. ಇಂಡೇನವರು ೪. ರೋಜಿಯವರು ೫. ಜಾಲಿಗಿಡದವರು ೬. ಸಣ್ಣತಮ್ಮನವರು ೭. ಕೊಂಪೆಯವರು ೮. ಗುಲಗಂಜಿಯವರು ೯. ಬಸವಮುಂಗೆನವರು ೧೦. ವವೂರೆಯವರು ೧೧ .ಖಂಡಾಳೆಯವರು ೧೨.ತೀರ್ಥೇನವರು	

		೧೩. ರೇವತಗಾಂವದರು ೧೪. ಪರಮಾಜದವರು ೧೫. ಚಾರಖಾನಿಯವರು ೧೬. ಶಿರೋಳದವರು ೧೮. ದೊಡಮನಿಯವರು ೧೯. ರೊಡಗ್ಯೆಯವರು ೨೦. ಜವಳಿಗಿಯವರು ೨೧. ಕುಬಸದವರು ೨೨. ಪಾವಡದವರು ೨೩. ಹಡಗಲಿಯವರು ೨೪. ಚಲವಪ್ಪನವರು, ಇವರು ಶಂಕರ ವಿಲಾಸ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರರೆಂತಲೂ, ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕ ಗೋತ್ರದವರೆಂತಲೂ, ಹರಸಖನಾರದ ಋಷಿಗಳೆಂತಲೂ, ಪುಷ್ಪರಾಗ ಗುಜರಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨೪
೩೪	ಹಿಡಿಮುಷ್ಟಿಯವರು	೧. ರಿಂಡ ಮುಷ್ಟಿಯವರು ೨. ಕೈದೋಟಿಯವರು ೩. ಗಘರಿಯವರು (ಗುಗ್ಗರಿಯವರು) ೪. ಹುಟ್ಟದವರು ಇವರು ಉಡಶೇಖರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಶಕ್ತಿ ಸಮಯಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಸಾಹಾನಂದ ಋಷಿಗಳೆಂತಲೂ ನಾಮವು, ಮುತ್ತಿನಗಂಟಿಜೋತಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೪
೩೫	ವೀರತನದವರು	೧. ಬಾವಿಕಟ್ಟಿಯವರು, ಇವರು ಅಂಗುಷ್ಠಾ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಅಂಗುಷ್ಠ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಗೋತ್ರದವರು, ಉತ್ತುಂಗ ಋಷಿಗಳು ಕಬಾತಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
೩೬	ಮಾಳಗಿಯವರು	೧. ಮಾಳಗಿಯವರು ೨. ಹೋಳಗಿಯವರು ೨. ಹಪ್ಪಳದವರು ೪. ಹೋತಗುಂಡದವರು ೫. ಹೊಳಸೊರೆಯವರು ೬. ಲಾಳದವರು ಇವರು ಮೇಘಕಾಳಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಂಚವಕ್ರ ಗೋತ್ರದವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಋಷಿಗಳು ವಸ್ತಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೬
೩೭	ಅಣಿಗೊಂಡವರು	೧. ಕೊಳ್ಳಿಯವರು ೨. ಗೊಬ್ಬಿರಯವರು ೩. ತೊತ್ತಪ್ಪನವರು ೪. ಹುಬ್ಬಳಿಯವರು, ಇವರು ಮೇಘಚೂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ನಾರದ ಋಷಿಗಳು ಶಿಲೆ ಕಂಡ ಗೋತ್ರದವರು ರುದ್ರಗಂಟಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೪

೩೮	ಚಲ್ಲಾನವರು	೧. ಜಿಡಗೀಯವರು ೨. ಶ್ರೀಪ್ರಿಯವರು ೩. ಹುಳಬುತ್ತಿಯವರು ೪. ಗೊಂಗಡಿಯವರು ೫. ಕಂಪಲಿಯವರು, ಇವರು ಸೌಂದರ್ಯ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವೃಷಭ ಗೋತ್ರದವರು, ಕುಚ್ಚಲ ಋಷಿಗಳು, ಮಿನಗು ಕಡತಾಸು ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೭
೩೯	ಹುಲ್ಲಮನಿಯವರು	೧. ಹುಲ್ಲನವರು ೨. ಹುಲ್ಲೇನವರು ೩. ಅಲ್ಲಾನವರು ೪. ಮಟ್ಟೇನವರು ೫. ಗುಮತೇನವರು ೬. ಸಾಲಗಾಂವಿಯವರು, ಇವರು ತಾರಕೇಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಶನಿಗೋತ್ರದವರು, ಉಪಮಾನ ಋಷಿಗಳು ಮಂಜುಳಕಡಿತಾನ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೬
೪೦.	ಮಿಟಶೃಂಗಾರಿಯವರು	೧. ಮಿತಾಗಿರಿಯವರು ೨. ಗಂಗಾನವರು ೩. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು, ಇವರು ಗಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪೌಲಶ್ಯ ಋಷಿಗಳು, ಶೂಲಪಾಣಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಮೇಘವರ್ಣೇಯ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
೪೧	ಕ್ಯಾತಾನವರು	೧. ಗುಡ್ಡೇನವರು ೨. ಭೂತಾನವರು ೩. ರಾಜಾನವರು ಇವರು ಮೇಘರಾಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಆಗಸ್ಸೆ ಋಷಿಗಳು, ದೂರ್ಜಿಟಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಕುಂಕುಮಚಿಕ್ಕಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
೪೨	ನರಸಾನವರು	೧. ನಾಡಗುಂಟೆನವರು ೨. ನಾಡಗೌಡರು ೩. ವಿರುಪಾಕ್ಷೆನವರು ೪. ಸುತನಾಸೆನವರು ೫. ಪೀಚೆನವರು ಇವರು ಶುಕ್ರಕಾಲ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಉತಾಶನ ಗೋತ್ರದವರು ಆರ್ಕ್ರಮಾನ ಋಷಿಗಳು ಸಾಲಿ ಪಿಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೫
೪೩	ಮೇಗೆನವರು	೧. ಹೋತುಗಳ್ಳವರು ೨. ಗುಡ್ಡದವರು ಇವರು ಸಕಲರಾಜ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ	

		ಪೂಜಕರು, ಬೊಗೋತ್ರದವರು, ಶೈನದೇವ ಋಷಿಗಳು, ಕಳಂಕಬಾಣಾಗರಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
೪೪	ಬಾಗಲದವರು	೧. ಅಗಳಿಯವರು ೨. ಚಲಕದವರು ೩. ಕೊಂಡಿಕಾರರು ೪.ಕೀಳಿಕೈಯವರು ಇವರು ಅಗ್ನಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಉಪ್ರಗೋತ್ರದವರು ಮುತ್ತಿನ ಜಾಳೀಂದ್ರ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೪
೪೫	ಸಿದ್ದಗೊಂಡದವರು	೧. ಉದ್ದೇನವರು ೨. ಮರೋದವರು ೩. ಹಿರೋಳಿಯವರು ೪. ಸಾಲಿಂಗಾಂವಿಯರು ೫. ಮಲ್ಲೇವಲೆನವರು ೬.ಅಂಬೇನವರು ಇವರು ಶಿಲಾಂಕ ಶೋಭಿತ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಕುಶಗೋತ್ರದವರು, ಮಾರ್ಖಂಡೇಯ ಋಷಿಗಳು, ಕರೇರಾಘಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೬
46	ಹೋಟಗೊಂಡವರು	೧. ಗೇಟಗೊಂಡವರು, ಇವರು ಗಂಡಬೇರುಂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಾರಣ್ಯ ಗೋತ್ರದವರು ರಾಜಾವಳಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
47	ಧರ್ಮಗೊಂಡವರು	ಧರ್ಮಗಂಡೇನವರು, ಇವರು ಸರ್ಪಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಸಾರಂಗ ಋಷಿಗಳು ಸಹಸ್ರ ಶಿರಸ್ಸು ಗೋತ್ರದವರು ಬಾಳಿ ಪಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
48	ಚಕ್ರದವರು	೧. ಚಕರೇನವರು ೨. ಚಕ್ಕಡಿಯವರು ೩. ತಾಡಮಾರೆನವರು ೪. ಬದ್ಲೇನವರು, ಇವರು ಗೌರೀ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಗೌರೀಶ ಗೋತ್ರದವರು, ಮೊದಲವಲಗಾ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೫
49	ಇಸಬದವರು	೧. ಕುಸುವದವರು ೨. ಕೊನಸಾಗರದವರು, ಇವರು ರುದ್ರಕಾಲ ಶ್ರೀಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಸುತಮಿಹಾ ಋಷಿಗಳು, ಧವಳಬಲಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨

50	ಹರೀಶ್ವರದವರು	೧. ಜಾಣೆನವರು ೨. ಶಹಾಣೆಯವರು ೩. ಈಶ್ವರೆಯವರು ಇವರು, ಮಹಾದನಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಬ್ರಹ್ಮ ಪೈಸಾಖ ಋಷಿಗಳು, ಅಷ್ಪತ್ನ ಗೋತ್ರದವರು, ಸಂಬ್ರಾಣೆ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
51	ಅಳಮಾನರು	೧. ಅಜಮಾನರು ೨. ಅಡೋಳಿಯವರು ೩. ಪಾಗೋಟಿಯವರು ೪. ಯಗಟಿಯವರು (ಯಂಗಟಿಯವರು) ೫. ಯರಗುಪ್ಪೆಯವರು ೬. ಡೊಳ್ಳಿಯವರು, ಇವರು ಚೂಡಾಮಣಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಜನಕ ಋಷಿಗಳು, ಗಂಗಾಧರ ಗೋತ್ರದವರು ಸುರಚಾಪಗಂಟಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೬
52	ಅಜಮಾಮನಿಯವರು	1. ಅಜಗುಂಡೆಯವರು ೨. ಅಳಮಾನವರ ೩. ಡೆಂಗೆನವರು ೪. ಲಂಬೂನವರು ೫. ಲೊಡ್ಡದವರು ೬. ತೀರ್ಥದವರು ೮. ಕೆಲೂಡಿಯವರು ೯. ಪಗೋಟಿಯವರು ೧೦. ಆಡಕಳ್ಳಿಯವರು. ಇವರು ಶೈಲ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಮಾಂಡೀವ ಋಷಿಗಳು ಕಳಂಜರಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	
53	ಖಂಡಿಯರು	1. ಕಂಡೀಯವರು ೨. ಕಾಗೇನವರು ೩. ಕಾಂಗೇನವರು ೪. ಉಡಾವಣಿಯವರು ೫. ಡಾಣೀಯವರು ೬. ಒಂಟೇನವರು ೭. ಖೆಂಡೇನವರು, ಇವರು ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪಂಚಾಗ ಗೋತ್ರದವರು, ವೈಶಂಪಾನಯನ ಋಷಿ ಗಳೆಂತಲೂ, ಕೆಂಪು ಪೊಪ್ಪಳ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧೦
54	ಕಲಿಗಣಿಯರು	೧. ತಮಣಿಯವರು ೨. ಟುಮಣಿಯವರು ೩. ಡುಮಣೆಯವರು, ಇವರು ಮೃತಸಿದ್ಧಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ದದೀಚಿ ಋಷಿಗಳು,	

		ಕಮಲಾಕ್ಷ ಗೋತ್ರದವರು ನವಿಲು ಬರಹ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೩
55	ಬಳಗುಂಡಿಯವರು	೧. ಬುಳಗುಂಡಿಯವರು ೨. ಸಲಗದವರು, ಇವರು ಕಾಮಸನ್ಯಾಸಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಜಲಾಸಂಧ ಋಷಿಗಳು, ಶರೀಶ ಗೋತ್ರದವರು ಶ್ವೇತಮಂಜೂರಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
56	ಹಂಜೇನವರು	೧. ಜಿದ್ದೇನವರು ೨. ಮುಳ್ಳಾನವರು ೩. ಠಮಕೆನವರು ೪. ಮಹಾಗುಂಡದವರು ೫. ಕವಟೇನವರು ೬. ಡಮಾಮಿಯವರು ೭. ಹತ್ತೋರೆನವರು ೮. ಮಹಾಲಿಂಗದವರು, ಇವರು ಶಂಭರ ಚೂಡ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಮಾಂಡವ್ಯ ಋಷಿಗಳು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಗೋತ್ರದವರು, ಕರೆಪೂಪ್ಪಳ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೮
57	ಸಿರಿಗಿರಿಯವರು	೧. ಸೇಡಂದವರು ೨. ಬೆಳ್ಳಿನವರು ೩. ಭುಂಯ್ಯಾರದವರು ೪. ಡಪಕದವರು ೫. ಹಿಂಗಣಿಯವರು ೬. ಸಾಖರೆಯವರು ಇವರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗೋತ್ರ ಹರಡಿ ಕೌಶಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	
58	ಕಾಳಗುಂಡದವರು	೧. ಮಳ್ಳಿಕಟ್ಟಿಯವರು ೨. ಅಣಿಯವರು ೩. ಕೆಳಕೆನವರು ಇವರು ಸ್ಥೂಲಕಾಯ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು. ಮಿಶ್ರ ಋಷಿಗಳು, ಷಡಂಗ ಗೋತ್ರದವರು, ನಾಮಾವಲಿ ಪಪ್ಪಳ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩
59	ಹುಲಗಿಯವರು	೧. ಹಣಗಿಯವರು ೨. ತಟ್ಟದವರು ೩. ಬದೇನವರು, ಇವರು ಸಚಿರಾಯ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವೇದವ್ಯಾಸ ಋಷಿಗಳು, ಶ್ರೀಕಂಡ ಗೋತ್ರದವರು, ಹೇಮಗಂಟಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೩

60	ಮಲಗಾನವರು	೧. ನರಿಯವರು ೨. ಕಲ್ಲೂರವರು ಇವರು ಭದ್ರ ಮೇರು ಶ್ರೀಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು,ಡಿ ರೋಮುಜು ಋಷಿಗಳೆಂತಲೂ, ಜಗನ್ನಾಥ ಗೋತ್ರದವರು, ಇಂದ್ರ ಛಾಪ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೨
61	ಶೃಂಗಾರಿಯವರು	೧. ಭಂಗಾರಿಯವರು ೨. ಸಿಂಗಾರಿಯವರು ೩. ಹಂಪಣ್ಣವರು, ಇವರು ಮಧುರ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪೌಲಶ್ಯ ಋಷಿಗಳು ಕಾಮಸಂಹಾರ ಗೋತ್ರದವರು, ಛಾಪ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೩
62	ತಳಗಿನವರು	೧. ನೆಲಮನಿಯವರು, ಇವರು ಸುರಸಿಂಧು ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಸಿಂಧುನಾಭ ಋಷಿಗಳು, ಕದ್ರಿಪಗೋತ್ರದವರು, ಛಾಪಾ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೨
63	ಗಿಡತಿಯವರು	೧. ಕೊಡಗಿಯವರು ೨. ಪುಟ್ಟದವರು ಇವರು ಕಮಲಾಸನ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಮರುಳ ಗೋತ್ರದವರು, ಕೆಂದಾವರಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೨
64	ಬೊಗರೀಯವರು	೧ ಬೋರೆಗಾಂವಿಯವರು ೨. ನೀಲೆಗಾಂವ, ಇವರು ಬಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೨
65	ಅಗ್ರಗಂಜಿಯವರು	೧. ಹಂಡ್ರಗಂಜಿಯವರು, ಇವರು ಸಮಾನ ಸಮಾನ ಗೋತ್ರದವರು, ಕರಣಿಮಂಜಿಷ್ಠ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೧
66	ಎಲಾಂಡದವರು	೧. ಕೇತವಾಳಿಯವರು, ಇವರು ನೀಲಗಿರಿ ಗೋತ್ರದವರು ಹೇಮಮಂಜಿಷ್ಠ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೧
67	ಘಮ್ಮಾನವರು	೧. ವೈದ್ಯಕಾರರು ೨. ವದ್ದೇನವರು, ಇವರು ಆದಿ ಶ್ರೀಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು ಚಿಪ್ಪಜ ಋಷಿಗಳು ಜನಾರ್ಥನ ಗೋತ್ರದವರು, ಬಾಳಿತೋಪು ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದುರು	೨

68	ಸುರಂಗಿಯವರು	೧. ಸರಗಿಯವರು ೨. ಸುಲಗಾನವರು, ಇವರು ಪುರುರವ ಜಾಯಿ ಗೋತ್ರದವರು, ತಕಲ ಬರಹ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
69	ಕಡಿಮನಿಯವರು	೧. ಕಾತೇನವರು ೨. ಕಟ್ಟೇನವರು, ಇವರು ಗರಳ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವಾಮದೇವ ಗೋತ್ರದವರು, ವಜ್ರಮುನಿ ಋಷಿಗಳು, ಉಪ್ಪಿನ ಬಳ್ಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
70	ಹೊನ್ನೂಕೂರಗಿಯವರು	೧. ಕಿರಗಿಯವರು ೨. ಹಾಣುಕಿರಗಿಯವರು, ಇವರು ಪಟ್ಟೇದಂಚಿನ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೨
71	ಜಿಗಳೀಯರು	೧. ಹೊಸಕಲ್ಲೇನವರು, ಇವರು ಮಾರ್ತಾಂಡ ಗೋತ್ರದವರು ಪಿರೋಜನ ವರ್ಗದ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
72	ಕರಜೋಲಿಯರು	೧. ತಂಬೂಳಿಯವರು ಇವರು ಛಲದಂಕ ಭೀಮ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಮರೀಚಿಕ ಋಷಿಗಳು ಯೋಮಕೇಶ ಗೋತ್ರದವರು, ರತ್ನಾವಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
73	ಬೋಳಮಲ್ಲದವನು	೧. ಚಕೋತಿಯವರು, ಇವರು ವಿಷಕಂಠಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಪೂಜಕರು, ಸ್ಮೃತಿಸ್ಥಾನಗೋತ್ರದವರು, ಸಮುದ್ರ ನಾಭಿ ಋಷಿಗಳು, ಕರಾವಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	.೧
74	ಕಮತಾದವರು	ಕಮತಾದವರು	೧
75	ಗದ್ದಗಿಯವರು	೧. ಗಾದಾನವರು, ಇವರು ಅಕ್ಕಿಗೋತ್ರದವರು ಸುಂದಾವರಿ ಕಮತಾದವರು	೧
76	ಕನಕಪುರೆ	ಖಾನಾಪುರೆ	
77	ಇಗೇಬಾಣದವರು	ಬಬಲೇಯವರು, ಇವರು ಅನಿಕ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಪರಶುರಾಮ ಋಷಿಗಳು ಮೃಢಗೋತ್ರ ದವರು, ಧವಳ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
78	ಧೂಳಾನವರು	ದುಲಗಾನವರು	೧

79	ನಾಗಾಜಿಯವರು	೧.ಜಂತಕಲ್ಲದವರು, ಇವರು ಧನಂಜಯ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ವಿಶ್ವನಾಥ ಗೋತ್ರದವರು ಮಲ್ಲರಾಜ ಋಷಿಗಳು, ರತ್ನಕೇಸರಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ನೇಯ್ದರು.	೧
80	ಅಡಕೀಯವರು	೧. ಗುಡಗಂಟಿಯವರು, ಭಾಸ್ಕರಗೋತ್ರ ರತ್ನಪಟ್ಟಾವಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
81	ಬಸವಪತ್ರಿಯವರು	೧. ಬಸವಮುಂಗೆ, ಇವರು ವೇದಗೋತ್ರ ದವರು ನಾಣಿ ಮಂಜಿಷ್ಠ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
82	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರಿಯರು	ಬಿಲ್ವಪತ್ರಿಯವರು	೧
83	ದೂಪದವರು	೧.ದುಲಗಾದವರು, ವೃಂದಾಯಗೋತ್ರ, ಸಂಪಗಿ ಬಣ್ಣದ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
84	ಅಪಗುಂಡಿಯವರು	ಅಪಗುಂಡಿಯವರು, ಇವರುಬ್ ಕೌಶಿಕ ಋಷಿಗಳು, ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಗೋತ್ರದವರು ಸಂಪಗಿ ಬಳ್ಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
85	ರೇವಗೊಂಡವರು	ರೇವಗೊಂಡವರು, ಇವರು ವೀರಚಂದ್ರ ಗೋತ್ರದವರು, ತೋಪ ಶೆರಗಿನ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
86	ಆಕ್ವಳಿಯವರು	೧. ಅಕವಳಿಯವರು, ಇವರು ಅಗ್ನಿವಿದಾಯ ಗೋತ್ರದವರು, ಬಳ್ಳಿ ಬರಹ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು (ಅಕ ವಳ್ಳಿಯವರು)	೧
87	ಹೆಬಜೇನದವರು	೧.ಹೆಬಜೇನದವರು, ಇವರು ಅಮರಾಜ ಗೋತ್ರದವರು ರತ್ನಜಾಳೀಂದ್ರ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
88	ತೊಗರೀಯವರು	೧. ತೋಗರೀಯವರು, ಇವರು ಅಕ್ಕರ ಗೋತ್ರದವರು. ಚಂದ್ರನೀಲ ಪಟ್ಟಿಯಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
89	ಇರಸಾನಯವರು	೧. ಇರಸಾನವರು, ಇವರು ಹೇಮದುರ್ಗ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ ಗೋತ್ರದವರು ಕೋಶಭಾಸ್ಕರ ಋಷಿಗಳು ಗಿಳಿಬರಹ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧

90	ಜಾಳಗಿಯವರು	೧. ಜಾಳಗಿಯವರು, ಇವರು ಸನ್ಮಾಯಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಗುಳ್ಳಗಾಯಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
91	ಡಾಲಜಿಯವರು	ಡಾಲಜಿಯವಾರು, ಇವರು ಅಭಗ್ನ ಗೋತ್ರದವರು. ಚಂದ್ರಪಾಲ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
92	ಮೇಟಿ	ಅಮರಾವತಿ, ಇವರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗೋತ್ರದವರು ಹರಡಿ ಕೌಶಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
93	ಸಣಪಾನವರು	ಸೋನಪಾ ಇವರು ದಿವ್ಯಾಕಾರ ಗೋತ್ರದವರು ಗುಂಜಣವರ್ಣ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
94	ಬತ್ತಿಯವರು	೧ ಬತ್ತಿಯವರು, ಇವರು ಪುದುಮಾಯಿ ಗೋತ್ರದವರು, ನೇಕಾರ ಮಂಡಳಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
95	ಮುಂಜೀಯವರು	೧. ಮುಂಜೀಯವರು, ಇವರು ಮಿಡುಷ್ಕ ಗೋತ್ರದವರು ಕುಸುವ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
96	ಪಂಜೀಯವರು	ಪಂಜೀಯವರು, ಇವರು ಕೇತಕಿ ಗೋತ್ರದವರು, ಕೇಸರಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
97	ಸುಂಕಂದವರು	ಸುಂಕದವರು, ಇವರು ಅರುಣ ಗೋತ್ರದವರು. ಹೇಮಚಂದ್ರ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
98	ಕೂಡ್ಲೇನವರು	೧. ಕೂಡಲೇನವರು ೨. ಹೊರತೀಯವರು, ಇವರು ರವೀಂದ್ರ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
99	ಹೇನೆನವರು	೧. ಹೇನೆನವರು, ಇವರು ಶ್ರೀ ಸಿಂಧುಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಹೊನ್ನಕಡ್ಡಿ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು	೧
100	ಶೆರೆನವರು	೧. ಜೆವೂರವರು ೨. ಅಮೋನೆಯವರು, ಇವರು ಚದುಗಂಕ್ಕಿ ಪೀರಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧
101	ಸೂರದವರು	೧ ಸೂರದವರು, ಇವರು ಅರ್ಕ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್ವರ ಪೂಜಕರು, ಸೂರ್ಯವಂಶೀ ಋಷಿಗಳು, ಚಂದಾರ್ಕಾವಳಿ ಎಂಬ ಪೀತಾಂಬರ ನೇಯ್ದರು.	೧

ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ.	ಆಡನಾವ್ (ಬೆಡಗು)	ಗೋತ್ರ	ಶಾಖ	ದೇವ್	ಗುರು	ದೇವಕ್	ಪೂಲ್	ವಾರ್
೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೧	ಮುಸಳೆ, ಟೋಣಪೆ, ಗಣಪಾ, ಗದ್ವಾಲ, ಠೇಣಪೆ, ಬೋಡಬಂಡೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಗಂಧಮಾನ ಮುನಿ	ಶಾಲ್ಲವ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಬಾಲಾಜಿ	ಭೃಗು ಋಷಿ	ಬಿಲ್ವ	ಜಸ್ವಂದ	ಸೋಮವಾರ
೨	ಹೆಮ್ಮಾಡೆ, ಇಮುಡೆ	ವತ್ಸಲಾಯನ ಮುನಿ	ಕಮಲ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಭೃಂಗಮುನಿ	ಬಿಲ್ವ	ಕಣೇರಿ	ಸೋಮವಾರ
೩	ಸೋಮಸಾಳೆ, ಸೋನಸಾಳೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಆವಳಕರ, ವೈಧನ	ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಮುನಿ	ಭೃಗುಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ತುಕಾಯಿ	ಗೌತಮಮುನಿ	ಪೇರಲ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೪	ವಾಂಜರೆ, ಪ್ರಧಾನ್, ಹೊಟ್ಟೆ	ಆನಂತಮುನಿ	ಭಗೀರಥ ಮುನಿ	ಸೋಮನಾಥ	ದಾಲಭ್ಯ	ಉಂಬರ್ (ಅತ್ತಿ)	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೫	ಧೋತ್ರೆ, ಪೋತ್ರೆ	ದಕ್ಷಮುನಿ	ಪರಾಶರ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಕಮಲ		ಸೋಮವಾರ
೬	ಕಾಂಬಳೆ, ಪಥೋರೆ, ಮೇಲೋಜಿ, ನಗನಹಳ್ಳಿ	ಶಾಂತಮ ಮುನಿ	ಮಹಾ ರಾಜ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಕಮಳ ಋಷಿ	ತಾಳೆ	ಕಾರಳಾಚೆ	ಸೋಮವಾರ
೭	ಸುರೆ, ಗದಗೆ, ನಾಲ್‌ವಾರ್, ಸೂರ್ಯ, ಸುಲತಾನ, ನಾದವಾರ, ಹಾಲಬಾಯಿ	ಆನಂತಮುನಿ	ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮುನಿ	ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ	ಗಂಧಮುನಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ
೮	ಜರಂಗ್	ಸಿಂಧು ಮುನಿ	ಅಂಗಿದಾಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿ	ನವಿಲು ಗರಿ	ಜಾಸ್ವಂದ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೯	ಪಾಡೆ, ಪಾಂಢರೆ, ಪಾಂಡ್ರೆ	ಟೇಪ ಮುನಿ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಭ್ರಮರಾಚಾರಿ	ಕಮಲ	ಬಿಲ್ವಿ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೧೦	ಕೋರ ಜ್ಯಾಚಿ	ಅಮೃತ ಸಾಗರ	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಭಗೀರಥಮುನಿ	ದರ್ಭೆ	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೧೧	ಏಕಬೋಟೆ, ಭದ್ರಧರೆ, ರಾಯಚೂರೆ, ಫರಾಪುರ, ಕರಜಗಿ, ಮುಧ್ಧಿ, ಮಿರ್ಜಿ, ಚಂದಾವರ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಭಾಗವತ ಮುನಿ	ಬಾಲಾಜಿ	ವ್ಯಾಸ ಮುನಿ	ಅಂಬಾ (ಮಾವು) ಚೆಪಾನ್	ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋವವಾರ
೧೨	ಗಂಗಧಢೆ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರ್, ಜವರೀ ಗಂಧಡೆ, ಗೋಂದಳೆ, ದಂಡವಾಲೆ, ದಾನಪಟೆ	ಸಿಂಧು ಮಹಾಮುನಿ	ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಋಷಿ	ಈಶ್ವರ	ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮ	ಅಂಬ್ಯಾಚೇ (ಮಾವು) ಕೋರಾಚೆ	ಹಳದಿ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೧೩	ಗಾಯಕವಾಡೆ, ಉಖರ್ಡೆ, ಉಕ್ಕರಡೆ ಉಕರಂಡೆ, ಕೊಟಗೆ, ಘಟಕಾರಿ ಗುಡೇಕೋಟೆ, ಗುಳೇದ, ಹಟ್ಟಿ (ಫಿರಂಗಿ)	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಹಾಟಕೇಶ್ವರ	ಶಾಲವ ಮುನಿ	ಆಂಜೀರ್	ಕೋರಾಟೆ (ಹೊನ್ನಾರಿ)	ಸೋಮವಾರ
೧೪	ಸಪಾರ, ಸಪಾರೆ, ಕಡ್ಯಾಲ, ಕಡಿಯಾಲ	ಪರಾಶರಮುನಿ	ರಘುವೇದಿ	ಮಹಾದೇವಿ (ಭವಾನಿ)	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಶೀತಾಫಲ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
	ತೀನ್ದಾರ್, ಚೌದರಿ, ದಶನಾಮ							
೧೫	ಸರ್ವದೆ, ಸರೋದೆ, ಸವಾಯಿ, ಲಾಮದಾಡ, ಝೋಮರ್ರೆ, ಗುಂಡಾ	ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿ	ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಭಗವತಿ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಊಸಾಚೆ (ಕಬ್ಬು)	ಕೋರಾಟೆ (ಹೊನ್ನಾರಿ)	ಸೋಮವಾರ
೧೬	ಚಿಲ್ಲಾಳ, ಧ್ಯಾವರೆ, ಡಾವರೆ, ದೇವಜಿ	ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿ	ಗವಾಕ್ಷ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ ಯಮಾಯಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ನಾರಳಚೇ ಪೂಲ್(ತೆಂಗು)	ಸಂಪಿಗೆ, ವಟ	ಸೋಮವಾರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳವಾರ
೧೭	ಕೆಂಧೂಳೆ, ಕುರುಪೆ, ಮಾಳವದಕರ, ಮಾಣಕಾರ, ಧೂಳೆ, ಮಾಲೊದಕರ್ ಮಾನಕರ, ಬೋಳದೆ, ಮನಿಮಠ, ಶಿರವಾಳ	ಕೌಶಿಕ ಮುನಿ	ಅಂಗದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಶಾಲ್ಲವ ಮುನಿ	ಕೇಳಿಚೇ (ಬಾಳೆ)	ಜಾಯಿಚೆ (ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ)	ಸೋಮವಾರ
೧೮	ಗಚ್ಚೆ, ಗಚ್ಚೆವಾಲೆ, ಬೀಜಕರ್ ಸಾಕ್ರೆ, ಸಾಕರೆ, ಸಾಖರೆ, ಬಿಜಕರ, ಲಂಬಾಡೆ, ಫರಂಗಿ	ಮಲಕೇಶ್ವರ	ಗಾಂಧಿ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ್	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ತಾಸಾಗರಿ	ಅಡಕಿ	ಸೋಮವಾರ
೧೯	ಉಪರೆ, ಬೇಡಕರ್	ಭಾರದ್ವಜ ಮುನಿ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ವಿಷ್ಣು	ಸೋಮ ಋಷಿ	ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ	ಕಣಗಿಲು	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೨೦	ಏಡಕ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಕಮಳ ಋಷಿ	ಸೀತಾಫಲ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೨೧	ಸಿಂಗಾಡೆ, ಸಿಂಗಳೆ, ಕೋಳಕುಲೆ ಮಾತೃಬಾಯಿ	ಬ್ರಹ್ಮ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ದ್ರೋಣ	ಶ್ರೀಗಂಧ	ಬಿಳೇಕಮಲ	ಸೋಮವಾರ
೨೨	ಲೊಖಂಡ	ಆಲಭ್ಯ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಶಾಂತಮ ಋಷಿ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೨೩	ದಾಡಮುಡೆ, ದಾರಬುಡೆ ದಾದಮೋಡೆ, ಸಗರಿ, ಸೋನ್ ಗಜೇ	ಧನಫಾಳ ಋಷಿ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಭೃಂಗ ಋಷಿ	ನವಿಲುಗರಿ	ಕಮಲ	ಸೋಮವಾರ
೨೪	ಪೊಂದೆ, ಪೋದೆ ಸಾಧುವಾಸ್	ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಆಹಾಗಿಳ ಋಷಿ	ನೀರಲ	ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೨೫	ರಸಾಳೆ, ರಸಾಳಕರ	ಸೋಮ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಜಾಲಂಧರ ಮುನಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಧತ್ತೂರಿ	ಸೋಮವಾರ
೨೬	ಫಲಠಣಕರ	ಪದ್ಮ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಜಾಲಂಧರ ಮುನಿ	ತಾಡ ಪತ್ರ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮ ವಾರ
೨೭	ಪಾಡಮುಖೆ	ಶಾಲ್ಲವ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ದರ್ಬೆ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮ ವಾರ
೨೮	ಅಗಡ್ ಕರ್, ಆರ್ಕಾಟ್	ಅಂಗಶೇಷ್ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿ	ನೀರಲ	ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೨೯	ಬೇಲಕರ	ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಮಹಾರಾಜ ಋಷಿ	ತಾಸಾಗರಿ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮ ವಾರ
೩೦	ಸುಪೆ	ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಋಷಿ	ಕಮಳ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿ	ಕಾಶಿ ತೀರ್ಥ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ
೩೧	ಅನುವಾಟೆ	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿ	ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ	ಆಜಾತ ಋಷಿ	ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ	ಅಡಕಿ	ಸೋವವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೩೨	ಗಣೇಚಾರಿ, ಗಣೇಶ್, ಸೊಲ್ಗೆರೆ,	ಆಗಸ್ತ ಮುನಿ	ಕಾಷ್ಟವ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಜಹಾಗಿಳ ಮುನಿ	ನವಿಲು ಗಿರಿ	ಗುಲಾಬಿ	ಸೊಮವಾರ
೩೩	ದಿವಟೆ, ಫಿರಂಗಿ	ಸೋಮ ಋಷಿ	ಶಾತನ್ಯ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಮಾರ್ಕಂಡೆಯ	ತಾಡಪತ್ರ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೩೪	ಬಾಗಡೆ, ರಾವುತ್, ರಾವುಟ	ಗರ್ಗ ಮುನಿ	ದಾಲಭ್ಯ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ	ಸೇವಂತಿಗೆಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೩೫	ಜಿಂದೆ, ಜಾಯದೆ, ಶಿಂದೆ, ರಾಮದೆ ಖಜೂರ, ಜಯದೇವಕರ	ಕಣ್ವ ಮುನಿ	ಭೃಂಗ ಋಷಿ	ನಾಗನಾಥ	ಅತ್ರಿ ಮುನಿ	ಕಮಲದೇಟ	ಸಂಪಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೩೬	ಲಾಂಡಗೆ (ಭಾಂಡಗೆ)	ಚಿಂತಾಮಣಿ ಋಷಿ	ಅಮೃತ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ	ಭೃಂಗ ಮುನಿ	ಭಾರದ್ವಾಜ ಗರಿ	ಚಂಡು ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೩೭	ಮಳೇಕಾರ್, ಮೊಳೆಕಾರ್, ವಾಘ ಗಂಧ	ಮಹಾಋಷಿ	ಸಿಂಧು ಋಷಿ	ಹಾಟಕೇಶ್ವರ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಋಷಿ	ಕಾಶೀ ತೀರ್ಥ	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೩೮	ಸಫಾಟೆ, ಕಪೂರೇ (ಕಮರೆ) ಝುಪಾಟೆ, ಝುಪಾಡೆ	ಜಯದೇವ ಋಷಿ	ಜಾಲಂಧರ ಮುನಿ	ಜಟಾಶಂಕರು	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಬಿಲ್ವ ಪತ	ಶತಾವರಿ	ಸೋಮವಾರ
೩೯	ಖಾನ್, ಸವ್ವಾಸೆರೆ, ಸವ್ವಾಸೇರ್,	ಚಂಡಕರ್ಣ ಋಷಿ	ದದೀಜೆ	ಜಗನ್ನಾಥ	ಭೃಂಗ ಋಷಿ	ತಾಸಾಗರಿ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೪೦	ಭಂಡಾರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿ	ಆಶ್ವಲಾಯನ ಮುನಿ	ವೈಜನಾಥಸ್ವಾಮಿ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಚಂದನ	ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ	ಸೊಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೪೧	ಅಂಬಲಢಗೆ, ಢಗೆ, ಆಖಂಢ, ಗುಂತಿ, ಮೋಡಗಿ, ಕಲಬರ್ಗಿ ಅಂಬಟ್, ಕೊರೀ ಪಾಡ್	ಕಾಂತಾಯನ ಮುನಿ	ಪರಾಶರ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ದೇವ ಋಷಿ	ಮಾವು	ಹಳದಿ ಚಂಡು ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೪೨	ಮೋರೆ, ಮಾಗಲಕರ, ಜುಜಾರೆ, ಜುಜಾರ, ಮಾಂಗಳೇರ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ವತ್ಸಲಾಯನ ಮುನಿ	ವೈಜನಾತಥ ಸ್ವಾಮಿ	ಭಾರ್ಗವ ಮುನಿ	ಅಂಜೀರ	ಹಳದಿ ಶೇವಂತಿ	ಸೋಮವಾರ
೪೩	ಪಾತಾಡ, ಪಾಣಿಬಾತ, ಮುದ್ದಾ	ಕಮಳ ಮುನಿ	ಅಂಗಿದಾಮುನಿ	ಕೇಶವಸ್ವಾಮಿ	ಪುಲಸಸ್ತ್ಯ ಋಷಿ	ಸೀತಾಫಲ	ಅಡಕಿ	ಸೋಮವಾರ
೪೪	ಪೀಶೆ	ಸ್ಪಟಿಕ ಮುನಿ	ಆಮೃತ ಸಾಗರ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ಜಲಂಧರ ಮುನಿ	ಅತ್ತಿ	ಕಮಲ	ಸೋಮವಾರ
೪೫	ಬಾರ್ ಗಜೆ	ಗುರುದತ್ತ	ಅಂಗಿದಾಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ಗುರುದತ್ತ	ಮಾವು	ಶೇವಂತಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೪೬	ರಾವೆ	ಪಿಪ್ಪಲಾಯನ ಮುನಿ	ಕರಭಜನ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ನವಿಲುಗರಿ	ಕಣಗಿಲಾ	ಸೋಮವಾರ
೪೭	ತವಲೆ, ವಹಬೇಲೆ	ಪ್ರಮೋದ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ತಾಡಪತ್ರಿ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮ ವಾರ
೪೮	ಚೀಂಜಘರ	ಭಾರ್ಗವ ಮುನಿ	ವತ್ಸಲಾಯನ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ತೆಂಗು	ಸಂಪಿಗೆ, ವಟ	ಮಂಗಳವಾರ
೪೯	ಝೋಕರ, ದಿಲಕರೆ	ಅಮೃತ ಮುನಿ	ಭಾರ್ಗವ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಚಂದನ	ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರ	ಸೋಮ ವಾರ
೫೦	ಕಾಜಳೆ	ಅಂತರಕ್ಷ ಮುನಿ	ಕಮಳ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಅಂಜೀರ	ಗುಲಾಬಿ	ಸೋಮವಾರ
೫೧	ಶ್ರೀಖಂಡ	ಭ್ರಮರಾಚಾರ್ಯ ಋಷಿ	ವಶಿಷ್ಠ ಮುನಿ	ಶಿವಸಾಲಿ ಗ್ರಾಮ	ಭಾರ್ಗವ ಮುನಿ	ಚಂದನ	ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೫೨	ಪುರ	ದೇವ ಋಷಿ	ಅಂಗಿದಾಮುನಿ	ವಿಶ್ವನಾಥ	ಮೋರೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ	ನೀರಲ	ಬಿಳಿ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೫೩	ಭೋರಸ್, ಝುರುಳೆ, ಭೂರವ	ಮಾರು ಋಷಿ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಗುರುದತ್ತ	ಅಂಜೀರ	ಸೇವಂತಿಗೆ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೫೪	ಕಾಳೆ	ಕಾಲೀಂದ್ರ ಮುನಿ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ಮಾವು	ಕಣಿಗಲ	ಸೋಮವಾರ
೫೫	ಅಂಬುರೆ	ಕಲ್ವ ಮುನಿ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿ	ಲಿಂಬು (ನಿಂಬೆ)	ಬಿಲ್ವ ಪತ	ಶತಾವರಿ
೫೬	ರೋಖಡೆ, ಕೋಂಬಣ, ಕೋಬಣ	ಆಮೃತ ಸಾಗರ	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಭಾಗೀರಥ ಮುನಿ	ದರ್ಭೆ	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೫೭	ಸೂರಜಕರ್	ಗಂಗಮುನಿ	ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಮಾವು	ಆಡಕೀ	ಸೋಮವಾರ
೫೮	ನಾದೆ	ಕಮಳ ಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಪಂಚಪಲ್ಲವ	ದತ್ತೂರಿ	ಸೋಮವಾರ
೫೯	ತಾಂಬೆ	ತಂಬ್ರಹ್ಮ ಮುನಿ	ಜಲಂದರ ಮುನಿ	ಜಟಾಶಂಕರ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ಬಿಲ್ವ	ಶತಾವರಿ	ಸೋಮವಾರ
೬೦	ಚೌಧರೀ	ಚಾಂಬುಕ್ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ಜಮದಗ್ನಿ ಋಷಿ	ನೀರಲ	ಜಾಜಿಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೬೧	ಸೋಲ್‌ಗೆ, ಸೋನ್ ಟಕೇ	ಆಂಬ ಋಷಿ	ಗವಾಕ್ಷ ಋಷಿ	ಮಹಾದೇವ	ಗುರುದತ್ತ	ತಾಸಾಗರಿ	ಸೇವಂತಿಗ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೬೨	ಕಾವೆ, ಕಾಜವೆ, ರಾಜವೆ	ಸ್ವಕುಳಂದಮುನಿ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿ	ಮಾಲಿಂಗಬಳ್ಳಿ	ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೬೩	ಗರುಡಾಚಿ	ಮುನೇಶ್ವರ ಮುನಿ	ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವ	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿ	ನೀರಲ	ಚಂಡಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೬೪	ದುಪಾಟನೆ	ಪದ್ಮಾಕ್ಷ ಮುನಿ	ಸ್ವಕುಳಂದಮುನಿ	ಈಶ್ವರ	ದುರ್ವಾಸಮುನಿ	ಬಾಳೆ	ದತ್ತೂರಿ	ಸೋಮವಾರ
೬೫	ವಾಸರೆ	ಪಚ್ಚಕ ಮುನಿ	ದುರ್ವಾಸ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಪಂಚಪಲ್ಲವ	ದತ್ತೂರಿ	ಸೋಮವಾರ

೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯
೧೬	ಕಾಪಸೆ	ಜಯು ದೇವ ಋಷಿ	ಜಲಂಧರ ಋಷಿ	ಜಟಾಶಂಕರ	ಕೌಂಡಿಣ್ಯ ಮುನಿ	ವಾಸವೇಲ	ಶತಾವರಿ	ಸೋಮವಾರ
೧೭	ಗುಣವಂತಾಚಿ, ಗುಣವಂತ ಗುಣಾಯಿತಿ, ದಾಮರ್ ಗಿದ್ದೆ	ತಾಂಡ ಋಷಿ	ಅಗಸ್ತ ಋಷಿ	ಜಗನ್ನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ	ಬ್ರಹ್ಮ ಋಷಿ	ರಾಮ ಫಲ	ವಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೧೮	ಥೋಬರೆ, ಇರುವೆ	ಕರಬಜನ್ ಋಷಿ	ಕಮಲ ಋಷಿ	ಸೋಮನಾಥ್	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಶ್ರೀಗಂಧ	ಕೋರಾಟೆ (ಹೊನಾರಿ)	ಸೋಮವಾರ
೧೯	ಸೋನಟಕ್ಕೆ ಖಡವ, ಬಡವ	ದ್ರಾಮಿಳ ಋಷಿ	ಅಮೃತ ಸಾಗರ	ಮಹಾದೇವ	ಜಲಂದರ ಮುನಿ	ಕಬ್ಬು	ಕಳಂಬ	ಸೋಮವಾರ
೨೦	ಖಾವಕರ್, ಖಾಬಕರ್,	ಚಕಿಣ ಋಷಿ	ಗಾಂಧಿಲ ಮುನಿ	ಜಗನ್ನಾಥ	ಭೃಂಗ ಋಷಿ	ತಾಸಾಗರಿ	ಬಿಲ್ವಪತ್ರ	ಸೋಮವಾರ
೨೧	ಸೇಂದ್ರೆ ಸಾಳ	ಮಾಣಿಕ ಋಷಿ	ಸ್ವಕುಳಂದ ಮನಿ	ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ	ದತ್ತಾತ್ರೇಯ	ಪಂಚಪಲ್ಲವ	ಹಳದಿ ಚಂಡ್ ಹೂ	ಸೋಮವಾರ
೨೨	ಕೊಥಳೆ	ಜಲಂದರ ಮುನಿ	ಪರಾಶರ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ಶ್ರಾಮ ಋಷಿ	ಅಂಜೀರ	ಸೇವಂತಿಗ	ಸೋಮವಾರ
೨೩	ಕೊಂಗೆ	ಗವಾಕ್ಷ ಮುನಿ	ಅಮೃತ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ಅತ್ರಿ ಮು ನಿ	ಅತ್ತಿ	ಜಾಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ	ಸೋಮವಾರ
೨೪	ವೈದ್ಯೇ	ಕಮಳ ಮುನಿ	ವಿಶ್ವಕರ್ಮ	ಮಹಾದೇವಿ	ಗುರು ದತ್ತ	ಪಂಚ ಪಲ್ಲವ	ದತ್ತೂರಿ	ಸೋಮವಾರ
೨೫	ಲೋಣಕರ್	ದಾಲಭ್ಯ ಮುನಿ	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಮಹಾದೇವಿ	ಗುರು ದತ್ತ	ಅತ್ತಿ	ಅಡಿಕೆ	ಸೋಮವಾರ
೨೬	ಜಗಣ್‌ಕರ್	ಮೊರೆಶ್ವರ ಮುನಿ	ಮಾರ್ಕಂಡೇಯು ಮುನಿ	ಏಕನಾಥ	ಗುರು ದತ್ತ	ಬರ	ಪಾರಿಜಾತ	ಸೋಮವಾರ

(ಭಗವಾನ್ ಜಿವ್ಹೇಶ್ವರ ಚರಿತೆ)

ದೇವಾಂಗ ಸಮುದಾಯದ ಬೆಡಗುಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋತ್ರಗಳು

ಕ್ರಸಂ	ಗೋತ್ರ	ಬೆಡಗು
೧	ಸದಾನಂದ ಋಷಿ	ದೊಡ್ಡಮನೆಯವರು/ ಬೀರಣೆಯವರು ಹೀರೆಮನೆಯವರು/ಮಮನೆಯವರು
೨	ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿ	ಕೊಂಗೆಯವರು/ಮುತ್ತಿನವರು/ಕಟ್ಟೆಮನೆಯವರು
೩	ವರತಂತ್ರ ಋಷಿ	ವರತಂತ್ರದವರು/ಮತ್ಸ್ಯದವರು/ಪಾದವರು
೪	ಮಲ್ಲದೇವ ಋಷಿ	ಹೊನ್ನನವರು/ಹೊನ್ನುಂಗದವರು/ಬಸವನೂರವರು
೫	ಶತಾನಂದ ಋಷಿ	ಸೂರಗಿಯವರು /ಸೂರಿಮೇಯವರು
೬	ಸಂಖ್ಯಾಯನ ಋಷಿ	ಶೂರಣೆಯವರು/ಕಡಲಗೋಲದವರು
೭	ದ್ವೈಪಾಯನ ಋಷಿ	ಪುಟ್ಟೊಡೆಯವರು/ಪುಟ್ಟಯವರು
೮	ಹರಿತ್ರ ಋಷಿ	ಬಿಳಿಸನೂರವರು/ಜೋಳಿಗೆಯವರು/ಕೇಶವನೂರವರು ತೇಜದವರು,ಉದ್ದಿನವರು
೯	ಮೈತ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಋಷಿ	ಗಂಟೆಯವರು/ಭಾಗಯದವರು
೧೦	ನಾಗರದೇವ ಋಷಿ	ದಟ್ಟೆಯವರು/ಮೂಂತಾಸದವರು/ಚಳ್ಳೆಯವರು
೧೧	ಕನಕ ಮಹಾದೇವ	ಕನಕದವರು/ದುಮ್ಮೆಯವರು/ದುಬ್ಬರದವರು/ ದರ್ಬೆಯವರು
೧೨	ಪಿಪ್ಪಿಲ ದೇವಮಹಾ	ಸಾತ್ವಿಕದವರು/ಗಣೇವತಾರದವರು/ಕಲ್ಲುಕೋಟೆದವರು/ ಮೇಗೋಟೆದವರು/ಒಂದು ಮಾತಿನವರು/ಸಣ್ಣ ವತಾರದವರು
೧೩	ನಾಗರ ದೇವಮಹಾ	ಗುಡ್ಡದವರು/ಅಸಿಕೆದವರು/ಪಾಪಟಲದವರು ಬಜ್ಜಲಾದವರು/ಮೂಸಲದವರು
೧೪	ಸೋಮಕ ದೇವಮಹಾ	ಬಣ್ಣದವರು/ಬಣ್ಣದಸರದವರು
೧೫	ಶಿಲಾಶಯ ಮಹಾ	ಮೂಳಗೊಂಡದವರು/ಮಾಲಕದವರು
೧೬	ವಾಲಖಿಲ್ಯ ಋಷಿ	ಗಂಜಿಹೊಳೆದವರು/ಬಂಡರಾದವರು
೧೭	ಆಶ್ರಿತದೇ ಮಹರ್ಷಿ	ಉಜ್ಜಿನವರು(ಉಗ್ಗಿಯವರು)
೧೮	ಭೃಗದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಮಾಂಡೆಯವರು/ಗುಮ್ಮನವರು/ಮಾಡದವರು ಕಡ್ಲೆಪೂರಿಯವರು/ನಾಚಕದವರು/ಜಾಲಕಲದವರು
೧೯	ಭೃಂದ ದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಚಾಣಿಕಲ್ಲದವರು.ಕನ್ನಡಿಯವರು
೨೦	ಶೃಂಗದೇವ ಮಹರ್ಷಿ	ಮುಚ್ಚಳದವರು/ಕಡ್ಡಿಯವರು/ಕಡಪಿನವರು
೨೧	ಕಾತ್ಯಾಯನದೇವ	ಮಹರ್ಷಿ ಹುಗಿರಿಯವರು/ತೊಗರಿಯವರು/ ಕೋಮರನವರು ಕೋಡಂಗಿಯವರು/ಮಸನದವರು/ ಜಾಜಿಯವರು

೨೨	ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿ	ಅಜ್ಜಿಯವರು/ದರ್ಜಿನವರು/ಜಾವ್ವಜಿನವರು
೨೩	ಅಗಚ್ಚದೇವ ಋಷಿ	ರೊದ್ದನವರು/ಮಗ್ದಲ್‌ನವರು/ಆದಗಾನವರು/ ಗಾಂಗೆಯವರು/ಪತ್ತಿನವರು/ಉತ್ತಲದವರು/ ಮಂಡೊಕದವರು
೨೪	ಗಾರ್ಗೆಯ ಋಷಿ	ಸಪ್ಪಿನವರು/ಕುಂಬದವರು
೨೫	ಯಜ್ಞ ದೇವ ಋಷಿ	ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಕಿಯವರು
೨೬	ಇಂದ್ರ ಮನುದೇವ	ಬಸವಪತ್ರಿಯವರು
೨೭	ದಾಲ್ಭ್ಯದೇವ ಋಷಿ	ಸೊಬಗಿನವರು/ಸೊಗೆಯವರು/ಸಾಬಿನವರು/ ಗುಂಡಕಲ್ಪದವರು
೨೮	ಭೃಂಗ ದೇವ ಋಷಿ	ಅಡಿಕೆಯವರು/ಕಟಗಿಯವರು/ತುಳಶೇಯವರು
೨೯	ದ್ವಂದ್ವ ದೇವ ಋಷಿ	ರಾಗದವರು(ಗಾಯನದವರು)/ತಾಳದವರು ಬೆತ್ತದವರು/ತಿತ್ತಿಯವರು
೩೦	ಬಾಸ್ಕರ ದೇವ ಋಷಿ	ಗಂದದವರು/ಪುಗಿನವರು/ಬ್ಯಾಳದವರು/ಅಂಕದವರು
೩೧	ಕೌಶಿಕ ಋಷಿ	ಚಿಕ್ಕನವರು/ನೇಕನವರು/ಬೆಳನವರು
೩೨		
	ಬಕ್‌ದಲ್ಭ್ಯ ಋಷಿ	ಶೋಬನವರು/ಸಾಂಬರದವರು/ಜಿರಿಗೆಯವರು
೩೩	ಗಾಲವದೇವ ಋಷಿ	ಬೆಣ್ಣೆಯವರು/ಚಪ್ಪರದವರು/ಮಂತ್ರಗಾರರು/ರಹಸ್ಯದವರು/ ಭಾಷಣದವರು/ಅಗಸದವರು/ಸಂಸರಾದವರು/ ಪಿಕಟದವರು/ ಮಾವಿಲದವರು/ಸಾರಸತ್ವರು
೩೪	ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿ	ಹಂಪರಗೋಡಿಯವರು/ಕಂದನವತರು/ಶ್ರೀ ರಾಮನವರು/
೩೫	ಪಂತಜಲ ಋಷಿ	ಕಡಗದವರು/ಕಡಿಯವರು/ಕಾರಣದವರು /ಮಲ್ಲೆಯವರು/ ಚಿನ್ನದವರು/ಹೊನ್ನರಲ್ಲಿಯವರು
೩೬	ಋಗ್ವೇದ ಋಷಿ	ಜಬ್ಬಿರದವರು/ಬಿಜ್ಜಲದವರು/ಚಿಬ್ಬರದವರು
೩೭	ಮಾಲ್ಯದೇವ ಋಷಿ	ದಶಾಂಗದವರು/ದೂಪದವರು
೩೮	ಸಾತ್ವಿಕ ಋಷಿ	ಉಂಗುದದವರು/ಕೊಂಡಿಬಿದವರು/ತೊಂಡೆಹೂವಿನವರು/ ತತ್ವದವರು/ಭೋದನದವರು/ಪೆಂಡೆಯವರು ಭೋಜನದವರು
೩೯	ಆಚಿಜನದೇವ ಋಷಿ	ನಾಣ್ಯದವರು/ಬಂಗಾರದವರು/ರತ್ನದವರು
೪೦	ಮಂತ್ರದೇವ ಋಷಿ	ಸರಿಗೆಯವರು/ಬಾಣದವರು/ಭಕ್ತಮಾಲಿಕದವರು
೪೧	ಇಂದ್ರದ್ಯಮ್ನ ಋಷಿ	ಅಳಿಯವರು/ಅಮರಾವತಿಯವರು /ದೇವಲೋಕದವರು/ ಗೌಡನವರು/ಹಳ್ಳಿಯವರು
೪೨	ಭರದ್ವಾಜ ಋಷಿ	ಮರದಭರ್ತರವರು/ಶಿಕಾಕೊಲದವರು/ಖಡ್ಗದವರು/ ಮುಗ್ದರದವರು

೪೩	ಮೈತ್ರ ದೇವ ಋಷಿ	ಕೊರವಂಜಿಯವರು/ಪರೊಪನವರು/ಅಲ್ಲನವರು
೪೪	ಮಾಂಡವ್ಯ ಋಷಿ	ಮಿಂಚಿನವರು/ಕಂಚಿನನವರು/ಎಂಜಲದವರು/ ಶೀತಲದವರು/ಜೂಜಲದವರು/ಪ್ರಸಂಗ ದವರು/ ಭರಣದವರು/ಬೆಳ್ಳಿಯವರು
೪೫	ಸನಾಗರ ಋಷಿ	ಬೆಳ್ಳಿಳ್ಳುಯವರು
೪೬	ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಋಷಿ	ಹಸಬೆಯವರು/ಕೊಟಗಿಯವರು/ಕರಡಿಯವರು
೪೭	ಅಕ್ಷಯ ದೇವ ಋಷಿ	ದೊಡ್ಡತಲೆಯವರು/ಬೆಳಿರಿಯವರು
೪೮	ತಾಮ್ರಪರ್ಣ ಋಷಿ	ಗಂಗೆಯವರು/ಮಿಡಿಯವರು
೪೯	ಹರಮುನಿ	ಕಿಚಡಿಯವರು/ಬಾಗಲೂರದವರು
೫೦	ಧೂರ್ಮಬಿಂದು	ಪ್ರಾದನಿಯವರು/ಕಾಲದವರು/ಪಟ್ಟದವರು
೫೧	ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಋಷಿ	ಶಕುನದವರು/ರಾಜತದವರು/ಮತಂಚಾರದವರು
೫೨	ದೇವದತ್ತ ಋಷಿ	ನೆಮದವರು/ಮರ್ಯೂದವರು/ಕಾಜಿಯವರು
೫೩	ಭಾವಜ ಋಷಿ	ಬಿನಾಲದವರು/ಗಿನಾಲದವರು
೫೪	ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಋಷಿ	ಶಾಗೊಗಿದವರು/ಚನ್ನೊನವರು/ಕಾರ್ಲನವರು
೫೫	ಕಾಮುಕ ಋಷಿ	ಮಾತಮಗದೊರು/ಇರಸಾಲದವರು/ಯೋಗದವರು/ ಸದರಿನ ಮೇಲೆ ಗಂಗೆ ತಂದವರು
೫೬	ಮೃತ್ಯು ಋಷಿ	ಆನೆಯವರು/ಕುದುರೆಯವರು
೫೭	ಮುಖಮುನಿ	ಕಾರವಾಲದವರು/ಸಹನದವರು
೫೮	ಕಿಂದಮ ಋಷಿ	ಅಂಜಲಿಯವರು/ಕುದ್ದಾಲದವರು/ಸಜ್ಜನರು/ಕಲ್ಲಿನವರು
೫೯	ಭರ್ಗ ಮುನಿ	ಮಂಜರಿಯವರು/ಗುತ್ತಿಯವರು
೬೦	ಭಾಸ್ಕರ ಮುನಿ	ಅಸಿಯವರು/ಪವಳದವರು
೬೧	ಭೃಂಗಮನ್ಯು ಋಷಿ	ಕಾಕಂಡಿಯವರು/ನಿಡಗುಂಡಿಯವರು
೬೨	ಋತ್ವಜ ಋಷಿ	ಉಳ್ಳಿಯವರು
೬೩	ದೇವರ್ಷಿ	ಸಿಂಹಸನದವರು(ಪಟ್ಟಿದವರು)ಮೊಹದವರು
೬೪	ಜಂಭಾರಿ ಮುನಿ	ರಂಜನದವರು/ವಲಂಡನದವರು/ಕಾಂತಿಯವರು/ ತುಂಬರಗದ್ದಿನವರು
೬೫	ರಾಜರ್ಷಿ	ಕಟ್ಟಲಯವರು/ಡಿಂಗರಿಯವರು/ ರಾಜನವರು/
೬೬	ಮನು ಮಹರ್ಷಿ	ನಾಗಭರಣದವರು/ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯವರು/ಶಿರಾಜ್ಞಾನದವರು/ ಕಂಬೀಕವತಿಯರು
೬೭	ತೃಣಬಿಂದು ಋಷಿ	ಸೈಜನದವರು,ಸೀಮೆಯವರು/ಬರಿವಂತದವರು
೬೮	ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಮುನಿ	ಪೊಗಲದವರು/ಹೊನ್ನಕಳಸದವರು/ಲಾಲಾಟದವರು/ ಶೀಲಾಕದವರು/ಕಳಸದವರು
೬೯	ದೂರ್ವಸ ಮುನಿ	ಭುಜಂಗದವರು/ವಡಮಾಲೆ,ಪರಾಟೆ,ಆಲಮಟ್ಟ/ ಮುತ್ತಾಲ/ ಸುಮ್ಮನದವರು

೨೦	ಪರಷರ ಮುನಿ	ಬುಗ್ಗದವರು/ಶಾಮವಂತಿಯರು/ಮಂಗಳಗಿರಿಯವರು
೨೧	ಭೀಮಕ ಋಷಿ	ಬಿಣಗಿ, ಕೊಂಡನೀರ/ಗೂಟಕಿ ಜಲಸಂಬದವರು
೨೨	ಮುದ್ಗಲ ಋಷಿ	ಅಬಿಳದವರು, ಗೋದಾವರಿಯವರು/ಅಪಿಲದವರು, ಪೇರಿನಾಯದವರು
೨೩	ಗೌತಮ ಋಷಿ	ದೇವನಾವರು, ಚಕ್ರುತಿಯವರು, ಬೊಮ್ಮಚ್ಚನವರು, ಬೊಮ್ಮನವರು
೨೪	ಕ್ರೌಂಚಮುನಿ	ಬಾಗೇನಪಲ್ಲಿಯವರು,ಗುಮ್ಮಚ್ಚಿಯವರು,ಮಟ್ಟಿಯವರು
೨೫	ರಹಸ್ಯ ಮುನಿ	ಕುಪ್ಪರಿಗೆಯವರು/ವಿದ್ದೆಸೆ ಪದ್ಧತಿ
೨೬	ಕಪಿಲ ಋಷಿ	ಮರಕತದವರು/ಪಶುಪತಿಯವರು
೨೭	ಸಾಂಖ್ಯಾನ ಋಷಿ	ವಿಡೆದವರು/ಗುಚ್ಚದವರು/ಮಂಚಲ/ಶೂನ್ಯದವರು
೨೮	ಮಾನ್ಯ ಋಷಿ	ಆವಿನವರು/ಟೋಣಸಿಯವರು/ಗೋಸಾರವರು
೨೯	ಮೃಕಂಡು ಋಷಿ	ಗೊಗ್ಗೆಯವರು/ದೀಪದವರು/ಗರುಡನವರು
೩೦	ವಾಸುದೇವ ಋಷಿ	ಪುಲಕನವರು/ವೃಂದಾನವರು/ಚಿತ್ರದವರು/ಜಂತಲಿಯವರು
೩೧	ಸವಿತೃ ಋಷಿ	ತೊಪರಿಯವರು/ಆಲಪಲ್ಲಿಯವರು
೩೨	ಶಕುನ ಋಷಿ	ಪೃಥ್ವಿಯವರು/ಮರದತ್ತನವರು/ಮುಸಿಕಿನವರು, ಮಲ್ಲೂರವರು/ಮಸ್ತಿಲವರು
೩೩	ಉಪನಯನ ಋಷಿ	ತಾರತಮ್ಯ/ಶೃಂಗಾರ ಕವಿಯವರು/ರುದ್ರವೀಣೆಯವರು
೩೪	ಜಮದಗ್ನಿ ಋಷಿ	ಇಂದನದವರು/ಕಟಕದವರು/
೩೫	ಅವರ ಋಷಿ	ಸಜ್ಜಿಯವರು/ಆಗಸದವರು/ಕಲ್ಲಿನವರು
೩೬	ಪ್ರತಾಪ ಋಷಿ	ಬನ್ನಿ ಪತ್ರೆಯವರು/ಚಿಂತಾಲದವರು
೩೭	ದೇವರ್ಷಿ	ಬಿದರಿಯವರು
೩೮	ರಾಜರಾಜರ್ಷಿ	ವಗರೆಯವರು

ಕಿ ಅಂಶಗಳು ೧. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಗ್ರಾಮವಾರು, ಲಿಂಗವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಯೋಗುಂಪುಗಳು

ಸಂ	ತಾಲುಕುವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಕುಟುಂಬ	ಜನಸಂಖ್ಯೆ			ವಯೋಮಾನ ಗುಂಪು														
							೦–೫			೬–೧೭			೧೮–೪೦			೪೧–೬೦			೬೧ರ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು		
				ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
	ಚಳಕೆರೆ ತಾಲುಕು																				
೧	ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೪	೧೨	೮	೨೦	೧		೧	೧		೧	೭	೫	೧೨	೨	೨	೪	೧	೧	೨
೨	ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೯	೨೦	೧೪	೩೪	೨		೨	೩	೧	೪	೫	೧೨	೧೭	೮	೨	೧೦	೨		೨
೩	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೧	೩	೧	೪							೨		೨	೧	೧	೨			
೪	ತೊರೆಕೋಲಮನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೫	೧೬	೯	೨೫	೨		೨	೧		೧	೯	೬	೧೫	೪	೩	೭			
		ಒಟ್ಟು	೧೯	೫೧	೩೨	೮೩	೫		೫	೫	೧	೬	೨೩	೨೩	೪೬	೧೫	೮	೨೩	೩	೧	೪
	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲುಕು																				
೧	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೩೭	೮೯	೭೭	೧೬೬	೧೨	೯	೨೧	೧೪	೧೦	೨೪	೩೯	೪೧	೮೦	೨೨	೧೦	೩೨	೨	೭	೯
೨		ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೪	೧೦	೬	೧೬	೧	೧	೨	೨	೧	೩	೫	೩	೮	೨	೧	೩			
೩		ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	೨೫	೬೩	೫೪	೧೧೭	೧೦	೩	೧೩	೧೪	೧೦	೨೪	೨೦	೨೫	೪೫	೧೫	೧೦	೨೫	೪	೫	೯
೪		ತೊಗಟ ವೀರ	೨	೪	೬	೧೦				೨	೨	೪	೧	೪	೫	೧		೧			
೫		ಕುರುವಿನ ಶೆಟ್ರು	೩	೭	೪	೧೧				೧		೧	೩	೩	೬	೩	೧	೪			
೬	ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೧೪	೨೯	೨೨	೫೧	೨	೧	೩	೩	೩	೬	೧೫	೮	೨೩	೮	೭	೧೫	೨	೨	೪
		ಒಟ್ಟು	೮೫	೨೦೨	೧೬೯	೩೭೧	೨೫	೧೪	೩೯	೩೬	೨೬	೬೨	೮೩	೮೪	೧೬೭	೫೧	೨೯	೮೦	೮	೧೪	೨೨
	ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲುಕು																				
೨	ಬೆಲಗೂರು	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೩	೧೧	೮	೧೯	೩		೩	೨	೧	೩	೫	೪	೯		೨	೨	೧	೧	೨
೩	ಶ್ರೀರಾಂಪುರ	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೩	೫	೫	೧೦				೧	೧	೨	೩	೨	೫		೨	೨	೧		೧
		ಒಟ್ಟು	೬	೧೬	೧೩	೨೯	೩		೩	೩	೨	೫	೮	೬	೧೪		೪	೪	೨	೧	೩
	ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೇಕಾರಿಕೆ																				
೧	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ (ಚ.ತಾ)	ನಾಯಕರು	೨	೮	೮	೧೬							೬	೬	೧೨	೧	೨	೩	೧		೧
೨	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಇ.ಸ.	೨೨	೫೫	೪೧	೯೬	೫	೫	೧೦	೧೦	೬	೧೬	೨೭	೧೬	೪೩	೬	೧೨	೧೮	೭	೧	೯
೪	ಬಾಗೂರು (ಹೊ.ತಾ)	ಇ.ಸ.	೪	೯	೮	೧೭	೧		೧	೩		೩	೨	೬	೮	೨	೧	೩	೧	೧	೨
		ಒಟ್ಟು	೨೮	೭೨	೫೭	೧೨೯	೬	೫	೧೧	೧೩	೬	೧೯	೩೫	೨೮	೬೩	೯	೧೫	೨೪	೯	೨	೧೨
	ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು		೧೩೮	೩೪೧	೨೭೧	೬೧೨	೩೯	೧೯	೫೮	೫೭	೩೫	೯೨	೧೪೯	೧೪೧	೨೯೦	೭೫	೫೬	೧೩೧	೨೨	೧೮	೪೧

ಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ೨. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಗ್ರಾಮವಾರು, ಲಿಂಗವಾರು ಮತ್ತು ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಂತಗಳು

			ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ									ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಂತಗಳು																				
			ಅವಿವಾಹಿತ			ವಿವಾಹಿತ			ವಿಧವಾ/ವಿಧುರ			ಪ್ರಾಥಮಿಕ			ಮಾಧ್ಯಮಿಕ			ಪ್ರೌಢ			ಡಿಪ್ಲೋಮಾ			ಪದವಿಪೂರ್ವ			ಪದವಿ			ಇತರೆ		
ಕ್ರಸಂ	ತಾಲುಕುವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು
	ಚಳಕೆರೆ ತಾಲುಕು																															
೧	ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೫		೫	೭	೭	೧೪		೧	೧	೨	೧	೩	೧	೧	೨	೫	೩	೮				೧		೧	೧		೧			
೨	ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೮	೫	೧೩	೯	೯	೧೮	೩	೧	೪	೨	೧	೩	೫	೩	೮	೯	೫	೧೪				೧		೧						
೩	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೨		೨	೧	೧	೨					೧	೧			೧		೧					೧		೧	೧		೧			
೪	ತೊರೆಕೋಲಮನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೮	೧	೯	೮	೮	೧೬				೨	೧	೩	೬		೬	೧	೨	೩	೧		೧	೨	೧	೩	೧		೧			
		ಒಟ್ಟು	೨೩	೬	೨೯	೨೫	೨೫	೫೦	೩	೨	೫	೬	೪	೧೦	೧೨	೪	೧೬	೧೫	೧೧	೨೫	೧		೧	೫	೧	೬	೩		೩			
	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲುಕು																															
೧	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೪೭	೨೭	೭೪	೩೯	೩೯	೭೮	೩	೧೧	೧೪	೯	೯	೧೮	೧೦	೮	೧೮	೧೮	೧೬	೩೪	೮		೮	೧೨	೭	೧೯	೭		೭	೧		೧
೨		ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೬	೩	೯	೩	೩	೬	೧		೧	೪		೪	೨		೨	೨	೧	೩				೧		೧		೧	೧			
೩		ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ	೩೫	೧೭	೫೨	೨೮	೨೮	೫೬		೮	೮	೪	೧೦	೧೪	೧೪	೮	೨೨	೨೪	೧೬	೪೦	೩		೩		೧	೧	೪	೧	೫			
೪		ತೊಗಟ ವೀರ	೨	೪	೬	೨	೨	೪				೧		೧	೩	೧	೪		೧	೧					೨	೨						
೫		ಕುರುವಿನ ಶೆಟ್ರು	೪	೧	೫	೩	೩	೬					೧	೧				೪	೧	೫				೧	೧	೨						
೬	ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೧೭	೪	೨೧	೧೩	೧೩	೨೬		೪	೪	೨	೩	೫	೬	೩	೯	೪	೨	೬	೧		೧	೧೦		೧೦						
		ಒಟ್ಟು	೧೧೧	೫೬	೧೬೭	೮೮	೮೮	೧೭೬	೪	೨೩	೨೭	೨೦	೨೩	೪೩	೩೫	೨೦	೫೫	೫೨	೩೭	೮೯	೧೨		೧೨	೨೪	೧೧	೩೫	೧೧	೨	೧೩	೧		೧
	ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲುಕು																															
೨	ಬೆಲಗೂರು	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೬	೧	೭	೫	೫	೧೦		೨	೨		೧	೧	೪	೨	೬	೪	೨	೬												
೩	ಶ್ರೀರಾಂಪುರ	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೩	೨	೫	೨	೨	೪		೧	೧	೧	೧	೨	೧	೧	೨	೧	೨	೩				೧		೧						
		ಒಟ್ಟು	೯	೩	೧೨	೭	೭	೧೪		೩	೩	೧	೨	೩	೫	೩	೮	೫	೪	೯				೧		೧						
	ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೇಕಾರಿಕೆ																															
೧	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ (ಚ.ತಾ)	ನಾಯಕರು	೧	೧	೨	೭	೭	೧೪				೧	೧	೨	೧		೧	೨	೪	೬				೨		೨						
೨	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಇ.ಸ.	೩೧	೧೪	೪೫	೨೫	೨೫	೫೦		೧	೧	೪	೪	೮	೯	೪	೧೩	೧೩	೪	೧೭		೧	೧	೪	೨	೬		೧	೧			
೪	ದಾಗೂರು (ಹೊ.ತಾ)	ಇ.ಸ.	೪	೨	೬	೫	೫	೧೦		೧	೧	೨	೧	೩		೧	೧	೨	೧	೩				೧	೧	೨	೧	೨	೩	೧	೧	೨
		ಒಟ್ಟು	೩೬	೧೭	೫೩	೩೭	೩೭	೭೪		೨	೨	೭	೬	೧೩	೧೦	೫	೧೫	೧೭	೯	೨೬		೧	೧	೭	೩	೧೦	೧	೩	೪	೧	೧	೨
	ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು		೧೭೯	೮೨	೨೬೧	೧೫೭	೧೫೭	೩೧೪	೭	೩೦	೩೭	೩೪	೩೫	೬೯	೬೨	೩೨	೯೫	೮೯	೬೧	೧೪೯	೧೩	೧	೧೪	೩೭	೧೫	೫೨	೧೫	೫	೨೦	೨	೧	೩

ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ೩. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಗ್ರಾಮವಾರು, ಕಸುಬುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಕ್ರಸಂ	ತಾಲುಕುವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಕಸುಬುಗಳು: ಕೃಷಿ			ಕೃಷಿಕೂಲಿ			ನೇಕಾರಿಕೆ			ಇತರೆ			ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು: ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ			ವಿಧಾವ ವೇತನ		ಅಂಗವಿಕಲ			ಇತರೆ ಸೌಲಭ್ಯ
			ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಗಂಡು	ಹೆಣ್ಣು	ಒಟ್ಟು	ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ
	ಚಳಕೆರೆ ತಾಲುಕು																						
೧	ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೧		೧				೭	೬	೧೩				೧೦	೮	೧೮						೩
೨	ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ							೧೪	೧೨	೨೬				೧೪	೧೩	೨೭						
೩	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ							೨	೧	೩				೩	೧	೪						೧
೪	ತೊರೆಕೋಲಮನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ							೧೧	೯	೨೦				೧೧	೯	೨೦						
		ಒಟ್ಟು	೧		೧				೩೪	೨೮	೬೨				೩೮	೩೧	೬೯						೪
	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲುಕು																						
೧	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಪದ್ಮಶಾಲಿ				೨		೨	೪೬	೫೧	೯೭				೩೮	೨೦	೫೮	೫	೫				
೨		ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು							೫	೪	೯				೫	೨	೭						
೩		ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ				೧		೧	೩೦	೩೪	೬೪				೨೭	೨೭	೫೪	೨					
೪		ತೊಗಟ ವೀರ							೨	೨	೪				೨	೨	೪						
೫		ಕುರುವಿನ ಶೆಟ್ರು							೩	೨	೫				೬	೨	೮						
೬	ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ							೨೧	೧೫	೩೬				೨೧	೧೭	೩೮						
		ಒಟ್ಟು				೩		೩	೧೦೭	೧೦೮	೨೧೫				೯೯	೭೦	೧೬೯	೭	೫				
	ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲುಕು																						
೨	ದೇಲಗೂರು	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೧		೧				೫	೧	೬				೬	೭	೧೩	೨	೨				
೩	ಶ್ರೀರಾಂಪುರ	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೧		೧				೩	೨	೫				೪	೪	೮	೧	೧				
		ಒಟ್ಟು	೨		೨				೮	೩	೧೧				೧೦	೧೧	೨೧	೩	೩				
	ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೇಕಾರಿಕೆ																						
೧	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ (ಚ.ತಾ)	ನಾಯಕರು							೮	೭	೧೫				೫	೫	೧೦						೨
೨	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಇ.ಸ.							೩೦	೨೨	೫೨				೩೬	೧೬	೫೨						
೪	ಬಾಗೂರು (ಹೊ.ತಾ)	ಇ.ಸ.							೫	೬	೧೧				೫	೮	೧೩	೧	೧				
		ಒಟ್ಟು							೪೩	೩೫	೭೮				೪೬	೨೯	೭೫	೧	೧				೨
	ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು		೩		೩	೩		೩	೧೯೨	೧೭೪	೩೬೬				೧೯೩	೧೪೧	೩೩೪	೧೧	೯				೬

ಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ೪. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಗ್ರಾಮವಾರು, ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ, ಭೂ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆಗಳ ವಿವರಗಳು

			ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ			ಭೂ ಶ್ರೇಣಿಗಳು (ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ)						ಮನೆಗಳ ವಿವರ		ನಿವೇಶನ		ಮನೆ		ವಿದ್ಯುತ್	
						ಎ	ಬಿ	ಸಿ	ಡಿ	ಇ	ಎಫ್	ಮನೆಗಳ ಮಾದರಿ							
ಕ್ರ.ಸಂ	ತಾಲುಕುವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು	ಸಮುದಾಯಗಳು	ಒಣ	ನೀರಾವರಿ	ಒಟ್ಟು	೨೫ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು	೧೦.೧-೨೫	೫.೧-೧೦	೨.೫-೫	೨.೫	ಭೂರಹಿತರು	ದಾಬಾಮನೆ	ಬಾಡಿಗೆ	ಸ್ವಂತದ್ದು	ಸರಕಾರದ್ದು	ಸ್ವಂತದ್ದು	ಸರಕಾರದ್ದು	ಸ್ವಂತದ್ದು	ಸರಕಾರದ್ದು
	ಚಳಕೆರೆ ತಾಲುಕು																		
೧	ಹರವಿಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೧೨	೩	೧೫			೩			೧	೩	೧	೩		೩		೩	
೨	ದೊಡ್ಡಉಳ್ಳಾರ್ತಿ	ಪದ್ಮಶಾಲಿ	೭		೭				೨	೧	೪	೮	೧	೯		೯		೮	೧
೩	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ									೧	೧		೧		೧		೧	
೪	ತೊರೆಕೋಲಮನಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ	೨		೨					೧	೪	೫		೫		೫		೫	
		ಒಟ್ಟು	೨೧	೩	೨೪			೩	೨	೨	೧೦	೧೭	೨	೧೮		೧೮		೧೭	೧
	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ತಾಲುಕು																		
೧	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಪದ್ಮಶಾಲಿ									೩೭	೩೭		೩೭		೩೭		೩೭	
೨		ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು									೪	೪		೪		೪		೪	
೩		ಸ್ವಕುಳಸಾಲಿ									೨೫	೨೫		೨೫		೨೫		೨೫	
೪		ತೊಗಟ ವೀರ									೨	೨		೨		೨		೨	
೫		ಕುರುವಿನ ಶೆಟ್ರು									೩	೩		೩		೩		೩	
೬	ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಸಾಲಿ									೧೪	೧೪		೧೪		೧೪		೧೪	
		ಒಟ್ಟು									೮೫	೮೫		೮೫		೮೫		೮೫	
	ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲುಕು																		
೨	ಬೆಲಗೂರು	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೨		೨					೧	೨								
೩	ಶ್ರೀರಾಂಪುರ	ದೇವಾಂಗ ಶೆಟ್ರು	೧		೧					೧	೨								
		ಒಟ್ಟು	೩		೩					೨	೪								
	ಇತರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನೇಕಾರಿಕೆ																		
೧	ನಾಗಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ (ಚಿ.ತಾ)	ನಾಯಕರು	೪		೪				೧		೧	೨		೨		೨		೨	
೨	ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು	ಇ.ಸ.	೨		೨					೧	೨೧	೨೨		೨೨		೨೨		೨೨	
೪	ಬಾಗೂರು (ಹೊ.ತಾ)	ಇ.ಸ.	೮		೮				೧	೨	೧	೪		೪		೪		೪	
		ಒಟ್ಟು	೧೪		೧೪				೨	೩	೨೩	೨೮		೨೮		೨೮		೨೮	
	ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು		೩೮	೩	೪೧			೩	೪	೭	೨೩೪	೧೩೦	೨	೧೩೧		೧೩೧		೧೩೦	೧

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

1. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಹಿತಿ :
ಎ) ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ದಿನಾಂಕ :
ಬಿ) ಬುಡಕಟ್ಟು :
ಸಿ) ಮಾತೃಭಾಷೆ :
ಡಿ) ಮನೆದೇವರು :
ಇ) ಗೋತ್ರ / ಬೆಡಗು / ಬಳಿ :
ಎಫ್) ಕುಲಚಿನ್ನೆ :

ಜಿ) ಮನೆತನದ ಹೆಸರು :
ಎಚ್) ಮನೆ ಸಂಖ್ಯೆ :
ಐ) ಗ್ರಾಮ / ಪಟ್ಟಣ / ನಗರ :
ಜೆ) ವಾರ್ಡ್ :
ಕೆ) ಪಂಚಾಯತಿ :
ಎಲ್) ತಾಲೂಕು :
ಎಂ) ಜಿಲ್ಲೆ :

ಎನ್) ಭೂ ಹಿಡುವಳೀ (ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ) :
1) ಒಣ :
2) ನೀರಾವರಿ :
ಒ) ನಿವೇಶನ, ಮನೆ ಇಲ್ಲ :
ಪಿ). ನಿವೇಶನ ಇದೆ. ಮನೆ ಇಲ್ಲ :
ಕ್ಯೂ) ಅತಿಕ್ರಮಣ ಜಮೀನೋ ? :
ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ? :

ಆರ್) ಪಶು ಸಂಪತ್ತು (ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ)
1) ಎತ್ತು ಹೋರಿ :
2) ಆಕಳು, ಕರು :
3) ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣ :
4) ಕುರಿ :
5) ಮೇಕೆ :
6) ಕೋಳಿ :
7)

ಎಸ್) ಮನೆ ವಿವರ
1) ಗುಡಾರ
2) ಗುಡಿಸಲು
3) ಟಿನ್ ಮನೆ
4) ದಾಬಾ ಮಾಳಿಗೆ
5) ಆರ್.ಸಿ.ಸಿ. ಮನೆ
6) ಹೆಂಚಿನ ಮನೆ
7) ಆಶ್ರಯ ಮನೆ
8) ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ
9)
10) ನಿವೇಶನ
ಅ) ಸ್ವಂತದ್ದು
ಆ) ಸರಕಾರದ್ದು
11) ಮನೆ
ಅ) ಸ್ವಂತದ್ದು
ಆ) ಸರಕಾರದ್ದು
12) ವಿದ್ಯುತ್
ಅ) ಸ್ವಂತದ್ದು
ಆ) ಸರಕಾರದ್ದು
ಟಿ) ಇತರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು
1) ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ
2) ಗ್ಯಾಸ್
3) ನಲ್ಲಿ
4) ಶೌಚಾಲಯ
5) ಸ್ನಾನಗೃಹ
6) ಸೈಕಲ್
7) ರೇಡಿಯೋ
8) ಟೇಪ್ ರೆಕಾರ್ಡ್
9) ಟಿ.ವಿ.
10) ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
11) ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ

ii ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಹಿತಿ

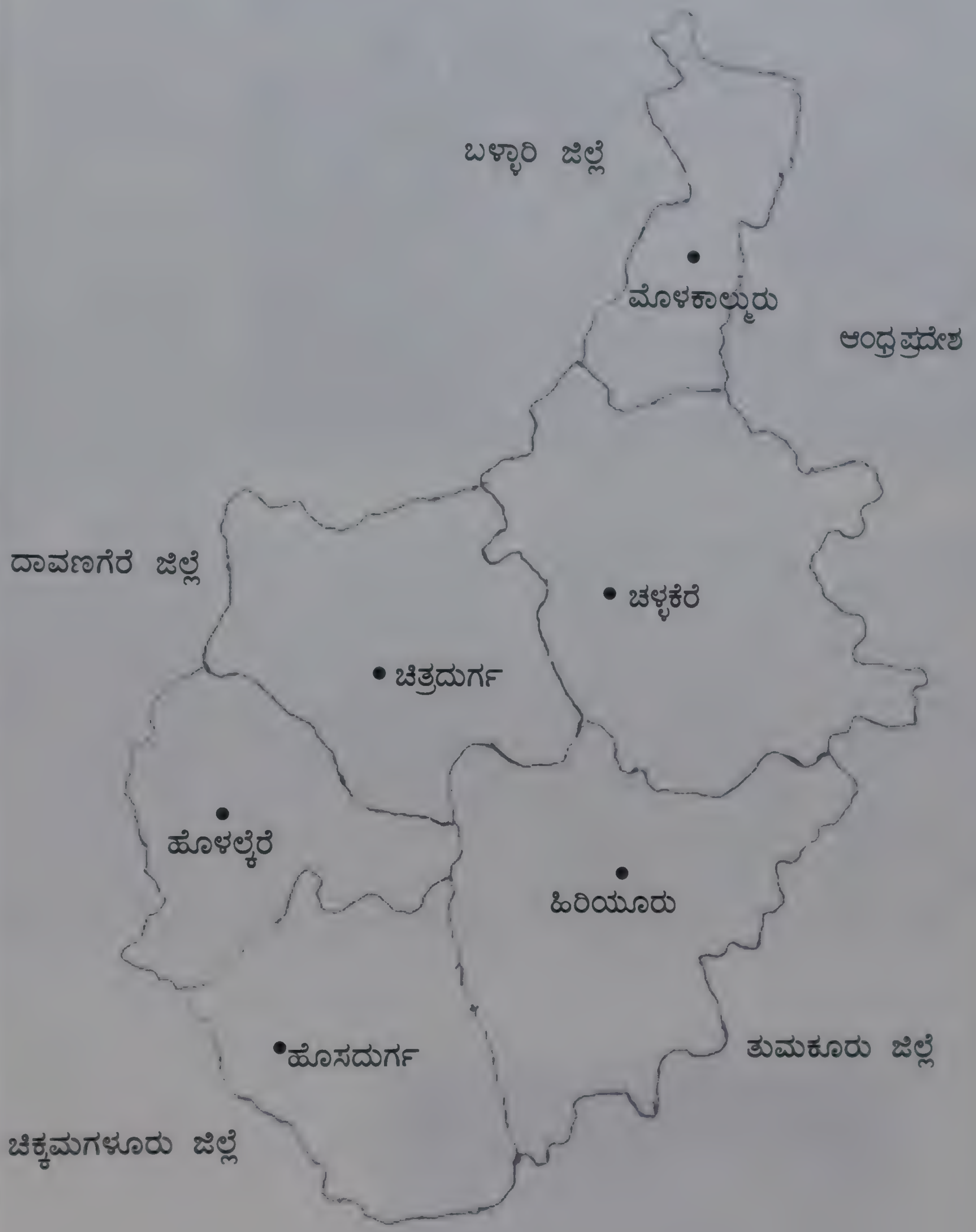
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು	ಸಂಬಂಧ	ಲಿಂಗ	ವಯಸ್ಸು	ಶಿಕ್ಷಣ	ವೈವಾಹಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ	ವೃತ್ತಿ	ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ	ಸರಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು				
									ಓಟನ ಕಾರ್ಡ್	ವಿಧುರ ವಿಧವೆ	ಅಂಗವಿಕಲ	ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ	ಶಿಷ್ಯ ವೇತನ
i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x	xi	xii	xiii	xiv
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕೆ.ವಿ.
ಸಂಶೋಧಕಿ ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಕಿ
ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಡಾ.ಕೆ.ಎಂ. ಮೇತ್ರಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಸಹಿ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ನೇಕಾರ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಏರಿದ ರೇಷ್ಮೆ ದರ: ಚೀನಾದಿಂದ ಆಮದಿಗೆ ಚಿಂತನೆ 16-01-2011

ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರು; ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತ

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಕುರಗುಂದ

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ವಾರ್ತೆ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ: ರೇಷ್ಮೆಯ ದುಬಾರಿ ದರದಿಂದ ನೇಕಾರರು ಮತ್ತೆ ತತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶೇ. 80ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಬಹುತೇಕ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಇಲ್ಲಿನ ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದು, ತನ್ನದೇ ಆದ 'ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್‌ನೇಮ್' ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ರೇಷ್ಮೆಬೆಲೆ ದುಪ್ಪಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೆ.ಜಿ. ರೇಷ್ಮೆದಾರದ ಬೆಲೆ ₹1,800– ₹ 2,000 ದಿಂದ ₹ 3,500–₹ 4,000ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯಿಂದ 2 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆ ಈಗ 4 ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಜತೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮೊದಲು ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಶೇ. 10ರಷ್ಟು ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ, ಹತ್ತಿ ಮತ್ತಿತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಿಯಾಯಿತಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಶೇ. 20ರಷ್ಟು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಮಾತ್ರ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

'ರೇಷ್ಮೆಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ನೇಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಕುರಿತು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ನೀಡಲು ಚೀನಾದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದೆ' ಎಂದು ಜವಳಿ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ನೇಕಾರರನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನೇಕಾರರು ಪರ್ಯಾಯ ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ಗುಳೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಹುತೇಕ ರೇಷ್ಮೆಸೀರೆಗಳ ವಹಿವಾಟು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಅಂಗಡಿಯವರು ಹೊಸ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಶೇ. 95ರಷ್ಟು ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರು ಸೀರೆಗೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಸೀರೆಯನ್ನು 'ಕಂಚಿಪುರಂ ಸೀರೆ' ಎಂದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ನಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ತಯಾರಕರಾದ ಡಿ. ಷಡಾಕ್ಷರಪ್ಪ ಕೊಂಡ್ಲಹಳ್ಳಿ.

'ಒಂದು ಕೆ.ಜಿ. ರೇಷ್ಮೆದಾರದಲ್ಲಿ 750 ಗ್ರಾಂ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳ ಬೆಲೆ ದುಬಾರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾರಾಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 70ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರಿನ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮೋಹನ್‌ದಾಸ್.

ಮೊಳಕಾಲ್ಮುರಿನ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು

ಸಿಟಿ ಸುದ್ದಿ

■ ನೇಕಾರರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ: ಶೇಕಡಾ 3 ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ರೇಷ್ಮೆ, ಹತ್ತಿ, ಕೈಮಗ್ಗ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಸೋಮವಾರ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿ ಬಳಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನಡೆಸಿ ಮನವಿ ಪತ್ರ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಇದುವರೆಗೂ ಆ ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಿತರಿಸಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಿರ್ದೇಶನ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉತ್ತರ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ ತಕ್ಷಣವೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿ ಶೇಕಡಾ 3 ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ವಿತರಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಚಳ್ಳಕೆರೆ ತೊರೆಕೋಲಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ, ನಾಗರಾಜ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

మరణ మగ్గం

సిరిసిల్లలో ఒకేరోజు ముగ్గురి ఆత్మహత్య

సిరిసిల్ల, న్యూస్‌టుడే: కరీంనగర్ జిల్లా సిరిసిల్లలో నేతకార్మికుల ఆకలిచావులు, ఆత్మహత్యల పరంపర మళ్లీ మొదలైంది. మరమగ్గాల కార్మికులు వరుస ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు. శనివారం ఒకే రోజు ముగ్గురు కార్మికులు అప్పుల బాధ, ఉపాధిలేమితో బలవన్మరణం చెందారు. సిరిసిల్ల శాంతినగర్‌కు చెందిన మరమగ్గాల కార్మికుడు సిద్ధిరాల మల్లేశం(40) ఇంట్లో ఉరివేసుకొని ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డాడు. సిరిసిల్ల సమీపంలోని రాజీవ్‌నగర్‌కు చెందిన మరో (మిగతా 2లో)

ఎన్నాళ్లీ చావులు?

- సిరిసిల్ల సమస్యపై సర్కారు అశ్రద్ధ
- నేత కార్మికుల వేతనాలు పెంచరు
- పదేళ్లుగా ఇదే పరిస్థితి
- టెక్స్‌టైల్ పార్కులో పరిశ్రమలేవీ?

హైదరాబాద్, న్యూస్‌టుడే: కోటి ఆశలు చూపుతూ కొత్త, పాత నేతల పలకరింపుల వల్లయినా సర్కారులో చలనం వస్తుంది.. ఆకలి చావులు, ఆత్మహత్యల నివారణకు పరిష్కారం చూపుతుందనుకున్న సిరిసిల్ల నేత కార్మికులకు ఆశాభంగమే ఎదురైంది. పరిష్కారం సంగతి తర్వాత మరమగ్గాల సాక్షిగా గత పక్షం రోజుల్లో 9 మంది చనిపోయినా ప్రభుత్వానికి చీమైనా కుట్టినట్లు లేదు. పైగా ఆకలి చావులే లేవని, అనారోగ్యం వల్లే చనిపోతున్నారని సాక్షాత్తూ నేత (మిగతా 2లో)

...ం శాపంగా మారింది. నూలు ద్వారా సంక్రమించే ...లు సరేసరి. పిల్లల చదువులు, శుభకార్యాలకు, చివ...ంబంలో ఎవరైనా మరణిస్తే దశదిన కర్మ చేయడా... అప్పులు చేయాల్సిన దుస్థితి. ఈ అప్పులకు భారీ ...లకు మించిన భారంగా మారుతున్నాయి. పాత ...పై రోజంతా కష్టపడితే ఒళ్లంతా హూనమవు... అప్పులు, అనారోగ్యాలను ఎదుర్కొనలేక చాలా ...లవంతంగా ప్రాణాలు తీసుకుంటున్నారు.

...ుకట్టైతే మందు మరోటి

...లో నేత కార్మికుల బాగుకు ప్రభుత్వం సరైన చర్యలు... వారికి వరమిస్తున్నామంటూ మరమగ్గాలపై ...సబ్సిడీ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. అది మగ్గాల యజ...లబ్ధి కూర్చిందే తప్ప కార్మికులకు ఒరిగిందేమీ లేదు. ... వ్యక్తిగతంగా వారిని వృద్ధిలోకి తెచ్చి తమ కాళ్లపై ... చేసే పథకాలేమీ లేవు. సిరిసిల్లలో టెక్స్‌టైల్ పార్కు ...చేసినా ఇప్పటికీ అభివృద్ధికి నోచుకోలేదు. పరిశ్రమల ... దానిని మొత్తం 175 ప్లాట్లుగా విభజిస్తే.. 12

... ... వసతులు లేవు. వేతనాల పెంపుదలకు ఎన్నో దఫాలు చర్చలు జరిపినా యాజమాన్యాలను ఒప్పించడంలో ప్రభుత్వం విఫలమైంది. ఆత్మహత్యలకు పాల్పడిన కుటుంబాలకు రూ.1.50 లక్షల వంతున పరిహారం ఇస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పింది. 1997 నుంచి ఇప్పటి వరకు 500 మందికి పైగా ఆత్మహత్య చేసుకుంటే ఇందులో 194 మందికే రూ.లక్షన్నర పరిహారం అందింది. నిబంధనల సాకుతో మిగిలిన వారికి ఈ సాయాన్ని ఇవ్వలేదు.

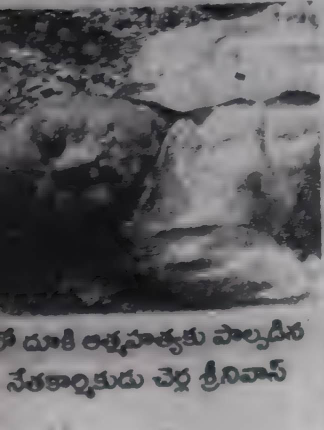
చేయాల్సింది ఇదీ: ఆత్మహత్యలను నిరోధించడానికి ప్రభుత్వం ఇకనైనా ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపాలి. అక్కడ నేత కార్మికుల సమస్యలను అధ్యయనం చేయాలి. మొదట వారి వేతనాలు పెంచాలి. వ్యక్తిగత ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించి, ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకునే వెసులుబాటు కల్పించాలి. మానసిక సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రత్యేక సలహా కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేసి వారిలో మనోధైర్యం కల్పించాలి. అప్పులపై కొంత కాలం మారటోరియం విధించాలి. బాధిత కుటుంబాలకు పరిహారమిచ్చి విషాదం నుంచి తక్షణమే బయటపడేయాలని నిపుణులు సూచిస్తున్నారు.

య్యాయి. సాధారణంగా బాంబు పేలుడు జరిగిన వెంటనే కీలక సాక్ష్యాధారాల కోసం ఘటనా స్థలాన్నంతా పోలీసులు తమ అధీనంలోకి తీసుకుంటారు. తాజా ఉదంతంలో మాత్రం కేంద్ర భద్రతా దళానికి చెందిన బాంబు పేలుడు నిపుణులుగాని, జాతీయ భద్రతా గార్డులుగాని, ఫోరెన్సిక్ నిపుణులుగాని, పోలీసు ఉన్నతాధికారులుగాని చేరుకోనేలోపే, అక్కడ చిందరవందరగా పడ్డ పేలుడు సామగ్రి, రక్తపు మరకలు తుడిచిపెట్టుకుపోయాయి. ఈ ప్రదేశాన్ని నీటితో శుభ్రపరచకుండా, చెత్తను తొలగించకుండా స్థానికులను నిరోధించడంలో పోలీసులు విఫలమయ్యారు. అయినప్పటికీ పేలుడుకు సంబంధించి పలు సాక్ష్యాధారాలు సేకరించామని ఉన్నతాధికారి ఒకరు చెప్పారు. స్థానికులు ఆ ప్రదేశాన్ని శుభ్రపరచడానికి ఉపయోగించిన కార్డ్ బోర్డు అట్టలు, రెండు వైపులా పదునున్న కొన్ని మేకులు, ఇతర సామగ్రి స్వాధీనం చేసుకొన్నామని తెలిపారు.

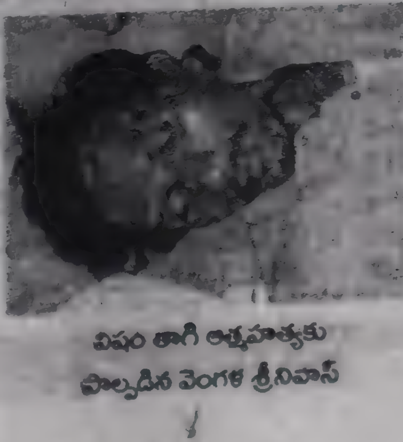
ఒకేరోజు ముగ్గురి ఆత్మహత్య

...అప్పుల బాధ, కుటుంబపోషణ కష్టమవడంతో ...రాత్రి ఇంట్లోంచి వెళ్లిన శ్రీనివాస్ శనివారం ...శవమై తేలాడు. వెంగళ శ్రీనివాస్ ఆర్థిక ఇబ్బం...షం తాగి మృతిచెందాడు. దసరా పండుగకు ...లకు దుస్తులు కొనడానికి చేతిలో చిల్లిగవ్వ లేక పోవడంతో మనోవేదనకు గురై ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డాడు.

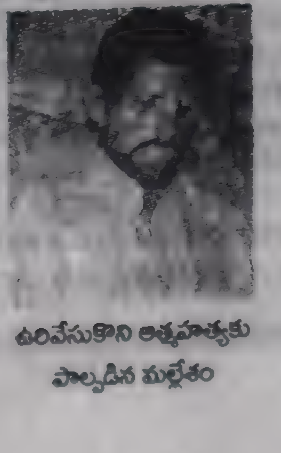
పక్షం రోజుల్లో తొమ్మిది మరణాలు: భారమైన కుటుంబ పోషణ, అప్పుల బాధలతో సిరిసిల్లలో గత పక్షం రోజుల్లో తొమ్మిది మంది కార్మికులు ఆత్మహత్యలకు, ఆకలిచావులకు బలయ్యారు. సిరిసిల్ల విద్యానగర్‌కు చెందిన మరమగ్గాల కార్మికుడు గడ్డం రాములు(30) కార్గిల్ లేక్‌లో దూకి మరణించాడు. రాజీవ్‌నగర్‌కు చెందిన కార్మికుడు కొండ ఆనందం(36) ఉరివేసుకొని ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. సిరిసిల్ల సుందరయ్యనగర్‌కు చెందిన బూరకనకయ్య(35) విషం తాగి బలవన్మరణం చెందాడు. రాజీవ్‌నగర్‌కు చెందిన నల్ల రాజయ్య(45) ఉరివేసుకొని మరణించాడు. బి.వై.నగర్‌కు చెందిన కార్మికుడు క్యాతం సత్యనారాయణ(55) వారం రోజులు పస్తులుండి ఆకలిబాధతో మరణించాడు. గణేష్‌నగర్‌కు చెందిన దేవుసాని ఉమ(35) అనారోగ్యం, ఆకలితో మృతిచెందింది. శనివారం సిద్ధిరాల మల్లేశం (40) ఉరివేసుకొని, చేర్ల శ్రీనివాస్(28) చెర్వులో దూకి ఆత్మహత్యకు పాల్పడ్డారు. వెంగళ శ్రీనివాస్(25) విషంతాగి మృతిచెందాడు. సిరిసిల్లలో నేతకార్మికుల బతుకులు తీవ్ర సంక్షోభంలో కూరుకుపోయాయి. వందలాది కుటుంబాలు అప్పుల బాధలతో, మనోవేదనతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నాయి. పూటగడవడమే కష్టమైన స్థితిలో మృత్యుముఖానికి చేరుతున్నాయి

...లో దూకి ఆత్మహత్యకు పాల్పడిన నేతకార్మికుడు చేర్ల శ్రీనివాస్

విషం తాగి ఆత్మహత్యకు పాల్పడిన వెంగళ శ్రీనివాస్

ఉరివేసుకొని ఆత్మహత్యకు పాల్పడిన మల్లేశం

28/9/2008

ನೇಕಾರರಿಗೆ ಶೇ. 3% ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ

Act 2008

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಗಳು

ವಿಷಯ: ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಘಗಳು / ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಶೇಕಡಾ 3ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ.

ದಿನಾಂಕ : 17-7-2008ರಂದು ಮಂಡಿಸಿದ 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಸಥಗಳು/ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಶೇಕಡಾ 3ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ನೀಡತಕ್ಕದೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು / ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಮಗ್ಗಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ನೇಕಾರಿಕೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಸದರಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಶೇಕಡಾ 3ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ : ಸಿಒ 67 ಸಿಎಲ್‌ಎಸ್ 2008, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ : 27-8-2008

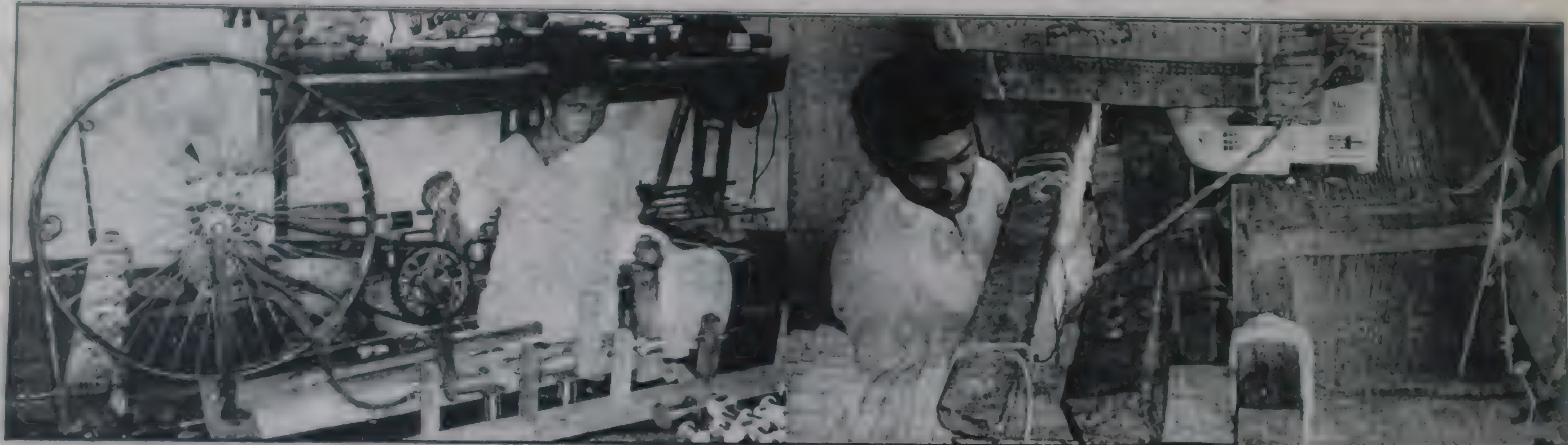
ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರಾಜ್ಯದ ನೇಕಾರಿಕೆ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 3ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಒದಗಿಸಲು ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

1) ಈ ಯೋಜನೆಯು ದಿನಾಂಕ : 1-8-2008ರಿಂದ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು)/ ಕೃಷಿಯೇತರ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಮಗ್ಗಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ದಿನಾಂಕ : 1-8-2008ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ದಿನಾಂಕ 1-4-2008 ರಿಂದ 31-4-2008ರವರೆಗೆ ಶೇ. 4ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಯೋಜನೆಯು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

2) ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು/ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡಾ 9.5ರಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ/ ಕೃಷಿಯೇತರ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರ (ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ) ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ 1ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ 'ನೇಕಾರರ ಬದುಕು'

• ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯೂ ಫಲ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ • ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರಿಕೆ •

ಚಿನ್ನೋಬನಹಳ್ಳಿ ಮುರಾರ್ಜಿ

ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು: ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ತಾಲೂಕಿನ ನೇಕಾರರ ಬದುಕು ಜಾಗತಿಕರಣದ ಭರಾಟೆ ಜೊತೆಗೆ, ಸರ್ಕಾರದ ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಗೂ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ.

■ **ನೇಕಾರಿಕೆ ಹಿನ್ನಲೆ:** 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಸರ್ವಜ್ಞನ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರಿನ ನೇಕಾರಿಕೆ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ನೇಕಾರಿಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಅಂಶಕ್ಕೆ ಇದು ಇಂಬು ಕೊಡುವಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಮಹಾನ್ ಕವಿ 'ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ' ಕೂಡಾ ಈ ಭಾಗದವನೇ ಆಗಿದ್ದು ನನ್ನ ವಂಶ 'ಸವ್ವಾಸೆ'. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿರುವುದು ನೇಕಾರರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಲೂ ಕೂಡಾ ಹಲವಾರು ನೇಕಾರರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅನುಭಾವಿ ದಾರ್ಶನಿಕ ಪರಂಪರೆ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿವೆ.

■ **ಉದ್ಯಮ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ದಾರಿ:** ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಮಗ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೃಪ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ನೇಕಾರರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೀತಿಯಿಂದ ವೃತ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಗುಳೆ ಹೊರಟರು. ಬೃಹತ್ ಬಟ್ಟೆ ಮಿಲ್‌ಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿದು 70ರ ದಶಕದ ನಂತರ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದರು. ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

■ **ಸಮೃದ್ಧ ನೇಕಾರಿಕೆ:** ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ 5 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳ್ಳಿ ಜರಿ ಹಾಕಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೀರೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸಮೃದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲಿಗಾಗಲಿ, ನೇಕಾರಿಕೆಗಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗಿನ ನೇಕಾರರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಖೀ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನೇಕಾರರು ಮೂಲ ಕಸುಬು ಬಿಟ್ಟು ಪರ್ಯಾಯ ಬದುಕಿನತ್ತ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು.

■ **ಕೈಗೆಟುಕದ ಯೋಜನೆಗಳು:** ಸರಕಾರ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಘೋಷಿಸಿರುವ ಯಾವ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

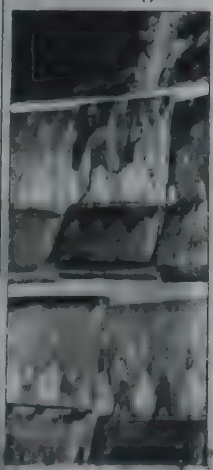
ಶೇ. 3ರ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರೂ, ನೇಕಾರರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಒಂದೊಂದು ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ 120ರಿಂದ 150 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದು, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ನೀಡುವ ಒಂದು ಲಕ್ಷದಿಂದ 2 ಲಕ್ಷದ ಸಾಲವನ್ನು 120 ನೌಕರರಿಗೆ ಹಂಚುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅದು ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದೇ ಎಂಬುದು ನೇಕಾರರ ಅನಿಸಿಕೆ. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೇರವಾಗಿಯೇ ಸಾಲ ನೀಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಪಟ್ಟಭದ್ರರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೇಕಾರರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಶೋಷಿಸಿ ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ ಬಿಸಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಶಾಖೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿತ್ತಾದರೂ, ಪಟ್ಟಭದ್ರ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದೆ. ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಕೈಮಗ್ಗ ಇಲಾಖೆ ನೇಕಾರರಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಅವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ದಲ್ಲಾಳಿ ಪೋಷಿತ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ, ಮೂಲ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡದೇ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ವಂಚಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ನೇಕಾರಿಕೆ ಅವನತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು. ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಮರ್ಜಿಗೆ ಮಣಿಯದೇ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ ನೇಕಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರಿಕೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ನೇಕಾರರ ನೆರವಿಗೆ ಧಾವಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ನೇಕಾರರ ಒತ್ತಾಯವಾಗಿದೆ.

■ ನೇಕಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು...

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆಗೆ ಇದ್ದ ಮಹತ್ವ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಅಗತ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿದ್ದ ನೇಕಾರಿಕೆ, ಉಪೇಕ್ಷಿತ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮನೋಭಾವ, ಕೈಮಗ್ಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಅಸಹಕಾರ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ನೇಕಾರರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಮಗ್ಗ ನಡೆಸಲು ಮನೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ 35ರಿಂದ 40 ಸಾವಿರ ವೆಚ್ಚ ತಗುಲುತ್ತದೆ. ನೂತನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು 3 ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಹನ್ನೊಂದು ನೂರು ಇತ್ತು. ಇದೀಗ 1500 ರು.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ನೂಲಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಬ್ಸಿಡಿಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದಿಂದಾಗಲಿ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೂಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸೀರೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ನೂರು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಮಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಸಿ ವಿಶೇಷ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಸಾಲ ಸಾಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ನೀಡುವುದಿರಲಿ ನೇಕಾರರನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳುವಷ್ಟು ಗೋಜಿಗೆ ತಾಲೂಕಿನ ಯಾವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೇಕಾರರು ದೂರುತ್ತಾರೆ.

ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕುವ ದಾರಿ

ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಲ್ಲೂರು ಅಭಯಾರಣ್ಯದ ಕುಗ್ರಾಮಗಳ ಒನರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗದ ಭರವಸೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಕೈಮಗ್ಗ ನೇಯ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ

ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ರಸ್ತೆ ಇಲ್ಲ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾಡಲು ಕೆಲಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಹುಲ್ಲು ಸೂರಿನ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಒಳಗೆ ಅವರ 'ಬದುಕು' ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದ ಇವರನ್ನು ಹೊಸ ಕಾಯಿದೆಗಳು ನಿರಾಶ್ರಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಬದುಕಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸಿತ್ತು.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಲ್ಲೂರು ಮೂಕಾಂಬಿಕಾ ಅಭಯಾರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹರ, ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ, ಹಳ್ಳಿಹೊಳೆ, ಹೊಸಬಾಳು, ಬಾವಡಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕುಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಸಲರು ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅರಣ್ಯದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ನಕ್ಸಲರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಕೊಲ್ಲೂರು ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಎಸ್.ಎ.ಕಂಬಳಿ ಅವರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ 'ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರ ನೀತಿ' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ಪರಿಣಾಮ ಈ ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಲು ಈ ಜನರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೇರು ಬೀಜ ಆರಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9ರಿಂದ ಸಂಜೆ 6ರವರೆಗೆ ದುಡಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಲಿ 60 ರಿಂದ 75 ರೂ. ಸ್ಥಳೀಯರು ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದಾಗ ಈ ಜನರ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಯಿತು. ಜನರ ಸಂಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅರಿತ ಅರಣ್ಯ ವಲಯಾಧಿಕಾರಿ ಕಂಬಳಿ ಅವರು 'ಸುವರ್ಣ ವಸ್ತ್ರ ಯೋಜನೆ' ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರ, ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ, ಹಳ್ಳಿಹೊಳೆ, ಹೊಸಬಾಳು, ಬಾವಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮಗ್ಗ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರತಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ 20 ಮಂದಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಿಂದ ತರಬೇತಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ಬಯಕೆ ಕಲಿಕೆಗೆ ಇಂಬು ನೀಡಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿದೆ. ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯ ಭಾವನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

'ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಿತ್ಯ ಐದಾರು ಕಿ.ಮೀ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ನೇಯುವ, ನೂಲುವ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಓಡಾಟ ತಪ್ಪಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೊಸಬಾಳು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಂಜುಳಾ, ಮಮತಾ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣ, ಶಾರದ, ರೇವತಿ ಮತ್ತಿತರರು.

ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮಗೆ ಈಗ ಉತ್ತಮ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೇಕಾರರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಸಿಗಲಿದೆ ಎಂದು ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ಕೇಂದ್ರದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ರೇವತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು 2 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸ್ಟೈಪೆಂಡ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ತರಬೇತಿ ನಂತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಉಚಿತವಾಗಿ ಒಂದು ಕೈಮಗ್ಗ, ರಾಟೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಲಕರಣೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಶೆಡ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಿದೆ. ನೇಯಲು ನೂಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ನೇಯ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಖರೀದಿಸಲಿದೆ. ಬಟ್ಟೆ ನೇಯಲು ಪ್ರತಿ ಮೀಟರ್‌ಗೆ 47 ರೂಪಾಯಿ ಮಜೂರಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಟ್ಟೆ ನೇಯುವುದರಿಂದ ನಾವು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಕೆಲಸ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ಸುಲಭ ಆಗಲಿದೆ. ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಕನಿಷ್ಠ 90 ರಿಂದ 150 ರೂ. ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹರ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕುಸುಮ, ಗೀತಾ, ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತಿತರರು.

ತರಬೇತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ನೇಯ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ಯುವತಿಯರ ಸಾಧನೆಗೆ ವಲಯ ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಎಸ್.ಎ.ಕಂಬಳಿಯವರ ಸಂತಸ.

ಹೊಸಬಾಳು ಕೇಂದ್ರದ ಯುವತಿಯರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಸಬೆಳಕು

ಕಾಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಬದುಕು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವ ಭರವಸೆ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಈ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಕೊಲ್ಲೂರು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರಿಗೂ ಇಂತಹ ಭರವಸೆಯ ಬದುಕು ಸಿಗಬೇಕಿದೆ.

ಎನ್. ಲೋಕನಾಥ್

೧.ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ ಗಿಡ

೨.ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು

ಮಲ್ಟಿಎಂಡ್ ರೀಲಿಂಗ್ ಘಟಕ

ವಾರ್ಪು ಹಾಕುವ ರಾಟೆ

ಡಬ್ಲಿಂಗ್ ಯಂತ್ರ

ಹುರಿಮಾಡುವ ಯಂತ್ರ(ಟ್ವಿಸ್ಟಿಂಗ್)

ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ

ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು

ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದ ರೇಷ್ಮೆಯನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು

ರೇಷ್ಮೆ ಲಡಿಗಳು

ಕದಿರು

ಕಂಡಿಕೆಗೆ ರೇಷ್ಮೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ

ರೇಷ್ಮೆ ತೋಡುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳ

ಕೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ

ಡಿಸೈನ್ ಕಾರ್ಡ್ಸ್

ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗ

ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನೇಕಾರ

ನೇಯ್ಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನೇಕಾರ ಮಹಿಳೆ

ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ಗೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಫ್ಯಾನ್ಸಿ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ

ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಕೈಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯ್ದ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳು

